

ISSN 1905-7520

مجلة النور

วารสาร อัล-นุร *AL-NUR JOURNAL*

(ปีที่ 18 ฉบับที่ 35 ประจำเดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2566)

ISSN 7758 - 55260

วัตถุประสงค์การจัดพิมพ์

วารสาร อัล-นूर Al-noor Journal บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี เป็นวารสารวิชาการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการ ด้านแขนงวิชาสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ การศึกษา การจัดการ สังคมศึกษา และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ให้คณาจารย์ นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป เป็นแหล่งการค้นคว้าองค์ความรู้ให้กับผู้ที่มีความตระหนักสนใจในแขนงวิชาดังกล่าว และเพื่อเป็นประโยชน์สู่สังคมต่อไป

ผลงานวิชาการที่รับตีพิมพ์ อาจอยู่ในรูปแบบต่อไปนี้ บทความวิจัย และบทความวิชาการ บทความทุกบทความจะต้องผ่านการพิจารณาโดย Peer Review Process ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญอย่างน้อย 2 คน โดยประเมินแบบ Double-Blinded review (ปิดชื่อผู้แต่งและผู้ทรงคุณวุฒิ) และบทความที่ส่งพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสาร เอกสารการประชุม หรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน (ยกเว้นรายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์) และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น

นโยบายการจัดพิมพ์

วารสารวิชาการรายปี (2 ฉบับต่อปี)

- ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน
- ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

ผู้จัดพิมพ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

เผยแพร่ : https://www.tci-thaijo.org/index.php/NUR_YIU

ที่อยู่ติดต่อ

นายอับดุลเลาะ ดาแลเบาะ

กองบรรณาธิการวารสารอัล-นूर บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

อาคารบัณฑิตวิทยาลัย ชั้น 1 มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

เลขที่ 135/8 หมู่ที่ 3 ตำบลเขาตุ้ม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี 94160

โทร.0-7341-8614 โทรสาร 0-7341-8615, 0-7341-8616

Email: al-nur.journal@ftu.ac.th

บรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.มุฮัมมัดซากี เจ๊ะหะ

คณะนิติบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.อับรอฮีม ณรงค์รักษาเขต

คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี

รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์

คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Assoc. Prof. Dr.Mohd Muhiden Bin Abd Rahman Faculty of Islamic Studies, University of Malaya,
Malaysia

Asst. Prof. Dr.Muhammad Laeba

Kulliyah of Laws, International Islamic University
Malaysia

ศาสตราจารย์ ดร.ซากาเรีย หะมะ

คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

รองศาสตราจารย์ เจ๊ะเหลาะ แวกพงศ์

สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาส
คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี

รองศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวกเซ็ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุไรรัตน์ ยามาเรียง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ซอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารูวัจน์ สองเมือง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ซอบีเราะห์ การ์ียอ

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มูฮัมหมัด สันยูนุ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาประเมินบทความประจำฉบับ

มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัสลิน สุหลง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารูวัจน์ สองเมือง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มะพลี แมกกอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อะห์มัด ยี่สุนทร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับรอฮีม เต๊ะแห

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสมาอีล ราโอบ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลการิม สาแมง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัสซุม สะดีแม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุฮานา สาแมง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ราซี อับยูไซ๊ะ

ดร.ฟาริต อับดุลเลาะห์หะซัน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจ๊ะสุหนานา หวังพิทยา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

รองศาสตราจารย์ ดร.มุฮัมหมัดอาฟีฟี อัชชอลีฮีย
รองศาสตราจารย์ ดร.อาฟีฟี ลาเต๊ะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลฮากีม เอ็งปียา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรวิทย์ สายทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกตุ อัสมีมานะ
ดร.รุ่งโรจน์ ชอบหวาน
รองศาสตราจารย์วิชัย นภาพงส์

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.อนิส พัฒนาปรีชาวงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุฮัมหมัด วาเล็ง
ดร.ยาซีร วาเต๊ะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุหัมมัดสุหมี เสงยามา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลรอแม สุหลง
ดร.อิสมาแอ สนิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์คอลีเยาะ เจ๊ะโด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อับบาส พาลีเซตต์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

รองศาสตราจารย์ ดร.ไฟโรจน์ เชื้อนุ้ย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลฮากีม มะดีเยาะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพเก้า ณ พัทลุง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กามารุดดิน อีสายะ

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาศ ปานเจี้ยง

กองการจัดการ

นายอาซฮา สือแม
นายอับดุลเลาะ ดาแลเบาะ

รูปแบบ

นายฮาซัน ซียง

บทบรรณาธิการ

มวลการสรรเสริญทั้งหลายเป็นสิทธิแห่งเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ ที่ทรงอนุมัติให้การรวบรวมและจัดทำวารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอความสันติสุขและความโปรดปรานของอัลลอฮ์ จงประสบแด่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ผู้เป็นศาสนทูตของพระองค์ตลอดจนวงศ์วานของท่านและผู้ศรัทธาต่อท่านทั่วทุกคน

วารสาร อัล-นूर เป็นวารสารทางวิชาการฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ซึ่งได้จัดตีพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม ของทุกปี) ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปจากสถาบันต่างๆ เพื่อนำเสนอองค์ความรู้ในเชิงวิชาการที่หลากหลาย จากผลงานของนักวิชาการ คณาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้เพื่อเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้ที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์สู่สังคม

วารสาร อัล-นूर บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ฉบับนี้ เป็นฉบับที่ 35 ปีที่ 18 ประจำปี 2567 (ประจำฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2566) ที่ได้จัดทำในรูปแบบเล่มวารสารและระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพวารสารที่อยู่ในฐาน พร้อมกันนี้ได้มีการ Submission (Thai Journals Online) ที่ได้รวบรวมบทความทางวิชาการที่มีความหลากหลายทางด้านภาษา สาขาวิชา และประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เรียบเรียง ประกอบไปด้วย 18 บทความวิจัย มาจากแขนงวิชาสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ คือ การจัดการ และการศึกษา บทความดังกล่าวได้รับเกียรติจากบรรดาผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งในประเทศและต่างประเทศทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินคุณภาพของบทความ

กองบรรณาธิการวารสาร ยินดีรับการพิจารณาผลงานวิชาการของทุก ๆ ท่านที่มีความสนใจ รวมถึงคำติชม และข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำสู่การพัฒนาผลงานทางวิชาการให้มีคุณภาพต่อไป

บรรณาธิการวารสาร อัล-นूर

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย

อับดุลอาลิห์ หะยีซาเคร์ จารูว์จัน สองเมื่อ

1-19

ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

มูฮำหมัดคอฟรี บารู จารูว์จัน สองเมื่อ อิลฮัม เจะหนู

20-26

การวิเคราะห์การตั้งถิ่นฐานและการมีตัวตนของชาติพันธุ์มลายูรัฐปัตตานีในประวัติศาสตร์

แวยูโซะ ลีเคะ อัสมาแอ สาเมาะ อับดุลลาเตะ สะและ

37-57

Fostering 21st-Century Skills through Project-Based Learning: Learners'

Perspectives from a Thai-English Translation Course

Wilaiwan Ka-J Rosidat Samae Fahad Tanweer

59-75

PENDIDIKAN AGAMA PENDUKUNG SIKAP TOLERAN DAN KEMITRAAN SEKOLAH-MASYARAKAT (Studi Kasus Sekolah Dasar Muang Pattani Thailan Selatan)

Abdulrahman Sama-alee Sri Sumarni Moominah Bungatayong

77-76

Yahaya Niwae Abdulfattah Japakiya

Integrating Cultural and Religious Narratives through Role-Play: Elevating English Speaking Proficiency in a Post-Pandemic EFL Classroom Thailand

Mahsoom Sateemae Rusnat Noipom Mahamasakree Manyunu

97-114

Bilkis Akhter Pratya Binmadnee Apirak Tohtayong Mayutee Duerama

Wuthisak Pitsuwan Ilham Chenu Adull phaichamnam

การจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลามและแนวทางการประยุกต์ใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

อิสมาแอ สนิ อิบรอเฮง ดอเลาะ พัยซอล อาลฮาดีย์

115-131

การเรียนรู้และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับโดยใช้กลวิธีลิ้นซ์และเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาอาหรับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ยูหารี มะเซ่ง อะหมัดซากี มาหามะ มุฮัมหมัดซารีฟ หะยีสะมาแอ มะซีดี สะแล

133-145

มะวัตตะฮ์ จะปะเกีย

การพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการ

- อ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
นุรฮัสวานี บอดอ เฟรดาว สุไลมาน 147-161
- การพัฒนาผลทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยเทคนิค project based learning ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
ฟัตฮี จะปะเกีย นาดีเราะห์ เวาะแห สิริวรรณ ขุนดำ Moustafa Abdelkader Elsharkawy มะซีดี સાແລ 163-179
- การประยุกต์ใช้โมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติในเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก
ปรีดาพร อารักษ์สมบูรณ์ ณ์ฐพล บัวเปลี่ยนสี 181-195
- ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน
โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคูสามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล
สุชาดา หิมะหมัด เซาวนี แก้วมโน 197-219
- درو تطبيق القراءة الجهرية الإعرابية في تحسين مهارة القراءة : دراسة تطبيقية علي مادة طرائق تدريس اللغة العربية
L إبراهيم تيه هي مافلي ميكونج سمسو جيء لينج محمد لطفي أوما عماد الدين مجلوف 221-232
- ความท้าทายใหม่ของการวัดประเมินผลการอ่านภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้
อับดุลฆอนี เจ๊ะโซ๊ะ อิสมาอิล ราโอบ สะอาด อาแซ อรัพัน หะลีแม 322-251
- ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี
อายนา จินตรา จรุณี แก้วเอียน พิมพ์วิทย์ สุวรรณโณ 253-270
- الشواهد التوثيقية في قاموس الجليل .
[سيمسو جيء لينج مافلي ميكونج محمد لطفي عمر عماد الدين المجلوف إبراهيم تيه هي 271-287
- การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2
อรวรรณ ศรีสุวรรณโณ รุจิราพรรณ คงช่วย 289-311
- ผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1

กันยารัตน์ หนูด้วง ประภาศ ปานเจี้ยง

313-237

บทความวิจัย

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การเป็นผู้ประกอบการน้อย

อับดุลอาลิธี หะยีฮาเดร์* จารูว์จน์ สองเมือง**

*นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

** (ผศ.ดร.) อาจารย์ลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและนวัตกรรมการจัดการ
เรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ 1) เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ 2) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยแพลตฟอร์มออนไลน์ และ 3) เพื่อประเมินสมรรถนะผู้ประกอบการน้อยจากการเรียนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านคาโต ตำบลปะนาเระ อำเภอบะนาเระ จังหวัดปัตตานี รวมทั้งสิ้นจำนวน 63 คน โดยมีเครื่องมือการวิจัย ดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย และผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนมีความต้องการพัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยการสืบค้นด้วยวิธีต่าง ๆ และเทคนิคที่นำนวัตกรรมมาใช้กับนักเรียน ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครู เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านผู้ประกอบการที่ยังสอดคล้องกับสภาพบริบทของผู้เรียนและชุมชนรวมถึงจุดเน้นของโรงเรียนที่เป็นฐานสมรรถนะ 2) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ด้วยแพลตฟอร์มออนไลน์ รายวิชาผู้ประกอบการน้อย มีค่าประสิทธิภาพ $E1/E2 = 80.85/82.62$ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันทางนัยทางสถิติที่ 0.05 เนื้อหาการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อยตามแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน มีทั้งหมด 5 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การรู้จักตนเอง 2) การวิเคราะห์ตลาด 3) เครื่องมือการตลาด

ดิจิทัล 4) การปฏิบัติการทางการตลาด และ 5) การวัดและประเมินผลการตลาด และ 3) ผลการประเมินสมรรถนะผู้ประกอบการน้อยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.72 โดยสมรรถนะด้านความสามารถในการแข่งขัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.76 รองลงมาคือ ด้านความเป็นอิสระในการบริหารงาน การทำงานเชิงรุก การสร้างนวัตกรรม การเผชิญความเสี่ยง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.73, 4.71, 4.69, และ 4.68 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ผู้ประกอบการน้อย, การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน, แพลตฟอร์มออนไลน์

RESEARCH

*Developing a platform-based online instructional management for enhancing competence in young entrepreneurs**Abdul-Asit Hayeekhad* Jaruwat Songmuang*****Student of the Education for the Degree of Master of Educational Sciences and Innovation for Learning Management Fatoni University**** (Assistant Professor. Ph.D) of the Education for the Degree of Master of Educational Sciences and Innovation for Learning Management Fatoni University***Abstract**

This study has three objectives: 1) to study the need for developing learning management through online platforms, 2) to develop learning management through online platforms, and 3) to evaluate the competencies of young entrepreneurs from learning through online platforms. The target group includes lower secondary school students, academic year 2021, Ban Kato School, Panare Subdistrict, Panare District, Pattani Province. There were a total of 63 people, with the following research tools: 1) a learning management plan based on phenomena-based learning management, 2) an academic achievement test, 3) a small-entrepreneur competency assessment form. And the results of the research found that 1) The school has a desire to develop students in every aspect, emphasizing the learners' hands-on experience by searching in various ways and techniques that bring innovation to use with students. Make students interact with teachers To develop entrepreneurial competencies that are consistent with the context of students and communities, including the school's focus on competency bases. 2) Efficiency of learning management with online platforms. Minor Entrepreneur Course There is an efficiency value of $E1/E2 = 80.85/82.62$ and the academic achievement before and after studying is significantly different at 0.05. Content of learning through an online platform to enhance the competency of young entrepreneurs according to the learning management method using phenomena as a basis. There are a total of 5 learning plans as follows: 1) Knowing yourself

2) Market analysis 3) digital marketing tools 4) marketing operations and 5) Measurement and evaluation of marketing results and 3) Results of the evaluation of the performance of small entrepreneurs overall were at the highest level with an average of 4.72 with competency in the area of competitiveness. It has the highest mean of 4.76, followed by independence in administration. Proactive work innovation Facing Risk with averages of 4.73, 4.71, 4.69, and 4.68, respectively.

Keywords: Little Entrepreneurship, Phenomenon-Based Learning, Online Platform

บทนำ

กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคม รวมถึงการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถปรับตัวให้ทันกับ เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตามสภาพความต้องการของสังคม เศรษฐกิจการเมือง และ วัฒนธรรมของประเทศ การจัดการคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นย่อมส่งผลให้ประชาชนมีประสิทธิภาพ และช่วยเหลือผู้อื่นได้ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ การพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมต้องอาศัยการศึกษาเป็น เครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพการจัดการศึกษาต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และ กระบวนการเรียนรู้ให้บูรณาการทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับ สังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการ ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ด้านภาษาโดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 17) เป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้านเป็นต้นทุน ทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะการประกอบสัมมาชีพและการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ อย่างมีความสุข

ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) เป็นทักษะสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียน จึงมีความสำคัญ เพราะจะทำให้ประเทศมีกำลังคนที่มีส่วนช่วยผลักดันเศรษฐกิจให้เติบโต (Bellance & Brandt, 2011; Blawatt, 1998; World Economic Forum, 2011) นอกจากประโยชน์ที่เกิดกับเศรษฐกิจและ สังคมแล้ว คุณลักษณะและสมรรถนะของความเป็นผู้ประกอบการยังช่วยสร้างความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และความมั่นใจให้เกิดขึ้นในบุคคล (World Economic Forum, 2011; Wilson et al., 2009) สำหรับการดำเนินการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการในประเทศไทย รัฐบาลมีนโยบายเกี่ยวกับ “โมเดลประเทศไทย 4.0” ที่ให้ความสำคัญในการสร้างผู้ประกอบการ เช่น โครงการเสริมสร้าง ผู้ประกอบการใหม่ (New Entrepreneur Creation : NEC) การทำหลักสูตรการศึกษาสาขาผู้ประกอบการใน มหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนทำให้เห็นการหาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะความเป็น ผู้ประกอบการสอดคล้องการพัฒนาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ผู้ประกอบการมีบทบาท สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพราะการดำเนินกิจกรรมของการประกอบการ คือ สิ่งกระตุ้นให้

เศรษฐกิจเจริญเติบโตสามารถช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า และแข่งขันในระดับเวทีการค้าโลกได้อย่างยั่งยืน

ทักษะอาชีพ (Career Skills) เป็นทักษะหนึ่งที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้จากจุดเน้นของนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนสร้างค่านิยมในเรื่องการเรียนรู้ในสายอาชีพและลดสัดส่วนการเรียนสายสามัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 26) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่มีแผนในการพัฒนาการศึกษา โดยกำหนดแนวโน้มการศึกษาต่อมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสายอาชีวศึกษา : สายสามัญ ในปี 2560 – 2564 จากจำนวนสัดส่วนนักเรียนที่ศึกษาต่อมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสายอาชีวศึกษา : สายสามัญ 40 : 60 ปรับสัดส่วนนักเรียนที่ศึกษาต่อมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสายอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 50 : 50 และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น ดังแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 (2560 : 21) ที่ได้กล่าวถึงเป้าหมายของสัดส่วนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา : สายสามัญ 70 : 30 ให้ความสำคัญต่อการศึกษาประเภทสายอาชีวศึกษาสายอาชีพค่อนข้างมีความสำคัญมากขึ้นศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-based learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมมากขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบพหุวิทยาการ (Multidisciplinary learning) ที่ได้ถูกเสนอขึ้นโดยประเทศฟินแลนด์จากแนวคิดการพัฒนาระบบการศึกษาแกนกลางของประเทศมุ่งส่งเสริมการพัฒนาทักษะข้ามพิสัย (Transversal competencies) ของผู้เรียน ให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิต ซึ่งการจัดการเรียนรู้จะมีการนำปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ที่เป็นประเด็นน่าสนใจมาทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ ตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ และลงมือหาคำตอบผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีสร้างองค์ความรู้ในตนเองภายใต้ปรากฏการณ์ตามสภาพจริง (Symeonidis & Schwarz, 2016)

การจัดการศึกษาในโรงเรียนยังไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชนที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ เกิดทักษะทางด้านการประกอบอาชีพ อีกทั้งหลักสูตรสถานศึกษายังไม่เน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้ลงปฏิบัติ ครูผู้สอนยังขาดทักษะการเชื่อมโยงการทักษะอาชีพ จากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อยเพื่อลดช่องว่างและเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่สนใจเป็นผู้ประกอบการ มีโอกาสที่จะเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการและเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่โลกของการเป็นผู้ประกอบการอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย
2. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย
3. เพื่อประเมินสมรรถนะผู้ประกอบการน้อยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจากการเรียนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อยมีทั้งหมด 5 แผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การรู้จักตนเอง	จำนวน 3 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การวิเคราะห์ตลาด	จำนวน 3 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เครื่องมือการตลาดดิจิทัล	จำนวน 3 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติการทางการตลาด	จำนวน 3 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การวัดและประเมินผลการตลาด	จำนวน 3 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

1.กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านคาโต รวมทั้งสิ้นจำนวน 63 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานจำนวน 15 ชั่วโมง โดยการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนโดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยการหาคุณภาพของชุดการจัดการเรียนรู้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ 5 คน จำนวน 1 ชุดแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อ โดยมีค่า IOC อยู่ที่ 0.80-1.00

2.3 แบบประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อยโดยการหาคุณภาพของแบบประเมินทักษะการเรียนรู้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ 5 คน จำนวน 1 ชุดแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 16 ข้อ โดยมีค่า IOC อยู่ที่ในระหว่าง 0.80-1.00

3. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ซึ่งมีรายละเอียดของการวิจัยแต่ละขั้นตอน ทั้งหมด 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (R1) ประกอบด้วย

1. ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม คู่มือสำหรับครู เอกสารการประเมินผลในชั้นเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ

2. วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือการจัดการเรียนรู้ คู่มือครู มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้สาระสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

4. พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้ว หาคุณภาพโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยมีค่า IOC อยู่ที่ 0.80 - 1.00

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย (D1) ประกอบด้วย

1. การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ การกำหนดกรอบ โครงสร้าง แผนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ตามกรอบที่กำหนด การนำร่างแผนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์เอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์แบบประเมินความเหมาะสม และแบบประเมินความสอดคล้องเพื่อตรวจสอบและขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ

2.การทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ขนาดกลาง จำนวน 39 คน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริงว่าเหมาะสมกับ บริบท สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีและการเชื่อมโยงการเรียนรู้ผ่าน เครือข่ายอินเทอร์เน็ต การใช้เฟสบุ๊ก ไลน์ โดยทำการสอนครบทุกขั้นตอนและให้นักเรียนตอบ แบบทดสอบเพื่อหาคุณภาพตามเกณฑ์ประสิทธิภาพของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์ม ออนไลน์พบว่าได้ประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 81.41/80.63$

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย (R2)

เป็นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อ เป็นกลุ่มเป้าหมายในการทดลอง ทำการประเมินความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายก่อนการสอน ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ทดสอบหลังการทดลองโดยใช้แบบสอบถามฉบับเดิม โดย ทำการทดลองในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยทำการสอน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย (D2)

เป็นการตรวจสอบประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ จากการทดลองใช้มาประเมินผลตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรทั้งในด้าน โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และรายละเอียดที่เป็นองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้มี ความถูกต้อง เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อยทักษะ อาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

1. การสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

สามารถนำเสนอผลการศึกษาโดยแบ่งออกได้เป็น 2 ประเด็น คือ 1) ความต้องการและความ พร้อมของโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และ 2) แผนการจัดการเรียนรู้บูรณา การ ดังนี้

1.1 ความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนบ้านคาโตเป็น หนึ่งในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษานำร่องจังหวัดปัตตานีที่มีความต้องการที่พัฒนาโรงเรียนให้ เป็นอิสระในการบริหารจัดการโดยได้จัดทำและพัฒนาหลักสูตรโดยใช้พื้นฐานจากหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นำมาปรับให้เป็นรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสู่การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ดังที่ผู้บริหารโรงเรียนให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “สำหรับโรงเรียนบ้านคาโตเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเรามุ่งเน้นเรื่องสมรรถนะของนักเรียนเป็นหลักเพราะสมรรถนะคือการรวมเอาองค์ความรู้ทักษะและเจตคติที่สำคัญจำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตของนักเรียนดังนั้นความต้องการของเราจึงมุ่งเน้นไปตรงสมรรถนะเราก้าวข้ามคำว่าผลสัมฤทธิ์เราให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้เด็กได้ลงมือทำมีปฏิสัมพันธ์กับครูกับเพื่อนออกแบบกิจกรรมสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเองถ้าจะให้นิยามคำว่าคุณภาพการศึกษาก็คือการพัฒนานักเรียนแบบองค์รวมคือนักเรียนจะต้องเติบโตด้วยสุขภาพกายที่แข็งแรงสุขภาพจิตที่ดีอดทนเข้มแข็งมีสติปัญญา มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เห็นคุณค่าของตนเองเห็นคุณค่าของผู้อื่นรักและหวงแหนวัฒนธรรมประเพณีมีศาสนาเป็นเครื่องคอยกกับการดำรงชีวิต

1.2 ความต้องการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า โรงเรียนบ้านคาโตได้ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้จัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านสื่อและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก

1.3 ความต้องการส่งเสริมทักษะการประกอบอาชีพให้กับนักเรียน พบว่า โรงเรียนบ้านคาโต ได้ออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ตามศักยภาพและความถนัดของแต่ละบุคคลผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ครูได้ออกแบบไว้ และมุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีทักษะในการประกอบอาชีพ อันทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการประกอบอาชีพในอนาคตเพื่อให้นักเรียนได้รู้จักตนเองสามารถวางแผนตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษาและการประกอบอาชีพในอนาคตได้สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจ

1.4 พฤติกรรมการใช้งานสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของครูและนักเรียน พบว่า การใช้งานสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของครูและนักเรียน มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในช่วงของสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโคโรนา พบว่า ครูและนักเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนสามารถนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ผ่านแอปพลิเคชัน จากการออกแบบกิจกรรมโดยคุณครูประจำวิชา

2. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็น คือ 1) การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ 2) การทดลองการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย และ 3) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

2.1 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ ขั้นการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาผู้ประกอบการน้อย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ทำการแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon Based Learning) ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกปรากฏการณ์ ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันเลือกประเด็นหรือเนื้อหาที่สนใจ เป็นปรากฏการณ์ที่ใกล้ตัวนักเรียน หรือมีความสำคัญต่อชีวิตของนักเรียน โดยอาจเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นไปแล้วหรือกำลังจะเกิดขึ้นก็ได้ ซึ่งปรากฏการณ์นี้ต้องมีความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การตั้งคำถาม นักเรียนตั้งคำถามในสิ่งที่ต้องการศึกษาค้นคว้าหรือประเด็นคำถามที่สงสัย และอยากเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อหาตอบด้วยตนเองหรือจากผู้รู้

ขั้นที่ 3 ค้นหาคำตอบ นักเรียนค้นหาคำตอบในประเด็นที่สงสัยจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือในชุมชนเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบด้วยวิธีการที่น่าเชื่อถือได้

ขั้นที่ 4 ลงมือปฏิบัติ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยการค้นคว้าอย่างหลากหลาย ออกแบบการประเมินเชิงปฏิบัติในการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องอภิปรายโต้เถียงเชิงวิชาการเพื่อพัฒนาความรู้ของตนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รวมทั้งให้แรงเสริมทางบวกแก่นักเรียนให้เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจและกล้าที่แสดงความเป็นตัวตน

ขั้นที่ 5 สรุปผล นักเรียนร่วมกันสรุปผลจากการเรียนรู้ ถอดบทเรียนในกิจกรรมที่คุณครูได้ร่วมกันจัดขึ้นและสะท้อนความคิดเห็นจากการได้เรียนรู้ และลงมือปฏิบัติ

ขั้นที่ 6 นำเสนอ ผู้เรียนได้นำเสนอในสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้จากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เพื่อน ๆ ร่วมชั้นฟัง และร่วมกันวิพากษ์

2.2 ผลการทดลองการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย การทดลองการจัดการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ 1) การทดลองกลุ่มขนาดกลาง และ 2) การทดสอบหาประสิทธิภาพในห้องเรียนปกติ สามารถนำเสนอผลได้ดังนี้

2.2.1 ผลการทดสอบการใช้นวัตกรรมในกลุ่มขนาดกลาง การทดสอบการใช้นวัตกรรมในกลุ่มขนาดกลางเพื่อศึกษาผลและปรับปรุง โดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนบ้านท่าน้ำเต้าวันออก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 39 คน โดยทำการสอนครบทุกขั้นตอนและให้นักเรียนตอบแบบทดสอบเพื่อหาคุณภาพตามเกณฑ์ประสิทธิภาพของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ผ่าน

แพลตฟอร์มออนไลน์พบว่าได้ประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 81.41/80.63$ หลังจากนั้นนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

2.2.2 การทดสอบการหาประสิทธิภาพในห้องปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ด้วยแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อยสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกลุ่มขนาดใหญ่พบว่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อยมีค่าประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 80.85/82.62$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 80/80

2.3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ของการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.16 ส่วนผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น หลังเรียนโดยใช้ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้โดยค่า t เท่ากับ 21.84

3. ผลการประเมินสมรรถนะผู้ประกอบการน้อย

ในการศึกษาสมรรถนะผู้ประกอบการน้อย สามารถแบ่งผลการประเมินออกเป็น 2 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ผลการประเมินสมรรถนะ และ 2) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้ประกอบการน้อย ก่อนและหลังเรียน ซึ่งสามารถนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

3.1 ผลการประเมินสมรรถนะ พบว่าการประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อยหลังจากจัดการเรียนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อยจำนวน 63 คน พบว่าคะแนนการประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย หลังจากการใช้การจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย สูงที่สุดคือความสามารถในการแข่งขัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.76 ต่อด้วยความเป็นอิสระในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.73 อยู่ในระดับมากที่สุด ต่อมาการทำงานเชิงรุก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.71 อยู่ในระดับมากที่สุด ต่อมาการสร้าง

นวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.69 อยู่ในระดับมากที่สุด ต่อมาการเผชิญกับความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.68 อยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้ประกอบการน้อยก่อนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “วิชาผู้ประกอบการน้อย เป็นวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะอาชีพ รู้จักเครื่องมือทางการตลาดและเครื่องมือทางเทคโนโลยีเพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า หรือเพิ่มยอดขายให้กับสินค้าของเราได้ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองได้ระหว่างเรียน รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากขึ้น” นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ผมรู้สึกสนุกกับมัน เรียนแล้วไม่เครียด ได้ลงมือทำ สร้างรายได้เกิดขึ้นจริง ถึงแม้ว่ามันไม่มาก แต่ก็รู้สึกภูมิใจที่ผมสามารถหาเงินโดยไม่รบกวนเงินของพ่อแม่” นอกจากผลการประเมินผู้ประกอบการน้อยแล้ว ยังพบว่า ผู้เรียนสะท้อนภาพความเป็นผู้ประกอบการที่น่าเอาหลักศาสนาอิสลามมาดังนี้

1. ความบริสุทธิ์ใจ (อิดลาล) การศึกษาพบว่า นักเรียนเกิดคุณลักษณะความบริสุทธิ์ใจในการทำงานมากขึ้น โดยพบว่า เมื่อมีการมอบหมายงาน นักเรียนจะมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จทั้งที่เป็นงานส่วนบุคคลและงานกลุ่ม โดยเป็นการสมัครใจที่จะทำเพื่อทุกคนในกลุ่ม ดังผลจากการสัมภาษณ์ “เมื่อนักเรียนได้รับคำสั่งให้ทำงานกลุ่มและมีจิตอาสาโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน”

2. ความซื่อสัตย์ สุจริต (อะมานะฮ์) การศึกษาพบว่า นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติทำงานที่ได้รับมอบหมาย โดยพบว่า เมื่อมีการกำหนดส่งงานนักเรียนมีการส่งงานตามเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนจะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยไม่ลอกงานของเพื่อนมาส่ง

3. ความเกรงกลัวต่อบาป (ตักวา) การศึกษาพบว่า นักเรียนจะนำเงินที่ตกหล่นภายในห้องเรียน จะนำมามอบให้คุณครูที่รับผิดชอบเพื่อประกาศหาเจ้าของต่อไป

4. การยอมรับผลจากการปฏิบัติ (ตะวักกัล) การศึกษาพบว่า นักเรียนจะนำเงินที่เหลือจากผู้ปกครองให้มาโรงเรียนเป็นเงินเก็บสะสมเพื่อนำเงินไปลงทุนทำธุรกิจที่นักเรียนสนใจหรือชอบ โดยที่ไม่รู้ว่าธุรกิจที่จะลงทุนนั้นจะส่งเป็นเป็นอย่างไร ดังผลการสัมภาษณ์นักเรียน “นักเรียนมีความสามารถในการยอมรับผลที่ได้จากการลงมือกระทำ คือ การได้ลงมือปฏิบัติการเป็นผู้ประกอบการ ยอมรับผลที่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิเสธของลูกค้ารายได้ที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวัง นักเรียนมีความสามารถในการยอมรับผลเพราะนักเรียนได้ทำตามศักยภาพที่ตัวเองมีและถือเป็นหนึ่งกิจกรรมในการฝึกฝนเรียนรู้ตนเอง”

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย พบว่านวัตกรรมที่สร้างมีทั้งหมด 5 ชุดแพลตฟอร์มและแผนการจัดการเรียนรู้ คือ 1) รู้จักตนเอง 2) การวิเคราะห์ตลาด 3) เครื่องมือการตลาดดิจิทัล 4) การปฏิบัติการทางตลาด และ 5) การวัดและประเมินผลการตลาด สอดคล้องกับปรีชา ศรีสุพัฒน์ (2565) ที่ทำงานวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เรียนแสดงความสามารถที่เชี่ยวชาญ เน้นการนำความรู้ไปใช้จริง 2) กำหนดความคาดหวังไว้สูง และคาดหวังกับผู้เรียนทุกคน 3) ผู้เรียนรับผิดชอบต่อตัวเองให้ถึงเป้าหมายสามารถออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ สามารถเรียนได้ในสถานที่และเวลาที่แตกต่างกัน โดยการช่วยเหลือ สนับสนุนอย่างยืดหยุ่นตามลักษณะเฉพาะของผู้เรียน 4) ผู้เรียนจะได้รับการประเมินเมื่อพร้อมและเป็นการประเมินความก้าวหน้าตามอัตราของตนเอง เน้นประเมินที่ท้าทายเน้นการปฏิบัติด้วยเครื่องมือวัดที่เข้าถึงความเชี่ยวชาญของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับวรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตฤกษ์ (2556) ที่กล่าวว่า ทักษะการเรียนรู้และการคิดนอกจากการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการแล้ว นักเรียนจำเป็นต้องรู้จักวิธีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รู้จักใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างสรรค์ ทักษะการเรียนรู้และการคิดประกอบด้วย การคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และผลิตนวัตกรรม สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะนวัตกรรมที่สร้างได้สร้างตามแนวคิดทฤษฎีที่ได้ศึกษามาทำให้การออกแบบนวัตกรรมส่งผลให้นักเรียนได้รู้จักตัวเอง มีทักษะในการปฏิบัติ และได้เรียนรู้สิ่งที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงเป็นการสร้างสมรรถนะให้กับนักเรียน

2 ผลการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย มีค่าประสิทธิภาพ $E1/E2 = 80.85/82.62$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ $80/80$ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.16 สอดคล้องกับสุติศา เสาวกุล, เมธิณี วงศ์วานิช ร่มภาภรณ์, พนิต เข้มทอง (2562) ที่ทำงานวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการในรายวิชาการอาชีพโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสุทธิวรารามกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยในภาพรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($x = 4.68$,

S.D. = 0.47) นอกจากนี้ยังมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับดีมาก ส่วนของการทำงานกลุ่มของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด และการนำเสนองานหน้าชั้นเรียนของนักเรียน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ตลอดจนการจัดทำโครงการจัดทำโครงงานด้านรูปเล่มโครงงาน ด้านกระบวนการทำงานและด้านผลสำเร็จของงานอยู่ในระดับมาก 2) ผลการสะท้อนกลับข้อมูลไปยังผู้เรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน พบว่า ครูผู้สอนสามารถกระตุ้นให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูลข่าวสารสนเทศที่เป็นประโยชน์กับตนเองและสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ที่สืบค้นได้ไปปรับปรุงแก้ไขด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณสมบัติ และยังสามารถนำไปปรับปรุง การทำงานให้ดียิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนทำงานได้ดียิ่งขึ้น และมีความรู้ ทักษะ คุณสมบัติในระดับที่สูงขึ้นได้นอกจากนี้ยังสอดคล้องการจัดการเรียนรู้แบบอิงปรากฏการณ์ที่อรรถพรณ บุตรกัตถัญญ (2561) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน ใช้วิธีสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบตื่นตัวในการสร้างองค์ความรู้ในตนเองอยู่บนฐานแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ในตนเอง ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการสืบเสาะโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเริ่มต้นจากการกำหนดคำถามหรือปัญหาของผู้เรียน ผ่านปรากฏการณ์แห่งความเป็นจริง วิธีสอนนี้ใช้แนวคิดในการสร้างความร่วมมือและการทำงานร่วมกันของผู้เรียน เป็นเงื่อนไขสำคัญในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และยังสอดคล้องกับสอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2555) ที่กล่าวว่า การฝึกทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้กับนักเรียนนั้นจะต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ เนื่องจากทักษะการดำรงชีวิตที่คนในศตวรรษที่ 21 ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิต เพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรงพลิกผัน และคาดไม่ถึงอย่างมีประสิทธิภาพ ในการสร้างนวัตกรรมครั้งนี้จึงได้ออกแบบให้มีการทดลองใช้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้กับนักเรียน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดในการสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์โดยนำเอาแนวคิดการจัดการเรียนรู้ด้วยการอิงปรากฏการณ์เป็นฐาน มาออกแบบการสร้างนวัตกรรมจึงส่งผลให้นักเรียนที่สร้างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์การเรียนรู้หลังการใช้นวัตกรรมนักเรียนมีสมรรถนะในการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3 ผลการประเมินสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ โดยนักเรียนประเมินสมรรถนะผู้ประกอบการของตนเองก่อนการใช้นวัตกรรมโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการใช้นวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ มีสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด โดยหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากผลการประเมินผู้ประกอบการน้อยแล้ว ยังพบว่าผู้เรียนสะท้อนภาพความเป็นผู้ประกอบการที่นำเอาหลักศาสนาอิสลามมาใช้คือความบริสุทธิ์ใจ (อิคลาส) ความซื่อสัตย์ สุจริต

(อะมานะฮ์) ความเกรงกลัวต่อบาป (ตักวา) การยอมรับผลจากการปฏิบัติ (ตะวักัล) สอดคล้องกับงานวิจัยของชนัญญา สุขสมวัฒน์, สุวิมล ว่องวาณิช, ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ (2563) ทำงานวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน: คราวด์ซอร์สซึ่งผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ มีดังนี้ 1) การจัดเนื้อหาในรายวิชาให้มีการสอนพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการทำธุรกิจ ควรเตรียมเนื้อหาพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดตั้งและดำเนินกิจการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ 2) การจัดประสบการณ์การทำธุรกิจจริงให้ผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เขียนแผนธุรกิจ ทำโครงการ หรือธุรกิจขนาดเล็กด้วยตนเอง 3) การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสนใจของตนเองร่วมกับการให้ผู้เรียนวิเคราะห์และวางแผนในการพัฒนาตนเองและการทำงาน 4) การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ และ 5) การใช้กรณีศึกษา/สถานการณ์จำลองประกอบการจัดการเรียนการสอน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการออกแบบนวัตกรรมในครั้งนี้เป็นการออกแบบด้วยการศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้นักเรียนได้มีโอกาสได้ใช้องค์ความรู้ ทักษะและความมุ่งมั่นอดทน ในการผ่านสถานการณ์ที่นักเรียนต้องใช้สมรรถนะ จึงส่งผลทำให้หลังเรียนนักเรียนมีสมรรถนะด้านผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอเพื่อนำผลไปใช้

1.1 ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ควรศึกษาบริบทของชุมชนเพื่อนำเอาฐานทุนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการมาจัดทำเป็นสารสนเทศ ข้อมูล ชุดความรู้ในชุมชนก่อนการดำเนินการ

1.2 ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน รวมถึงนักเรียน ร่วมวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของโรงเรียนในการนำเอารูปแบบไปปรับใช้เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบท

1.3 ผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการ ปรับหลักสูตร ปรับโครงสร้างเวลาเรียน จัดทำเป็นหน่วยบูรณาการ หรือจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี

1.4 ครูผู้สอนจัดทำหน่วยการเรียนรู้ หรือสาระการเรียนรู้ หรือรายวิชาเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยการอิงปรากฏการณ์เป็นฐาน

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงโดยเข้าสู่กระบวนการพัฒนาผู้ประกอบการน้อยในสถานประกอบการจริง

2.3 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรให้นักเรียนได้นำสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในชุมชนโดยใช้กระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในชุมชนของนักเรียนเองได้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมกิจการศึกษา
- ชนัญญา สุขสมวัฒน์, สุวิมล ว่องวาณิช, ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ (2563) *แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน*: คราวด์ซอร์สซิง.
- ปรีชาศรีสุพัฒน์.(2565). การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ. *มจรเลยปริทัศน์*, 3(1),114.
- โยธินทองเนื้อแข็ง, ชนิศร์ชูเลื่อน, &รัชชเมธจันทนวล. (2021). การพัฒนาการศึกษาสู่ศตวรรษ ที่ 21. *JOURNAL MAHA CHULA TANI MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY*, 3(5), 53-63.
- สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา. (2554). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร:สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). *ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- สุทิดา เสาวกุล, เมธิณี วงศ์วานิช รัชมกการภรณ์ และ พนิด เข้มทอง. (2562). การพัฒนากิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการในรายวิชางานอาชีพ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม กรุงเทพมหานคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 34(3), 71-78.
- วรพจน์วงศ์กิจรุ่งเรืองและอชิปจิตฤกษ์. (2554). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: open word.
- วิจารณ์พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

อรพรรณบุตรกตัญญู. (2561). การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อการสร้างมุมมองแบบองค์รวมและการเข้าถึงโลกแห่งความจริงของผู้เรียน. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 46(2), 348-365

Bellanca & R. Brandt. (2011). *21stCentury skills: Rethinking how students learn* (pp.210-236).

Victoria : Hawker Brownlow Education.

Symeonidis, V. & Schwarz, J. F. (2016). Phenomenon-Based Teaching and Learning through the Pedagogical Lenses of Phenomenology: The Recent Curriculum Reform in Finland. *Forum OŚwiatowe*. 28(2), 31-47.

World Economic Forum. (2011). *The global competitiveness report 2016 – 2017*. Available at <http://www.weforum.org>. (accessed 25 July 2015)

บทความวิจัย**ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี**

มูฮัมหมัดศอฟรี บารู* จารูว์จน์ สองเมือง** อิลฮัม เจะหนู***

* นักศึกษาปริญญาโท, สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้, คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

** ผศ.ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้, คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

*** ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

วิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักศึกษา ศึกษาผลสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ได้รับจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE สำหรับนักศึกษา และประเมินความพึงพอใจที่เกิดขึ้นของผู้เรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE โดยมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต จำนวน 33 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักศึกษาที่มีค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียนเท่ากับ 80.61 และค่าประสิทธิภาพหลังเรียนเท่ากับ 82.02 ซึ่งผลที่ได้มีสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ ค่าประสิทธิภาพต้องเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ได้รับจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE ของนักศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 3.18 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 4.20 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3) ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นของผู้เรียน

ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE พบว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมที่ 4.46 อยู่ใน
ระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ A-SACE, Activity Based Learning, Self-directed Learning, สมรรถนะ
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, การพัฒนานักศึกษาคู, เทคโนโลยีการศึกษา

RESEARCH

The Effects of A-SACE Model in Improving Information and Communication Technology Competencies of Students in Bachelor of Education, Faculty of Education, Fatoni University

Muhammatsofree Baru Jaruwat Songmuang** Ilham Chenu****

** Master Student, Department of Educational Sciences and Innovation for Learning Management, Faculty of Education, fatoni University*

*** Ph.D., Lecture of Educational Sciences and Innovation for Learning Management Program, Faculty of Education, Fatoni University*

**** Ph.D., Lecture in Postgraduate Teaching Profession, Faculty of Education, Fatoni University*

Abstract

The objectives of this research and developmental study (R&D) were to develop the teaching pedagogy using the A-SACE model to improve students' information and communication technology competencies, to study the students' competencies in information and communication technology after the implementation of the A-SACE model in the classroom, and to evaluate the students' satisfaction with the use of the A-SACE model in the classroom. The purposive sampling method was applied in this research to get a group of 33 students from the bachelor degree of education. The result demonstrated that applying the A-SACE model for improving the information and communication technology competencies during the class period was effective at 80.61 levels, and the effective score of applying the A-SACE model after class was at 82.02. It shows that the effective score was higher than it was expected, which was 80/80. The students' average score of information and technology competencies before learning through the A-SACE model was 3.18, while the average score after class was 4.20. The improvement result showed a significant difference at 0.01 levels. Moreover, students expressed the positive

attitude towards the use of the A-SACE model in the classroom, where the satisfaction score was at a high level with an average score of 4.46.

Keywords: A-SACE Model, Activity Based Learning, Self-directed Learning, Information Technology and Communication Competencies, Improving Students Teacher, Educational Technology

บทนำ

ในปี 2564 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตในทุกด้าน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนโดยตรง ผู้สอนโดยส่วนใหญ่นำเทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสร้างการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ส่งผลให้ผู้สอนและผู้เรียนต้องปรับตัว ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ พร้อมกับพัฒนาสมรรถนะสำคัญสำหรับการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 แก่ผู้เรียน ผู้เรียนมีการปรับตัว เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองมากขึ้น ผู้สอนต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการเรียนรู้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน (อนุภูมิ คำยัง, 2564) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างและรักษามาตรฐานทางวิชาชีพครูของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

ชวนิดา สุวานิช (2560 : 2) กล่าวว่าสภาพการพัฒนาของนักศึกษาวิชาชีพครูจากรายงานของสำนักงานโครงการพิเศษเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัดนักศึกษาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สปศ.) ระบุว่าสภาพวิชาชีพของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ กำลังประสบปัญหาจากระบบการผลิตและการพัฒนาที่ไม่มีมาตรฐานวิชาชีพทำให้ส่งผลถึงการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครุนั้นขาดทิศทางที่ชัดเจน ได้รับการพัฒนาน้อยและดำเนินการภายใต้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาคทฤษฎีเนื้อหาและการเรียนในชั้นเรียนมากกว่าการฝึกปฏิบัติ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนีเป็นสถาบันหนึ่งในการผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ให้ความสำคัญกับการศึกษาศตวรรษที่ 21 มีวิชาหมวดกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้เป็นวิชาบังคับ สอดคล้องกับรุ่งทิพย์ แซ่แต้ (2562) ได้กล่าวถึงการพัฒนานิสิตครูให้มีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนและออกแบบการสอนอย่างเป็นระบบ จากการศึกษาข้างต้นผู้สอนจำเป็นต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีการบูรณาการนวัตกรรมการหรือเทคโนโลยี ออกแบบการสอนอย่างเป็นขั้นตอนที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน เข้าใจความหลากหลายของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้ผู้เรียนออกแบบแนวทางการเรียนรู้ตามความถนัดของตนเอง คำนึงถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียน เกิดการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ของตนเอง นอกจากนั้นผู้เรียนเข้าใจวิธีการบูรณาการเทคโนโลยีในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีการนำไปใช้จริงอย่างไรพร้อมกับเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และเป็นประโยชน์ในการเป็นครูในอนาคต ซึ่งตรงกับข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้

ผู้สอนจะต้องสามารถสร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (ราชกิจจานุเบกษา, 2562, น. 20) และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 หรือ มคอ. 1 ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ทั้งหมด 6 ข้อ 1 ใน 6 ข้อนั้นกล่าวถึงด้านวิถีวิทยาการจัดการเรียนรู้ โดยนักศึกษาวิชาชีพครูควรมีความรอบรู้เรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการศึกษาและการเรียนรู้

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE ที่พัฒนาจากทฤษฎีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานผสมผสานทฤษฎีการเรียนรู้แบบนำตนเอง สร้างการจัดการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรายวิชา ED2401-105 วิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เรื่อง การสร้างสื่อการสอน AR สำหรับนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ตามที่ได้ระบุไว้ในสมรรถนะวิชาชีพครูของคุรุสภากำหนด รวมไปถึงผลิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ให้ตรงกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ได้รับจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE สำหรับนักศึกษา
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่เกิดขึ้นของผู้เรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน Activity Based Learning
2. การเรียนรู้แบบนำตนเอง Self-directed Learning

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน Activity Based Learning

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกรูปแบบหนึ่งที่เป็น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

นภารัตน์ แร่นาคและวิเชียร อัมระโสติกุล (2562) กล่าวว่า การจัดการเรียนเรียนรู้โดยใช้ กิจกรรมเป็นฐาน หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมหรือจัด ประสบการณ์ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเองหรือให้ผู้เรียนได้แสวงหา ค้นคว้า และสรุปสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จะสามารถพัฒนาสติปัญญาและความคิดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2560, น. 2–3) การจัดการเรียนเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมมือกันระหว่างผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการ ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการ สู่การสร้างความคิดรวบยอด มุ่งพัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา การนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ โดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

Ayotola and Ishola (2013) ได้อธิบายว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานมีพื้นฐานมา จากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) ให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากกว่าครูผู้สอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เชื่อว่าการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจะทำให้การเรียนรู้ มีความหมายและมีประสิทธิภาพมากกว่าการรับฟังหรือซึมซับความรู้จากครูผู้สอน เป็นรูปแบบหนึ่ง ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเน้นกิจกรรมในการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าลงมือปฏิบัติ กล้าคิด และกล้าแสดงออก สามารถค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆได้ ด้วยตนเอง ผ่านการสังเกต การ ทดลองและการลงมือทำ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการเรียนรู้

โดยสรุปแล้วการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานนั้นคือ กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้กิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติมากกว่าการรับฟังเพียงอย่างเดียว ผู้สอน คอยช่วยเหลือและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ การวิเคราะห์

ปัญหา สร้างชิ้นงาน เป็นต้น อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า สร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะ ผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

การเรียนรู้แบบนำตนเอง Self-directed Learning

การเรียนรู้แบบนำตนเองมีแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ซึ่งมีความเชื่อเรื่องความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวเองของมนุษย์ มนุษย์สามารถหาทางเลือกของตนเอง เพื่อการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างไม่มีขีดจำกัด มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น

ความหมายของการเรียนรู้แบบนำตนเอง

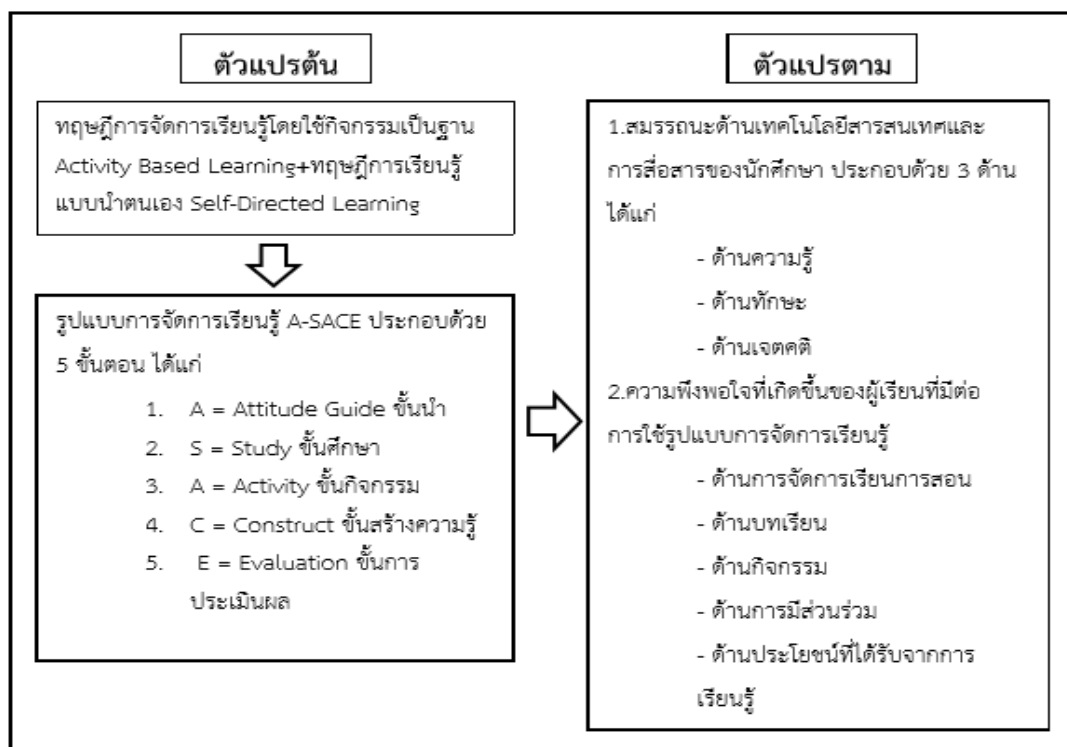
อาภากร โพธิ์ตง (2560, น. 23) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้แบบนำตนเอง คือ การที่ผู้เรียนริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีการวิเคราะห์ความต้องการสิ่งที่เรียน มีวิธีการเลือกและแสวงหาความรู้ มีกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ การค้นหาและเลือกแหล่งการเรียนรู้จากตัวบุคคลและแหล่งทรัพยากร มีทักษะการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาจได้รับความช่วยเหลือแนะนำ และสนับสนุนจากผู้อื่น

ชนกานต์ พิธิษฐวนิช (2561, น. 25) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนการเรียนรู้ของตนเอง กำหนดเป้าหมาย เลือกวิธีการเรียนรู้ หาแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทั้งจากตนเองและจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้กับผู้อื่น ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการนี้ขึ้น

ธนะวัฒน์ วรณประภา (2558, น. 20) การเรียนรู้แบบนำตัวเอง คือ กระบวนการเรียนรู้ของบุคคลที่เริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ ความจำเป็นในการเรียนรู้ รวมทั้งการแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ และเลือกกลยุทธ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง โดยที่บุคคลนั้นอาจได้รับความช่วยเหลือหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นก็ตาม

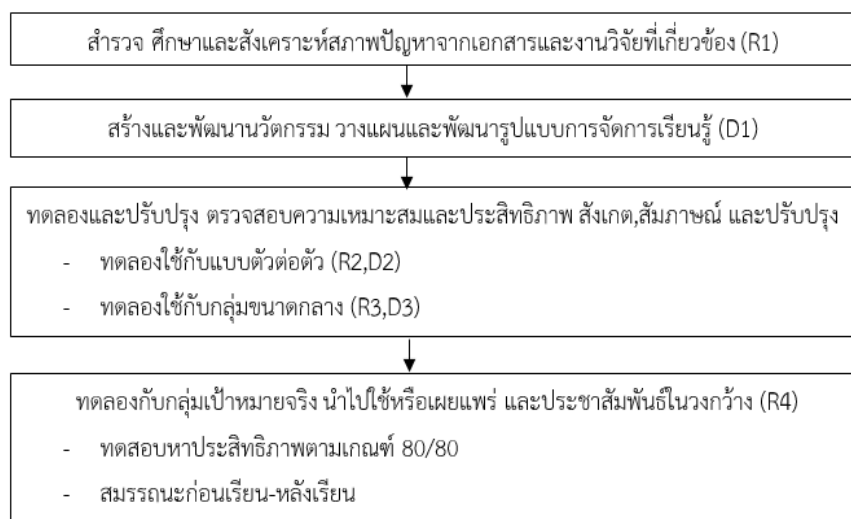
การเรียนรู้แบบนำตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากตัวผู้เรียนเองที่เป็นผู้ริเริ่ม สามารถวิเคราะห์หรือรับรู้สิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมาย เลือกกลยุทธ์หรือวิธีการเรียนรู้ของตนเอง แสวงหาแหล่งข้อมูล และสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยอาจได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี จำนวน 266 คน และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) มีคุณสมบัติที่ยังไม่เคยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE มาก่อน เป็นผู้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ED2401-105 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 33 คน ได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา คือ เนื้อหารายวิชา ED2401-105 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ เรื่อง การสร้างสื่อการสอน AR และขอบเขตด้านพื้นที่ คือ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ใช้แบบแผนการวิจัยตามแบบแผนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอน 4 ขั้นตอน ตามแผนภาพ ดังต่อไปนี้

การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

1. ศึกษาทฤษฎีและหลักการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE ทำความเข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามกรอบของเนื้อหา วิธีการสอน การบูรณาการเทคโนโลยี เทคนิคการจัดการชั้นเรียน สภาพแวดล้อมของผู้เรียน ความหลากหลายของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การออกแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะ A-SACE Model เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้รับการศึกษาและสังเคราะห์ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน Activity Based Learning และทฤษฎีการเรียนรู้แบบนำตนเอง Self-directed Learning โดยได้แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

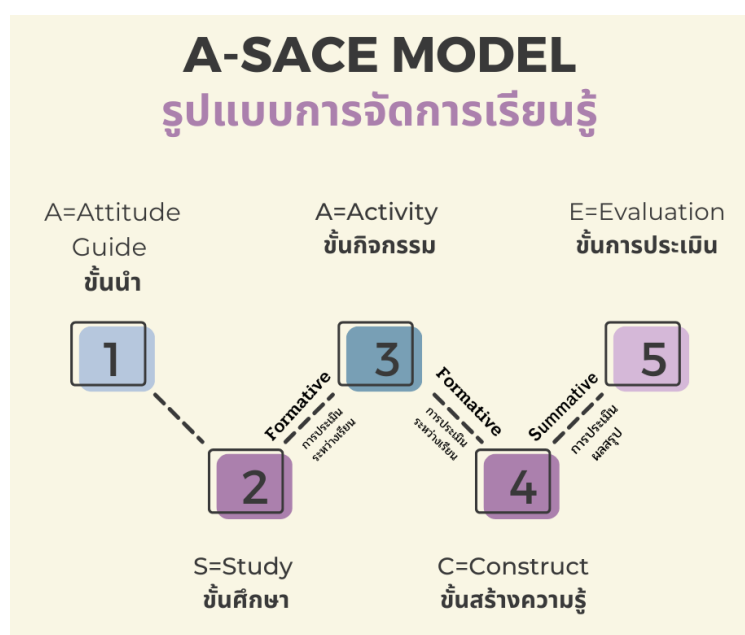
1.1 A = Attitude Guide ขั้นนำ ผู้สอนให้คำแนะนำการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ผู้สอนสร้างแรงจูงใจ ชี้แจงวัตถุประสงค์ กำหนดเป้าหมายให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนที่อยากเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียน เลือกวิธีการเรียนรู้ของตนเอง

1.2 S = Study ขั้นศึกษา ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้าความรู้ ใช้สื่อการสอน ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหา แสวงหาแหล่งข้อมูล แหล่งความรู้ตามความต้องการของผู้เรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับคนอื่นๆ

1.3 A = Activity ชั้นกิจกรรม ผู้สอนออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ทำกิจกรรม หรือสร้างชิ้นงานด้วยตนเองหรือร่วมกันทำงานกับผู้เรียนคนอื่น

1.4 C = Construct ชั้นสร้างความรู้ นำเสนอผลงานสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สะท้อนความคิดและองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

1.5 E = Evaluation ชั้นการประเมินผล ประเมินผลการเรียนรู้จากสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนมาทั้งหมด อาจได้รับการประเมินร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ทั้งครูและผู้เรียนร่วมกันตั้งเกณฑ์ และมีการประเมินร่วมกันในระหว่างที่เรียน Formative เพื่อพัฒนาการ รวมทั้งดูการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ให้ออกนอกเนื้อหาจนเกินไป และประเมินผลสรุป Summative สำหรับการจัดการศึกษาในชั้นเรียน นั้นการใช้การประเมินทั้งสองแบบร่วมกันจะดีที่สุด

2. ออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยเว็บไซต์ Google Classroom เรื่องการสร้างสื่อการสอน AR (Augmented Reality) ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาการวิจัย คือ มคอ. 3 รายวิชา ED2401-105 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ เรื่อง การสร้างสื่อการสอน AR จำนวน 22 ชั่วโมง มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) Attitude Guide ชั้นนำ จำนวน 4 ชั่วโมง

- 2) Study ชั้นศึกษา จำนวน 4 ชั่วโมง
- 3) Activity ชั้นกิจกรรม จำนวน 8 ชั่วโมง
- 4) Construct ชั้นสร้างความรู้ จำนวน 4 ชั่วโมง
- 5) Evaluation ชั้นการประเมินผล จำนวน 2 ชั่วโมง

3. นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านประเมินเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น หลังจากปรับปรุงแก้ไขตามผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยนำการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการทดลองหาประสิทธิภาพตามลำดับขั้นตอน ได้แก่ 1) การทดลองครั้งที่ 1 ทดลองใช้แบบตัวต่อตัว และ 2) การทดลองครั้งที่ 2 ทดลองใช้กับกลุ่มขนาดกลาง

4. นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน นำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อทดสอบหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และสมรรถนะก่อนเรียนและหลังเรียนพร้อมกับผลการสัมภาษณ์ผู้เรียนโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview)

การจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่องการสร้างสื่อการสอน AR โดยใช้
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักศึกษา พบว่าค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียนเท่ากับ 80.61 และค่าประสิทธิภาพหลังเรียนเท่ากับ 82.02 ซึ่งผลที่ได้มีสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ ค่าประสิทธิภาพต้องเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลของการศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษา พบว่าสมรรถนะของนักศึกษาในแต่ละด้านมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในทุกด้าน สามารถแจกแจงได้ดังนี้ ด้านความรู้มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$) = 2.85 (S.D.) = 0.72 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$) = 4.03 (S.D.) = 0.27 ด้านทักษะมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$) = 2.83 (S.D.) = 0.79 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$) = 4.15 (S.D.) = 0.47 และด้านเจตคติมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$) = 3.86 (S.D.) = 0.78 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$) = 4.41 (S.D.) = 0.63 และผลรวมการเปรียบเทียบสมรรถนะของนักศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่ามีความแตกต่างก่อนเรียน ($\bar{X}$) = 3.18 (S.D.) = 0.62 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$) = 4.20 (S.D.) = 0.33 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ผลการประเมินความพึงพอใจที่เกิดขึ้นของผู้เรียน พบว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมที่ 4.46 อยู่ในระดับมาก และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต เรื่อง การสร้างสื่อการสอน AR ผู้วิจัยได้ใช้การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อหาค่าประสิทธิภาพ E1/E2 พบว่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE ของกลุ่มทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 33 คน มีค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียนเท่ากับ 80.61 และค่าประสิทธิภาพหลังเรียนเท่ากับ 82.02 ซึ่งผลที่ได้มีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ ค่าประสิทธิภาพต้องเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 สอดคล้องกับงานวิจัยของศศิธร ลิขจันทร์พร (2556) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่เพื่อส่งเสริมความมีชีวิตชีวาของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานโดยใช้แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาบนอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่เพื่อส่งเสริมความมีชีวิตชีวาของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โดยภาพรวมมีคะแนนความมีชีวิตชีวาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ได้รับจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE สำหรับนักศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินสมรรถนะในการเก็บข้อมูล ซึ่งแบ่ง

หัวข้อออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ผู้วิจัยได้ทดลองเปรียบเทียบคะแนนสมรรถนะก่อนเรียนและหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 คน พบว่าสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$) = 3.18 (S.D.) = 0.62 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$) = 4.20 (S.D.) = 0.33 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญนภา ตลับกลาง (2562) เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีสอนกิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเขยงเขต พบว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีสอนกิจกรรมเป็นฐานของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยคะแนนเฉลี่ยในด้านทักษะมีความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียนสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านความรู้ และด้านเจตคติ

3. ผลการประเมินความพึงพอใจที่เกิดขึ้นของผู้เรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินความพึงพอใจเพื่อเก็บข้อมูล ซึ่งแบ่งหัวข้อออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบทเรียน ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 คน ทำแบบประเมินหลังจากใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว พบว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมที่ 4.46 อยู่ในระดับมาก และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58

ข้อเสนอแนะ

จากผลสรุปและการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการสอนผ่านช่องทางออนไลน์เป็นหลัก ใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต และโน้ตบุ๊ก เป็นเครื่องมือในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนควรมีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นอย่างดี มีประสบการณ์ในการควบคุมผู้เรียนสำหรับการเรียนออนไลน์ และดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สามารถนำไปพัฒนาหรือต่อยอดในรายวิชาอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสม

2. ควรมีการเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ A-SACE กับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

บรรณานุกรม

- เพ็ญนภา ตลับกลาง. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีสอนกิจกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเขื่อนเขต. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- รุ่งทิพย์ แซ่แต้. (2562). การพัฒนาระบบการสอนแบบโครงงานเป็นฐานบูรณาการกับเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวติ้ง เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนิสิตครู มหาวิทยาลัยทักษิณ. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิธร ลิจันทรพร. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมเป็นฐานโดยใช้แอปพลิเคชัน เพื่อการศึกษานอกระบบสื่อสารเคลื่อนที่เพื่อส่งเสริมความมีชีวิตชีวาของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สมาคมนักศึกษาเก่าแห่งประเทศไทย. พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย. ศูนย์กษัตริย์ฟ้าฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอานแห่งนครมาดีนะฮ์.
- อรพรรณ นวลจันทร์ และอัมพร วัจนะ. (2564). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมวีดีโอสาธิตการทดลอง เรื่องของไหล โดยใช้ Google Classroom เป็นสื่อร่วมกับการ สอนแบบสืบเสาะ (5E) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าสมุทรปราการ. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 105-117.
- อาภากร โพธิ์ตง. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Ayotola, A., and Ishola, A. (2013). Preparation of Primary Teachers In Pupil Centered Activity-Based Mathematics Instructions and Its Model. Proceeding In 1st Annual International Interdisciplinary Conference.

บทความวิจัย

การวิเคราะห์ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานและการมีตัวตนของชาติพันธุ์มลายูรัฐปาตานีในประวัติศาสตร์

แวยูโซะ ลีเดะ* อิลมาแอ สาเมาะ** อับดุลลาเต๊ะ สาละ***

*ผศ.ดร.(ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์), อาจารย์ประจำสาขาวิชาอูคูลุคุดีน คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

*ผศ.ดร.(อิสลามศึกษาและชะรีอะฮ์), หัวหน้าศูนย์อัลกุรอานและอาจารย์ประจำสาขาวิชาชะรีอะฮ์ คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

*ผศ.(ชะรีอะฮ์), หัวหน้าสาขาวิชาชะรีอะฮ์ คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานรัฐปาตานีในอดีต และเพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีตัวตนของชาติพันธุ์มลายูบนคาบสมุทรมลายูในอดีต โดยใช้หลักเกณฑ์ในการเก็บข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและได้ทำการศึกษาเนื้อหาต่าง ๆ พร้อมตั้งหัวข้อย่อย หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบรายงานเชิงพรรณนาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลการศึกษาพบว่า

1) ประวัติศาสตร์รัฐปาตานีเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของชนชาติมลายูในพื้นที่ พบว่า (1) มีความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการกำเนิดดินแดนแถบคาบสมุทรมลายูมีความเป็นมาตั้งแต่ 1000 ปี มีหลักฐานทางโบราณคดีว่า มีการตั้งรกรากของผู้คนตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 1000 หรือ 1100 มีศูนย์กลางการปกครองอยู่ที่เมืองปาเล็มบัน (2) มีการเสนอหลักฐานและความคิดเห็น โดยเชื่อว่า ศรีวิชัยมิได้มีศูนย์กลางที่แน่นอนและถาวร เชื่อว่า ศูนย์กลางของศรีวิชัยอาจจะอยู่ทั้งที่บริเวณหมู่เกาะหรือบนคาบสมุทรมลายูมีการเปลี่ยนแปลงโดยตลอด

2) ตัวตนของชนชาติมลายูมุสลิมในพื้นที่ตามความเห็นของอับรอฮิม สุกีร์และอารีฟิน บินจิสรูปดังนี้ (1) มีการถกเถียงข้อค้นพบทางประวัติศาสตร์ว่า ความเป็นมาของชาติพันธุ์มลายูบนคาบสมุทรมลายูซึ่งย้อนถึงประวัติศาสตร์ว่า รัฐปาตานีมีความเป็นมาตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 2 ในสมัยรัฐปาตานียังเป็นรัฐลังกาสุกะ (2) การมีตัวตนของชนชาติพันธุ์มลายูโดยใช้หลักการทางดาราศาสตร์ฟิสิกส์ ตรวจหาวันที่จากเหตุการณ์ทางดาราศาสตร์ ที่อ้างอิงถึงในตำนานท้องถิ่นเกี่ยวกับการสถาปนาอาณาจักรอาณาจักรศรีโพธิ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 1369

3) ความเข้าใจของการมีอยู่ของชาติพันธุ์มลายู ดังนี้ (1) ทศนะของนักนิรุกติศาสตร์ คำว่ามลายูเชื่อมมาจากภาษาสันสกฤต หมายถึง ภูเขาหรือ เนินสูง (2) ทศนะนักมานุษยวิทยาเชื่อว่า ชาวมลายูโดยทางกายภาพเป็นผู้ที่สืบเชื้อสายจากอะลัว (3) มลายูในทัศนะของนักชาติพันธุ์วิทยา คือ กลุ่มชนที่มีระบบสังคมอยู่บนความเชื่อในศาสนา (4) มีการตรวจสอบการมีตัวตนโดยใช้ DNA ซึ่งการศึกษาแนวโน้มมีมาตั้งแต่ 20 กว่าปีแล้ว (4) มีการตรวจสอบทางภาษาศาสตร์โดยใช้ทฤษฎีการอพยพและโยกย้ายถิ่น

4) พัฒนาการการเคลื่อนไหวเพื่อคงอยู่ของชาติพันธุ์มลายูมุสลิมในพื้นที่ คือ (1) มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวิธีการดำรงชีวิตของชาวมลายูสอดคล้องกับสภาพของพื้นที่ (2) การเปลี่ยนแปลงศาสนาตลอดช่วงสมัยสุดท้ายชาวมลายูในพื้นที่เปลี่ยนเป็นรัฐมลายูอิสลามอย่างสมบูรณ์ (3) การแย่งชิงอำนาจทางธุรกิจการค้าและความสัมพันธ์กับโลกภายนอกกับรัฐสยาม (4) มีกระบวนการตกลงสนธิสัญญาอังกฤษ-สยามทำให้รัฐมลายูปาตานีตกเป็นเมืองขึ้นของรัฐสยาม (5) ตลอดจนมีความกดดันเข้มแข็งจนเกิดองค์การเพื่อเรียกร้องสิทธิและขอความยุติธรรมในรูปแบบต่าง ๆ และ (4) ประมาณปี พ.ศ. 2550 มีเปลี่ยนแนวคิดการเรียกร้องในรูปแบบสันติภาพและเจรจา

คำสำคัญ: การตั้งถิ่นฐาน, ชาติพันธุ์มลายู, รัฐปาตานี,

RESEARCH

Analysis of the history of settlement and the existence of the Patani Malay nation in history.

Weayosof Sidae Ismail samoh** Abdullateh Saleah****

**Asst.Prof.Dr.(Geography and History), Lecturer in Usuluddeen Department Faculty of Islamic Studies and Law Fatoni University*

***Asst. Prof. Dr. (Islamic Studies and Shariah), Head of the Quran Center and Lecturer in the Shariah Department Faculty of Islamic Studies and Law Fatoni University*

****Asst. Prof. (Shariah), Head of Shariah Department Faculty of Islamic Studies and Law Fatoni University*

Abstract

This research have a purpose To study and analyze the history of the settlement of Patani state in the past. To study and analyze data regarding the existence of the Malay nation on the Malay Peninsula in the past. Using the criteria for collecting information from various related documents and studying various contents and setting subtopics. After that, analyze and present the results of the analysis in the form of a descriptive report analyzed according to the specified objectives.

The results of the study found that

1) The history of the state of Patani regarding the settlement of the Malay people in the area is as follows: (1) There are different opinions about the origin of the land on the Malay Peninsula, which has existed since 1000 years. There is archaeological evidence that There has been a settlement of people since about 1000 or 1100 AD with the administrative center at the city of Palembang. (2) Evidence and opinions have been presented, believing that Srivijaya did not have a definite and permanent center. It is believed that the center of Srivijaya may be located in the archipelago or on the Malay Peninsula, constantly changing.

2) The identity of the Malay Muslim people in the area according to Ibrahim. Sukree and Areephin Binji summarize as follows: (1) There is a discussion of historical findings that the history of the Malay nation on the Malay Peninsula, which dates back to the history that The state of Patani has existed since the beginning of the 2nd century AD, when the state of Patani was still a Lankan state. (2) The existence of the Malay ethnicity using the principles of astrophysics. Detect dates from astronomical events that is referenced in local legends about the founding of the Si Pho kingdom since 1369

3) Understanding of the existence of the Malay ethnicity as follows: (1) Viewpoint of etymologists The word Malay is believed to come from the Sanskrit language, meaning mountain or high hill. (2) The view of traditional anthropologists is that Physically, Malays are people with the skin color of a ripe sapodilla shell. They have a soft nature. (3) Malays, in the view of ethnologists, are a group of people whose social system is based on religious beliefs. (4) Identity is verified using DNA. This line of study has been going on for more than 20 years (4). It has been examined linguistically using the theory of immigration and migration.

4) The development of the movement to maintain the Malay Muslim nation in the area is (1) there are facts about the way of life of the Malay people that is consistent with the conditions of the area (2) religious changes throughout the last period, the Malay people in the area changed It is a completely Islamic Malay state. (3) The struggle for power in business, trade, and relations with the outside world with the Siamese state. (4) There is a process of agreeing on the Anglo-Siam Treaty, causing the Malay state of Patani to become a colony of the Siamese state. (5) as well as there was bitter oppression until there was an organization to demand rights and ask for justice in various forms and (4) around the year 2007 there was a change in the concept of calling for peace and negotiation.

Keywords: Settlement Malay Ethnicity, Pattani State

บทนำ

มุมมองทางประวัติศาสตร์มีหลักฐานค้นพบว่า ดินแดนแถบคาบสมุทรมลายูมีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ก่อนอาณาจักรสุโขทัย เกือบ 1000 ปี ตั้งแต่ยุคอาณาจักรศรีวิชัย เนื่องจากมีการค้นพบหลักฐานทางโบราณคดีแถบเมืองปาตานีว่ามีการตั้งรกรากของผู้คนตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 1000 หรือ 1100 (จิตต์ วงษ์เทศ : รัฐปาตานีในศรีวิชัย, สำนักพิมพ์มติชน) การค้นพบดังกล่าวเป็นข้อสันนิษฐานหนึ่งของศาสตราจารย์ ยอร์จ เซเดส์ (Georges Coedes) ว่า ศรีวิชัยเป็นอาณาจักรหนึ่งที่มีอำนาจทางการเมืองมั่นคง มีอาณาเขตกว้างขวางใหญ่โต ครอบคลุมหมู่เกาะต่าง ๆ บริเวณตอนใต้ของคาบสมุทรมลายูตลอดขึ้นมาถึงดินแดนบางส่วนของคาบสมุทรมลายู โดยมีศูนย์กลางการปกครองอยู่ที่เมืองปาเล็มบัง (Palembang) เกาะสุมาตรา แต่ก็มีนักปราชญ์หลายท่านคัดค้าน เช่น ศาสตราจารย์หม่อมเจ้าจันทร์จิรายุ รัชนี้ ทรงเชื่อว่า ศูนย์กลางของศรีวิชัยอยู่บนคาบสมุทรมลายูบริเวณอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานีหรือมีขอบเขตถึงบริเวณอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อมาเมื่อนักวิชาการหลายท่านเสนอหลักฐานและความเห็นเพิ่มเติมว่า ศรีวิชัยมิได้มีศูนย์กลางที่แน่นอนและถาวร แต่จะเปลี่ยนแปลงไปตามความเข้มแข็งของผู้ปกครองแต่ละท้องถิ่นที่สามารถควบคุมอำนาจทางการเมืองและการค้า ดังนั้น ศูนย์กลางของศรีวิชัยอาจจะอยู่ทั้งที่บริเวณหมู่เกาะหรือบนคาบสมุทรมลายู (รายงานการสัมมนาฯ โดยกองโบราณคดี กรมศิลปากร 2525)

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชนชาติมลายูซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหนึ่งในการตอบข้อคำถามของนักศึกษาในห้องเรียน เพื่อความเข้าใจของจุดยืนในการคำพูดของปราชญ์อาหรับ อิบน์ ก้อยยิม กล่าวว่า “ผู้ใดรู้จักตัวเองจะรู้จักผู้สร้างคือพระเจ้า” (อิบน์ ก้อยยิม, พะวาฮิด ,1 :202) เพื่อขยายต่อของคำอธิบายดังกล่าว “ผู้ใดที่ไม่รู้จักประวัติที่มาของเขาจะไม่รู้จักตัวเอง”(ยะหยา อัลรอซี, มะคอคิดหะสะนะฮฺ : 198) ด้วยเหตุนี้มีการค้นคว้าข้อมูลในประวัติศาสตร์ตัวตนของชาวมลายูเพื่อได้รับคำตอบอย่างชัดเจน นับว่าเป็นความสำคัญหนึ่งสำหรับผู้ศึกษาเกี่ยวกับตัวตนของชาติพันธุ์ จึงมีการวิเคราะห์วิจัยนี้ เพื่อได้รับรู้ถึงตัวตนและที่มาของชาวมลายูตลอดจนประวัติการจัดตั้งรัฐมลายูอิสลามปาตานีบนพื้นที่แหลมทองแห่งนี้อย่างชัดเจน

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนอยากจะศึกษาเรียนรู้ถึงประวัติความมาของการสร้างเมืองปาตานีในอดีต จากเอกสารอ้างอิงและข้อมูลค้นพบต่าง ๆ นั้นว่า นักวิจัยและนักประวัติศาสตร์มีข้อคิดเห็นอย่างไรบ้างเกี่ยวกับการสร้างปาตานี เพื่อเป็นข้อคิดให้ผู้สนใจศึกษาประวัติศาสตร์ในตอนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานรัฐปาตานีในอดีต
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีตัวตนของชาติพันธุ์มลายูบนคาบสมุทรมลายูในอดีต

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ศึกษาและวิเคราะห์ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานรัฐปาตานีในอดีต และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีตัวตนของชาติพันธุ์มลายูบนคาบสมุทรมลายูในอดีต ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่หนึ่ง วิธีการรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่สอง การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่สาม การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิธีการรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ 1) เอกสารปฐมภูมิ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์รัฐปาตานีโดยตรงทั้งที่ใช้อ้างอิงเป็นหลักและเป็นรอง 2) ศึกษาเอกสารทุติยภูมิ ซึ่งหมายถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม ได้แก่ หนังสือที่ข้อมูลบางส่วนพูดถึงประวัติศาสตร์ปาตานีในอดีตที่นำมาใช้เป็นหลักฐานในการเขียนผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง หนังสือที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ต่างๆที่กำเนิดบนคาบสมุทรมลายูแห่งนี้ รวมทั้งหนังสือเป็นภาษามลายู ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ 3) ศึกษาเอกสารตติยภูมิ ได้แก่ พจนานุกรมอธิบายศัพท์ ภาษาอาหรับและมลายู ที่ปรากฏในหนังสือชาติพันธุ์มลายู สารานุกรมอธิบายชื่อสถานที่ เมือง หรือประเทศต่าง ๆ ที่ปรากฏในหนังสือประวัติศาสตร์รัฐปาตานี นามานุกรมต่าง ๆ ที่อธิบายชีวประวัติของนักปราชญ์ที่มีชื่อเสียงในเมืองปาตานีในอดีต

ขั้นตอนที่ 2 การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง เริ่มจากการแยกแยะเป็นหัวข้อย่อย เพื่อรู้ถึงกรอบและความหมายแนวคิดการตั้งรัฐและการกำเนิดชาติพันธุ์ ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้แยกออกมาเป็นหลายตอนที่เกี่ยวกับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อมาทบทวนก่อนที่จะวิเคราะห์เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทางปรัชญาของเชคดาวูดนั้น พบว่า (1) กรอบและความหมายของการกำเนิดชาติพันธุ์และการตั้งรัฐ (2) พัฒนาการตั้งถิ่นฐานของชนชาติมลายูในพื้นที่ (3) หลักฐานการมีตัวตนของชนชาติมลายูมุสลิมในพื้นที่ตามความเห็นของอิบรอฮีม สุกีร์และอารีฟิน บินจิ (5) พัฒนาการการเคลื่อนไหวเพื่อคงอยู่ของชาติพันธุ์มลายูมุสลิมในพื้นที่

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินแบบอุปนัย คือ สร้างข้อสรุปจากสิ่งที่ปรากฏขึ้นในขณะที่ดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการวิจัยและการวิเคราะห์จากข้อมูลในหนังสืออ้างอิงปฐมภูมิและทุติยภูมิ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบรายงานเชิงพรรณนาวิเคราะห์ของข้อค้นพบในการวิจัย

การวิเคราะห์โดยมีการยึดหลักการ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงของสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมาแล้วในอดีต โดยอาศัยวิธีการดังนี้ คือ การศึกษาเป็นรายการณี ที่เจาะจงเฉพาะเกี่ยวกับประวัติการตั้งถิ่นฐานของการตั้งรัฐปาตานี และการกำเนิดชาติพันธุ์การศึกษาพัฒนาการ เป็นการศึกษาความแตกต่างของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งในประวัติศาสตร์รัฐปาตานีและการกำเนิดชาติพันธุ์มลายูของเขตดาวูด การศึกษาความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) การวิเคราะห์ที่ใช้หลักอักษุ อัลฟิกฮ์ การเอามาทัศนะของบรรดาปราชญ์ปาตานี มีระบุว่า มีชาติพันธุ์มลายู หรือรัฐปาตานี ในหนังสือฟิกฮ์ (กฎหมายอิสลาม) อุลามาอ์ด้านฟิกฮ์ 3) การวิเคราะห์โดยใช้หลักการหะดีษ เพื่อรู้ความชัดเจนของการ ชี้ขาดในทัศนะต่าง ๆ ผ่านกระบวนการคัดกรองในรูปแบบรายงานของหะดีษ

ความเป็นมาตัวตนของชาติพันธุ์มลายู

ความเป็นมาของชาติพันธุ์มลายูบนคาบสมุทรมลายูเนื่องจากยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการกำเนิดของชาติพันธุ์มลายูนั่น เริ่มต้นเมื่อไหร่ผู้วิจัยจึงตามแนวคิดของอาจารย์จิตต์ วงษ์เทศย้อนถึงประวัติศาสตร์ว่า รัฐปาตานีมีอยู่แล้วในสมัยศรีวิชัย จึงคาดว่า มีจุดเริ่มต้นตั้งแต่พ.ศ. 1000 หรือ 1100 หรือหากเราย้อนกลับมาอีกก่อนหน้านั้น มีในหนังสืออับรอฮิม สุกธีข้อคิดเห็นว่า ประวัติศาสตร์รัฐมลายูมีตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 2 ในสมัยปาตานียังเป็นรัฐลังกาสุกะ แต่มีข้อคัดแย้ง ทั้งนี้เนื่องจากศรีวิชัยเพิ่งจะมีอำนาจราวคริสต์ศตวรรษที่ 10 (อารีฟิน บินจิและคณะ, 2556:31-40) จึงยึดหลักการโยกย้ายและการอพยพ เนื่องจากการอพยพของชาติพันธุ์มลายูโปรโตจากเอเชียกลางเข้ามาในพื้นที่ ตั้งแต่ 2500 ปี ก่อนคริสตกาลเสียอีก” (อารีฟิน บินจิ ,2556: 12) เพื่อความชัดเจนจึงยึดหลักว่า เมื่อมีแนวคิดจากศาสตราจารย์ยอร์ช เซเดส์ ได้ระบุว่า ศรีวิชัยน่าจะสถาปนาในช่วงเวลาก่อนปี พ.ศ. 1225 เล็กน้อย (เสนีย์อนุชิต ถาวรเศรษฐ์ ,2547 : 60) ก็หมายถึง ระหว่างการกำเนิดรัฐมลายูกับการมีอำนาจของอาณาจักรศรีวิชัยบนแหลมมลายูในคริสต์ศตวรรษที่ 2 และท่านเสนีย์อนุชิต ถาวรเศรษฐ์ เลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบหลักฐานอาณาจักรศรีโพธิ์ ระบุว่า อาณาจักรศรีโพธิ์ หรือ ศรีวิชัยสถาปนาขึ้นในวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 1202 (เสนีย์อนุชิต ,2547: 62) โดยใช้หลักการทางดาราศาสตร์ฟิสิกส์ ตรวจสอบวันที่จากเหตุการณ์ทางดาราศาสตร์ ที่อ้างอิงถึงในตำนานท้องถิ่นเกี่ยวกับการสถาปนาอาณาจักรที่ว่า หลังเสร็จสิ้นสงครามแย่งช้าง ต่อมาได้เกิดสุริยคราสแหวนเพชรขึ้นในท้องที่ดังกล่าว หลังจากนั้นอีก 7 วัน มหาราชทั้งสอง ได้ทำพิธีบรมราชาภิเษกที่เขาสุวรรณบรรพต แล้วขึ้นครองราชสมบัติ สถาปนาอาณาจักรศรีโพธิ์ ส่วนที่ตั้งเมืองหลวงมีการถกเถียงกันจนปัจจุบันก็ยังไม่ได้ข้อยุติ แต่มี

สองแนวคิดที่เชื่อกันอยู่คือ คู่มือไชยา-สุราษฎร์ธานี และที่เมืองปาเล็มบัง (สุมาตรา) ทั้งนี้เพราะมีหลักฐานเป็นจารึกชัดเจนว่า ปี พ.ศ. 1369 พระเจ้าศรีพลบุตร (ครองชวากลาง) พระนัดดาในพระเจ้าศรีสงครามธรรมาธิราช (ครองทั้งศรีวิชัยและชวากลาง) ยกทัพจากชวากลางมาตีศรีวิชัย จากพระใหญ่ (พระนัดดาอีกสายของพระเจ้าศรีสงครามฯ ที่ครองศรีวิชัย) แล้วจึงได้ราชสมบัติไป (เสนีย์อนันต์, 2547: บทนำ)

ทั้งหมดทั้งปวงของข้อขัดแย้งและการแตกต่างดังกล่าว คณะวิจัยเห็นว่า พอที่จะเข้าใจว่า ประวัติการตั้งรัฐปาตานิ และตัวตนของชาติพันธุ์มีจริงในพื้นที่แห่งนี้ และสามารถที่จะอ้างได้ว่าประวัติศาสตร์รัฐปาตานิมีระบุอยู่จริง แต่ทั้งนี้ต้องไปยึดหลักความคิดเห็นของหนังสือประวัติศาสตร์รัฐมลายู อิสลามปาตานิของอิบรอฮิม สุกกรี และหนังสืออาริฟิน บินจิ ในขั้นต่อไป

ด้วยเหตุนี้ข้อมูลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยมองเห็นเป็นหลักฐานอ้างอิงบอกถึงหลักฐานการมีตัวตนของชาติพันธุ์มลายูบนแหลมแห่งนี้ว่ามีจริง และอีกอย่างหนึ่งก็คือชื่อเรียกของแหลมแห่งนี้ว่า แหลมมลายูหรือคาบสมุทรมลายู

เมื่อมีแนวคิดว่าการมาถึงของชาติพันธุ์มลายูบนคาบสมุทรแห่งนี้ว่าเป็นข้อเท็จจริงแล้ว หากแต่มีแนวคิดที่ขัดค้านเล็กน้อยว่า มาถึงเมื่อไรนั้นคงจะไม่มีปัญหาในเรื่องการมีตัวตนของชาติพันธุ์มลายูบนคาบสมุทรแห่งนี้ แต่ผู้เขียนคิดว่าไม่เป็นปัญหาหากมีแนวคิดว่า บนแหลมมลายูแห่งนี้ไม่ใช่ชาติพันธุ์มลายูเป็นผู้บุกเบิกเข้ามามีอำนาจบนภูมิภาคแห่งนี้ ซ้ำยังมีแนวคิดที่ว่า ชาติพันธุ์มลายูเป็นชาติพันธุ์สุดท้ายที่เข้าอาศัยในพื้นที่แห่งนี้ (Ibrahi Syukri 2005 : 15)

ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวตนของชาติพันธุ์มลายู

คำวามลายูมีทัศนะที่หลากหลาย หนึ่งในทัศนะเชื่อว่าเป็นชื่อของแม่น้ำแห่งหนึ่งอยู่ทางตอนใต้บนเกาะสุมาตรา ทัศนะดังกล่าวชี้ให้เห็นที่ตั้งของอาณาจักรมลายูโบราณ มีอำนาจก่อนอาณาจักรศรีวิชัยประมาณ 1500 ปี (อาริฟิน บินจิ, 2556 : 16) ทัศนะของนักนิรุกติศาสตร์ (Etymologist) คำว่ามลายูเชื่อมาจากภาษาสันสกฤต หมายถึง ภูเขา หรือเนินสูง (อาริฟิน บินจิ, 2556: 16) ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของภูมิประเทศบนแหลมมลายูแห่งนี้ เต็มไปด้วยเนินสูงและภูเขา และยังมีมุมมองอีกในเชิงภาษาสันสกฤตเช่นเดียวกัน มลายูหมายถึงการข้ามฝั่งของชาวอินเดียที่อพยพมาในพื้นที่และเผยแพร่ศาสนาฮินดู ทัศนะดังกล่าวนี้สอดคล้องกับประวัติความเป็นมาของพื้นที่ในเชิงประวัติศาสตร์เชื่อว่า ชาวมลายูก่อนจะได้รับความเชื่อทางศาสนาอิสลามพวกเขานับถือศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ต่อมาได้เปลี่ยนศาสนามา นับถือศาสนาพุทธ ทัศนะนักมานุษยวิทยา ฮูเซน อาลี ชาวมาเลเซียว่า ชาวมลายู

โดยทางกายภาพเป็นผู้ที่สืบทอดลักษณะรูปร่างใหญ่พอประมาณ แข็งแรง มีนิสัยนุ่มนวล และมลายูในทัศนะของนักชาติพันธุ์วิทยา คือ กลุ่มชนที่มีระบบสังคมอยู่บนความเชื่อหรือศาสนา และเป็นกลุ่มชนที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์มอญโกลอยด์

ดังนั้นเราสามารถสรุปได้ว่า คำว่ามลายูมี 2 นัยยะ ตามข้อค้นพบเบื้องต้น เป็นชื่อของแม่น้ำ หรือในเชิงภาษาหมายถึง ภูเขา แต่ที่ชัดเจนนั้นมลายูเป็นชาติพันธุ์และภาษาหนึ่งในตระกูลออสโตรนีเซียเป็นหนึ่งในสามสายพันธุ์จากตระกูลออสโตรนีส (อาริฟิน ปินจิ, 2556: 17)

นอกจากนั้นชาติพันธุ์มลายู นักวิชาการยังคงมีความเห็นที่แตกต่างกันโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มแรกระบุว่า เป็นชนเผ่าที่อพยพมาจากที่ราบสูงแห่งเอเชียกลาง กลุ่มที่สอง เป็นชนเผ่าดั้งเดิมที่อาศัยตามเกาะแก่งในแหลมมลายู จากการค้นพบของนักประวัติศาสตร์ชาวออสเตรเลีย เกลดเดอร์น (Geldern) ว่าชวามินที่ค้นพบในทางตอนใต้ของแม่น้ำพราหมณ์บุตร อิรวดี สาละวิน แยกซี และวัง มีลักษณะและชนิดเป็นเดียวกันกับที่เจอในบริเวณแหลมมลายู เคอร์น (Kern) นักภาษาศาสตร์ชาวฮอลแลนด์มีความเห็นมุมมองทางภาษาศาสตร์ว่า ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันของชาวมลายูบนคาบสมุทรมลายูว่า เป็นภาษาเดียวกันที่ใช้ในมาดากัสกา ฟิลิปินส์ ไต้หวัน และตามหมู่เกาะต่าง ๆ ในมหาสมุทรแปซิฟิก คำดังกล่าวเช่น ปาติ บูลิส โรตัน ญอร์ยร์ ปีสัง ปันดง และ อุปี ฯลฯ และท่านเคอร์นเชื่อว่าคำดังกล่าวเป็นภาษาที่ถูกใช้โดยทั่วไปในหมู่เกาะแถบมหาสมุทรแปซิฟิก ท่านมาร์สเดน (Masden) นักภาษาศาสตร์อีกท่านหนึ่ง คำในภาษามลายูส่วนมากถูกใช้เป็นคำใช้ในชีวิตประจำวันของเผ่าพันธุ์ที่อาศัยอยู่บนหมู่เกาะแถบคาบสมุทรมลายูทั่วถึง (อาริฟิน ปินจิ, 2556 : 18–19) กลุ่มที่สองเชื่อว่าเป็นชนเผ่าที่อาศัยอยู่บนหมู่เกาะตั้งแต่ดั้งเดิม ท่านคราวเฟิร์ด (Crawford) นักภาษาศาสตร์ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบภาษาที่มีอยู่บนเกาะสุมาตรา ชวา กาลิมันตัน และพื้นที่ใช้ภาษาโปลินีเซีย พบว่าภาษาที่แพร่หลายบนเกาะแหลมมลายูนั้นสันตารานี มาจากภาษาจากเกาะชวาและสุมาตรา ท่านคราวเฟิร์ดได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า กลุ่มชนดังกล่าวมีความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมก่อนแล้วในศตวรรษที่ 19 ด้วยเหตุนี้ท่านเชื่อว่า ชาวมลายูมิได้อพยพมาจากที่ใด เป็นชาติพันธุ์หลักที่แพร่กระจายไปยังสถานที่ต่าง ๆ ท่านก็ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า ภาษาชวาที่เป็นภาษาเดิมของภาษามลายูนั้นเป็นภาษาที่เก่าแก่ที่สุดในพื้นที่แห่งนี้ และเป็นภาษาที่ใหญ่กว่าภาษาอื่น ๆ (Asmah Hj. Omar, 1985: 385)

เกี่ยวกับชาติพันธุ์มลายูเมื่อผู้เขียนค้นหาข้อมูลที่มาที่ไปของชาวมลายูเกี่ยวกับแนวคิดที่เชื่อว่าชาวมลายูมีรากฐานมาจากชนเผ่าอพยพหรือมีความเกี่ยวข้องกับชวามินโบราณนั้น มีข้อขัดแย้งกับความเห็นของท่านดาร์วิส ฮาร์ฮับ (Darwis Hardhap) นักมนุษยศาสตร์วิทยา จากสถาบันศึกษามนุษย์วิทยา มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์มาเลเซีย รัฐปีนัง ในปี คศ. 1992 ท่านมีความเห็นว่า การอ้างอิงว่า

ขวานโบราณเป็นหลักในการชี้แจงว่ามีความสัมพันธ์กับการอพยพมาจากเอเชียกลางนั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากทุกพื้นที่ที่มีเผ่าพันธุ์ หรือชาติพันธุ์โบราณย่อมมีขวานโบราณเป็นเครื่องมือใช้ในการใช้ชีวิตประจำวัน แม้กระทั่งในแถบยุโรปและอเมริกาก็มีการค้นพบเช่นเดียวกัน (อาริฟิน บินจิ, 2556: 23) สำหรับแนวคิดของเคอร์น (Kern) ที่อาศัยหลักฐานทางภาษา โดยยึดหลักคำเทียบคำที่ใช้กระจายแพร่หลายไปทั่วหมู่เกาะนั้น หากเรายึดหลักการของชาวมลายูเป็นคนที่อาศัยบนชายฝั่งตลอดคาบสมุทร เราจำเป็นต้องเชื่อว่าคำที่จะกระจายออกไปต้องเริ่มมาจากแหลมหรือคาบสมุทรก่อน หลังจากนั้นคำดังกล่าวถูกขยายไปใช้ในหมู่เกาะอื่น ๆ

ผลการศึกษา

1. การวิเคราะห์ความเป็นมาของของตัวตนชาติพันธุ์มลายูบนถิ่นปาดานีในอดีตประมาณหลายร้อยปีก่อนคริสต์ศตวรรษดินแดนมลายูแห่งนี้ ยังไม่มีวัฒนธรรมและความเจริญ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศปกคลุมด้วยป่าดงดิบทำให้ในพื้นที่แห่งนี้ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าเท่านั้น ภายใต้ที่หลบซ่อนของป่าดงดิบที่หนาแน่นนั้น มีสองกลุ่มมนุษย์จากชาวพื้นเมืองอาศัยอยู่ พวกเขาเหล่านั้น คือ ชาวสีอมังและชาวสะไก หลังจากนั้นต่อมานานกว่าหลายร้อยปีก่อนคริสต์ศตวรรษ ชาวฮินดูจากอินเดียเริ่มอพยพมาถึงในดินแดนมลายูแห่งนี้ การมาของพวกเขาใน ดินแดนมลายู ได้พัฒนาขึ้นทำให้ชาวพื้นเมืองได้รับวิถีชีวิตและศาสนามาใช้ชีวิตแบบชาวเมือง ทำให้พื้นที่ดังกล่าวได้พัฒนาขึ้นตลอดมา (Ibrahi Syukri, 2005: 15-17)

1.1 เรื่องราวตัวตนชาติพันธุ์มลายูและชาวพื้นเมืองในอดีต

อิบรอฮิม สุกรีได้อธิบายเรื่องราวของชาวพื้นเมืองระหว่างชาวลียาร์ (liar) และชาวญากุน (Jakun) ว่า ลักษณะของชาวลียาร์ไม่ชอบน้ำและทะเลพวกเขาชำนาญหาเลี้ยงชีพจากการหาของป่าและสัตว์ป่าเป็นอาหาร ซึ่งแตกต่างจากลักษณะของชาวญากุน ชอบหาพื้นที่ริมชายทะเลเป็นที่อาศัยเนื่องจากพวกเขาใช้วิธีหาเลี้ยงชีพด้วยการหาปลาและทำการเพาะปลูกเป็นชนชาติที่มีวิถีชีวิตเป็นกลุ่มเป็นหมู่บ้าน ถึงแม้ในขณะนั้นพวกเขายังไม่มีประเทศเป็นทางการชอบเปลี่ยนและอพยพ พยายามหาที่ทำกินที่สมบูรณ์และปลอดภัยโดยใช้เรือในการอพยพ (Ibrahi Syukri, 2005: 23) โดยบุคลิกภาพของพวกเขาชอบความเจริญ ซึ่งแตกต่างจากลักษณะนิสัยของชาวลียาร์ที่ไม่ชอบความเจริญและคบค้าสมาคมเป็นกลุ่มก้อนด้วยเหตุดังกล่าวกลุ่มของชาวญากุน เมื่อมีการอพยพมาถึงของชาวฮินดูมาจากอินเดีย พวกเขาก็ได้รับวัฒนธรรมความเจริญและศาสนา เพื่อพัฒนาขึ้นด้วยการผสมผสานชนชาติที่มาจากอินเดียและชาวพื้นเมืองเผ่าญากุนดังกล่าว ตามความคิดของอิบรอฮิม สุกรี ทำให้เกิดชนชาติใหม่

ขึ้นมาที่เรื่องชื่อตัวเองว่า ชาวมลายู ซึ่งแปลว่า คนมีฐานะมีเกียรติทางสังคม (Ibrahi Syukri, 2005: 23) ซึ่งยกระดับพัฒนาขึ้นจากเดิม

ด้วยเหตุนี้ อิบรอฮิม สุกรีเรียกชื่อของกลุ่มพวกนี้ว่า ชาวมลายู พวกเขาเหล่านี้เป็นชนพื้นเมืองใหม่ที่เกิดขึ้นมาจากการพัฒนาตนเอง จากชนพื้นเมืองชาวญากุน พวกเขาได้พัฒนาวัฒนธรรมตนเองมาจากสองด้านตระกูล คือ การพัฒนาจากปู่ย่าตายายของพวกเขา ด้านที่สองเกิดจากการผสมผสานด้วยการแต่งงานกับชาวอินเดีย การรับศาสนาของพวกเขา นับถือศาสนาพุทธนิกายมหายาน และมหายานิก หรือศาสนาพราหมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการบางกลุ่มที่มีความเห็นว่า ชาวมลายูมิได้เป็นชาวอพยพมา ณ พื้นที่แห่งใดพวกเขาคือชาวพื้นเมืองที่อาศัยอยู่บนคาบสมุทรตั้งแต่ดั้งเดิม นอกจากพวกเขาได้รับการผสมผสานด้วยการแต่งงาน เมื่อพวกเขาเติบโตขยายจำนวนประชากรพวกเขาก็อพยพแยกย้ายไปกระจุกกระจายในพื้นที่ต่าง ๆ บนหมู่เกาะในทะเลแปซิฟิกและอินเดีย เช่น ฮาวาย ญี่ปุ่น ศรีลังกา ในทะเลอันดามัน และมาดากัสการ์ ในทะเลอินเดีย การอพยพดังกล่าวบางกลุ่มกลับไปกลับมา และบางกลุ่มใช้ชีวิตในพื้นที่ที่พวกเขาได้อพยพไป สำหรับการอพยพเข้าไปลึกบนที่ราบทั่วแหลมมลายูด้านใน โดยเฉพาะช่วงภาคเหนือของแหลมทำให้ในปัจจุบัน ยังมีหลักฐานชื่อเรียกหมู่บ้านต่าง ๆ กระจายไปในพื้นที่ตกอยู่ภายใต้การปกครองของไทยในปัจจุบัน (Ibrahi Syukri, 2005: 24–25)

1.2 พัฒนาการและความเจริญของชาติพันธุ์มลายูพื้นเมือง

ด้วยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาเบื้องต้นทำให้เราเข้าใจว่า ความเจริญของชนพื้นเมืองในพื้นที่ เนื่องจากการรับและการผสมผสานทางวัฒนธรรมและศาสนาที่มาจากชาวอินเดีย ต่อมาการเข้ามาของชาวอาหรับมุสลิมในพื้นที่ทำให้วัฒนธรรมและศาสนาของชาวอาหรับเขามาแทนที่ หลังจากพระราชอาของชาวมลายูที่เมืองลังกาสุกะเปลี่ยนศาสนาของพระองค์มาเป็นศาสนาอิสลาม ทำให้ประชาชนเมืองลังกาสุกะโดยทั่วไปเปลี่ยนศาสนาจากศาสนาพุทธที่พวกเขานับถือ มาเป็นศาสนาอิสลาม เมื่อพระราชอาและประชาชนโดยทั่วนับถือศาสนาอิสลาม พวกเขาได้เปลี่ยนและวัฒนธรรมตลอดจนชื่อ นามเรียก และเมืองมาเป็นวัฒนธรรมอิสลาม และได้ตั้งชื่อเมืองลังกาสุกะมาเป็นเมืองปาตานีดารุสสลาม (Ibrahi Syukri, 2005: 25–27)

1.3 ศาสนาของชาติพันธุ์มลายูปาตานีในอดีต

ก่อนที่วัฒนธรรมอินเดีย จีน อาหรับ จะเข้ามามีบทบาทในสังคมของชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ผู้คนในดินแดนแถบนี้มีจารีตประเพณีความเชื่อถือเป็นของตนเองอยู่แล้วคือลัทธินับถือภูตผีมีความเชื่อว่าทุกสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตได้แก่ภูเขาละเลสิ่งมีชีวิตสัตว์ต้นไม้มีความศักดิ์สิทธิ์สิ่งมีชีวิตอยู่เช่นเดียวกับวิญญาณบรรพบุรุษหรือบุคคลสามารถให้คุณและโทษแก่มนุษย์ได้มีหัวหน้า

เผ่าเป็นผู้ปกครองมี ระเบียบ และกฎเกณฑ์ สำหรับใช้เพื่อควบคุมความประพฤติ ความเป็นอยู่ของชุมชน มีความรู้ความสามารถในการทำเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงชีวิตของตนดีพอสมควร

แหลมมลายูในสมัยโบราณถูกรอบงำด้วยวัฒนธรรมและอารยธรรมอินเดีย เนื่องจากมีชาวอินเดียมาค้าขาย ชาวอินเดียพวกนี้ข้ามฟากมาจากเกาะชวา จึงเรียกแหลมนี้ว่า มลายู ซึ่งเป็นภาษาสันสกฤต แปลว่า ข้ามฟาก ดินแดนแถบนี้เคยเป็นที่อยู่ของชนพื้นเมืองมาก่อน 3 พันปี เป็นชาติพันธุ์เผ่าลียาร์ (Liar) (Ibrahi Syukri ,2005: 16) ต่อจากนั้นมาบนพื้นที่แห่งนี้ถูกโค่นอำนาจโดยเผ่าที่เรียกตนเองว่าโอรัง อัซลี (Orang Asli) หมายถึงชนเผ่าดั้งเดิม คือที่แยกจากเผ่านิกริโต เช่น ซาไกและเซม้ง ยังมีพวกซันฮอย คือเผ่าชนมองโกลอยด์ได้ ถือว่าเป็นบรรพชนของคนมลายูในถิ่นนี้มาช้านาน ซึ่งดินแดนแห่งนี้มีอาณาจักรที่พลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันรุ่งเรืองอยู่หลายอาณาจักรด้วยกัน (Ibrahi Syukri ,2005: 16)

ความเป็นชาติพันธุ์มลายูเป็นสิ่งที่มาก่อนการสถาปนารัฐอิสลามที่ชื่อ ปาตานีดารุสลาม ศาสนาอิสลามซึ่งนำโดยชาวอาหรับ นำมาประกาศแก่ชนมลายูมาถึงภูมิภาคนี้ บนแหลมมลายูหลังจากชาวมลายูสถาปนารัฐมลายูของพวกเขามานานหลายร้อยปี จากลังกาสุกะที่เคยเป็นศาสนาฮินดูมาจากอินเดีย ต่อมาเปลี่ยนเป็นศาสนาพุทธ เมื่อเจ้าเมืองลังกาสุกะในขณะนั้นมีความสนใจในศาสนาอิสลาม ลังกาสูกะก็ถูกเปลี่ยนชื่อเมืองเป็นเมืองปาตานีดารุสลาม ซึ่งเจ้าเมืองได้ประกาศดังกล่าวเป็นรัฐมลายูอิสลาม ถึงแม้ก่อนหน้านี้ประวัติศาสตร์ของรัฐมลายูมุสลิมมีอยู่มาก่อนแล้วบนแหลมมลายูแห่งนี้ เริ่มต้นที่มะละกา หรือที่ปาตานีในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 600 ปีที่แล้ว แต่นั่นมิได้หมายความว่าประวัติศาสตร์ของชนชาติมลายู เพิ่งจะเริ่มขึ้นเมื่อ 600 ปีมาก่อนเท่านั้น หากแต่ว่าย้อนกลับไปนานกว่านั้น ตามที่มีการวิจัยและศึกษากัน แต่ดูเหมือนว่าช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์จะสูญหายไปอีกหลายศตวรรษเมื่อเราพูดถึงรัฐอิสลาม มลายูอิสลาม หรือปาตานีดารุสลามโดยเน้นอัตลักษณ์ความเป็นมลายูว่าเกาะติดกับหลักคำสอนว่า คนมลายูคือคนอิสลาม ซึ่งตอนนี้ผู้คนทั่วไปพูดกันว่า คนนั้นเป็นคนสยามหรือมลายู หากเป็นคนสยามก็หมายถึงคนไทยพุทธ หากว่าคนนั้นเป็นนาก็หมายถึงคนอิสลาม

1.4 ชาติพันธุ์มลายูก่อนยุคสมัยอิสลาม

ความเป็นมลายูก่อนยุคสมัยอิสลามมีความผูกพันและเกี่ยวข้องกับระบบความเชื่อและคติทางศาสนาที่มาจากชมพูทวีป อินเดีย นั่นคือ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพุทธศาสนาแบบมหายาน เมืองลังกาสุกะถือเป็นราชอาณาจักรมลายูฮินดูแห่งแรกของคาบสมุทรมลายู ซึ่งมีศูนย์กลางตั้งอยู่ที่ปาตานี อำเภอยะรัง จังหวัดปาตานีปัจจุบัน การมีลักษณะร่วมทางด้านภูมิฐาน เช่น มีปากอ่าวที่เหมาะสมแก่การเป็นเมืองท่าสำคัญ นับตั้งแต่ครั้งพุทธศตวรรษที่ 8 จึงทำให้ผู้คนดั้งเดิมในบริเวณดังกล่าว มีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กับชนต่างถิ่น ต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนา ต่างภาษา และต่างวัฒนธรรม กิจกรรมการ

เดินเรือ และกิจกรรมการค้าทางทะเล นับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพุทธ (หรือแม้แต่ศาสนาอิสลามในภายหลัง) พลอยไหลเข้าสู่สังคมลังกาสุกะในสมัยนั้น พร้อม ๆ กับการถ่ายเทวัฒนธรรมอินเดียแบบฮินดู และวัฒนธรรมดั้งเดิมแบบชาวให้กับสังคมลังกาสุกะ จนกลายเป็นบ่อเกิดของเอกลักษณ์ “วัฒนธรรมฮินดู-พุทธ” และ “วัฒนธรรมฮินดู-ชาว” ในสังคมมลายูลังกาสุกะช่วงต่อมา (รัฐปาตานี ในศรีวิชัย, 2547: 241-242)

ชนชาติอาหรับเป็นชนชาติหนึ่งที่มีส่วนในการพัฒนาทางอารยธรรมอิสลามในพื้นที่ ซึ่งไม่น้อยกว่าชาติอื่นก่อนหน้านั้น โดยทั่วไปแล้วชาวอาหรับมีอาชีพเป็นพ่อค้ามาแต่โบราณ เนื่องจากภูมิประเทศแห้งแล้ง ไม่สามารถทำการเกษตรได้ จึงต้องแสวงหาโอกาสจากภูมิภาคอื่น โดยเฉพาะพวกเขามีความชำนาญทางการเดินทาง ทำการค้าทั้งทางบกและทางทะเล เมื่อทำการค้าที่ใดก็ได้ถ่ายทอดวิธีการดำเนินชีวิตแบบอิสลามไปด้วย คือ การตะวะฮ์ฮ์ศาสนาของอัลลอฮ์ (ครองชัย หัตถา, 2541: 54-55) ศาสนาอิสลามเข้ามายังภูมิภาคเอเชียอาคเนย์นำโดยพ่อค้าอาหรับจากอ่าวโอมานและอานเปอร์เซียโดยอาศัยลมมรสุมพัดพาเรือสินค้าในมหาสมุทรอินเดีย โดยแวะเมืองชายหาด เช่น เมืองโคโรมันเดล(Coromandel) อยู่ทางตะวันออกของอินเดียได้สู่เอเชียอาคเนย์ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 13 เป็นต้นมา จากนั้นศาสนาอิสลามถูกเผยแพร่จากบุคคลผู้ครอบครองไปสู่ผู้ปกครองประเทศในต่อมาประมาณพุทธศตวรรษที่ 18 ปรากฏรัฐอิสลามเกิดขึ้นที่ปาลัยและอาเจห์ บนเกาะสุมาตราโดยเฉพาะที่ปาลัยนั้นปรากฏว่าผู้ปกครองเป็นกษัตริย์มุสลิมคนแรกเสียชีวิตในปี พ.ศ.1840 ก่อนหน้านั้นอีก เมื่อมาร์โคโปโลเดินทางกลับจากจีนผ่านช่องแคบมะละกาในปี พ.ศ. 1835 พบว่าประชาชนทางฝั่งตะวันออกของสุมาตราแถบเมืองเปอร์ลัด ได้เปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลามตามแบบพ่อค้าอาหรับที่มาค้าขายในสมัยนั้น (Harrison, 1967: 50) สำหรับปาตานีนั้นเชื่อว่าศาสนาอิสลามเข้ามาก่อนสมัยสุโขทัยอีกเป็นหลายปี กษัตริย์ปาตานีเข้ารับอิสลามเป็นทางการนั้นในปี พ.ศ. 2000 (ครองชัย หัตถา, 2541:58) หลังจากนั้นศาสนาอิสลามถูกแพร่หลายอย่างรวดเร็ว เนื่องจากกษัตริย์เองได้ส่งเสริมให้การศึกษาและพัฒนาตลอด (Teeuw and Wyatt 1970: 222)

2.การวิเคราะห์การตั้งถิ่นฐานและการสร้างเมืองมลายูปาตานีในอดีต

ในช่วงกลางพุทธศตวรรษที่ 18 ศูนย์กลางการปกครองของปาตานี ยังอยู่ที่ลังกาสุกะแถบปาราวัน (Perawan) อยู่อำเภอยะรังในปัจจุบัน โดยมีเมืองโกตามหลิฮัย (Kotamahligai) เป็นเมืองหลวง ต่อมาเมื่อมีหมู่บ้านปาตานี (Patani) ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลตันหยงลูโล๊ะ มีเรือสินค้าแวะส่งสินค้าอยู่ตลอด ต่อมาทำให้หมู่บ้านปาตานีดังกล่าวนั้น ทางผู้ครองเมืองลังกาสุกะตั้งหมู่บ้านดังกล่าวนี้เป็นเมืองท่าสำคัญของลังกาสุกะ ประกอบด้วยสภาพภูมิประเทศของท่าเรือมีทำเลที่ตั้ง เชื่องแม่น้ำหลาย

สายสู่เมืองยะรัง เชื่อว่าเมื่อเมืองท่าดังกล่าวมีความเจริญยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ครองเมืองลังกาสุกะย้ายถิ่นจากเมืองหลวงเดิมที่โกตามหลิ้วยสู่เมืองท่าที่ปาตานี ในพุทธศตวรรษที่ 21-23 นอกจากนั้นความเจริญดังกล่าวยังได้รับการกล่าวว่าเป็นมหานคร (Metropolis) และเป็นศูนย์กลางวิทยาการของโลกมลายู (ครองชัย หัตถา, 2553:7) ภูมิหลังทางกายภาพในการสร้างเมืองมลายูปาตานีสำหรับพื้นที่ทางกายภาพบริเวณการสร้างเมืองปาตานีในอดีต เป็นพื้นที่อยู่ติดชายฝั่งทะเลทางตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับเมืองสงขลาทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล ที่ราบลุ่มต่ำระหว่างหุบเขา สลับกันไปกับทิวเขาใหญ่ๆน้อยๆซึ่งกันและกันเขตแดนปาตานีออกจากสงขลา และไทรบุรี (รัฐเคดาห์ประเทศมาเลเซียในปัจจุบัน) การสร้างเมืองหลวงปาตานีที่เมืองท่าปาตานี เนื่องจากปาตานีมีลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสม ดังนี้ 1) ตรงชายฝั่งทะเลมีอ่าวปาตานี และมีลำธารหลายสายมาออกทะเล ได้แก่ ลำน้ำปาตานี ลำคลองท่าเรือ ลำน้ำยะหริ่ง และแม่น้ำสายบุรี สภาพเหล่านี้ทำให้ปาตานีเหมาะแก่การเป็นที่จอดเรือ 2) ลำน้ำปาตานี เป็นลำน้ำที่ไหลมาจากเทือกเขาตอนกลางของพื้นที่แผ่นดินใหญ่ ตอนที่จะไปติดต่อดินแดนเขตรัฐไทรบุรีปัจจุบันของประเทศมาเลเซียทางใต้ ไหลผ่านที่ราบลุ่มตามหุบเขามายังที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล ก่อให้เกิดบริเวณที่จะทำการเพาะปลูกและเป็นแหล่งที่ตั้งชุมชนได้ 3) บริเวณเมืองหลวงปาตานี มณฑลยะหริ่ง และมณฑลยะรัง เป็นที่ราบลุ่มซึ่งเกิดจากการตื้นเขินของทะเล ทำให้เกิดเนินทรายและสันทรายมากมาย เหมาะแก่การที่จะตั้งแหล่งชุมชนอาศัยที่มีขนาดใหญ่โต เหตุผลทางภูมิศาสตร์เหล่านี้ ทำให้ปาตานีกลายเป็นเมืองหลวงของนครรัฐปาตานีในอดีต (ครองชัย หัตถา, 2557: 27)

อภิปรายผล

ประวัติพัฒนาการการตั้งถิ่นฐานของชาติพันธุ์ในอาณาเขตปาตานีในอดีต และสำหรับการแบ่งช่วงระยะยังไม่ปรากฏชัดเจนจากนักวิชาการทั้งในอดีตและปัจจุบัน แต่คณะวิจัยได้ทำการสังเกตและวิเคราะห์จากข้อมูลที่ปรากฏเบื้องต้นจากผลการศึกษา สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) การตั้งถิ่นฐานในระยะแรก

ประวัติพัฒนาการทางภูมิรัฐศาสตร์ของการสร้างเมืองปาตานีในอดีต ท่านครองชัย หัตถา มีความเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการ การสร้างเมืองปาตานีทางภูมิรัฐ เริ่มตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีหลักฐานการอยู่อาศัยของคนพื้นเมืองมาแต่ก่อน 3,000 ปีที่ผ่านมา โดยเรียกรวมว่า พวกโอรังอัซลี (Orang Asli) ซึ่งได้แก่ กลุ่มนิกริโต (Nigrito) เช่น ซาไกและเซมิง นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเซ็นอย (Senoi) เผ่ามองโกลอยด์ได้แก่ บรรพบุรุษของชาวสยามอยู่อาศัยมานานนับพันปีเช่นกัน หลักฐานที่สำคัญใน

สมัยนี้ได้แก่ ภาพเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่ถ้ำศิลป์ จังหวัดยะลา เครื่องมือเครื่องใช้ เช่น ขวานหิน ซึ่งพบหลายแห่งตามถ้ำและที่ราบ (ครองชัย หัตถา, 2557: 38)

2) ระยะที่สอง

ต่อมาในสมัยเริ่มประวัติศาสตร์ประมาณ พ.ศ. 2,000 ที่ผ่านมาถึงราว พ.ศ. 700 มีชาวอินเดีย และชาวอาหรับบางกลุ่มเดินทางมายังแถบนี้ พร้อมทั้งนำศาสนาและวัฒนธรรมมาเผยแพร่ ทำให้ศาสนาฮินดูเริ่มเข้ามาในระยนี้ ชนพื้นเมืองเริ่มค้าขายกับชนต่างถิ่น เริ่มตั้งแต่บ้านเรือนเป็นกลุ่มมากขึ้นบริเวณปากแม่น้ำและบริเวณที่มีการติดต่อค้าขายสะดวก แถบนี้กลายเป็นที่พบกกันของพ่อค้านักเดินเรือ ชุมชนบางแห่งขยายตัวเป็นเมืองในเวลาต่อมา ราว พ.ศ. 700 – 1,400 สมัยอาณาจักรโบราณลังกาสุกะ ปรากฏในบันทึกการเดินทางของชาวจีนว่ามีรัฐต่าง ๆ เกิดขึ้นหลายแห่งบนคาบสมุทรมาลายู เมื่อราวต้นพุทธศตวรรษที่ 11 ลังกาสูกะเป็นรัฐเริ่มมีความเจริญขึ้น มีหลักฐานการส่งทูตไปเยือนจีนเมื่อ พ.ศ. 1058, 1066, 1074 และ 1111 ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 11- 14 ถือว่าเป็นยุครุ่งเรืองของลังกาสุกะ (ครองชัย หัตถา, 2557: 42-49)

3) ระยะที่สาม

ราวพุทธศตวรรษที่ 14 – 15 ลังกาสูกะตกอยู่ภายใต้อำนาจของอาณาจักรศรีวิชัย ซึ่งมีกำลังกองทัพเรือเป็นจำนวนมาก ในช่วงเวลาเดียวกันนั้นพุทธศาสนาฝ่ายมหายานได้รับความนิยมมาก ชาวลังกาสุกะยอมรับนับถือพุทธศาสนาฝ่ายมหายานอย่างแพร่หลาย เมื่อ พ.ศ.1535 เป็นต้นมาลังกาสุกะตกอยู่ภายใต้อำนาจของโจฬะแห่งอินเดียเพื่อควบคุมเส้นทางการค้าในช่องแคบมะละกาและเมืองหลายแห่ง รวมทั้งลังกาสุกะซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจของโจฬะในปี พ.ศ. 1567 แต่หลังจากนั้นชาวเมืองลังกาสุกะก็ได้ต่อสู้ยึดคืนมาได้ในปี พ.ศ. 1587 แม้ว่าหลังจากนั้นศรีวิชัยจะกลับมามีอำนาจ แต่ก็พ่ายแพ้ต่ออาณาจักรที่ตั้งขึ้นมาใหม่ คือ มัชปาหิต ในปี พ.ศ. 1836 ในระยะนี้ศาสนาอิสลามแผ่เข้ามามากขึ้นโดยพ่อค้าและนักเผยแพร่ศาสนาชาวอาหรับ และชาติต่าง ๆ (ครองชัย หัตถา, 2557: 49)

4) ระยะที่สี่

เมื่อ พ.ศ. 1884-1907 ลังกาสูกะอยู่ภายใต้อิทธิพลของมัชปาหิตในช่วงปีเดียวกันศาสนาอิสลามก็แผ่ขยายเข้ามามากขึ้นในหมู่ประชาชนหัวเมืองมลายู สำหรับปาตานีนั้นพญานอินทราโอรสของราชาศรีวังสาแห่งโกตามลิสัย ได้สร้างเมือง “ปาตานี” ขึ้นใหม่ที่ริมทะเลบ้านกรือเซะบานา ราว พ.ศ. 2000 ต่อมาทรงเข้ารับนับถือศาสนาอิสลามและเปลี่ยนพระนามเป็นสุลต่าน อิสมาอีล ชาร์ ปกครองเมืองปาตานีระหว่างปี พ.ศ. 2043-2073 นับแต่นั้นมาเมืองปาตานีเข้าสู่ยุคอิสลามโดยสมบูรณ์ มีความรุ่งเรืองมากทั้งในด้านธุรกิจการค้าและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตลอดจนด้านการผลิตนัก

เผยแพร่อิสลามและเป็นศูนย์กลางการศึกษาศาสนาอิสลาม จนได้รับยกย่องว่า “ปาตานีเป็นกระจกเงา และเป็นระเบียบแห่งเมกะ” ปาตานีมีสุลต่านหรือราชา (ราชา) เป็นเจ้าเมืองปกครองต่อเนื่องมาถึง 23 พระองค์ ในปี พ.ศ. 2351 จึงมีการปรับปรุงการปกครองเป็นระบบ 7 หัวเมือง (ครองชัย หัตถา, 2557: 58-66)

5) ระยะที่ห้า

ตั้งแต่ พ.ศ. 2351 เป็นต้นมา มีการแบ่งการปกครองออกเป็น 7 เมือง ได้แก่ เมืองปาตานี หนองจิก ยะหริ่ง ยะรา รามัน ระแงะ และสายบุรี แต่ละเมืองมีเจ้าเมืองซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลสยามที่กรุงเทพเป็นผู้ปกครอง ในขณะที่ชาวปาตานีใน 7 หัวเมืองต่างต้องประสบปัญหาทางอัตลักษณ์ของคนมลายูในวัฒนธรรมไทยในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนนำไปสู่ปัญหาทางการเมือง การต่อสู้เพื่อเรียกร้องความยุติธรรมจนต่อเนื่องไปถึงการจัดรูปแบบขบวนการแบ่งแยกดินแดนจนถึงกระบวนกรก่อความรุนแรงเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

6) ระยะที่หก

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 ความกดดันเพื่อการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ต่อรัฐไทยเกิดการจัดตั้งขบวนการต่อสู้เพื่อปลดแอกปาตานี (งานวิจัยสกว, 2561) เป็นช่วงที่ขบวนการต่าง ๆ มีการเคลื่อนไหวอย่างเข้มข้น จากการปกครองของรัฐไทยต่อพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ถูกมองจากชาวมลายูมุสลิมในพื้นที่ว่าเป็นการปกครองที่ไม่เป็นธรรม ส่งผลให้เกิดขบวนการต่อสู้เพื่อเรียกร้องเอกราช ทั้งนี้เนื่องจากก่อนหน้านี้หลังเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงที่หมู่บ้านดุซงญอ ปี 2491 มีชาวมลายูมุสลิมอพยพไปอยู่รัฐกลันตัน ฝั่งมาเลเซียเป็นจำนวนมาก ชาวมลายูมุสลิมได้รวบรวมสมาชิกจำนวนหนึ่งจัดตั้ง “ขบวนการประชาชาติมลายูปาตานี” หรือ GAMPAR (Gabungan Melayu Patani Raya) มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองโกตาบารู รัฐกลันตัน และมีเครือข่ายอยู่ในรัฐเคดาร์และสิงคโปร์ โดยมี เติงกู มะห์มูด มะห์ยิดดิน บุตรชายคนสุดท้ายของ เติงกู อับดุล กาเดร์ กามารุดดิน เป็นผู้นำ GAMPAR โดยวัตถุประสงค์ของ GAMPAR ต้องการให้ปาตานีเป็นส่วนหนึ่งของมาลายา (The Patani Malay Consultative Congress:20-21)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2502 ผู้นำและสมาชิกจากปาตานี และ เติงกู อับดุล ยาลัล บิน เติงกู อับดุล มัตตาลิบ ผู้นำ GAMPAR ได้ร่วมกันจัดตั้งเป็นขบวนการใหม่ คือ ‘ขบวนการแนวหน้าแห่งชาติเพื่อปลดปล่อยปาตานี’ หรือ BNPP (Barisan Nasional Pembebasan Patani) ต่อมาองค์กรนี้ได้เปลี่ยนชื่อเป็น BIPP (Barisan Islam Pembebasan Patani) (Ramli Ahmad, 1975: 81-83) เมื่อมาเลเซียได้รับเอกราชจากอังกฤษในวันที่ 31 สิงหาคม 2500 ทำให้ความรู้สึกชาตินิยมในหมู่ชาวมลายูปาตานีกลับคืนมา

บรรดาผู้นำชาวมลายูปาตานีทั้งที่อยู่ฝั่งมาเลเซียและปาตานีที่ก่อนหน้านี้อยู่เจียบ ๆ เริ่มเคลื่อนไหวมีการติดต่อระหว่างกันด้วยความหวังว่าจะสานต่อการต่อสู้ของ GAMPAR ผลจากการประชุมของบรรดาผู้นำในคราวหนึ่งเมื่อต้นปี 2506 ได้มีการจัดตั้ง “ขบวนการปฏิวัติแห่งชาติ” หรือ BRN (Barisan Revolusi Nasional) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมการเคลื่อนไหวต่อสู้ที่มีอยู่ให้เป็นหนึ่งเดียว โดยมี ฮาจิ โมฮัมหมัด อาหมิน เป็นประธาน และตวนกู ยาฮัลเป็นรองประธาน หลังการก่อตั้ง BRN มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องในบริเวณรอยต่อไทยและมาเลเซีย ผู้นำ BRN ดำริว่าการต่อสู้กับรัฐไทยนั้นต้องใช้วิธีการปฏิวัติ จึงจะสามารถไปถึงเป้าหมายของการสร้างรัฐอิสระได้ โดยใช้ยุทธวิธีสามประสาน ได้แก่ วิธีทางการเมือง, เศรษฐกิจ และการทหาร

ต่อมาในปี พ.ศ. 2511 ชาวมลายูมุสลิมปาตานีได้จัดตั้ง ‘ขบวนการปลดแอกสาธารณรัฐปาตานี’ หรือ PULO (Patani United Liberation Organization) เอกสารของ PULO กล่าวว่าขบวนการ PULO ก่อตั้งเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2511 (The Central Committee, 1981:8) ในปี 2515 เกิดการเคลื่อนไหวจากวันกาเดร์ท่านได้เป็นสมาชิกองค์กร BIPP ขบวนการต่อสู้เพื่อปลดแอกปาตานีได้ปรึกษาหารือกันและคิดว่าควรจะมีการรวมตัวกันเพื่อมองทิศทางการต่อสู้ไปในทางเดียวกัน ได้จัดตั้งองค์กรเบอร์ซาตู (Bersatu – Berisan Bersatu Kemerdekaan Patani) ในวันที่ 31 สิงหาคม 2532 เป็นองค์กรร่ม (Umbrella Organization) จากการรวมกลุ่มขององค์กรที่ต่อสู้เพื่อปลดแอกปาตานี ได้แก่ BIPP GMP (Gerakan Mujahidin Patani) PULO และ BRN Kongres ทั้งนี้มีงานวิจัยบางชิ้นระบุว่า องค์กรเบอร์ซาตูประกอบด้วยกลุ่ม BRN BIPP GUP (Gerakan Ulama Patani) BRN Kongres PULO GMP PULO 88 และ PULO ใหม่ (ซากาเรีย ปิณยูซุฟ, 2560) โดยคณะกรรมการเบอร์ซาตูมีทั้งสิ้นลับคน เป็นตัวแทนจากกลุ่มต่าง ๆ โดยมี ดร.มะห์ดี ดาอุดหรือวัน กาเดร์เป็นผู้นำ (ซากีย พิทักษ์คุมพลและคณะ)

7) ระยะที่เจ็ด

ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2445 โดยประมาณและการทำให้รัฐสยามกลายเป็นรัฐไทยหรือประเทศไทยทุกวันนี้ คือ การจำกัดสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในนามชื่อประเทศที่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นแผ่นดินของชาวไทย และเป็นคนกลุ่มใหญ่มีอำนาจสิทธิเด็ดขาดและเป็นตัวแทนของแผ่นดินสยามในอดีต ทำให้เกิดปัญหาของอัตลักษณ์ในผู้คนกลุ่มต่าง ๆ ตามมาอีกมากมาย ความสับสนนี้เกิดจากการปฏิเสธความเป็นสังคมพหุลักษณะที่เคยมีอยู่ในสังคมดั้งเดิมของสยามประเทศ ซึ่งมีกระบวนการทำให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมใหญ่ได้โดยไม่ต้องบีบคั้นหรือใช้ภาวะกดดันทางวัฒนธรรมและการเมืองที่ถือปฏิบัติโดยราชการจนถึงทุกวันนี้ (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2550) หลังต้นปี 2547 ที่นำไปสู่ความรุนแรงระลอกล่าสุดที่ดำเนินจนถึงปัจจุบัน เขาได้ให้สัมภาษณ์กับ BBC ว่าการแบ่งแยกดินแดนเป็นแนวคิดที่ไม่สอดคล้องกับ

โลกปัจจุบันทำให้สมาชิกองค์กรเบอร์ชาตูเริ่มตั้งคำถามกับวัน กาเดร์ (ชากีเย์ พัทักซ์คุมพลและคณะ) ต่อมาต้นเดือนกรกฎาคมปี 2548 วัน กาเดร์ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งผู้นำองค์กรเบอร์ชาตู โดยให้เหตุผลว่าเขามีอายุมากแล้ว และเขามีจุดยืนไม่สนับสนุนการใช้ความรุนแรงไม่ว่าจะต่อเจ้าหน้าที่รัฐหรือประชาชนทั่วไป (<https://prachatai.com/journal/2005/08/5260>)

8) ระยะที่แปด

หลังจากการประมาณปี พ.ศ. 2550 ตามคาดของคณะผู้เขียน สภาพส่วนหนึ่งของประชาชนและนักวิชาการเกิดแนวคิดด้านการการพัฒนาเพื่อสังคมสันติภาพสันติสุข รวมทั้งฝ่ายประชาชนและฝ่ายทางของรัฐมีองค์ทำงานเพื่อเรียกร้องสู่สันติภาพ การเกิดการเคลื่อนไหวต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ ดังที่อภิปรายมาข้างต้น เนื่องจากชาวปาตานีตั้งแต่เกิดขึ้นความกดดันนั้นมา ทั้งนี้เพื่อเรียกร้องสู่การคืนบารมีให้ชนชาติ ในรูปแบบต่าง ๆ สุดท้ายที่สุดเกิดมีองค์การทำงานเพื่อสู่ความสันติสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา มีแนวคิดเกี่ยวกับการมาถึงของชาติพันธุ์มลายูบนคาบสมุทรแห่งนี้ว่าเป็นข้อเท็จจริงแต่มีแนวคิดที่ขัดค้านเล็กน้อยว่า มาถึงเมื่อไรนั้น คงจะไม่มีปัญหาในเรื่องการมีตัวตนของชาติพันธุ์มลายูบนคาบสมุทรแห่งนี้ การมีตัวตนของชาติพันธุ์มลายูบนเนื้อที่ปาตานีแห่งนี้ ดังนี้

1. หลักฐานตัวตนของชนชาติมลายูมีอยู่บนพื้นที่แห่งนี้มีความชัดเจนมาก แต่การเปลี่ยนของรัฐไทยส่งผลให้เกิดความกดดันต่อประชาชนชาวมลายูในพื้นที่ จนเกิดขบวนการเรียกร้องในก๊วนบารมีและสิทธิของพวกเขา และเกิดการดำเนินการเป็นระยะ ๆ

2. การเรียกร้องดังกล่าวเมื่อถึงช่วงปีใดปีหนึ่งเกิดการเปลี่ยนในบางองค์กร ในมิติการต่อสู้และเกิดองค์กรเรียกร้องสู่สันติประจวบเหมาะกับความเข้าใจในบัญญัติของศาสนาอิสลามนำสังคมสู่สันติภาพ

3. การกำหนดนโยบายของรัฐให้ชัดเจนควรต้องคำนึงถึงปัจจัยความเหมาะสมของกลุ่มประชากรในพื้นที่เป้าหมาย จะต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาในระดับพื้นที่อย่างแท้จริง และไม่ขัดแย้งต่อความเชื่อ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ และประเพณีท้องถิ่น และต้องเข้าใจลักษณะสังคมในระดับพื้นที่ได้รับความร่วมมือจากท้องถิ่นและความร่วมมือ จากกลุ่มต่าง ๆ

4. ผลงานทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งบทเรียนต่างประเทศที่มีบริบทคล้ายคลึงกับประเทศไทย โดยนำมาสังเคราะห์ เพื่อสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมในเชิงทฤษฎีได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาทัศนคติของคนไทยและคนมาเลเซีย ที่อยู่ชายแดนระหว่างสองประเทศต่อผลกระทบ ของปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะการถือสองสัญชาติและการเข้า-ออก ประเทศอย่างผิดกฎหมาย เห็นถึงวิธีการที่สามารถส่งเสริมให้เกิดสันติภาพได้อย่างไร

2. ควรศึกษาทัศนคติของผู้กระทำผิดในคดีความมั่นคงที่ยอมเข้าร่วมโครงการพาดคนกลับบ้านว่าผลตอบรับหลังจากเข้าร่วมโครงการเป็นเช่นไรเห็นถึงวิธีการสร้างสันติภาพอย่างไร

บรรณานุกรม

- ครองชัย หัตถา.2541. ปาตานี : *โครงการปาตานีศึกษา*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ครองชัย หัตถา.2552. *ลังกาสุกะ: ประวัติศาสตร์ยุคต้นของชายแดนใต้*. ปาตานี: ภูริปริ้นท์ซ็อบ.
- ครองชัย หัตถา. 2553. *มัลลิกะรีโอเซะ มรดกอารยธรรมปาตานี*. หน่วยวิจัยภูมิภาคศึกษา ภาควิชา ภูมิศาสตร์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปาตานี.
- ครองชัย หัตถา. 2561. *ทบทวนประวัติศาสตร์ปัตตานี: มุมมองที่แตกต่างหลากหลาย*. รายงานวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
- ชากริยา ปิณณชูพ.2560. *พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงขององค์กรปลดปล่อยสหปาตานีในความขัดแย้งในพื้นที่ชายแดนใต้/ปาตานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาความขัดแย้งและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชากี๋ พิทักษ์คุณพล, แพร ศิริศักดิ์ ดำเกิง, ชญานิษฐ์ พูลยรัตน์ และ ฮาฟิส สาและ. 2558. *การต่อสู้ที่ ปาตานีของวันกาเดร์*. ปาตานี: โครงการจัดพิมพ์ดีพบุคส์ (Deepbook) ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2550. *สังเขปประวัติศาสตร์ปาตานีในมลายูศึกษา: ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประชาชน มลายูมุสลิมภาคใต้*. สำนักพิมพ์อมรินทร์.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. 2547. *รัฐปาตานีในศรีวิชัยเก่าแก่กว่ารัฐสุโขทัยในประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ : ศิลปวัฒนธรรม.
- เสนีย์อนุชิต ถาวรเศรษฐ.2547. *สยามประเทศไม่ได้เริ่มต้นที่สุโขทัย (พ.ศ.1202 – พ.ศ.1230)*. พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ : เอส. พี.เอช พรินติ้ง.
- อารีฟิน บินจิ.2556. *ประวัติศาสตร์และโบราณคดี ศรีวิชัย*.รายงานการการสัมมนา. กองโบราณคดี กรมศิลปากร.
- อารีฟิน บินจิ ชูชัยมีย์ อิสมาแอล. 2550. *ปาตานีประวัติศาสตร์และการเมืองในโลกมลายู*. สงขลา : มูลนิธิวัฒนธรรมอิสลามภาคใต้.
- Asmah Hj. Omar.1992. *The linguistic scenery in Malaysia*. public by: R. & Tabouret-Keller, Studies Smoliz, J.
- Asmah Hj. Omar. 1982. *Nahu Melayu Mutakhir*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan. Pustaka.

Harrison Brian. 1967. *South – East Asia : a short history*, Publisher: Macmillan & Co. Publication.

Ibrahim Syukri. 1985. *Sejarah kerajaan Melayu Patani Edisi Rumi*. Published. published Penerbit.

Majlis Permesyaratan Rakyat Melayu Patani (The Patani Malay Consultative Congress),
Hidup Mati Bangsa Melayu Patani.

Ramli Ahmad. 1975. *Pergerakan Pembebasan Patani, Latihan Ilmiah unuk Ijazah Sarjana Muda*
Sastera (Sejarah) 1975/76, Jabatan Sejarah, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.

Teeuw [and] D.K. Wyatt. 1970. *Hikayat Patani: the story of Patani Public by The Hague: Martinus*
Nijhoff, Edition : 1st ed

RESEARCH

***Fostering 21st-Century Skills through Project-Based Learning:
Learners' Perspectives from a Thai-English Translation Course***

Wilaiwan Ka-J Rosidat Samae** Fahad Tanweer****

**M.A. (Teaching English as an International Language), Lecturer, Department of English,
Faculty of Liberal Arts and Social Science, Fatoni University*

***Master of Library and Information Science (MLIS), Lecturer, Department of English,
Faculty of Liberal Arts and Social Science, Fatoni University*

****M.A. (English Literature), Lecturer, Department of English, Faculty of Liberal Arts and Social Science, Fatoni
University*

Abstract

This research aimed at investigating learners' attitudes toward project-based learning in a Thai-to-English translation course; and exploring how the students perceived their 21st-century skill development through project-based learning (PBL). The data were obtained from 85 Thai EFL English-major undergraduates, enrolling in the Thai-to-English Course for the academic year 2022, through a questionnaire on attitudes toward project-based learning and perceptions of developing 21st-century skills through project-based learning, and a self-reflection. The quantitative data from the questionnaire were analyzed using means and standard deviation, while the qualitative data from the reflection was conducted through content analysis to draw themes. The research findings highlight that the participants hold positive attitudes toward project-based learning (PBL). The research findings indicate that the participants held positive attitudes toward PBL. Moreover, they perceived PBL as an effective pedagogical approach that enhanced their 21st-century skills, including critical thinking, creativity, information literacy, and communication. In addition, the study provides insights into how PBL fosters these skills, aligning with the evolving educational needs of students in the 21st century.

Keywords: Project-based Learning (PBL), 21st-century skill development, Attitude, Perception

Introduction

In recent years, Project-Based Learning (PBL) has gained prominence in translation education (Hilmi & Safitri, 2022; Al-Sowaidi, 2021; Astuti et al., 2021; Apandi & Afiah, 2019; Moghaddas & Khoshsaligheh, 2019; Deng, 2018; Alkhatnai, 2017; Li, 2015). This pedagogical approach represents a shift towards experiential and student-centric learning, aligning with the evolving demands of 21st-century skills such as critical thinking, creativity, information literacy, and effective communication. These competencies are considered essential in our interconnected and technology-driven world (Binkley et al., 2012). Translation proficiency plays a vital role in facilitating cross-cultural communication, making it imperative for translation professionals to possess these 21st-century skills. In today's professional world, translation proficiency holds a pivotal role in fostering effective communication across linguistic and cultural boundaries. As the global landscape becomes increasingly interconnected, the ability to translate not only language but also nuanced cultural nuances is crucial. Translation professionals are expected to possess a suite of 21st-century skills, including critical thinking to convey meaning accurately, creativity to adapt content for different contexts, and collaboration to work with diverse teams and clients worldwide (Binkley et al., 2010). Moreover, their information literacy and ICT skills are vital for researching and utilizing digital resources while maintaining ethical standards (Binkley et al., 2012).

Project-based Learning

Rooted in Vygotsky's social constructivism model (1978), Project-based learning (PBL) is a collaborative approach that emphasizes learner autonomy, investigative activities, and reflection on real-world practices (Kokotsaki et al., 2016). Stoller (2006) defines PBL as an integration of process and product, focusing on skill integration and student accountability. Condcliffe (2017) notes its enhancement of critical 21st-century skills like creativity, critical thinking, and communication. Furthermore, the complexity of PBL involves engaging students in challenging tasks such as design and problem-solving, preparing them for various real-world scenarios (Quint and Condcliffe, 2018).

Hovey and Ferguson (2014) identify the core of Project-Based Learning (PBL) as a complex project-centered curriculum, emphasizing individual and cooperative learner initiative to

foster real-world motivation. Trilling and Fadel (2009) further highlight the critical role of continuous reflective evaluation and revision, leading to practical and applicable outcomes. In the realm of PBL research, the ability to critically assess information's adequacy and reliability becomes crucial, especially when using ICT tools, a process where Bell (2010) notes the essential guidance role of teachers. Additionally, PBL's interdisciplinary nature encourages an in-depth exploration of topics and connections between subjects, thereby enhancing learners' knowledge and skills (Ralph; 2015).

The collaborative and negotiated nature of team projects in PBL fosters the development of negotiation skills and the effective amalgamation of language skills with disciplinary knowledge, further enhancing information technology proficiency (Poonpon, 2017). Echoing these multifaceted benefits, Shin (2018) reports highly positive perceptions and improved outcomes among students engaged in technology-enhanced project-based learning. This method not only improves vocabulary and language skills but also significantly boosts motivation and attitudes towards learning English, underlining the comprehensive impact of PBL.

Project-based Learning in Translation Classes

Project-based learning (PBL) has emerged as a significant pedagogical approach in translation classes, recognized for its ability to enhance language proficiency and translation skills. Studies have consistently shown that students exhibit positive attitudes toward PBL, linking it to increased engagement, motivation (Li, 2015), and improvements in translation quality, critical thinking, and teamwork (Moghaddas & Khoshsaligheh, 2019). Despite noting practicality and time concerns, students in various contexts, from Saudi under-preparation translators (Alkhatnai, 2017) to EFL learners in Computer-Assisted Translation (CAT) courses (Astuti et al., 2021), report benefits like autonomy, creative thinking, and academic challenges.

Engagement with PBL in translation courses is notably high, with students actively participating and demonstrating increased translation competency over traditional methods (Hilmi & Safitri, 2022; Al-Sowaidi, 2021). The project-based flipped learning model, in particular, has been credited for enhancing motivation, active participation, and self-evaluation of translation

competence (Deng, 2018), proving especially effective in English to Chinese business translation courses (Apandi & Afiah, 2019). Collectively, these findings underscore PBL's vital role in improving student attitudes, engagement, and translation skills, marking it as a valuable approach in translation education.

21st–Century Skill Framework

21st-century skills refer to a set of competencies and abilities required for individuals to be successful in the rapidly developed landscape of the 21st century. The skills involve a combination of cognitive, interpersonal, and practical proficiencies. While the specific elements may vary slightly depending on different educational and professional frameworks, several key components are consistently recognized. The KSAVE model (Binkley et al., 2012), composed of knowledge, skills, attitudes, values, and ethics, offers a comprehensive framework for understanding and categorizing the skills necessary for 21st-century learners. It divides these skills into four distinct categories: "Ways of Thinking," encompassing creativity, critical thinking, problem-solving, and metacognition; "Ways of Working," which includes communication and collaboration; "Tools for Working," covering information literacy and ICT literacy; and "Living in the World," which involves citizenship at both local and global levels, life and career skills, and personal and social responsibility, including cultural awareness and competence. This model provides a structured approach to analyze and address the multifaceted skills required in the modern world. Moreover, it emphasizes the importance of not only defining these skills but also integrating them into education systems through effective teaching and assessment, ensuring that 21st-century aims and goals become an integral part of the learning experience for students, ultimately driving meaningful change in education.

Despite globally extensive studies on the impacts and implementation of project-based learning in English language education, its impacts on learners' translation competency and 21st-century skills have been in encouragement to the wider investigation. Such a study with the translation class in Thailand, specifically a Thai-into-English one, has been in scarcity. Accordingly, there is a need to conduct this study. It aims to (1) investigate learners' attitudes toward project-

based learning in a Thai-to-English translation course; and (2) explore how the students perceived their 21st-century skill development through project-based learning.

Methodology

Participants

The participants of the current study included Thai EFL 85 English-major undergraduate students from a private university in southern Thailand, enrolling in the Thai-to-English Course for the academic year 2022 in the second semester. Most of them were native speakers of Pattani Malay, residing in Thailand's Deep South region. A smaller group hailed from other provinces in the country and spoke Thai as their mother tongue.

Instrumentation

This study employed a mixed-method design, incorporating both quantitative and qualitative approaches. The research instruments consisted of a perception questionnaire and a self-reflection. They were administered to the participants via an online platform, *Google Form*. The participants were asked to consent to respond to the questionnaire and participate in the investigation.

The questionnaire, incorporating two 5-Likert rating scale surveys, was adapted from Sulaiman & Shahrill (2015) and Shin (2018) to accurately gauge learners' attitudes towards project-based collaborative learning and their perceptions of developing 21st-century skills. These surveys were chosen for their proven validity and high Index of Item-Objective Congruence (IOC), ensuring that the questions are both relevant and effective in measuring the intended constructs. The adoption of Sulaiman & Shahrill's study was due to its comprehensive exploration of collaborative learning environments, while Shin's work was selected for its insightful analysis of skill development in a 21st-century context. Together, these studies provide a robust framework for the questionnaire, ensuring a reliable and valid assessment of learners' attitudes and perceptions. The survey of learners' attitudes towards project-based collaborative learning included 15 statements categorized into three groups: learning stimulation (items 1-4), knowledge and understanding promotion (items 5-9), and interpersonal relationship skill enhancement (items

10–15). The other part encompassed 75 statements divided into four categories representing various aspects of 21st-century skills based on Binkley et al.'s KSAVE model (2012). In the "Ways of thinking" category, participants emphasized the importance of creativity and innovation (1–4) as well as critical thinking, problem-solving, and decision-making (5–9). The attitudinal disposition segment (10–16) captured the mindset required for these skills. "Ways of thinking" related to learning and metacognition (17–18) offered insights into adaptability and self-directed learning. "Ways of working" covered communication skills in both the mother tongue (19–22) and English (23), along with teamwork and collaboration skills (24–29). The "Tools for working" section explored information literacy (30–33) and ICT literacy (34–38). Information literacy was further expanded (39–52), emphasizing the significance of these skills in navigating the information-rich landscape. In the context of "Living in the world," the survey delved into local and global citizenship (53–57), adaptability (58), flexibility (59–60), goal management (61), self-directed learning (62–65), and results production (66–72), highlighting personal and social responsibilities (74–75). Overall, the survey effectively captured diverse aspects of 21st-century skills, providing a comprehensive view of learners' perceptions in these vital areas. It was then piloted with a sample of 10 fourth-year English majors who passed this course last year to be sure of the same characteristics and familiarity with the approach.

The self-reflection, a qualitative instrument, aimed at the participants reflecting the benefits of the project-based collaborative learning they acquired as well as the strengths and weaknesses they were aware of through the learning approach.

Procedure

Under the Thai-English Translation course, all students were required to do a course project in which knowledge learned in the class was applied and a research skill was encouraged through collaborative working progress along the course within the framework of three core principles:

Firstly, the "Awareness Framework" challenged students to infuse creativity into translation projects guided by three principles: understanding practical learning objectives, discovering personal passion, and respecting local wisdom while promoting global awareness and empathy for

human rights and ethics. This approach, during weeks 2–4, encouraged innovative solutions aligned with these principles, using translation as a tool to foster innovation.

Secondly, the "Research-based Collaborative Investigation Framework" entailed a structured process involving groups of 5–6 students, each assigned a Thai text with its English translation. The project spanned five stages: an initial study of the Thai text (weeks 2–6), translation production (weeks 7–11) with peer review for accuracy, readability, and language flow, collaborative revision and refinement, presentation on analysis, strategies, and challenges (weeks 12–13), and group presentations (week 14). In the final stage, individual reports were created, incorporating an analysis of translation strategies, all drafts, and solutions to encountered problems. This comprehensive framework facilitated collaborative learning, deep exploration of translation strategies, and effective problem-solving.

Finally, in the "Creativity-based Innovation Framework," students contributed to society in weeks 14–16 by translating local wisdom into English. Through collaboration, they created multimedia presentations celebrating Thailand's southern border region's cultural heritage. After project submission, students completed an online survey via the course's Facebook Chat Group to assess their project-based learning attitudes and respond to open-ended questions about the learning approach.

Data analysis

This study employed a mixed-methods approach to analyze students' perceptions of collaborative project-based learning in their Thai-to-English translation class. Upon the completion of the project at the end of the semester, the students were assigned to upload their digital projects onto a Google Form in which the questionnaire was embedded. The quantitative analysis involved survey responses, with mean scores and standard deviations calculated in MS Excel for Education to assess overall attitudes and variations. Survey items used a five-point Likert scale: 1) Strongly Disagree, 2) Disagree, 3) Neutral, 4) Agree, and 5) Strongly Agree (see Table 1). The initial analysis used descriptive statistics, including means and standard deviations. Means were categorized as follows: Strongly Disagree (1.00–1.80), Disagree (1.81–2.60), Neutral (2.61–3.40), Agree (3.41–4.20), and Strongly Agree (4.21–5.00) (Pimentel, 2010). This approach facilitated

response categorization. Qualitative self-reflection data underwent thematic content analysis conducted in Open code 4.03, and coding responses to identify recurring themes and insights. These qualitative findings complemented the quantitative results, offering specific advantages associated with the learning approach.

Findings

The research findings are presented based on the research aims: (1) investigating learners' attitudes toward project-based learning in a Thai-to-English translation course; and (2) exploring how the students perceived their 21st-century skill development through project-based learning.

Learners Attitudes towards Project-based Collaborative Learning

The survey findings provide valuable insights into students' perceptions of collaborative learning through project-based approaches as presented and summarized in. Table 1.

Table 1: Learners' Attitudes towards Project-based Collaborative Learning

Statements	$\bar{x}$	SD	Attitude Level
<i>Learning Stimulation</i>	4.51	0.57	<i>Strongly Agree</i>
1. The project-based collaborative learning encourages me to enjoy participating in translation class activities.	4.56	0.56	Strongly Agree
2. After participating in the video production project, I found learning translation is not so difficult but challenging for me.	4.43	0.61	Strongly Agree
3. I prefer learning through doing a project that has a collaborative learning component.	4.38	0.61	Strongly Agree
4. Learning Thai-to-English translation while doing the group project was really beneficial.	4.65	0.51	Strongly Agree
<i>Knowledge and Understanding Promotion</i>	4.57	0.53	<i>Strongly Agree</i>
5. In this translation project, I learned a lot about translation strategies for specific work.	4.65	0.48	Strongly Agree
6. Through the translation project, I increased my knowledge of new	4.67	0.48	Strongly Agree

Statements	$\bar{x}$	SD	Attitude Level
English expressions and word usage.			
7. I could learn more about Thai-English translation in a collaborative group project.	4.56	0.59	Strongly Agree
8. I got more knowledge of Thai-English translation when working with my peers.	4.60	0.55	Strongly Agree
9. I prefer the authentic materials of the project (presentation of local charms and uniqueness) compared to the materials in a traditional classroom environment.	4.37	0.55	Strongly Agree
Interpersonal Relationship Skill Enhancement	4.42	0.68	Strongly Agree
10. In the project, I felt it was great to work cooperatively with teammates.	4.46	0.71	Strongly Agree
11. After participating in the project, I felt the relationship within my team improved as we worked on the project cooperatively.	4.40	0.77	Strongly Agree
12. I felt responsible for the success to which everyone in the group shared their contributions.	4.57	0.56	Strongly Agree
13. All the members of my group were committed to the success of the group.	4.29	0.75	Strongly Agree
14. Members of my group felt a commitment to other individuals in the group.	4.13	0.79	Agree
15. Project-based collaborative learning has helped me to learn to work effectively in groups.	4.65	0.51	Strongly Agree
Total Average Score	4.49	0.60	Strongly Agree

On average, students held highly favorable and widely accepted attitudes towards this learning method, with a mean score ($\bar{x}$) of 4.49 and a relatively low standard deviation (SD = 0.60), indicating a consensus among respondents. Specifically, collaborative learning through projects was recognized for its effectiveness in promoting knowledge and

understanding ($\bar{x} = 4.57$, $SD = 0.57$) and stimulating the learning process ($\bar{x} = 4.51$, $SD = 0.53$). Additionally, students showed strong agreement regarding the role of this approach in fostering interpersonal skills ($\bar{x} = 4.42$, $SD = 0.67$). The aspects that received the highest levels of favor and acceptance included the perception that the translation project led to an increase in knowledge of new English expressions and word usage ($\bar{x} = 4.67$, $SD = 0.48$). Furthermore, students noted that they learned extensively about translation strategies for specific work through the project ($\bar{x} = 4.65$, $SD = 0.48$). They also found the experience of learning Thai-to-English translation through group projects to be highly beneficial ($\bar{x} = 4.65$, $SD = 0.51$) and recognized that project-based collaborative learning enhanced their ability to work effectively in groups ($\bar{x} = 4.65$, $SD = 0.51$). These insights emphasize the positive impact of collaborative project-based learning on students' knowledge acquisition and skill development.

Consistently, the findings from the self-reflections also revealed that collaborative project-based learning in a Thai-to-English translation class has yielded a wealth of insights from learners, shedding light on the advantages it brings. Firstly, learners emphasized that activities supported various language learning strategies (*see Excerpt 1*). They mentioned the importance of vocabulary acquisition and learning how to use it effectively. This includes gaining a substantial vocabulary in both Thai and English and understanding how to apply it. Additionally, learners mentioned the significance of learning translation strategies that can be applied in diverse contexts. These insights underscored the practical and strategic aspects of language learning and translation.

Excerpt 1: During we did the activities, we can develop quickly because of the failure. We could learn from that and saw the correct one on that time.

Secondly, Learners discussed how activities in the classroom positively influenced their memory retention. Learners acknowledged that passive listening often led to difficulties in remembering information, but through these activities, they found their memory and understanding of concepts improved significantly. This highlights the role of active learning methods in reinforcing language skills (*see Excerpts 2 and 3*).

Excerpt 2: I easily forget if I just listen. So, using activities helps me to remember so much.

Excerpt 3: Learning activities help to improve myself a lot because they're fun and I can understand and remember more than learning without activities.

Thirdly, cultural exchange emerged as an important aspect of classroom activities. Learners described how these activities allowed them to exchange opinions and ideas with peers from different cultural backgrounds (see *Excerpt 4*). This not only improved their language skills but also enhanced their ability to engage in cross-cultural communication. Translating words, phrases, and sentences from their culture into natural English further enriched their language skills (see *Excerpt 5*).

Excerpt 4: Exchange or opinion with other cultures, such as culture languages.

Excerpt 5: My group did a product and there were some words, phrases, and sentences that I took from Thai culture. Therefore, I can improve myself by learning and searching these kinds of words and trying to translate them into natural English.

Learners pointed out that classroom activities contributed to skill development. This included teamwork (see *Excerpt 6*), problem-solving (see *Excerpt 7*), and time-management (see *Excerpt 8*) skills. They highlighted that competing against time in group activities challenged them to think quickly and make decisions efficiently. This aspect of skill development is valuable not only for language learning but for overall personal growth.

Excerpt 6: We can get more styles in translation between our group members through doing activity.

Excerpt 7: It made me apply what I've learned in the class. I have to seek more information to make my work more reliable and logical.

Excerpt 8: Activities taught me to think and answer in a short time.

Critical thinking skills were mentioned as a key benefit of participating in classroom activities. Learners explained that engaging in these activities heightened their ability to think

critically (*see Excerpt 9*) and make informed decisions before taking action (*see Excerpt 10*). This is particularly important when dealing with translation and language-related challenges.

Excerpt 9: Activities encouraged me to think comprehensively before taking action and making decisions.

Excerpt 10: I have to seek more information in terms of making my work more reliable and logical.

In addition, learners expressed that classroom activities were motivating and enhanced their overall learning experience (*see Excerpt 11*). The enjoyment they derived from these activities, along with the knowledge and understanding gained, played a crucial role in maintaining their interest and commitment to learning.

Excerpt 11: Learning activities help to improve myself a lot because it's fun and I can understand and easy to remember more than learning without activities.

Moreover, activities were seen as comprehensive tools that not only helped learners understand lessons better but also enabled them to apply what they had learned (*see Excerpt 12*). This practical application of language skills in real-world scenarios is essential for language proficiency.

Excerpt 12: Activities are most effective to me. When we do activities, we always make different groups, and we will get great ideas from our different members and any activities.

Lastly, learners learned to be adaptable and flexible (*see Excerpt 13*), especially when dealing with unexpected changes in content or approaches in the classroom (*see Excerpt 14*). This adaptability is a valuable skill for language professionals who often encounter diverse and unpredictable translation challenges.

Excerpt 13: In the classroom, some activities or techniques that the teacher provides can be challenging. Still, I appreciate the fact that the teacher encourages us to find answers on our own.

Excerpt 14: The activities can be quite unexpected, but that keeps us on our toes and helps us adapt.

In summary, both qualitative self-reflections and survey findings highlight the comprehensive benefits of collaborative project-based learning in a Thai-English translation class. Participants noted improved language and translation skills, enhanced memory, cross-cultural communication, critical thinking, and motivation, along with the practical application of these skills through classroom activities. This approach significantly fosters knowledge acquisition and skill development.

Learners' Perception of Developing 21st-Century Skills through Project-based Learning

This section outlines research findings on participants' perceptions of developing 21st-century skills through project-based learning, categorized in Table 2 as "ways of thinking" (creativity, critical thinking, problem-solving, metacognition), "ways of working" (communication, collaboration), "tools for working" (information literacy, ICT literacy), and "living in the world" (local and global citizenship, life and career skills, personal and social responsibility, including cultural awareness and competence).

Table 2: Learners' Perception of Developing 21st-Century Skills through Project-based Learning

21 st -century skill category	$\bar{X}$	SD	Perception Level
Ways of thinking	4.29	0.65	Strongly Agree
<i>Creativity and innovation</i>	4.40	0.64	Strongly Agree
<i>Critical Thinking, Problem-Solving, Decision Making</i>	4.26	0.66	Strongly Agree
<i>Metacognition</i>	4.20	0.66	Strongly Agree
Ways of working	4.32	0.65	Strongly Agree
<i>Communication</i>	4.29	0.68	Strongly Agree
<i>Teamwork collaboration</i>	4.34	0.62	Strongly Agree
Tools for working	4.23	0.68	Strongly Agree
<i>Information literacy</i>	4.27	0.65	Strongly Agree
<i>ICT literacy</i>	4.26	0.69	Strongly Agree

21 st -century skill category	$\bar{X}$	SD	Perception Level
<i>Information literacy</i>	4.15	0.71	<i>Agree</i>
Living in the world	4.18	0.70	Agree
<i>Local and global citizenship</i>	4.17	0.70	<i>Agree</i>
<i>Life and career</i>	4.10	0.71	<i>Agree</i>
<i>Personal and social responsibility</i>	4.27	0.69	<i>Strongly Agree</i>
Total Average Score	4.26	0.67	Strongly Agree

Table 2 reveals students' strong positive perceptions of 21st-century skills, with an overall average score of 4.26 (SD = 0.68). In the "ways of thinking" category, creativity and innovation scored highest ($\bar{X}$ = 4.40, SD = 0.64), indicating a strong inclination towards new ideas. Other areas like critical thinking, problem-solving, and metacognition also rated highly. Students showed proficiency in "ways of working," with effective communication ($\bar{X}$ = 4.29, SD = 0.68) and teamwork collaboration ($\bar{X}$ = 4.34, SD = 0.62) receiving strong ratings. In the "tools for working" category, information literacy ($\bar{X}$ = 4.27, SD = 0.65) and ICT literacy ($\bar{X}$ = 4.26, SD = 0.69) were well-regarded, with a slightly lower score in a subsequent instance of information literacy. For "living in the world," students scored positively on adaptability, respect for diversity, and personal and social responsibility. These results collectively underscore the students' preparedness in collaborative learning, critical thinking, communication, teamwork, information management, and ethical responsibility, crucial for modern success.

Discussion

This study reveals the positive impact of project-based learning (PBL) on student attitudes and the development of 21st-century skills in translation classes, resonating with Vygotsky's social constructivism and reinforcing PBL's effectiveness in enhancing language and translation skills (Li, 2015; Moghaddas & Khoshsaligheh, 2019). It highlights students' improved creativity and critical thinking, aligning with Condcliffe's findings (2017) and emphasizing PBL's role in modern education. The study also underscores the importance of interdisciplinary collaboration, in line with Ralph's

(2015) and Poonpon's (2017) research, essential for addressing contemporary challenges. Additionally, it echoes Shin's (2018) observations of increased motivation and language skills through PBL and aligns with Al-Sowaidi (2021) and Deng's (2018) research on enhancing translation competency. Overall, the present study affirms PBL's comprehensive benefits in translation education, including linguistic proficiency, critical thinking, interdisciplinary learning, motivation, and translation skills, preparing students for the complexities of today's world.

Implications

The implications of this study are multifold. Firstly, educators and curriculum developers are encouraged to integrate PBL into translation and language learning curricula to enhance language proficiency, critical thinking, and interdisciplinary skills. Secondly, the study suggests that PBL can be a valuable tool for educators looking to engage students more deeply and prepare them for real-world challenges. Furthermore, the emphasis on translation skills indicates that PBL can specifically benefit translation studies by providing a more contextual and practical learning environment. Educational policymakers might also consider promoting PBL methodologies in broader educational settings due to their proven effectiveness in enhancing 21st-century competencies.

Suggestions for Further Research

Future research should explore the long-term impacts of PBL on students' professional development and career readiness in the field of translation. There is a need for comparative studies that evaluate the effectiveness of PBL against other teaching methodologies in translation education. Further research could also examine the specific components of PBL that contribute most significantly to skill development, as well as the challenges and limitations of implementing PBL in diverse educational settings. Investigating the role of technology in enhancing the PBL experience, especially in remote or hybrid learning environments, would also provide valuable insights. Additionally, expanding this research to different cultural and linguistic contexts would offer a broader understanding of PBL's applicability and effectiveness in global translation education.

References

- Alkhatnai, M. (2017). *Teaching translation using project-based learning: Saudi translation students' perspectives*. AWEJ for Translation & Literary Studies Volume, 1.
- Al-Sowaidi, B. (2021). Use of Project-based Training in Teaching Business Translation. *European Journal of Education and Pedagogy*, 2(4), 11–16.
- Apandi, A., & Afiah, D. S. S. (2019). Project Based Learning in Translation CLASS. *Academic Journal Perspective: Education, Language, and Literature*, 7(2), 101–108.
- Astuti, D., Syukri, S., Nurfaidah, S., & Atikah, D. (2021). EFL Students' Perceptions of The Benefits of Project-Based Learning in Translation Class. *International Journal of Transdisciplinary Knowledge*, 2(1), 12–26.
- Bell, S. (2010). Project-Based Learning for the 21st Century: Skills for the Future. *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 83(2), 39–43. DOI: 10.1080/00098650903505415
- Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., & Rumble, M. (2010). *Draft white paper 1: Defining 21st century skills*. Available at <http://cms.education.gov.il/NR/rdonlyres/19B97225-84B1-4259-B423-4698E1E8171A/115804/defining21stcenturyskills.pdf>
- Binkley, M., Erstad, O., Hermna, J., Raizen, S., Ripley, M., Miller-Ricci, M., & Rumble, M. (2012). Defining twenty-first century skills. In P. Griffin, E. Care, & B. McGaw (Eds.), *Assessment and teaching of 21st century skills* (pp. 17–66). Dordrecht, Netherlands: Springer Science+Business Media B.V.
- Condliffe, B. (2017). *Project-Based Learning: A Literature Review*. Working Paper. MDRC. Available at: <https://eric.ed.gov/contentdelivery/servlet/ERICServlet?accno=ED578933>
- Deng, L. (2018). The project-based flipped learning model in Business English Translation course: Learning, teaching and assessment. *English Language Teaching*, 11(9), 118–128.
- Hilmi, L., & Safitri, D. (2022). Project-based Learning in Translation Courses: An Implementation and Students' Perception. *Journal of English Language Teaching*, 11(2), 175–186.

- Kokotsaki, D., Menzies, V., & Wiggins, A. (2016). Project-based learning: A review of the literature. *Improving Schools*, 19(3), 267–277.
- Li, D., Zhang, C., & He, Y. (2015). Project-based learning in teaching translation: students' perceptions. *The Interpreter and Translator Trainer*, 9(1), 1–19.
- Moghaddas, M., & Khoshsaligheh, M. (2019). Implementing project-based learning in a Persian translation class: a mixed-methods study. *The Interpreter and Translator Trainer*, 13(2), 190–209.
- Pimentel, J. L. (2010). A note on the usage of Likert Scaling for research data analysis. *USM R&D Journal*, 18(2), 109–112.
- Poonpon, K. (2017). *Enhancing English skills through project-based learning*. The English Teacher, 10.
- Quint, J., & Condliffe, B. (2018). *Project-Based Learning: A Promising Approach to Improving Student Outcomes*. Issue Focus. MDRC. Available at <https://eric.ed.gov/contentdelivery/servlet/ERICServlet?accno=ED580907>
- Ralph, R. A. (2016). Post secondary project-based learning in science, technology, engineering and mathematics. *Journal of Technology and Science Education*, 6(1), 26–35.
- Shin, M.-H. (2018). Effects of Project-Based Learning on Students' Motivation and Self-Efficacy. *English Teaching*, 73, 95–112.
- Stoller, F. (2006). *Establishing a Theoretical Foundation for Project-Based Learning in Second and Foreign Language Contexts*. In G. H. Beckett, & P. C. Miller, Eds., *Project-Based Second and Foreign Language Education: Past, Present, and Future* (pp. 19–40). Greenwich, CT: Information Age.
- Sulaiman, N. D., & Shahrill, M. (2015). Engaging collaborative learning to develop students' skills of the 21st century. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(4), 544.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century learning skills*. Wiley, San Francisco.

RESEARCH

***PENDIDIKAN AGAMA PENDUKUNG SIKAP TOLERAN DAN KEMITRAAN
SEKOLAH – MASYARAKAT (Studi Kasus Sekolah Dasar Muang Pattani
Thailand Selatan)***

Abdulrahman Sama-alee Sri Sumarni** Moominah Bungatayong*** Yahaya Niwae***
Abdulfattah Japakiya****

** Program Studi Pendidikan Islam. Fakultas Tarbiyah Universitas Fatoni, Pattani, Thailand*

*** Fakultas Tarbiyah Universitas Islam Negeri UIN Sunan Kalijaga Yogyakarta, Indonesia*

**** Program Studi Pendidikan Islam. Fakultas Tarbiyah Universitas Fatoni, Pattani, Thailand*

Abstrak

Pendidikan Agama Pendukung Sikap Toleran dan Kemitraan Sekolah - Masyarakat (Studi Kasus Sekolah Dasar Muang Pattani, Thailand Selatan) Rumusan masalah dalam penelitian ini adalah (1) mengapa sekolah multikultur mampu menjaga keharmonisan di antara perbedaan yang ada dan penerapan pendidikan agama berbasis nilai-nilai toleransi dan pendekannya? (2) bagaimana pendidikan agama dilaksanakan untuk menumbuhkan nilai-nilai toleransi kepada para siswanya?. Tujuan penelian ini adalah untuk (1) mengetahui tentang penerapan pendidikan agama berbesis tolenransi dan (2) mengetahui tentang pelaksanaan dan sumber nilai dalam membangun sikap toleransi di sekolah.. Penelitian ini adalah penelitian kualitatif urgen dilakukan karena Palam masyarakat multikultur, perilaku toleran dapat ditumbuhkan melalui pendidikan agama. Pendekatan keilmuan yang digunakan adalah pendekatan filosofis-fenomologis berhasil memetakan tiga corak entitas berpikir keagamaan yaitu Subjektifitas, Objektifitas dan Intersubjektifitas. Teknik pengumpulan datanya yaitu observasi, wawancara dan dokumentasi. Uji keabsahan data menggunakan Teknik Triangulasi. Anailisis data menggunakan analisis interaktif yang meliputi: (1) reduksi data, (2) display data, dan (3) pengambilan kesimpulan.

Kesimpulan penelitian ini *Pertama*, Sekolah Dasar Muang Pattani Thailand adalah sekolah yang telah menerapkan pendidikan agama berbasis nilai-nilai toleransi melalui berbagai pendekatan, antara lain: Pendekatan islam rahmatan lil a'lamin, Pendekatan Mikro, Pendekatan Mezo, dan Pendekatan Makro. *Kedua*, Sumber nilai yang menjadi ruh dalam membangun sikap toleransi di sekolah Muang Pattani Thailand berasal dari ajaran agama Islam dan Budha yang moderat serta didukung oleh maklumat Kerajaan, yaitu 3 nilai toleransi: (1) Khaochai (fahami), (2) Khaotong (masuk atau datang sampai ke akar rumput), dan (3) Pattana (membangun). (4) Nilai Gotong Royong dan (5) gerakan membangun sikap toleransi dilakukan secara masif melibatkan berbagai elemen sekolah dan masyarakat.

Katakunci: pendidikan agama, toleransi, masyarakat multikultur, dan kearifan local

Promoting Tolerance and School-Community Collaboration through Religious Education: A Case Study from Muang Pattani Elementary School in Southern Thailand

Abdulrahman Sama-alee Sri Sumarni** Moominah Bungatayong*** Yahaya Niwae****
Abdulfattah Japakiya******

** Department of Education Teaching Islamic Studies, Fatoni University, Pattani, Thailand*

*** Department of Education, Faculty of Tarbiyah UIN Sunan Kalijaga Yogyakarta, Indonesia*

**** Department of Education Teaching Islamic Studies, Fatoni University, Pattani, Thailand*

***** Department of Education, Faculty of Tarbiyah UIN Sunan Kalijaga Yogyakarta, Indonesia*

Abstract

This research explores the role of multicultural schools in upholding harmony amidst cultural differences while emphasizing religion-based education fostering tolerance. It seeks to answer two main questions: (1) How do multicultural schools retain harmony while promoting tolerance through religious education? (2) What strategies and approaches does religious education employ to inculcate tolerance values in students? The objectives are twofold: to delve into the nuances of religious education centered on tolerance and to discern the mechanisms and underlying values promoting a tolerance culture within schools. Given the diverse tapestry of societies, understanding the infusion of tolerance via religious education becomes paramount. Using a philosophical-phenomenological framework, the study identifies three dimensions of religious thinking: Subjectivity, Objectivity, and Intersubjectivity. Data was gathered using observations, interviews, and documentation and validated through the Triangulation Technique. An interactive analytical method was employed, consisting of data reduction, display, and conclusion derivation.

Findings indicate that Muang Pattani Elementary School in Thailand adeptly integrates tolerance values in religious education through several methodologies: the Rahmatan lil A'lamin Islamic Approach, Micro, Meso, and Macro Approaches. The bedrock of this tolerant

attitude is sourced from the balanced teachings of Islam and Buddhism, fortified by Royal edicts, emphasizing three primary values: Khaochai (understanding), Khaotong (deep engagement), and Pattana (construction). Furthermore, the emphasis on Cooperative Values and the widespread movement championing tolerance attitudes resonate deeply within the school-community nexus.

Key words: Religious education, tolerance, multiculturalism, local wisdom

1. Pendahuluan

Substansi penting dari perubahan zaman pada era masyarakat ekonomi ASEAN bukan saja dalam bidang ekonomi, namun yang lebih penting adalah kesiapan sumber daya manusia agar mampu beradaptasi dalam kancah pergaulan dunia. Kemampuan beradaptasi penting mengingat pergaulan manusia di era tersebut juga semakin meluas, baik dalam scope regional maupun global. Salah satu nilai yang erat berkaitan dengan pengembangan sikap adaptif adalah toleransi. Nilai toleransi yang di dalamnya terkandung sikap simpati, empati, dan peduli terhadap sesama sangat dibutuhkan seseorang dalam mengatasi berbagai perbedaan yang mungkin timbul dalam pergaulannya di tingkat internasional. Bila seseorang telah memiliki kemampuan ini, maka dia akan dapat membangun jaringan kerjasama yang lebih luas dan pada gilirannya akan mampu membangun peradaban yang lebih maju.

Masalah toleransi menjadi issue penting dalam hidup bermasyarakat sebab toleransi sangat menentukan kemajuan peradaban manusia, terutama bagi bangsa yang plural. Kehidupan yang intoleran dapat menjadi penyebab terjadinya konflik, bahkan munculnya perang saudara, sehingga dapat memberangus peradaban. Makna toleransi bukan sekedar dapat hidup bersama, namun ada upaya terus menerus menjaga harmoni kehidupan melalui berbagai pertemuan dan kegiatan yang dapat menjadi ajang kerjasama sehingga dapat memupuk rasa simpati dan empati diantara berbagai kelompok yang beragam dan pada gilirannya akan membawa pengaruh terwujudnya masyarakat yang rukun, damai, dan maju bersama.¹

Toleransi mempunyai hubungan erat dengan realitas sosial, oleh karena itu, memahami toleransi tidak akan ada artinya tanpa memahami keragaman realitas lain dalam satunya masyarakat. Dengan demikian, agar dapat bertoleransi dengan baik. Dalam al-Qur'an banyak disebut tentang keragaman realitas, misalnya Allah berfirman:

¹ Lihat Abdullah, Amin. (2014). *Wawasan Filosofis Pendidikan Islam Dalam Masyarakat Multikultural (Intersubjektifitas keberagamaan manusia era kontemporer)*. Disampaikan dalam Semiloka Pengembangan Pendidikan Islam Berbasis Sosial Budaya (Peneguhan Karakteristik dan Perumusan Visi PPG FITK UIN Sunan Kalijaga, Yogyakarta. Amin Abdullah menjelaskan tentang tahapan-tahapan pemahaman manusia tentang keberagamaannya yang terdiri dari tiga tahap yaitu: subyektifitas, obyektifitas, dan intersubyektifitas).

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَأَلْوَانِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِّلْعَالَمِينَ﴾

*Dan di antara tanda-tanda kekuasaan-Nya ialah penciptaan langit dan bumi dan
berlainan bahasa dan warna kulit. Sesungguhnya pada yang demikian itu benar-
benar terdapat tandatanda bagi orang-orang yang mengetahui*

al-Rum, 30: 22

Allah berfirman:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا﴾

*Hai manusia, sesungguhnya Kami menciptakan kamu dari seorang laki-laki dan
seorang perempuan dan menjadikan kamu berbangsa-bangsa dan bersuku-suku
supaya kamu saling kenal mengenal*

al-Hujurat, 49: 13

Secara lebih tegas disebutkan dalam ayat:

﴿وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِن لِّيَلْوَكُم فِي مَا ءَاتَكُم فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ﴾

*Sekiranya Allah menghendaki, niscaya kamu dijadikan-Nya satu umat (saja),
tetapi Allah hendak menguji kamu terhadap pemberian-Nya kepadamu, maka
berlombalombalah berbuat kebajikan.*

al-Maidah, 5: 48

Allah menyebut tentang cara hidup damai dengan semua disebutkan dalam ayat:

﴿لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ
وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ
وَآخَرَجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَن تَوَلَّوْهُمْ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ فَوَلَّيْكَ هُمُ
الظَّالِمُونَ﴾

Allah tidak melarang kamu untuk berbuat baik dan berlaku adil terhadap orang-orang yang tidak memerangimu karena agama dan tidak (pula) mengusir kamu dari negerimu. Sesungguhnya Allah menyukai orang-orang yang berlaku adil. Sesungguhnya Allah hanya melarang kamu menjadikan sebagai kawanmu orang-orang yang memerangi kamu karena agama dan mengusir kamu dari negerimu dan membantu (orang lain) untuk mengusirmu. Siapa yang menjadikan mereka sebagai kawan, maka mereka itulah orang-orang yang zalim”.

al-Mumtahanah, 60: 8-9

Ayat ini memberikan rasa toleransi kepada orang-orang yang berbeda agama, bahkan Islam membolehkan umatnya berbuat baik kepada orang-orang yang tidak seagama, asalkan mereka tidak memerangi umat Islam. Ini merupakan tujuan dan makna kehadiran Nabi Muhammad sebagai rahmatan lil-‘alamin, sebagaimana Allah berfirman:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾

Kami tidak mengutusmu (wahai Muhammad) kecuali untuk menjadi rahmat bagi sekalian alam.

al-Anbiya, 21: 107

Penggunaan kata li al-‘alamin pada ayat di atas, artinya seluruh alam, yakni meliputi alam manusia, baik yang mukmin maupun yang kafir. Rahmat bagi alam malaikat, alam jin, alam hewan, alam tumbuhan dan lain sebagainya, sebagaimana penafsiran al-Sya’rawi, karena makna al-‘alamin adalah kullu ma siwa Allah (selain dari Allah) (Al-Qurthubi, 2003, juz. 11,: 350.) Di antara toleransi Nabi dan kasih sayang yang diberikan kepada non Muslim juga terdapat pada perlakuan beliau terhadap golongan kafir dzimmi yang hidup di bawah pemerintahan Islam. Dalam sebuah hadis Nabi bersabda:

((أَلَا مَنْ ظَلَمَ مَعَاهِدًا أَوْ انْتَقَصَهُ أَوْ كَلَّفَهُ فَوْقَ طَاقَتِهِ أَوْ أَخَذَ مِنْهُ شَيْئًا بَغَيْرِ طَيْبِ نَفْسٍ فَأَنَا خَصْمُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ))

Ketahuilah, orang yang menzalimi dzimmi atau mengurangi hak-haknya atau membebankan pekerjaan di luar kesanggupannya atau mengambil sesuatu darinya tanpa kerelaannya, maka aku akan menjadi lawannya pada hari kiamat”.

(Abu Daud, No: 3052)

Toleransi Nabi terhadap siapa pun dan terhadap apapun buktinya telah tercatat dalam sejarah Islam. Kasih sayangnya terlimpah kepada semua tanpa perbedaan, miskin, kaya, kuat, lemah, sehingga kepada khadamnya pun beliau tak pernah mengucapkan kata yang kasar, seperti laporan dari Anas bin Malik yang pernah menjadi khadam Nabi selama sepuluh tahun, ia mengatakan:

((عن أنس قال: " خدمت رسول الله صلى الله عليه وسلم، عشر سنين، لا والله ما سبني سبة قط، ولا قال لي: أف قط، ولا قال لشيء فعلته: لم فعلته، ولا لشيء لم أفعله: ألا فعلته))

Saya pernah menjadi pembantu Rasulullah Saw selama sepuluh tahun. Demi Allah, beliau tidak pernah mengatakan kepadaku kata-kata “ah” dan tidak pernah mengatakan kepadaku: Kenapa kamu lakukan begini tidak kamu lakukan begitu”.

(Muslim, No: 20013)

Thailand adalah negara yang sangat membutuhkan semangat toleransi dari warga masyarakatnya. Pengalaman pahit yang sering terjebak pada masalah konflik karena lemahnya toleransi menjadi pelajaran penting dan berharga dari waktu ke waktu.² Konflik

² Konflik yang serius di Thailand adalah konflik di kawasan Thailand bagian selatan (Provinsi Pattani, Yala, dan Narathivat) yang merupakan basis masyarakat melayu-muslim. Berdasarkan data dari http://global.liputan6.com/read/169026/kekerasan-di-thailand-berlanjut_disampaikan_bahwa_sejak_awal_tahun_2005, Sejumlah pemberitaan menyebutkan bahwa, jumlah orang yang terlibat dalam aksi-aksi penyerangan dan vandalisme pada waktu itu mencapai 30.000 orang. Para militan ini, selain melakukan aktivitas pemboman, juga sering melakukan aksi-aksi penembakan dan pemotongan kepala kepada orang-orang yang tidak sejalan dengan mereka, termasuk kepada para

yang terjadi bahkan telah menelan banyak korban jiwa dan menyisakan kehidupan anak-anak yang traumatik karena menyaksikan langsung pertumpahan darah dan putus asa karena kehilangan sanak saudaranya. Penyebab konflik dari kedua negara sangatlah kompleks, baik faktor politik, ekonomi, sosial, budaya, bahkan juga agama, agama masih menjadi pemicu paling seksi terhadap konflik yang muncul, disusul kemudian masalah-masalah pemerataan pembangunan (keadilan) yang kemudian diperluas oleh sikap-sikap primordialisme kesukuan.

Bila dianalisis lebih seksama, agama seharusnya dapat menjadi pendorong bagi umat manusia untuk selalu menjaga perdamaian, meningkatkan kesejahteraan, dan memajukan peradaban. Namun, realitanya pemahaman agama yang masih dogmatis dari masing-masing pemeluknya justru menjadi salah satu penyebab terjadinya kekerasan dan kehancuran umat manusia..³ Konflik yang terjadi Thailand, melalui serangan bom di berbagai wilayah terutama di Phattani, Naratiwat, dan Yala yang melibatkan organisasi gerilyawan telah menelan ribuan korban jiwa sejak tahun 2004 sampai sekarang. Adanya peristiwa kekerasan di Thailand Selatan, di antaranya mengatasnamakan agama, memunculkan pertanyaan tentang efektivitas pendidikan agama dalam menanamkan nilai-nilai kemanusiaan, budaya toleransi dan saling menghargai yang telah diwariskan para pemimpin Islam terdahulu. Pendidikan Agama semestinya memberikan wadah terencana untuk dapat menyelesaikan masalah ini.

Realita tersebut menunjukkan bahwa guru agama memegang peran penting dan strategis dalam nunjukkan bahwa pendidikan agama baik di sekolah umum maupun sekolah agama lebih bercorak eksklusif, yaitu agama diajarkan dengan cara menafikkan hak hidup agama lain, seakan-akan hanya agamanya sendiri yang benar dan mempunyai hak hidup, sementara agama yang lain salah, tersesat dan terancam hak hidupnya, baik di

pemuka agama setempat. Bahkan setelah berakhirnya rezim Thaksin Shinawatra, yaitu pada bulan Agustus 2006 pemberontak meledakkan 22 bank di kota Yala, selain itu kasus pada tanggal 9 Februari 2012, sebuah bom truk meledak di Thailand selatan dan mengakibatkan sekurang-kurangnya 1 orang tewas, dan pada tanggal 31 Maret 2012 kembali menimbulkan korban di Yala sebanyak 3 orang. Korban tewas akibat konflik yang terjadi dari tahun 2004-2012 lebih dari 5000 jiwa.

³ Noorhaidi, (2017:1) *Kesalihan Gaya Hidup, dan Pasar: Beberapa Catatan tentang Kelas Menengah Muslim Indonesia*. Makalah disampaikan pada STADIUM GENERALE-INTERNATIONAL CONFERENCE "Knowledge Production, and Law in the Muslim World. PASCASARJANA UIN SUNAN KALIJAGA YOGYAKARTA, 18 September.

kalangan mayoritas maupun minoritas. Seharusnya pendidikan agama dapat dijadikan sebagai wahana untuk mengembangkan moralitas universal yang ada dalam agama-agama sekaligus mengembangkan teologi inklusif dan pluralis.

Oleh karena itu, diperlukan adanya *role model* pengembangan nilai-nilai toleransi khususnya di sekolah dasar, mengingat anak usia Sekolah Dasar telah memiliki pergaulan yang lebih luas, telah dapat membedakan baik dan buruk, serta memiliki keberanian untuk mengajak kebaikan mencegah keburukan kepada teman-temannya. Role model juga diperlukan sebagai bahan lesson learned bagi sekolah lain, serta menambah khasanah ilmu pengetahuan.

Sekolah Dasar Muang Pattani Thailand adalah merupakan sekolah dasar yang siswanya multikultur berada di tengah-tengah masyarakat multikultur, namun mampu menjaga hubungan baik dan terus mendapat trust dari masyarakat. SD Muang Pattani siswa yang beragama Islam 65% dan Budha 35% dan dapat menjaga keharmonisan, Pertanyaannya adalah: (1) mengapa sekolah multikultur mampu menjaga keharmonisan di antara perbedaan yang ada? dan (2) bagaimana pendidikan agama dilaksanakan untuk menumbuhkan nilai-nilai toleransi kepada para siswanya?

Penelitian ini didasari oleh pendapat Sugiyono bahwa penelitian tidak harus berbasis masalah yang sifatnya mikro, namun untuk mengungkap potensi (keunikan) yang ingin digali dan dimaknai lebih mendalam sebagai bahan role model untuk mengatasi masalah yang lebih besar (Sugiyono. 2016: 55). Hasil penelitian ini diharapkan dapat menjadi *lesson learned* bagi praktek-praktek pendidikan agama di berbagai wilayah di Negara Thai, khususnya mereka yang bergerak pada lembaga pendidikan dengan siswa multikultur di lingkungan masyarakat yang juga multikultur. Kajian tentang Pendidikan Agama Pendukung Sikap Toleran dan Kemitraan Sekolah dan Masyarakat Studi Kasus Sekolah Dasar Muang Pattani, Thailand Selatan untuk mengetahui tentang penerapan pendidikan agama berbasis toleransi dan pelaksanaan pendidikan dan pendekatan dalam membangun sikap toleransi di sekolah

2. Tujuan penelien

Penelien ini adalah bertujuan untuk:

(1) mengetahui tentang penerapan pendidikan agama berbasis toleransi di sekolah dasar Muang Pattani Thailand Selatan

(2) mengetahui tentang pelaksanaan dan sumber nilai dalam membangun sikap toleransi di sekolah dasar Muang Pattani Thailand Selatan

3. Metode Penelitian

Penelitian ini merupakan penelitian lapangan (*field research*) yaitu penelitian dengan cara terjun langsung ke tempat penelitian untuk mengamati dan terlibat secara langsung dengan objek penelitiannya (Joko Subagyo, 1991: 109). Jenis penelitiannya ialah penelitian kualitatif dengan logika berpikir induktif, di mana penelitian ini memiliki karakteristik bahwa datanya dinyatakan dalam keadaan sewajarnya atau sebagaimana adanya dengan tidak mengubah dalam bentuk simbol ataupun bilangan karena metode penelitian ini memang tidak menggunakan data statistik (Ronny Kountur, (2004: 24). Selain itu dari segi perspektifnya juga penelitian kualitatif lebih menggunakan perspektif *emic* yang dalam pengumpulan datanya diungkapkan apa adanya⁴, sehingga data yang diperoleh penulis ungkapkan sesuai dengan hasil yang diperoleh di lapangan tanpa ada interpretasi dalam bentuk bilangan. Pendekatan Penelitian yang digunakan adalah pendekatan filosofis-fenologis berhasil memetakan tiga corak entitas berpikir keagamaan yaitu Subjektifitas, Objektifitas dan Intersubjektifitas. Manakala Informannya adalah kepala sekolah, wakil kepala Sekolah guru pendidikan Islam, guru pendidikan umum dan 5 prang siswa yang beragama Islam dan 5 orang yang beragama budha. Dan informan lainnya ialah orang-orang yang mengetahui, berkaitan dan menjadi pelaku dari pelaksanaan kegiatan yang diharapkan dapat memberikan informasi atau lebih. Teknik pengumpulan datanya yaitu observasi, wawancara dan dokumentasi. Uji keabsahan data menggunakan Teknik Triangulasi. Analisis data menggunakan analisis interaktif yang meliputi: (1) reduksi data, (2) display data, dan (3) pengambilan kesimpulan.

⁴Yakni mengutamakan perspektif responden daripada perspektif peneliti (*etic*), lihat : Husaini Usman & Purnomo Setiady 1996: 90, *Metodologi Penelitian Sosial*, Jakarta : Bumi Aksara,.

4. Hasil Penelitian

Hasil Penelitian melalui data, wawancara, observasi, dan informan yang berkaitan maka dapat diuraikan sebagai berikut:

4.1 Penerapan pendidikan agama berbasis toleransi di sekolah dasar Muang Pattani Thailand Selatan

4.1.1 Model Pendidikan Agama pada Masyarakat Multikultur

Berbagai tulisan dan penelitian telah sering didapati tentang implementasi pendidikan agama berbasis multikultural. Pertanyaannya adalah model pendidikan agama seperti apa agar melahirkan pribadi-pribadi yang toleran, inklusif, humanis, dan meneguhkan spirit pluralisme dan multikulturalisme? Untuk menjawab model pendidikan yang digagas oleh Amin Abdullah (2014). serta Tabita Kartika Christiani (2005). Amin Abdullah menggunakan pendekatan filosofis yang diinspirasi oleh Immanuel Kant dalam karyanya *Perpetual Peace*. Kemudian dikembangkan lewat pendekatan fenomenologi agama dalam studi agama-agama. Pendekatan filosofis yang digunakan ini memetakan dan mendialogkan tiga corak entitas berpikir keagamaan yaitu Subjektif, Objektif dan Intersubjektif dalam keberagamaan manusia. Bagaimana ciri-ciri corak keberagamaan yang bersifat “Subjektif”, “Objektif”, dan “intersubjektif”? (Amin Abdullah, 2014, : 7-8).

Dari studi agama dapat diperoleh ciri-ciri keberagamaan Subjektif antara lain memandang dan melihat keberagamaan orang atau kelompok lain lewat kacamata keagamaan yang ia miliki sendiri. Mengukur ukuran sepatu orang dengan ukuran sepatu yang biasa dipakai sendiri. Pandangan normatif ini seringkali bersifat dogmatis-teologis, sehingga kadang tanpa diketahui dan disadari masuk unsur fanatisme. Jika fanatisme telah masuk, maka “emosi” pun ikut menyelinap masuk. (Amin Abdullah, 2014, : 7-8).

4.1.2 Pendekatan Pendidikan Agama Berbasis Nilai-nilai Toleransi

Pendekatan adalah cara untuk mengatasi masalah atau mencapai suatu tujuan. Pendekatan pendidikan agama berbasis nilai-nilai toleransi adalah cara untuk mengatasi masalah yang terjadi terkait dengan kondisi intoleran, seperti: mengejek, membedakan, berprasangka buruk, bahkan mungkin mengucilkan temannya yang berbeda agama. Dalam implementasi pendidikan agama Islam yang berbasis nilai-nilai toleransi penting

memperhatikan dan menggunakan *multi-approach*, karena menggunakan satu pendekatan pada zaman sekarang ini sudah tidak mencukupi.

Pendidikan Agama Islam termasuk dalam rumpun pendidikan nilai, sehingga dalam konteks penelitian ini dikenalkan sedikitnya ada tiga pendekatan, yaitu: (1) pendekatan mikro, bersifat individual), (2) pendekatan meso, berupa rekayasa kultur yang berkarakter, dan (3) pendekatan makro, berupa jaringan kerjasama.(Sumarni Sri, 2016: 81; Lentera, 2015). Penjelasan secara rinci tentang masing-masing pendekatan dapat dilihat pada bab berikut ini.

4.1 pelaksanaan dan sumber nilai dalam membangun sikap toleransi di sekolah dasar Muang Pattani Thailand Selatan

Nilai toleransi menjadi penting melihat kondisi sebagaimana telah diuraikan di atas. Dalam konteks persekolahan, kelas atau sekolah merupakan miniatur dari wujud keberagaman masyarakatnya. Oleh karena itu, sebagaimana di Thailand Selatan, sekolah juga merupakan miniatur dari keragaman budaya dan agama masyarakatnya, sehingga di Thailand beberapa sekolah memiliki siswa muslim dan budhis, Agar sekolah menjadi tempat belajar siswa yang kondusif, maka penanaman nilai-nilai toleransi sejak sedini mungkin adalah langkah strategis. Michele Borba mengatakan bahwa, jika kita ingin anak-anak kita hidup secara harmonis dalam abad ke-21 yang multietnis ini, perlu sekali ditumbuhkan kebajikan utama yang keenam (toleransi) dan mulai menerapkannya sejak dini (Michele Borba, 2001). Manakala model Pendidikan Agama Islam Berbasis Nilai Toleransi di Sekolah Dasar Muang Pattani Thailand Selatan adalah:

(1) Program Sekolah Pendukung Tercapainya Tujuan Pendidikan Agama Islam Proses masuknya Islam di Pattani tidak bisa dilepaskan dari peranan pendidikan. Pada tahap awal pendidikan informal sangat berperan, yaitu kontak informal antara mubaligh dengan rakyat setempat. Selanjutnya ditindaklanjuti dengan munculnya pendidikan non-formal, dan terakhir pendidikan formal. Pada tahap awal pendidikan agama Islam di kawasan Thailand Selatan dilaksanakan pendidikan Al-Qur'an. Pengajian al-Quran ini dilaksanakan di masjid dan rumah-rumah Tok Guru. Disetiap kampung ada rumah Tok Guru yang dijadikan tempat pengajian Al-Quran. Selanjutnya muncullah pendidikan pondok berposisi sebagai lembaga

pendidikan yang amat penting di Thailand Selatan. Selanjutnya sejarah telah mencatat adanya perubahan dalam sistem Pendidikan Islam di Thailand, utamanya berkaitan dengan issue modernisasi. Sistem pendidikan yang tidak terstruktur tersebut berubah kepada sistem pendidikan yang terstruktur, berupa sekolah atau madrasah.⁵

Sekolah Muang Pattani adalah salah satu sekolah dasar yang terletak di Provinsi Pattani. Sekolah ini termasuk dalam kategori Sekolah Dasar Kerajaan Satu Sistem dengan mata pelajaran Pendidikan Agama hanya 2 jam per minggu. Agama yang dimiliki siswanya sebanyak 35% beragama Budha dan 65% beragama Islam sehingga sekolah ini termasuk dalam kategori sekolah multikultur. Kepala sekolah dipegang oleh seorang guru muslim dan wakil kepala sekolah seorang budhis. Keadaan keberagaman gurunya juga 40% Budhis dan 60% muslim.

(2) Visi sekolahnya adalah “Menjadi lembaga terkemuka dalam pengelolaan pendidikan dasar yang mencakup semua pendidikan wajib dengan kualitas yang standar”. Pendidikan wajib artinya sekolah ini mengajarkan ilmu pengetahuan dasar yang akan menjadi bekal anak untuk melanjutkan pendidikan ke jenjang lebih tinggi, seperti: Matematika, IPA, IPS, dan Bahasa. Sementara yang dimaksud pendidikan dengan kualitas standar adalah standar dari pelayanan kepada siswa maupun standar dari pemenuhan kehidupan yang

⁵ Perubahan tersebut juga seiring munculnya kebijakan dan tekanan Kerajaan Thai terhadap masyarakat melayu Pattani. Pada tahun 1933 Haji Sulong mendirikan sekolah moderen pertama di Pattani. Proyek pembangunan sekolah Agama pertama di Pattani mulai dibangun dan penghujung tahun 1933 dengan jumlah dana 7200 Bath yang disumbangkan oleh umat Muslim yang berada dikampung anak -Ru dan sekitarnya dengan diberi nama sekolahnya Madrasah Al- Ma'arif Al - Wathaniyah Fathani. Oleh karena itu maka lembaga pendidikan Pondok secara bertahap berubah menjadi sekolah swasta Islam (madrasah). Dinamika Pondok ini terjadi di Pattani terutama setelah pemerintah ikut serta untuk melaksanakan perubahan di Pondok, diantaranya adanya usaha memasukkan mata pelajaran umum. Usaha itu pada mulanya mendapat tantangan Perubahan Pondok ke sistem pendidikan sekolah Islam swasta (madrasah). Dengan menganut sistem persekolahan (Madrasah) di Thailand dapat membawa perubahan yang luar biasa bagi masyarakat Islam. Para lulusan sekolah Islam swasta (madrasah) itu dapat memilih kemana mereka ingin melanjutkan pelajarannya sesuai dengan minat dan perhatiannya. Apabila dia berminat dalam bidang Sains, maka dia dapat melanjutkan studi dalam bidang tersebut, begitu juga apabila dia lebih terkonsentrasi dalam bidang agama dan bahasa Arab, juga dapat direalisasikan untuk melanjutkan studi kebidang tersebut. Sumber: Pendi Susanto, *Perbandingan Pendidikan Islam di Asia Tenggara* (PDF Download Available). Available from: https://www.researchgate.net/publication/283811922_Perbandingan_Pendidikan_Islam_di_Asia_Tenggara [accessed Dec 25 2017]. Hlm. 86-87

layak, baik aspek fisik maupun aspek moral spiritual. Pemenuhan kebutuhan fisik meliputi fisik kesehatan badan maupun fisik kebersihan lingkungan.

Upaya sekolah dalam pemenuhan kebutuhan fisik dilakukan dengan merancang program-program perbaikan nutrisi dan olah raga, sementara pemenuhan kebutuhan kesehatan lingkungan melalui penerapan pola hidup sehat, bersih, dan indah. Program-program ini tertuang dalam 10 Kebijakan Pelayanan Minimum yaitu: 1) Menjadi sekolah yang memiliki suasana yang indah dan aman, 2) Menjadi sekolah yang mengutamakan kesehatan bagi siswa, guru, dan pegawai. 3) Mendorong siswa untuk belajar dan meneliti dari berbagai sumber 4) Membiasakan siswa, guru, dan pegawai dalam melaksanakan 10 kebijakan yang ditetapkan sekolah 5) Mempromosikan nutrisi yang baik bagi siswa dan personil sekolah 6) Menggalakkan siswa, guru, dan masyarakat dalam berolahraga demi kesehatan; 7) Menggalakkan siswa, guru, dan pegawai untuk membiasakan berbuat yang baik-baik. 8) Menjadikan sekolah mempunyai hubungan baik dan saling menghargai dengan masyarakat; 9) Mendorong masyarakat untuk berpartisipasi aktif dalam mengembangkan kesehatan siswa. 10) Bekerja sama dengan masyarakat untuk memecahkan masalah sosial bersama dengan tidak membedakan suku dan agama. Dari sepuluh kebijakan tersebut nampak bahwa sekolah ini sangat peduli terhadap kultur sekolah untuk membangun nilai-nilai toleransi.

SD Muang Pattani termasuk dalam kategori sekolah satu sistem, di mana mata pelajaran Pendidikan agama baik Islam maupun Budha diberikan dalam waktu 2 jam dalam seminggu.⁶ Sekolah ini juga merupakan sekolah kerajaan, jadi banyak mendapat support penuh dalam pengadaan buku-buku untuk para siswanya, termasuk buku Agama Islam. Materi yang tertuang dalam buku sebelumnya telah digodhok oleh team yang dibentuk oleh

⁶ Berdasarkan wawancara dan pengamatan selama di lokasi penelitian, berdasarkan sudut pandang pendidikan agama yang dipelajari siswanya, sekolah-sekolah di Thailand dapat dibedakan ke dalam 3 sistem, yaitu: (1) Sekolah Satu Sistem adalah sekolah yang pendidikan agamanya hanya 2 jam per minggu (seperti di Indonesia pada SD Negeri), (2) Sekolah Dua Sistem yaitu sekolah di mana pendidikan agama dan akademik diberikan secara seimbang, diberi jam seimbang Pendidikan Agamanya dipisahkan dan diberikan kepada siswa lebih mendalam ke masing-masing rumpunnya, yaitu Rumpun Ibadah/Muamalah, Fikih, Akidah Akhlak, Bahasa Arab, dan Qur'an Hadist, (3) Sekolah tiga sistem adalah sekolah dua sistem yang disatukan dengan pondok, sehingga pelajaran agamanya lebih mendalam.

lembaga kerajaan. Team itu terdiri dari para guru pendidikan Agama Islam senior yang mengurus bidang keagamaan untuk tingkat provinsi.

Semua guru, termasuk guru Pendidikan Agama Islam yang mengajar di Wilayah Thailand Selatan mengemban tugas membangun nilai-nilai toleransi. Bahkan guru Pendidikan Agama Islam di sekolah Muang Pattani memiliki komitmen tinggi dalam membawa nilai-nilai toleransi yang diamanahkan Kerajaan karena sesuai dengan prinsipnya dalam beragama, yaitu: “Islam Rahmatan Lil’alamiin”. Baginya, kewajiban bertoleransi sama dengan kewajibannya menjalankan ibadah yang lain. Guru agama Islam memiliki prinsip “*Man Salima Lisanuhu*”, seorang muslim harus bisa menjaga lisannya, mengandung makna: (1) guru agama bisa menjadi penggerak untuk berbicara yang baik dan bersedia mendahului salam (menyapa) kepada semua orang, tidak deskriminatif terhadap suku dan agamanya; (2) dalam berbicara atau berdiskusi guru agama berusaha menjunjung nilai-nilai moral dengan tidak memaksakan kehendak mereka kepada pihak lain. Guru mendidik siswa untuk berperilaku baik melalui pembiasaan-pembiasaan, seperti: berdo’a sebelum beraktifitas, memberi salam kepada semua warga dan tidak membedakan agama dan sukunya, bergaul secara baik tidak menyakiti temannya, membuang sampah pada tempatnya, tidak menginjak tanaman, dan sebagainya Siswa yang memiliki masalah didekatinya secara individual dan mendatangi orang tuanya untuk membicarakan dan mencari solusi masalah yang dialami siswa. Itu berarti banyak menggunakan pendekatan mezo dan mikro dalam pendidikan agama, baik di kelas maupun di luar kelas. Ada tiga nilai yang diamanahkan oleh Kerajaan dalam membangun kultur bertoleransi, khususnya bagi para pegawai atau guru yang akan bertugas ke wilayah selatan, yaitu: (1) *Khaochai* (fahami), (2) *Khaotong* (masuk atau datang sampai ke akar rumput), dan (3) *Pattana* (membangun).

Jadi dapat disimpulkan bahwa guru agama Islam di Muang Pattani telah mampu menjaga tiga pilar nilai toleransi yang merupakan amanah dari Kerajaan, dan telah menjadi dinamisator bagi sekolah dan terus menggerakkan nilai toleransi melalui berbagai kegiatan dan perlakuan khusus pada saat hari besar agama, baik Islam maupun Budha.

Penanaman nilai-nilai toleransi di SD Muang Pattani banyak dicontohkan oleh sosok kepala sekolah yang seorang muslim yang moderat dan wakil kepala sekolah yang seorang budhis yang moderat juga. Mereka bekerja dengan solid untuk mensukseskan 10 program

sekolah yang telah dirumuskan bersama antara kepala sekolah, wakil kepala sekolah, para guru dan orang tua. Mereka bekerja dilandasi oleh nilai-nilai toleransi yang bersumber dari maklumat Raja agar rakyatnya saling bertoleransi, khususnya bagi para pegawai atau guru yang akan bertugas ke wilayah selatan, yaitu: (1) *Khaochai* (fahami), (2) *Khaotong* (masuk atau datang sampai ke akar rumput), dan (3) *Pattana* (membangun). Ke sepuluh program tersebut sengaja diadakan di samping untuk meningkatkan kesehatan fisik manusia, kesehatan fisik lingkungan, juga untuk mempererat komunikasi dan interaksi sehingga mereka lebih mudah untuk saling memahami satu sama lain. Dari hubungan yang terjalin inilah selanjutnya nilai-nilai menghargai satu sama lain dapat terus dibina, sehingga suasana toleransi banyak terlihat pada pergaulan antara sesama siswa maupun sesama guru dalam kehidupan sehari-hari. Kepala sekolah dan wakilnya, serta para guru memiliki tekad yang kuat untuk terus menerus menjaga dan menghidupkan sikap saling menghargai.

Guru-guru pendidikan agama Islam pada sekolah Muang Pattani berasal dari lulusan timur tengah yang memiliki dasar agama Islam yang kuat, namun sekaligus juga kuat dalam bertoleransi. Bagi para guru PAI, kewajiban bertoleransi sama wajibnya dengan kewajiban beribadah yang lain, seperti sholat. Mereka menyadari bahwa dunia membutuhkan perdamaian demi kelangsungan hidup anak cucu mereka. Orang beribadah bisa nyaman dan khusuk bila didukung oleh suasana damai, dan kedamaian bisa terujud bila masysrakat rukun. Kerununan membutuhkan sikap saling menghargai dan tolong menolong. Dalam proses pembelajaran PAI guru sering memasukkan nilai-nilai toleransi melalui story telling tentang kisah-kisah zaman Rasulullah Saw dan Khulafaur Rasyidin, terutama saat para siswa sudah mulai jenuh dalam belajar.

5. Kesimpulan

Berdasarkan uraian dan analisis hasil penelitian yang dikemukakan pada bab sebelumnya, diperoleh kesimpulan sebagai berikut:

1. Sekolah Dasar Muang Pattani Thailand adalah sekolah yang telah menerapkan pendidikan agama berbasis nilai-nilai toleransi melalui berbagai pendekatan, antara lain: Pendekatan islam rahmatan lil a'lamin, Pendekatan Mikro, Pendekatan Mezo, dan Pendekatan Makro. Secara umum pendekatan pencegahan lebih baik daripada

penanggulangan. Penanganan yang mendasar adalah berupaya membangun sikap inklusif dan toleransi serta meluruskan pemahaman keagamaan yang keliru. Pendidikan agama diharapkan menjadi sarana untuk menanamkan sikap inklusif dan nilai-nilai multikulturalisme serta pemahaman keagamaan yang benar pada anak.

2. Perilaku toleran dapat ditumbuhkan melalui pendidikan agama berbasis multikultural. Jack Seymour dan Tabita Kartika Christiani menjelaskan model-model pendidikan agama yaitu *in the wall*, *at the wall*, dan *beyond the wall*. Dari ketiganya yang paling sesuai untuk membangun perilaku toleran mahasiswa adalah pendidikan *beyond the wall*, karena pendekatannya tidak sekedar berorientasi untuk berdiskusi dan berdialog dengan orang yang berbeda visi spiritualitas agamanya, namun juga saling kerjasama diantara mereka. Sementara Amin Abdullah menggunakan pendekatan filosofis yang diinspirasi oleh Immanuel Kant dalam karyanya *Perpetual Peace* yang dikembangkan melalui pendekatan fenomenologi agama dalam studi agama-agama. Pendekatan filosofis yang digunakan ini memetakan dan mendialogkan tiga corak entitas berpikir keagamaan yaitu Subjektif, Objektif dan Intersubjektif. Dari ketiganya yang paling sesuai untuk membangun perilaku toleran adalah pendekatan intersubjektif karena mementingkan jalinan rasa simpati dan empati antar sesama umat manusia dan antar sesama para penganut agama-agama di dunia melalui komunikasi persuasif, dialogis, partisipatif, dan inklusif. Sekolah Dasar Muang Pattani Thailand adalah sekolah yang telah menerapkan pendidikan agama berbasis nilai-nilai toleransi melalui berbagai pendekatan, antara lain: pendekatan mikro (individual), pendekatan mezo (membangun kultur yang humanis), dan pendekatan makro (menjalin kerja sama dengan orang tua dan masyarakat). Kultur dibangun melalui: pengkondisian lingkungan yang bersih, indah, dan tertib, serta pembiasaan perilaku toleran dalam kehidupan sehari-hari. Sekolah Muang Pattani Thailand sumber nilai berasal dari maklumat kerajaan, yaitu 3 nilai toleransi: (1) *Khaochai* (fahami), (2) *Khaotong* (masuk atau datang sampai ke akar rumput), dan (3) *Pattana* (membangun). (4) membangun sikap toleransi dilakukan secara masif melibatkan berbagai elemen sekolah dan masyarakat, Adapun pendekatan yang diguna oleh Guru pendidikan islam untuk menumbuhkan sifat toleran kepada siswa adalah pendekatan agama yaitu: “metode Islam rahmatan lil a’lamin”

Referenci

- Abdullah, Amin.(2014). *Wawasan Filosofis Pendidikan Islam Dalam Masyarakat Multikultural (Intersubjektifitas keberagamaan manusia era kontemporer)*. Disampaikan dalam Semiloka Pengembangan Pendidikan Islam Berbasis Sosial Budaya. Peneguhan Karakteristik dan Perumusan Visi PPG FITK UIN Sunan Kalijaga, Yogyakarta.
- Abdullah, Amin. (2001).*Pengajaran Kalam dan Teologi dalam Era Kemajemukan di Indonesia: Sebuah Kajian Teori dan Metode*” dalam Th. Sumartana, dkk., *Pluralisme, Konflik, dan Pendidikan Agama di Indonesia*, Yogyakarta: Interfidei.
- Abu Daud, (t.th) *Sunan Abu Daud*, Beirut: Dar al-Kitab al-‘Arab.
- Al-Qurthubi, (2003). *al-Jami’ li Ahkam al-Qur’an*. Riyadh: Dar ‘Alam al-Kutub, H Saudi Arabia
- Christina, T.K., (2005). *“Blessed are The Peacemaker: Christian Religious Education for Peacebuilding in The Pluralistic Indonesian Context”*, Dissertation, The Graduate School of Arts and Sciences Institute of Religious Education, and Pastoral Ministry of Boston College, 2005.
- Durkheim dalam Haralambos dan Holborn. (2004). *Sociology: Themes and Perspectives Sixth Edition*. London: HarperCollins Publisher.
- Deddy Mulyana,(2004). *Metodologi Penelitian Kualitatif*. Bandung : Rosda Karya.
- Fullan, Michael G. (2003). *The Moral Imperative of School Leadership*. California: Corwin Press, Inc.
- https://id.wikipedia.org/wiki/Daftar_pulau_di_Indonesia
- Heafford, M.R. (1967). *Pestalozzi. His thought and Its Relevan Today*. London: Methuen & Co. Ltd.
- Imam Muslim, (2013). *Shahih Muslim*, Jeddah: Dar al- Minhaj.
- Joko Subagyo, (1991). *Metodologi Penelitian dan Praktek*, Jakarta : Rineka Cipta.
- Masduqi, Irwan. (2013). “Deradikalisasi Pendidikan Islam Berbasis Khazanah Pesantren ”, *Jurnal Pendidikan Islam*. 3(1), 6-7.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1984). *Qualitative Data Analysis: A Sourcebook of New Methods*. California: SAGE publications Inc.
- Iskandar, Syarifudin. (2006). *Konflik Etnik Dalam Masyarakat Majemuk*. Malang: UM Press.
- Koentjaraningrat, (1985). *Kebudayaan, Mentalitas, dan Pembangunan*. Jakarta: PT Gramedia.
- Kompas, *Thailand Pelajari Toleransi Beragama*, 18 April 2011. Pemerintah Thailand yang dipimpin Menteri Pertahanan Thailand Jenderal Prawit Wongsuwon mencoba mempelajari toleransi beragama di Indonesia
- Nurcholis Madjid. (2004). *Indonesia Kita*. Jakarta: Gramedia Pustaka Utama.

Nuryatno. M. Agus, (2011). "Islamic Education in Pluralistic Society", dalam Al-Jami'ah, *Journal of Islamic Studies*, 49(2), 32.

Noorhaidi, (2017). *Kesalihan Gaya Hidup, dan Pasar: Beberapa Catatan tentang Kelas Menengah Muslim Indonesia*. Makalah disampaikan pada STADIUM GENERALE-INTERNATIONAL CONFERENCE "Knowledge Production, and Law in the Muslim World. PASCASARJANA UIN SUNAN KALIJAGA YOGYAKARTA, 18 September.

Sumarni Sri, (2016), *Pendidikan Karakter di Perguruan Tinggi*. Yogyakarta: Lentera.

Sumarni Sri. (2015). *Pendekatan Komprehensif Pendidikan Karakter untuk Anak Usia Dini dalam Sigit Purnama*, Pendidikan Anak Usia Dini dalam Berbagai Perspektif.

Salamah, *Pendidikan Multikultural: Upaya Membangun Keberagaman Inklusif di Sekolah*, dalam <http://fitk.uinsby.ac.id/30-karya-tulis/83-pendidikan-multikultural-upaya-membangun-keberagaman-inklusif-di-sekolah.html>,

RESEARCH

Integrating Cultural and Religious Narratives through Role-Play: Elevating English Speaking Proficiency in a Post-Pandemic EFL Classroom Thailand

Mahsoom Sateemae Rusnat Noipom** Muhamatsakree Manyunu*** Bilkis Akhter**** Praty Binmadnee***** Apirak Tohtayong***** Mayuti Duerama***** Wuthisak Pitsuwan***** Ilham Chenu***** Adul Paichamnan ******

** Asst.Prof.Dr, Department of Master of Education Program in English Language Teaching , Faculty of Education, Fatoni University*

*** .Dr, Department of Master of Education Program in English Language Teaching , Faculty of Education, Fatoni University*

**** Assoc.Prof.Dr, Department of Master of Education Program in Educational Sciences and Innovation for Learning Managemet, Faculty of Education, Fatoni University*

***** Dr, Department of Master of Education Program in English Language Teaching , Faculty of Education, Fatoni University*

****** Asst.Prof.Dr, Department of Master of Education Program in English Language Teaching , Faculty of Education, Fatoni University*

****** Dr, Department of Graduate Diploma in Teaching Profession, Faculty of Education, Fatoni University*

****** Dr, Department of Graduate Diploma in Teaching Profession, Faculty of Education , Fatoni University*

****** Asst.Prof.Dr, Department of Graduate Diploma in Teaching Profession, Faculty of Education, Fatoni University*

****** Dr, Department of Graduate Diploma in Teaching Profession, Faculty of Education, Fatoni University*

****** Lecturer, Department of Malay Language and Educational Technology, Faculty of Education, Fatoni University*

Abstract

The study explores the integration of religious and local content in role-playing activities to enhance English speaking skills among universty students in Thailand, focusing on a cohort from a university in Pattani province. Amidst the challenges posed by the COVID-19 pandemic and the shift to online learning, this study identified a unique opportunity to innovate in language teaching. Thirty students, predominantly those with lower academic performances,

were selected to participate in 10 hours of intensive role-playing sessions. These sessions were uniquely designed to incorporate elements of Islamic culture and local narratives, aligning with the students' backgrounds and beliefs. Prior to the intervention, the students' English conversational abilities were assessed, and a follow-up evaluation was conducted post-intervention. Additionally, student satisfaction with the role-playing methodology was surveyed. The analysis involved comparing means, standard deviations, and conducting a sample t-test. Two significant outcomes were noted: 1) a notable improvement in English speaking abilities among the students, with statistical significance at the 0.05 level, and 2) an increase in student engagement and satisfaction with the role-playing approach. These findings suggest that role-playing, enriched with cultural and religious context, can effectively enhance language skills. The study promotes a pedagogical shift from traditional grammar-focused methods to more culturally relevant and engaging approaches in language education.

Keywords: Role-play in English Instruction, English Conversation Skills, Cultural and Religious Content Integration, Innovative Language Teaching, Post-pandemic Pedagogical Strategies.

Introduction

Despite receiving twelve years of English education in their schooling, Thai students frequently encounter difficulties in confidently and effectively engaging in spoken English at the university level. This challenge persists in a world where English proficiency is crucial for connecting across cultures, economies, and communities in an interconnected, globalized society. One of the potential causes for this gap is that the English curriculum often does not align with the students' backgrounds and life experiences. This misalignment can demotivate them from actively participating in speaking activities and hinder their ability to engage with the language contextually and meaningfully. Although the Thai Ministry of Education has revised its English curricula to improve language proficiency, there remains a significant need to tailor the content to better resonate with the students' cultural and personal contexts, thereby enhancing their confidence and ability in real-world communication.

Moreover, as Larsen-Freeman (2003) observes, traditional teaching methods, particularly in non-native English speaking countries, tend to emphasize structural elements of the language over communicative competence. EFL instruction in Thailand appears to align with this trend. The lessons predominantly focus on reading comprehension, translation exercises, and an exhaustive exploration of grammar and vocabulary (Nunan, 1999). The repercussions of such an approach are profound. Students, in the absence of adequate speaking practice, grow increasingly conscious of their speaking abilities. The fear of committing errors, combined with a lack of practice, leads many to avoid spoken interactions entirely (Lightbown & Spada, 2013).

Addressing this imbalance is not just a curricular necessity but a broader educational imperative. The solution lies in adopting innovative, student-centered teaching methodologies that prioritize spoken interaction. Among the many pedagogical strategies, role-playing stands out for its efficacy. As Richards & Rodgers (2014) suggest, role-playing immerses students in realistic linguistic scenarios, prompting them to navigate conversations, make spontaneous decisions, and actively employ their language skills. Unlike traditional teaching methods, where students might passively receive information, role-playing propels them to be active participants. Research, such as the work by Hoofd (2022), lends further weight to this approach, echoing the sentiments of scholars like Willis & Willis (2007) who emphasize task-based language teaching.

Given this backdrop, the focal point of this research is clear: to innovate EFL instruction in Thailand by incorporating role-playing exercises. But the goals are manifold. While the primary objective remains to bolster spoken fluency, the research also aims to achieve secondary, albeit equally important, outcomes. It seeks to instill confidence in EFL learners, ensuring they approach spoken English without trepidation, a notion supported by the ideas of Krashen (1982) in his affective filter hypothesis. Additionally, by making lessons interactive and reflective of real-world interactions, it hopes to foster a genuine love and passion for the English language (Harmer, 2007).

In essence, this research represents a step towards holistic English education supported by their cultural and religious legacy, where students not only learn the language but also embrace it, use it, and thrive with it in the global arena.

Theoretical Foundations

The research synthesizes principles from sociocultural, constructivist, and affective filter theories. It is anchored in Lev Semenovič Vygotskij's sociocultural theory (Vygotskij & John-Steiner, 1979), highlighting the impact of students' cultural and religious contexts on cognitive and linguistic development. This is complemented by Piaget's constructivist learning theory (Piaget, 1955), which emphasizes active learning and the importance of aligning learning content with personal experiences and cultural identities. Further, Stephen Krashen's Affective Filter Hypothesis (Krashen, 1982) plays a crucial role in this study. Krashen posits that emotional factors such as motivation, self-confidence, and anxiety significantly influence language acquisition, and a supportive, culturally resonant learning environment can lower the affective filter, facilitating more effective language absorption. By integrating role-play activities that reflect Islamic and Thai cultural narratives, the study aims to create a conducive educational environment, enhancing language proficiency and harmoniously blending linguistic skills with the students' cultural and religious identities.

Objectives of the Research

Comparative Linguistic Proficiency Evaluation: To measure and compare the English spoken competencies of the students prior to and following the implementation of role-playing pedagogical methods aligning with their personal experiences and cultural identities.

Feedback and Experience Assessment: To ascertain the levels of satisfaction among the students, seeking insights into their personal experiences, perceived benefits, and any potential areas of improvement after partaking in culturally enriched role-playing exercises designed to improve their spoken English proficiency.

Research Methodology

1. Sample Group Selection:

The study took place in the first semester of the 2022 academic year, focusing on 30 first-year university students at Fatoni University in Thailand. These students were enrolled in a compulsory English as a Foreign Language course in their initial year at the university. Selected through purposive sampling, their participation in the research offered valuable insights into the unique challenges and learning dynamics of English language acquisition in this specific cultural and educational context, especially in the aftermath of the pandemic.

.2. Instruments for Data Collection:

2.1 A comprehensive English Speaking Learning Management Plan, integrating role-playing activities tailored for this demographic.

2.2 An English speaking test, which was administered both prior to and post the integration of role-playing techniques.

2.3 A detailed student satisfaction questionnaire intended to gauge the students' perception and experiences post role-playing sessions.

3. Development of Research Tools:

3.1 The preliminary stage involved a meticulous review of pertinent literature, documents, and previous research to inform the creation of research tools.

3.2 Subsequently, a test instrument was crafted, integrating role-playing scenarios that reflect the students' cultural identities and religious environment. This approach aims to evaluate speaking skills, focusing on fluency, pronunciation, vocabulary usage, and comprehension, within contexts familiar and relevant to the students.

3.3 This instrument was then presented to three field experts for review and feedback. Emphasis was placed on ensuring the Index of Item-Objective Congruence (IOC) for accuracy. Feedback from these experts was integrated to refine the tool further.

3.4 The finalized quality tools underwent a pilot run to ensure their efficacy.

4. Experimental Procedure and Data Collection:

4.1 Initially, the objectives of the pedagogical approach, which integrates students' personal experiences and cultural identities in role-playing activities to bolster English speaking skills, were clarified to the student sample group. A total of four distinct learning management plans were prepared, spanning over a four-week period, with sessions held thrice weekly.

4.2 A pre-test, consisting of an English speaking test based on 8 distinct scenarios (2 per plan), was administered. Students selected one scenario per plan via a dragging method.

4.3 The teaching and learning process was executed as per the four learning management plans, emphasizing role-playing activities.

4.4 A post-test, identical to the pre-test, was then conducted.

4.5 Upon completion of the role-playing sessions, students filled out the satisfaction questionnaire.

4.6 The collected data were subsequently readied for statistical analysis.

5. Data Analysis:

5.1 Initial data validation was carried out through expert reviews.

5.2 Comparative analysis of students' test scores, before and after the application of role-playing techniques aligning with students' personal experiences and cultural identities, was performed using the T-test dependent.

5.3 Students' satisfaction data, pertaining to the role-playing sessions and their impact on English speaking skills, were statistically analyzed to determine mean scores and standard deviations.

Results

The research results are presented in two main parts. The first section highlights the progress of EFL students in their speaking skills, comparing their performance before and after implementing role-playing activities that were enriched with cultural content. The second part examines the students' perceptions and reactions to these role-playing activities, focusing on how they resonated with their personal experiences and cultural identities, and the impact this had on their learning experience after participating in the exercises.

Part 1: Assessment of Learning Achievements

The following table showcases the comparative analysis of the students' performance in English speaking, pre and post the induction of role-playing activities:

Table 1: Comparison of Learning Achievements Before and After the Role-playing Activities

Test Phase	N	Mean Score	SD	Mean Difference (D)	T-statistic
Before class	30	11.17	1.05	6.33	24.39*
After class	30	17.50	1.17	-	-

* Statistically significant at the .05 level

It can be inferred from Table 1 that the post-instruction mean scores ($\bar{X} = 17.50$, $SD = 1.17$) depict an enhancement when compared to the pre-instruction mean scores ($\bar{X} = 11.17$, $SD = 1.05$). The t-statistic value of 24.39 solidifies the notion that the role-playing activities significantly bolstered the English speaking abilities of the students, rendering this pedagogical shift not just beneficial but statistically consequential.

Part 2: Student Satisfaction Analysis

Post the completion of all role-play driven sessions, the contentment and response of the students were gauged. A conspicuous high level of satisfaction was noted, as evidenced by the mean score ($\bar{X} = 4.28$, $SD = 0.61$).

Table 2, provided below, depicts the specific areas of satisfaction in descending order based on mean scores:

Table 2: Analysis of Students' Content Satisfaction

Assessment Criteria	Mean	SD	Level of Satisfaction
Role play mirrors students' daily life encounters and their cultural background.	4.53	0.50	Highest
Role play content captivates interest.	4.43	0.50	High
Clarity in understanding language/vocabulary patterns.	4.10	0.70	High
Role-play content strikes a balance in difficulty and student level.	4.03	0.75	High

Table 2 clearly highlights that role-play activities, which were closely aligned with students' daily life experiences and cultural backgrounds, received the highest satisfaction ratings from the students. Furthermore, the engaging nature of the content, the clear understanding of language constructs, and the well-calibrated difficulty level further cemented the students' approval and appreciation of this teaching methodology.

2.2 Analysis of Student Satisfaction Regarding Role-playing Activities

The following section of the study focuses on how students felt about the integration of culturally enriched role-playing activities into their curriculum. It assesses their satisfaction levels, particularly exploring how the inclusion of cultural content in these role-playing exercises influenced their engagement and learning experience.

Table 3: Analysis of Students' Satisfaction in Role-playing Activities

Assessment Criteria	Mean	SD	Level of Satisfaction
General satisfaction with culturally enriched role-playing activities	4.52	0.49	Highest
Role-playing reflects real-life scenarios	4.63	0.48	Highest
The applicability of role-playing in daily life	4.53	0.50	High
Role-playing tailored to meet student needs	4.47	0.50	High
Role-playing facilitates self-paced learning	4.13	0.67	High

As illustrated in Table 3, the students' overall satisfaction with culturally enriched role-playing activities, when examined, was underscored by the high mean scores. The most commendable feature was that culturally enriched role-playing exercises mirrored real-life circumstances ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.48$). This realism in the content ensured the students could discern the applicability of these exercises in their quotidian lives ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.50$). Moreover, the fact that these activities were perceived to be calibrated to student needs ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.50$) and facilitated an autonomous learning pace ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.67$) bolstered their efficacy in the eyes of the learners.

In summary, the unanimous high satisfaction scores underscore the potential of role-playing as a pedagogical tool, especially when considering its alignment with students' background and real-world scenarios and its effectiveness in catering to individual learning paces and needs.

2.3 Analysis of Student Satisfaction Concerning English Proficiency via Role-playing Activities

The following section of the study examines the students' satisfaction levels, particularly noting the impact of culturally embedded content in the role-playing activities on enhancing their English proficiency.

Table 4: Analysis of Students' Satisfaction in English Proficiency via Role-playing Activities

Assessment Criteria	Mean	SD	Level of Satisfaction
Overall satisfaction with English proficiency	4.51	0.61	High
Applicability of English knowledge in daily life	4.63	0.48	Highest
Culturally embedded role-playing's effectiveness in bolstering English speech	4.53	0.62	Highest
Culturally embedded role-playing's role in spurring academic curiosity	4.47	0.67	High
Enhancement in understanding of English language	4.40	0.66	High

Emerging from the findings detailed in Table 4, the data pinpoints a predominantly high level of student satisfaction concerning their English proficiency—this is especially true post induction of role-playing in their curriculum. Most notably, students felt that the knowledge garnered from these sessions had real-world applicability ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.48$). Further buttressing the importance of these activities, students indicated that they significantly ameliorated their English speaking prowess ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.62$).

Beyond this, these role-playing sessions were also found instrumental in nurturing an environment where students were eager to learn more ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.67$) and had a discernibly improved grasp over the English language ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.66$).

To encapsulate, the data points to a promising intersection between culturally enriched role-playing activities and improved English proficiency, with students unequivocally acknowledging the positive influence of such pedagogical strategies in their language learning trajectory.

2.4 Analysis of Student Satisfaction from the Learner's Perspective via Culturally Enriched Role-playing Activities

The succeeding segment of the analysis turns its focus on the learners' experiences and the degree of satisfaction they derived when culturally enriched role-playing activities were integrated into their curriculum.

Table 5: Analysis of Students' Satisfaction from the Learner's Perspective

Assessment Criteria	Mean	SD	Level of Satisfaction
Overall satisfaction from the learner's side	4.45	0.54	High
Culturally enriched role-play enhancing interest in studies	4.63	0.48	Highest
Culturally enriched role-play facilitating a positive attitude towards English learning	4.50	0.50	High
Culturally enriched role-play in boosting students' learning motivation	4.37	0.60	High
Culturally enriched role-play in fortifying student confidence in English usage	4.30	0.59	High

Drawing insights from Table 5, students overwhelmingly showcased high levels of satisfaction in relation to culturally enriched role-playing's influence on the learner's side. Undoubtedly, culturally enriched role-playing was seen as a robust tool in kindling a renewed interest in academic pursuits, particularly evident with the mean score of 4.63 and a standard deviation of 0.48.

In addition to this, there were other multifaceted benefits recognized. These encompassed a constructive shift in the students' attitude towards English learning ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.50$), a palpable surge in motivation to immerse themselves in learning ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.60$), and lastly, culturally enriched role-playing sessions served as catalysts in instilling heightened confidence levels in students when it came to employing the English language in real-world settings ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.59$).

In essence, from the learner's vantage point, culturally enriched role-playing is not merely an academic exercise but a transformative experience that brings about perceptible improvements in interest, attitude, motivation, and confidence in English language acquisition.

2.5 Student Satisfaction concerning Teaching Materials via Culturally Enriched Role-playing Activities

The subsequent segment of the study ventured into gauging the impact of culturally enriched role-playing activities on the teaching materials' effectiveness.

Table 6: Student Satisfaction regarding Teaching and Learning Media

Assessment Criteria	Mean	SD	Level of Satisfaction
General satisfaction with teaching media	4.47	0.54	High
The Impact of Culturally Embedded Materials on Enhancing Interest in Learning Content	4.57	0.50	Highest
Contribution of materials to enhancing speaking skills	4.50	0.50	High
Materials facilitating easier lesson comprehension	4.43	0.56	High
Age-appropriateness of the teaching materials	4.37	0.60	High

Table 6 provides a detailed overview of student satisfaction levels regarding the teaching and learning materials used in the study. The data reveals a notably positive trend, with an impressive average satisfaction score of 4.47 and a standard deviation of 0.54. This indicates a high degree of satisfaction among students with the teaching materials provided.

Upon further examination, the teaching materials demonstrated considerable effectiveness in several key areas. The materials notably excelled in sparking student interest, as shown by a mean score of 4.57. Additionally, they were effective in improving speaking skills (mean = 4.50, SD = 0.50), making lessons more understandable (mean = 4.43, SD = 0.56), and aligning well with the age group of the students (mean = 4.37, SD = 0.60). This detailed analysis underscores the materials' role in enhancing various aspects of the learning experience.

Reviewing the overall findings, the study highlights the success of integrating culturally themed role-playing activities with teaching materials. This approach significantly enhanced student satisfaction. The conclusive data shows a strong positive response from students to the culturally relevant role-playing, aimed at improving English speaking skills. The satisfaction level

was notably high, with an average score of 4.4 and a standard deviation of 0.54, reflecting the effectiveness of incorporating cultural content into the role-play exercises.

Discussion

The implementation of culturally themed role-playing activities to foster English speaking skills among 30 EFL students yielded noteworthy results. These students, when assessed post-intervention, not only showcased heightened test scores in comparison to their pre-test results but also reported a significant level of satisfaction with the culturally themed role-playing method. The discussion of these findings is expounded upon below.

1. Advancement in English Speaking Skills:

When standard methods were used to assess English speaking skills, there was a notable increase in post-test scores compared to pre-test scores. A deeper analysis into specific areas of language proficiency revealed a hierarchy of improvement: fluency showed the most significant improvement, followed closely by accuracy, and then the tone of speech. This indicates that the teaching approach was particularly effective in enhancing these aspects of English speaking skills.

The marked improvement in post-test scores can be attributed to the immersive and culturally relevant role-playing activities, strategically designed to mirror an Islamic context. These activities engaged students in scenarios that seamlessly integrated routine university situations with aspects of Islamic practices. Examples of such scenarios included participating in a Halaqah or Islamic learning circle, deliberating over Islamic historical events, and conducting religious dialogues, in addition to standard university life experiences such as requesting directions on campus, negotiating in simulated market environments, and ordering food in diverse settings.

This fusion of daily life with religiously significant contexts in English was crucial in ensuring that the students' educational experiences were closely tied to their Islamic heritage, thereby enhancing language acquisition and engagement. This approach finds strong support in the theoretical foundations of sociocultural theory (Vygotskij & John-Steiner, 1979) and Krashen's

Affective Filter Hypothesis (Krashen, 1982). Vygotskij's theory emphasizes the importance of cultural context in learning, suggesting that students learn more effectively when the content is relevant to their cultural background. Krashen's hypothesis underscores the role of emotional factors in language acquisition, proposing that a lower affective filter, achieved through culturally responsive and engaging educational environments, facilitates better language learning. By incorporating role-play that is both culturally and religiously resonant, the study aimed to create an educational setting that was not only linguistically enriching but also emotionally supportive, in line with these theoretical perspectives.

The direct implication of this continuous practice was students' improved fluency in English. Such findings are congruent with previous research that emphasizes consistent practice, especially in pronunciation, both at individual and group levels. The emphasis on active questioning, answering, error correction (spanning across pronunciation, lexicon, and syntax) serves as a template for linguistic application, a fact corroborated by the study on learners.

In summary, role-playing activities have been recognized for their effectiveness in enhancing language skills, as they immerse students in scenarios that foster cognitive, affective, and behavioral learning (Maier, 2002; Rao & Stupans, 2012). These activities encourage empathy, perspective-taking, and deeper cognitive connections to material, making learning more engaging and effective (Westrup & Planander, 2013). They have been successfully applied in various fields, including language learning, showing increased student engagement and knowledge retention (Livingstone, 1983). The current study aligns with this body of research, demonstrating the benefits of role-play in language education, especially when tailored to cultural contexts.

2. Satisfaction with Role-Playing Activities in Learning:

Role-Playing Activities Relevance:

Students particularly resonated with role-playing activities that mirrored real-life situations and catered to their interests and immediate needs. The practicality of these activities enabled learners to integrate the knowledge they acquired into their daily interactions. Suchada (2013) affirmed that engaging in realistic simulations and regularly drawing upon prior experiences and learned knowledge fosters deeper understanding and facilitates real-world

application. This practical approach subsequently reduces the apprehension associated with speaking English.

Acquiring Knowledge and Skills:

The high satisfaction level derived from the repetitive practice embedded within role-playing activities reinforces language proficiency and amplifies the confidence to engage in English communication.

Use of Instructional Media:

The incorporation of authentic media in role-play, such as appropriate attire and realistic settings, was pivotal in enhancing student satisfaction. Wipasiri (2021) contends that the authenticity of these elements galvanizes students' learning enthusiasm.

Learner's Perspective and Attitude:

The students' positive inclination towards role-playing activities is palpable, and this might be attributed to the enjoyable and stress-free learning environment they facilitate. Kesuda (2007) underlined that such activities amalgamate learning with play, eliminating the trepidation of English communication and catalyzing language acquisition.

Pertinence of Content:

The high level of satisfaction with the content stems from the relatability of the role-playing scenarios to students' daily experiences. The simplicity and familiarity of the content encourage students to contextualize their knowledge, focusing on meaning extraction and practical application. This tangible approach aids in the comprehension of narratives and the proficient utilization of linguistic elements.

The research conclusively shows that culturally themed role-playing significantly improves English speaking skills in EFL students. The results after the intervention surpassed those of the initial assessments. Analysis of student satisfaction across five areas showed uniformly high levels, supporting the hypothesis that role-playing, tailored to reflect engaging, age-appropriate daily life scenarios, greatly enhances language learning. These practical activities

not only aid in quicker comprehension but also effectively boost English speaking ability. This immersive approach increases students' confidence and renews their enthusiasm for learning.

Suggestions

Further Exploration of Culturally Themed Role-Playing Activities in Educational Contexts:

Given the pronounced impact of culturally themed role-playing activities in refining English speaking competencies as observed in the present research, there is a compelling case for broadening our exploratory lens to discern its potential in myriad educational dimensions. The following sections encapsulate areas that warrant further investigation:

Expanding the Skill Spectrum:

Communication Dynamics: Culturally themed role-playing's dialogic nature makes it ideal for enhancing comprehensive communication skills, including non-verbal cues, body language, and communication etiquette.

Cultivating Active Listening: Inherent in culturally themed role-playing, active listening is a skill that can be developed through these interactive dialogues. This aspect is crucial for effective communication.

Reading Comprehension and culturally themed role-Playing: Integrating role-playing scripted narratives may improve reading comprehension and fluency, exploring how active participation influences reading skills.

Writing Through Role-Playing: Encouraging students to create their culturally themed role-playing scenarios can enhance writing skills, focusing on creativity, narrative structure, and linguistic coherence.

Enhancing Realism in Educational Strategies:

Contextual Relevance: The study underscores the importance of realism in educational settings. Exploring the effect of different levels of realism in role-play scenarios on learning effectiveness is a valuable area for further research.

Learning Environment: The classroom environment plays a crucial role in role-play activities. Research could focus on identifying the most effective classroom settings for culturally themed role-play and their impact on learning outcomes.

Technology in Role-Playing: With the increasing use of technology in education, investigating the effects of culturally themed role-playing in digital environments, such as virtual or augmented reality, is a relevant topic.

Incorporating Cultural and Religious Elements: Recognizing the importance of cultural and religious relevance, it's beneficial to study how integrating local cultural and religious aspects affects the success of role-playing exercises.

Concluding Perspectives:

This initial study emphatically demonstrates the effectiveness of role-playing in enhancing English speaking skills, particularly when it incorporates cultural and religious content. This inclusion offers a wealth of opportunities for further exploration. Examining role-playing's diverse effects across various skills and contexts, especially when integrating cultural and religious elements, could allow educators to maximize its benefits. Such an approach promises a learning experience that is not only more engaging but also richer and more rewarding for students, deeply rooted in their cultural and religious identities.

References

- Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching 4th ed.* England: Pearson Education Limited.
- Hoofd, C. (2022). Thai High School Students' Reflections on Role-Play Activity in Thai EFL Speaking Class. *Journal of Modern Learning Development*, 7(6), 115-121.
- Krashen, S. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*.
- Larsen-Freeman, D. (2003). *Teaching language: From grammar to grammaring*. (No Title).
- Livingstone, C. (1983). *Role Play in Language Learning*. Longman, 1560 Broadway, New York, NY 10036.
- Maier, H. W. (2002). *Role playing: structures and educational objectives*. The International Child and Youth Care Network, 36.
- Nunan, D. (1999). *Second language teaching & learning*. Heinle & Heinle.
- Parisa Khamburi & Naphatheera Jawart. (2018). *Learning management using role-playing to develop English speaking skills of Mathayomsuksa 1 students at Municipal School 2 (Wat Chong Lom)*. Chom Bueng Research University.
- Rao, D., & Stupans, I. (2012). "Exploring the potential of role play in higher education: development of a typology and teacher guidelines." *Innovations in Education and Teaching International*, 49(4), 427-436.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and methods in language teaching* (3rd ed.). Cambridge University Press.
- Suchada Thipmontri. (2013). *The effectiveness of using role-playing in teaching*. "English for service". Prince of Songkhla University.
- Vygotskij, L.S., & John-Steiner, V. (1979). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.
- Westrup, U., & Planander, A. (2013). "Role-play as a pedagogical method to prepare students for practice: The students' voice." *Högre utbildning*, 3(3), 199-210.
- Willis, D., & Willis, J. (2007). *Doing task-based teaching*. Oxford University Press.
- Vygotskij, L.S., & John-Steiner, V. (1979). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.

บทความวิจัย

การจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลามและแนวทางการประยุกต์ใช้ในพื้นที่
จังหวัดชายแดนภาคใต้

อิสมาแอ สนิ* อิบรอเฮง ดอเลาะ** พัยซอล อาลฮาดีย์***

** ดร. อาจารย์สาขาวิชาอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

** ผศ.ดร. อาจารย์สาขาวิชากฎหมายอิสลาม สถาบันอิสลามศึกษาและภาาหรับ
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

*** วิทยาการอิสลามศึกษา โรงเรียนต้นหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลามและแนวทางการนำไปใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึกและการสนทนากลุ่มจำนวน 20 คนครอบคลุมพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้และสรุปผลด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดระเบียบข้อมูล การแสดงข้อมูล และการสร้างข้อสรุป ผลการวิจัย พบว่า การจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลามถูกกำหนดหลักการไว้แบบองค์รวม เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจกำหนดหลักปฏิบัติให้สอดคล้องกับจารีตประเพณีที่อิสลามยอมรับ ส่วนแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ควรมีรูปแบบการจัดการทางเลือกที่สามารถปรับประยุกต์ใช้ตามบริบทหรือตามที่ทั้งสองฝ่ายตกลงกัน ซึ่งประกอบด้วย การจัดการแบบเอกเทศ การจัดการแบบร่วมกัน และการจัดการแบบผสมผสาน

คำสำคัญ: การจัดการสินสมรส กฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้

RESEARCH

Management of the Marriage Property according to Islamic Law and Applied Guidelines in The Southern Border Provinces

Isamaae Sani Ibrorheng Dorloh** Paisol Al Hadi****

** Dr. Lecturer, Department of Islamic Studies, Faculty of Education, Yala Rajaphat University*

*** Asst. Prof. Dr. Lecturer, Department of Islamic Law, Institute of Islamic Studies and Arabic Language
Narathiwat Rajanagarind University*

**** Islamic Studies Lecturer Tanyongmas School, Rangae District, Narathiwat Province*

Abstract

This research article aims to study the management of the marriage property according to Islamic Law and applied guidelines in The Southern Border Provinces. It is qualitative research that focuses on collecting from document studies, in-depth interview, group discussions involved 20 people covering 4 provinces in The Southern Border Provinces and conclusion. The results found that the management of the marriage property according to Islamic law is holistic. It is an opportunity for the authority to determine the principles of practice are consistent with the traditions accepted by Islam. While applied guidelines in The Southern Border Provinces found that there should be an alternative management model that can be applied according to the context or as agreed by both parties, which consists of standalone management, together property management and mixed management.

Keywords: Management, Marriage Property according to Islamic Law, southern border provinces

บทนำ

สังคมมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสังคมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างออกไปจากพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัดทั้งในด้านวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อ โดยเฉพาะความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่มีความครอบคลุมในทุกมิติของชีวิต อิสลามได้บัญญัติให้มุสลิมทุกคนต้องนำหลักธรรมทางศาสนามาเป็นวิถีการดำเนินชีวิตอย่างเคร่งครัด จึงกลายเป็นที่มาที่ภาคีรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการบังคับใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกอิสลามในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะขึ้นมาตั้งแต่ พ.ศ. 2444 จนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า ตลอดระยะเวลาการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ซึ่งเป็นระยะเวลาร้อยกว่าปีส่งผลให้ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีสิทธิในการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกอย่างมีประสิทธิภาพและได้ยึดปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง นับว่าเป็นเรื่องที่น่าภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง แต่ด้วยสภาพการบังคับใช้ที่ยังขาดความพร้อมในหลาย ๆ ด้านส่งผลให้การปฏิบัติเกิดข้อจำกัดและปัญหาขึ้นมาหลายประการ มีอุปสรรคและต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายในหลายด้าน เช่น ด้านสารบัญญัติและวิธีบัญญัติมีความล้าหลังทางกฎหมายที่อาจส่งผลในคดีแพ่ง ดังกรณีการจดทะเบียนสมรสที่สำนักงานว่าการอำเภอตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีที่ชายมุสลิมมีภรรยาหลายคน ประเด็นการทำหนังสือประนีประนอมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นต้น (มณูญ มณีวิทย์, 2559: 2–8; กิตติศักดิ์ ปรกติและคณะ, 2554: 3–4; มุฮัมมัดซาคี เจ๊ะหะ, 2553: 79–80) รวมถึงปัญหาด้านการจัดการสินสมรสที่ยังขาดระบบการจัดการที่ชัดเจน ขาดความเป็นเอกภาพในทางปฏิบัติในทุก ๆ ระดับ กระบวนการได้มาของสิทธิทางครอบครัวและมรดกยังขาดความเป็นระบบอยู่ในบางเรื่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน ประชาชนยังขาดความเข้าใจที่ต้องส่งผลให้บางกลุ่มขาดโอกาสในด้านสิทธิต่าง ๆ ที่ควรจะได้รับ (สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 06 มีนาคม 2564)

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา สภาพปัญหาเหล่านี้ไม่ใช่ว่ายังไม่ได้รับการแก้ไข ทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องได้พยายามเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขนับหลายต่อหลายครั้ง ดังเช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินคดีครอบครัวและมรดกอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2550 ณ โรงแรม ซี เอส ปัตตานี และ การประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 11–13 ธันวาคม 2551 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร และอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.), 2551 : 53) เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะกรณีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นปัญหาข้อปลีกย่อย แต่ปัญหาหลักเชิงโครงสร้างที่คาบเกี่ยวกันทั้งระบบนั้นยังไม่ได้มีการแก้ไขให้สมบูรณ์มากนัก ส่งผลให้การปฏิบัติงานใน

บางเรื่องติดขัดและขาดความชัดเจนอยู่บ้างในบางกรณี โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการจัดการสินสมรส นักวิชาการอิสลามในพื้นที่ที่มีการจัดการความรู้และการเผยแพร่หลักการและแนวทางปฏิบัติในประเด็นนี้ ยังน้อยมาก ส่วนใหญ่จะพูดถึงเรื่องการจัดการมรดกหลังสิ้นสุดการเป็นคู่สมรสกันแล้ว นับว่าเป็นปลายทางของปัญหา ในขณะที่ต้นทางของปัญหานี้ คือ การจัดการทรัพย์สินในระหว่างการเป็นคู่สมรส หรือหลังจากสิ้นสุดการเป็นคู่สมรส แต่ประเด็นเหล่านี้ยังไม่ได้มีการพูดถึงและกำหนดแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว (สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 06 มีนาคม 2564, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2564)

หากพิจารณาผลการสังเคราะห์วรรณกรรมและความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นนี้ พบว่า ยังมีประเด็นที่จะต้องได้รับการอธิบายและปรับความรู้ความเข้าใจของสังคมที่มีต่อ เรื่องนี้ ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจอย่างมาก โดยเฉพาะรูปแบบการจัดการที่สอดคล้องกับสังคมสมัยใหม่ ที่สตรีมีบทบาทในการได้มาของทรัพย์สินครัวเรือนมากขึ้น ซึ่งต่างกับสภาพสังคมในอดีตที่มีผู้ชายเป็นใหญ่ การได้มาของทรัพย์สินครัวเรือนส่วนใหญ่จะมาจากฝ่ายชาย ส่วนฝ่ายหญิงจะเป็นผู้สนับสนุนทั้ง ในทางตรงหรือในทางอ้อม และที่สำคัญกว่านี้ สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว บางครัวเรือน ให้เอกสิทธิ์แก่ฝ่ายชายในฐานะเป็นผู้นำครอบครัว เป็นผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการทรัพย์สิน ครัวเรือนเพียงลำพังฝ่ายเดียว บางครัวเรือนให้อำนาจแก่ฝ่ายหญิงในฐานะเป็นแม่บ้านในการบริหารจัดการ แทน และบางครอบครัวมีสิทธิร่วมกันและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามที่ตกลงกันได้ ซึ่งทั้งหมดนี้ ถือว่าเป็นแนวปฏิบัติที่สามารถทำได้โดยไม่ผิดหลักการของศาสนาแต่อย่างใด แต่ในทางกลับกันเมื่อ เกิดการหย่าร้างขึ้นหรือกรณีที่มีสามีภริยาหลายคน รวมถึงกรณีการเสียชีวิต การปฏิบัติที่ผ่านมามี เหมือนว่าได้เป็นไปอย่างเรียบง่าย บางกรณีเกิดข้อพิพาทจนหาข้อสรุปไม่ได้ บางกรณีสามารถตกลง กันได้ผ่านกระบวนการไกล่เกลี่ยโดยผู้นำศาสนาหรือสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด (กอจ.) รวมถึงศูนย์กระบวนการยุติธรรมชุมชนด้วยวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันไป เช่น การแบ่ง ทรัพย์สินครัวเรือนนั้นได้มาหลังจากที่ทั้งสองฝ่ายเป็นสามีภริยากัน แต่ถ้ากรณีทรัพย์สินที่ฝ่ายหนึ่งฝ่าย ใดนำมาพัฒนาและขยายดอกผลในระหว่างเป็นสามีภริยากัน หลักปฏิบัติในประเด็นนี้ ใช้หลัก ตะคอรัญญ คือ คืนสินเดิมให้กับฝ่ายหนึ่งผู้ใดที่ถือกรรมสิทธิ์ และนำส่วนที่เป็นดอกผลนั้นมาแบ่งครึ่ง โดยกำหนดให้แต่ละฝ่ายได้ครอบครองไปคนละส่วน เป็นต้น (กิตติศักดิ์ ปรกติและคณะ, 2554: 333; สำนักงานศาลยุติธรรม, 2554: 43-44; สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2564) อย่างไรก็ตาม การดำเนินการและการแก้ไขปัญหาที่กล่าวมานี้ ยังมีมุมที่สังคมตั้งข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นสังคมสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก นับว่าเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึง

ความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาเชิงลึกเพื่อได้มาซึ่งรูปแบบและแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและเหมาะสม มีความชัดเจนมากขึ้นที่สามารถแก้ไขปัญหาและลดความขัดแย้งในครอบครัว รวมถึงการลดความเหลื่อมล้ำที่ยังเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลามและแนวทางการนำไปใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งศึกษาหลักการ วิธีการ และแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีวิทยาการค้นคว้าวิจัยด้านอัตวิสัย (Subjectivity) และภาววิสัย (Objectivity) ด้วยการศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีกระบวนการและขั้นตอนการวิจัยที่ได้พัฒนามาจากขั้นตอนการศึกษาของ (Thipwaree et al., 2016 อ้างถึงใน อิสมาแอ สนิ และมะรอนิง สาแลมิง, 2563: 70) ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ วิธีการ และแนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับบริบทของประเทศไทย เช่น แนวทางปฏิบัติของประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซียที่มีความเหมือนด้านพหุทางกฎหมายรวมถึงวัฒนธรรมและประเพณีปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน โดยคณะวิจัยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกเอกสารตามแนวทางของ ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, (2538) ที่ใช้หลักความเกี่ยวข้องและความใกล้เคียงกันเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อได้มาซึ่งหลักการและวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลาม

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่และถอดบทเรียนเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติและข้อเสนอแนะด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ดาโต๊ะยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตัวแทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด โต๊ะอิหม่าม ตัวแทนผู้ปฏิบัติการศูนย์ยุติธรรมชุมชน และนักวิชาการ จำนวน 20 ท่านโดยมีวิธีเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติ คือ เป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายอิสลามหรือนักปฏิบัติการหรือบุคคลที่สัมผัสกรณีด้านครอบครัวและมรดกอิสลาม ทั้งนี้เพื่อได้มาซึ่งรูปแบบการดำเนินงาน สภาพ ปัญหา และแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 ประมวลหลักการและแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ด้านการจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยวิธีการวิเคราะห์ สังเคราะห์เชิงเนื้อหาและการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลามและแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คณะวิจัยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ปรับประยุกต์ใช้จากแนวคิดการวิเคราะห์เชิงคุณภาพของ Miles and Huberman, (1994) อ้างถึงใน อมาวสี อัมพันศิริรัตน์, (2557 : 73-74) ที่มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) จัดระเบียบข้อมูล หมายถึง การจัดบันทึก การจัดการ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและถอดข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาเอกสารและการศึกษาจากภาคสนามมาจัดเป็นหมวดหมู่ เปรียบเทียบหาความเหมือนและความต่าง พร้อมสรุปเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเป็นลักษณะชุดข้อมูลตามกรอบประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง 2) การแสดงข้อมูล หมายถึง การประมวลสรุปข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลเป็นหมวดหมู่พร้อมนำเสนอในรูปของการพรรณนาเรื่องราวหรือปรากฏการณ์ที่ค้นพบเป็นประเด็นประกอบการบรรยายอธิบายเชื่อมโยงข้อมูลในแต่ละส่วนที่ค้นพบด้วยหลักเหตุและผลเข้าด้วยตามกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้ผ่านเวทีประชุมของทีมงานวิจัยและบุคคลที่เกี่ยวข้อง และ 3) การหาข้อสรุป ดีความ และตรวจสอบความถูกต้อง หมายถึง การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปและการตีความหมายของข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยเวทีการประชุมของคณะที่มวิจัย รวมถึงการตรวจสอบข้อค้นพบด้วยกระบวนการตรวจสอบภายในที่ดูในเรื่องความถูกต้อง ความเหมาะสมและความน่าเชื่อถือของแหล่งที่มาของข้อมูลและด้วยกระบวนการตรวจสอบภายนอกโดยผู้ทรงคุณวุฒิในเวทีการประชุมสนทนากลุ่มหรือเวทีวิพากษ์

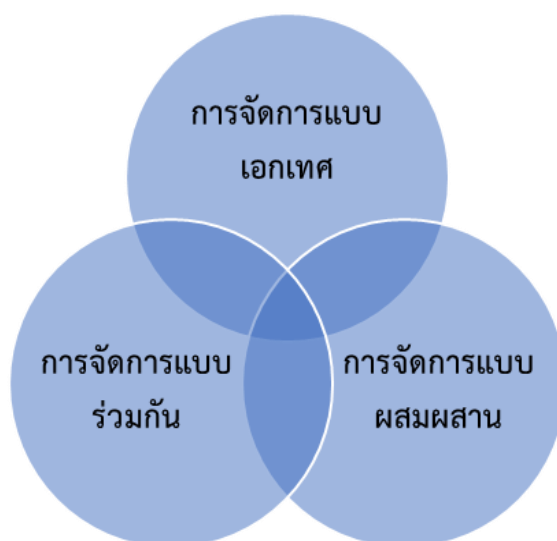
ผลการวิจัย

การจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลาม หมายถึง อำนาจ สิทธิ และหน้าที่ในการถือครองหรือใช้สอยแห่งทรัพย์สินที่ได้มาร่วมกันภายหลังจากการสมรสที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายอิสลาม ซึ่งประกอบด้วย ภาระผูกพันที่เกิดขึ้นภายหลังจากสมรสกันเป็นสามีภริยาที่ถูกต้องไม่ใช่เพียงแต่ความสัมพันธ์กันในเรื่องการอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภริยา การอุปการะเลี้ยงดู การคุ้มครองชีวิต ทรัพย์สิน และวงศ์ตระกูลอย่างเดียว สิ่งที่เกิดขึ้นตามมา คือ ความสัมพันธ์ทางทรัพย์สิน ทั้งที่เป็นทรัพย์สินส่วนตนที่มีดอกผลเกิดขึ้นและสินทรัพย์รวมที่ทำมาหากินร่วมกันในขณะที่เป็นคู่ครองชีวิต ซึ่งในประเด็นนี้นักวิชาการอิสลามส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่า ตามหลักการเดิมคู่สามีและภริยามีความเป็นอิสระหรือ

เสรีภาพในการถือครองกรรมสิทธิ์หรือใช้สอยในทรัพย์สินแห่งตนที่แสวงหามาเพียงลำพังผู้เดียว ซึ่งหลักการนี้ในภาษาอาหรับจะเรียกว่า “หลักอิสติกลาล” กล่าวคือ ทรัพย์สินของผู้ใดผู้นั้นจะมีความเป็นเสรีภาพในการใช้สอย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงร่วมกันในครัวเรือนจึงสามารถที่จะปฏิบัติเป็นอื่นได้ แม้ว่านักวิชาการบางท่านมีความเห็นที่ต่างกันบ้างในประเด็นย่อยก็ตาม แต่ผลสรุปที่สำคัญเกี่ยวกับประเด็นนี้คือ ทั้งสองฝ่ายมีอำนาจและสิทธิในการถือครองหรือใช้สอยในทรัพย์สินส่วนตนแบบไม่ต้องได้รับการยินยอมจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด แม้ว่าทรัพย์สินนั้นจะเกิดขึ้นภายหลังจากสมรสกันเป็นสามีภริยาที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายอิสลามก็ตาม (Al-Haskufiy.M, 1386 H.: 153, Al-Khatib Al-Charbiniy, 1983 M.: 166, Ibnu Muflih, 1400 H.: 335, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 06 มีนาคม 2564 และเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2564) แต่ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดประสงค์ที่จะแจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งรับทราบ ถือว่าเป็นเรื่องที่ดีและควรปฏิบัติอย่างยิ่ง ในฐานะเป็นคู่สมรสที่เปรียบเสมือนเป็นบุคคลเรือนร่างเดียวกัน (Al-Buhutiy.M, 1402 H.: 463) แต่ด้วยสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของฝ่ายหญิงในการแสวงหาปัจจัยยังชีพรวมถึงปัจจัยของครัวเรือนอื่น ๆ ไปด้วย ปัจจุบันฝ่ายหญิงมีบทบาทที่ชัดเจนมากขึ้น บางครัวเรือนทั้งสองฝ่ายมีเงินเดือนประจำเป็นของตนเอง บางครัวเรือนแสวงหาปัจจัยยังชีพแบบทำมาหากินร่วมกันหรือในรูปแบบของการสนับสนุน อำนาจความสะดวกให้แก่ฝ่ายชาย เป็นต้น ซึ่งสภาพของสังคมที่เป็นลักษณะเช่นนี้ ส่งผลให้รูปแบบการจัดการสินสมรสของประเทศมาเลเซียแตกต่างออกไปจากประเทศอาหรับ กล่าวคือ มาเลเซีย จำแนกทรัพย์สินที่ได้มาหลังจากเป็นสามีภริยากันออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) “Harta Syarikat” หมายถึง ทรัพย์สินที่ได้มาจากการลงทุนแบบหุ้นส่วนร่วมกันโดยมีการระบุสัดส่วนที่ชัดเจน ในกรณีนี้ การจัดการทรัพย์สินส่วนรวมต้องได้รับการยินยอมจากทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดทำการมอบหมายให้อีกฝ่ายหนึ่งทำการแทนหรือแล้วแต่กรณีตามเจตนาและข้อตกลงร่วมกันไว้โดยไม่ต้องฟังดุลพินิจของศาลชะรีอะฮ์ เว้นแต่มีข้อหาที่ไม่สามารถหาข้อยุติแล้วแต่กรณี 2) “Harta Sepercarian” หมายถึง ทรัพย์สินที่ได้ทำมาหากินในระหว่างการเป็นสามีภริยาโดยมีเงื่อนไขว่าต้องมีส่วนร่วมในการได้มาของทรัพย์สินแบบทางตรงหรือทางอ้อม ในกรณีนี้ทั้งสองฝ่ายจะได้รับสิทธิในการถือครองกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินตามดุลพินิจของศาล และ 3) “Harta Musya” หมายถึง ทรัพย์สินครัวเรือนที่ไม่สามารถแยกแยะเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใด เช่น เครื่องอุปโภคบริโภคในครัวเรือน เครื่องใช้ส่วนรวม เป็นต้น ในกรณีนี้ทั้งสองฝ่ายจะไม่ได้รับสิทธิในการถือครองจนกว่าจะได้รับคำสั่งจากศาลว่าตกอยู่ในกรรมสิทธิ์ของผู้ใด ยกเว้นทรัพย์สินครัวเรือนที่มีผู้ถือกรรมสิทธิ์ไว้เป็นที่ชัดเจน เช่นเดียวกัน หากพิจารณารูปแบบการจัดการของประเทศอินโดนีเซีย พบว่า มีการใช้หลักบริบทและข้อเท็จจริงของทั้งสองฝ่ายในการได้มาแห่งทรัพย์สินครัวเรือนแบบมีส่วนร่วมแบบทางตรงที่ทำมาหากินร่วมกันเชิงประจักษ์เป็นหลัก ในกรณี

ทั้งสองฝ่ายมีอำนาจหน้าที่ และสิทธิในการจัดการอย่างเท่าเทียมกัน ส่วนกรณีที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีส่วนร่วมในการได้มาของทรัพย์สินแบบทางอ้อมในลักษณะส่งเสริมหรืออำนวยความสะดวก การจัดการของอินโดนีเซียจะพิจารณาตามหลักสภาพจริง เช่น 1 ใน 3 หรือ 1 ใน 4 หรือ 1 ใน 8 เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดเป็นที่มาของการสรุปว่า การจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลามในทางหลักการถูกกำหนดไว้แบบองค์รวม ดังผลการศึกษาของ Iqrofa Zahidah, (2015; 4) ที่ชี้ว่า ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการสินสมรสที่ว่าเป็น “ประเด็นปัญหาทางกฎหมายร่วมสมัยที่ยังไม่มีการกล่าวถึงรายละเอียดที่ชัดเจนทั้งในอัลกุรอานและหะดีษ” มีเฉพาะเพียงหลักการกว้าง ๆ ที่ระบุถึงสิทธิของสตรีในเรื่องการทำธุรกรรมต่าง ๆ รวมถึงการถือครองกรรมสิทธิ์ทางทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งหลักการกว้าง ๆ ที่ว่านี้ อัลลอฮ์ ﷻ ได้กล่าวไว้ในอัลกุรอาน สุเราะห์อันนิสาอ์ โองการที่ 6,12 และ 32 และใช้หลักจารีตประเพณีปฏิบัติ “อัลอูรฟู” หมายถึง สิ่งที่ได้ปฏิบัติและเป็นที่ยอมรับสืบต่อกันมาทั้งการกระทำและคำพูด และหลักผลประโยชน์สาธารณะ (อัลมะคอลิห์ อัลมุรสะละฮ์) หมายถึง การกำหนดบทบัญญัติอิสลามที่ตัวบทไม่ได้กล่าวถึง ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการและจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของมนุษย์โดยคำนึงถึงลักษณะของทรัพย์สิน ดังนี้

รูปที่ 1.1 การจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลาม

ที่มา: อิบรอเฮง ดอเลาะ อิสมาแอ สนิ พัยซอล แลฮาดีย์, (2565 : 43)

รูปแบบที่ 1 การจัดการแบบเอกเทศ หมายถึง การจัดการแบบอิสระ ทรัพย์สินของผู้ใดผู้นั้นจะมีความอิสระและเสรีในการใช้จ่ายหรือขึ้นอยู่กับข้อตกลงร่วมกันในครัวเรือนจึงสามารถที่จะปฏิบัติเป็นอื่นได้ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ถือปฏิบัติกันในกลุ่มน้อย เป็นกลุ่มครอบครัวที่มีการศึกษาสูง มีฐานะ ทั้งสองฝ่ายมีกิจการเป็นของตนเองที่ได้รับการสืบทอดมรดก และเป็นคู่สมรสที่อาศัยในชุมชนเมืองที่มีวัฒนธรรมในครอบครัวและสังคมชั้นสูง อนึ่ง การจัดการในลักษณะนี้ หากแจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งเป็นที่ทราบและรับรู้ร่วมกัน ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีสร้างความโปร่งใส ความรัก และความ เป็นปึกแผ่นเดียวกันในครัวเรือน ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีศาสนาให้ความสำคัญและตระหนักมาตั้งแต่แรกอยู่แล้ว

รูปแบบที่ 2 การจัดการแบบร่วมกัน หมายถึง ทั้งสองฝ่ายมีอำนาจ สิทธิ และหน้าที่ร่วมกันและเท่าเทียมกันหรืออาจจะมอบหมายให้ฝ่ายชายเป็นผู้ดำเนินการแทนในฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือมอบให้กับฝ่ายหญิงดำเนินการแทนในฐานะเป็นคู่สมรสที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการทรัพย์สินหรือให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบที่มีการปฏิบัติกันไม่น้อย เป็นกลุ่มของคู่สมรสที่มีการศึกษา มีฐานะ เป็นข้าราชการ ทั้งสองฝ่ายมีเงินเดือนประจำ มีรายได้ที่ชัดเจน และชาวบ้านทั่วไปในบางกรณีรวมถึงเป็นรูปแบบที่คู่สมรส (สามี) มีภริยาหลายคนใช้ในการจัดการสินสมรสด้วยในบางกรณี แต่ส่วนใหญ่ไม่มีการรูปแบบการจัดการที่ชัดเจนมากนัก

รูปแบบที่ 3 การจัดการแบบผสมผสานในบางกรณี หมายถึง การจัดการแบบไม่มีหลักการหรือวิธีการที่ชัดเจน ผสมผสานอย่างกลมกลืนกันระหว่างสองรูปแบบ คือ แบบเอกเทศและแบบร่วมกัน และเป็นการจัดการที่เรียบง่าย ซึ่งการจัดการในรูปแบบนี้ เป็นที่นิยมและเป็นรูปแบบที่ใช้กันมามากที่สุดในกลุ่มของชาวบ้านทั่วไป

ส่วนแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาชี้ว่า ควรเลือกรูปแบบการจัดการทางเลือกที่สามารถปรับประยุกต์ใช้ตามบริบทหรือตามที่ทั้งสองฝ่ายตกลงกัน ซึ่งประกอบด้วย การจัดการแบบเอกเทศ การจัดการแบบร่วมกัน และการจัดการแบบผสมผสานดังที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจรวมถึงประเพณีปฏิบัติเป็นส่วนสำคัญที่ต้องสงวนให้เกิดความหลากหลายในทางปฏิบัติ ดังข้อสังเกตของนักวิชาการในพื้นที่ที่สะท้อนว่า “การปฏิบัติจริงเกี่ยวกับประเด็นนี้ ยังมีประเด็นที่น่าสนใจหลายเรื่องที่จะต้องทำความเข้าใจและตระหนักถึง โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับมาตรฐานหรือหลักปฏิบัติที่เหมาะสม ถือว่าเป็นเรื่องที่ยากจะนำมาสร้างข้อสรุปและกำหนดเป็นมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากสภาพและบริบทของแต่ละครอบครัวมีภูมิหลังที่ต่างกัน ทั้งในเรื่องการศึกษา อาชีพ เศรษฐกิจ และสังคม เป็นต้น ความเป็นไปได้และความเหมาะสมใน

เรื่องนี้ ควรเป็นไปตามธรรมชาติและบริบทของแต่ละครัวเรือน ทั้งนี้ต้องเป็นที่เข้าใจ ยอมรับ และตกลง ถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด” (สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2564) ซึ่งสอดคล้องกับหลักปฏิบัติของกลุ่มประเทศอาหรับที่ใช้รูปแบบการจัดการแบบเอกเทศหรือที่เรียกว่า “อิสติกลาล” หรือที่เรียกว่า ระบบแยกทรัพย์สิน โดยที่มาของการนำหลักการนี้มาใช้ คือ สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจรวมถึงวัฒนธรรมปฏิบัติในแต่ละครัวเรือนเป็นที่ตั้ง สังเกตเห็นได้ว่า ลักษณะสังคมอาหรับฝ่ายชายจะเป็นใหญ่ในครัวเรือน เป็นเสาหลักและทำหน้าที่รับผิดชอบทุกสิ่งทุกอย่างในครัวเรือน ทั้งในเรื่องของการจัดเตรียมบ้านเรือนที่อยู่อาศัยให้กับภริยา ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่จำเป็น ค่าอุปการะเลี้ยงดูภริยาและบุตร และเครื่องอุปโภคบริโภคครอบคลุมถึงค่าอุปการะภริยาและค่ามูตอะห์ (ค่าสินไหม) หลังจากการหย่าเกิดขึ้นและฝ่ายหญิงยังอยู่ในระหว่างของการครองตน ซึ่งจะมีความต่างกับบริบทสังคมในประเทศไทยที่มีวัฒนธรรมแบบทำมาหากินร่วมกันมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันบวกกับสภาพทางเศรษฐกิจที่มีข้อจำกัดส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ตามสิทธิทางทรัพย์สินที่ทั้งสองฝ่ายควรได้รับเป็นไปอย่างมีข้อจำกัด จึงเป็นที่ตกลงหรือยอมรับกันโดยสภาพ อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ว่าวัฒนธรรมการปฏิบัติในครัวเรือนเป็นไปในลักษณะเดียวกัน บางครัวเรือนที่มีการศึกษาสูง มีฐานะดีมีความครบพร้อมในทุก ๆ เรื่อง จึงไม่เป็นที่ปฏิเสธหากครัวเรือนนั้นยินยอมหรือนิยมใช้รูปแบบการจัดการแบบเอกเทศเหมือนวัฒนธรรมปฏิบัติในกลุ่มประเทศอาหรับ ด้วยลักษณะเช่นนี้ จารีตประเพณีปฏิบัติในแต่ละครัวเรือนหรือพื้นที่ จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดหลักปฏิบัติในเรื่องการจัดการสินสมรสในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นจารีตประเพณีปฏิบัติที่แย้งกับหลักการอิสลามที่ได้กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาเกี่ยวกับหลักการการจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลามและแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ประเด็นข้อค้นพบที่น่าสนใจนำมาอภิปรายและขยายความหมายเพิ่มเติมประกอบด้วย ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลามถูกกำหนดหลักการไว้แบบองค์รวม โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายอิสลามกำหนดหลักปฏิบัติให้สอดคล้องกับจารีตประเพณีที่อิสลามยอมรับ ถือว่าเป็นความเมตตาของศาสนาที่คำนึงถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจในแต่ละพื้นที่อย่างเห็นได้ชัด เมื่ออิสลามไม่ได้กำหนดหลักการที่เป็นข้อปลีกย่อยไว้เป็นที่ชัดเจน “อัลอูรฟ” หมายถึง หลักจารีตประเพณีปฏิบัติในแต่ละพื้นที่ถือว่ามีความสำคัญในการทำหน้าที่เคียงคู่กับกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร และปราชญ์กฎหมายอิสลามส่วนหนึ่งเห็นว่า จารีต

ประเพณีที่อิสลามยอมรับเป็นแหล่งที่มา (บ่อเกิด) ของกฎหมายอิสลามเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับอัลกุรอานและสุนนะฮ์ เมื่อสิ่งใดที่ถูกปฏิบัติและเป็นที่ยอมรับสืบสานต่อกันมาทั้งการกระทำและคำพูด” (Al-Zuhailiy, 1998: 829, กิตติศักดิ์ ปรกติและคณะ, 2554: 42) เช่นเดียวกันผลการศึกษาของ Iqrofa Zahidah, (2015; 4) ที่พบว่า ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการสินสมรสที่ว่าเป็น “ประเด็นปัญหาทางกฎหมายร่วมสมัยที่ยังไม่มีการกล่าวถึงรายละเอียดที่ชัดเจนทั้งในอัลกุรอานและหะดีษ มีเฉพาะเพียงหลักการกว้าง ๆ ที่ระบุถึงสิทธิของสตรีในเรื่องการทำธุรกรรมต่าง ๆ รวมถึงการถือครองกรรมสิทธิ์ทางทรัพย์สิน เป็นต้น เช่นเดียวกัน หากพิจารณาข้อเท็จจริงที่พบเห็นในพื้นที่ พบว่า นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นและเสนอแนะต่อประเด็นที่ว่า “วิถีปฏิบัติในเรื่องทรัพย์สินระหว่างสามีภริยา ส่วนใหญ่จะมุ่งเป้าไปที่การจัดการทรัพย์สินและมรดกหลังจากสิ้นสุดสภาพการเป็นคู่สมรสกันแล้วจะด้วยการอย่าร้างหรือการเสียชีวิตของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ตาม ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินในระหว่างที่ยังเป็นคู่สมรสกัน เช่น สิทธิ หน้าที่ ในการใช้สอย ส่วนใหญ่ปฏิบัติกันแบบเรียบง่าย ตกลงกันตามสภาพและประเพณีปฏิบัติของแต่ละครัวเรือน” (สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 4 กันยายนและเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2564) ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับมุมมองของคณะวิจัยที่มองว่า ประเด็นเกี่ยวกับการจัดการสินสมรสในบริบทพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้รวมถึงในพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทย ควรได้รับการประมวลรูปแบบหรือวิธีการจัดการทางเลือกให้กับสังคมอย่างเหมาะสม และจัดเวทีทำความเข้าใจทั้งในระดับครัวเรือน ผู้นำศาสนาและผู้นำชุมชนรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม

ประเด็นที่ 2 แนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ควรมีการจัดการทางเลือกที่สามารถปรับประยุกต์ใช้ตามบริบทหรือตามที่ทั้งสองฝ่ายตกลงกัน ซึ่งประกอบด้วย การจัดการแบบเอกเทศ การจัดการแบบร่วมกัน และการจัดการแบบผสมผสาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติที่ผ่านมาที่พบว่า การจัดการสินสมรสหลังจากสิ้นสุดการเป็นคู่สมรสกันแล้วนั้น จะประกอบด้วย 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การจัดการแบบแบ่งครึ่ง หรือที่เรียกว่า “ชะรีกะฮ์” 2) การจัดการแบบจ้างงานหรือที่เรียกว่า “อูเปาะฮ์ อูปามอ” หมายถึง กำหนดค่าจ้างรายวันหรือเหมาจ่าย และ 3) การจัดการแบบทำงานให้เปล่า หรือที่เรียกว่า “คิตมะฮ์” โดยมีเงื่อนไขว่า ทรัพย์สินหรือประโยชน์ในทรัพย์สินที่เกิดจากสินเดิมของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดถือว่าเป็นสินสมรส แต่ไม่สามารถรวมถึงสินเดิมที่เป็นต้นทุนอันก่อให้เกิดทรัพย์สินหรือประโยชน์ในทรัพย์สิน ซึ่งประเด็นนี้ต้องแยกสินเดิมออกจากผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น โดยมีเงื่อนไขว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดต้องกระทำร่วมกัน กรณีฝ่ายชายเป็นผู้กระทำก่อให้เกิดทรัพย์สินหรือประโยชน์ในทรัพย์สินจากสินเดิมด้วยลำพังผู้เดียว (สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม

พ.ศ. 2564) แม้ว่ามีนักวิชาการบางกลุ่มมีความเห็นที่แตกต่างกันออกไปก็ตามแต่เป็นความเห็นต่างที่อยู่ในกรอบประเด็นเดียวกัน คือ เมื่อไม่สามารถหาข้อยุติหรือสืบทราบวาทะพยานที่ได้มาในระหว่างการเป็นคู่สมรสกันแบบทำมาหากินร่วมกันโดยไม่สามารถระบุสัดส่วนการได้มาที่ชัดเจนหรือไม่ได้ตกลงกันไว้ให้ถือว่าเป็นทรัพย์สินส่วนรวมที่ทั้งสองฝ่ายมีสิทธิเท่า ๆ กัน ดังเช่น มุมมองของอิสมาแอ เจ๊ะเต๊ะ, (สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2564) ในขณะที่บางกลุ่มมีการระบุรายละเอียดเพิ่มเติม เช่น กรณีฝ่ายชายเป็นฝ่ายที่เป็นเหตุก่อให้เกิดทรัพย์สินหรือเป็นผู้แสวงหาปัจจัยครัวเรือนอยู่ฝ่ายเดียวและฝ่ายหญิงนั้นเป็นแม่บ้านคอยให้บริการและอำนวยความสะดวกในครัวเรือน ในกรณีนี้ หลักปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ถือว่าฝ่ายหญิงมีส่วนร่วมในการได้มาของทรัพย์สินนั้นโดยทางอ้อม ดังนั้น หลักการจัดการในกรณีนี้ ให้ถือว่าฝ่ายชายมีสิทธิในความเป็นเจ้าของแห่งทรัพย์สินนั้นมากกว่าฝ่ายหญิง และฝ่ายหญิงมีสิทธิในความเป็นเจ้าของในสัดส่วนที่ต่างกัน ได้แก่ หนึ่งในสาม (1/3) หนึ่งในสี่ (1/4) หนึ่งในหก (1/6) และหนึ่งในแปด (1/8) ทั้งนี้ต้องสามารถพิสูจน์และสืบทราบได้ว่าแต่ละฝ่ายนั้นมีสัดส่วนในการมีส่วนร่วมเท่าใดและต้องได้รับการยินยอมร่วมกันระหว่างสองฝ่าย จึงสามารถใช้วิธีการจัดการหรือแบ่งสินสมรสในลักษณะนี้ได้ แต่ถ้าพิสูจน์ไม่ได้ว่าแต่ละฝ่ายมีสัดส่วนในการมีส่วนร่วมเท่าใดให้ถือว่าทั้งสองฝ่ายมีสัดส่วนการมีส่วนร่วมในการได้มาของทรัพย์สินนั้นเท่า ๆ กัน กรณีนี้ต้องใช้วิธีการจัดการหรือแบ่งสินสมรสแบบแบ่งครึ่ง และบางพื้นที่ใช้วิธีการจัดการแบ่งสินสมรสแบบผสมผสาน กล่าวคือ ผสมผสานระหว่างหลักการจัดการแบบแบ่งครึ่ง ในกรณีทรัพย์สินหรือสินสมรสที่พิสูจน์ไม่ได้ว่าแต่ละฝ่ายมีสัดส่วนในการมีส่วนร่วมเท่าใด และใช้วิธีการจัดการในทรัพย์สินที่สามารถพิสูจน์และสืบทราบได้ว่าแต่ละฝ่ายนั้นมีสัดส่วนในการมีส่วนร่วมเท่าใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่พิสูจน์และสืบทราบมาจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 07 มีนาคม 2564, สัมภาษณ์, เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2564) อย่างไรก็ตาม คณะวิจัยมองว่า สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่การจัดการสินสมรสที่ว่านี้ต้องได้รับการประมวลรูปแบบการจัดการที่ชัดเจนสามารถอ้างอิงและยึดถือปฏิบัติได้ง่ายและชัดเจนไม่ควรปล่อยผ่านไปโดยไม่มีการจัดการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำดังสภาพที่เกิดขึ้นในสังคมพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านจนถึงปัจจุบัน

สรุปผลการวิจัย

การจัดการทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาให้เป็นไปตามหลักการและกฎเกณฑ์ที่ศาสนาอิสลามได้กำหนดไว้ เป็นหน้าที่ของผู้ที่ศรัทธาในพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ และยึดมั่นในหลักคำสอน แบบอย่างปฏิบัติโดยท่านศาสดามุฮัมมัด ﷺ ซึ่งประเด็นนี้นับว่าเป็นเรื่องที่ศาสนาอิสลามได้กำหนดหลักการไว้อย่าง

กว้าง ๆ แบบองค์รวม และเปิดให้โอกาสให้ผู้ที่มีอำนาจหรือผู้ปกครองกำหนดหลักปฏิบัติที่สอดคล้องกับประเพณีปฏิบัติในแต่ละบริบทสังคมอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน แม้กระทั่งการทำข้อตกลงด้วยตนเอง นับว่าเป็นสิ่งที่ศาสนาอิสลามได้เปิดกว้างมิได้ห้ามแต่อย่างใด トラบได้ไม่สร้างความเดือดร้อน ความเสียหายให้กับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือส่อพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความอธรรม การเอาเปรียบระหว่างกัน และที่สำคัญจะต้องเป็นหลักปฏิบัติที่คืนความเป็นธรรมและความสงบสุขให้กับสังคมได้ โดยรูปแบบการจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลามที่เหมาะสมสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น คือ ควรเป็นรูปแบบการจัดการทางเลือกที่สามารถปรับประยุกต์ใช้ตามบริบทหรือตามที่ทั้งสองฝ่ายตกลงกัน ซึ่งประกอบด้วย การจัดการแบบเอกเทศ การจัดการแบบร่วมกัน และการจัดการแบบผสมผสาน

ข้อเสนอแนะ

1. เสนอให้กระทรวงยุติธรรม คณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดการองค์ความรู้และพัฒนาเป็นคู่มือการจัดการจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลาม ฉบับประชาชนและฉบับหน่วยงานที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เสนอให้มีการบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาในหลักสูตรการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับหรือพัฒนาเป็นหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมด้านการพัฒนาคู่มือว่าด้วยครอบครัวและมรดกอิสลามรวมถึงคู่มือการจัดการสินสมรสตามหลักกฎหมายอิสลามให้เป็นกฎหมายที่บังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
4. ศึกษาความจำเป็นและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาด้านครอบครัวและมรดกอิสลามที่มีขอบเขตหน้าที่ครอบคลุมถึงการป้องกัน การดูแล การแก้ปัญหา ตลอดจนการเสริมพลังให้กับชุมชนเข้มแข็งในเรื่องครอบครัวและมรดกอิสลาม
5. ศึกษาและพัฒนาหลักสูตรครอบครัวต้นแบบตามวิถีอิสลามที่ให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพ

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง การจัดการสินสมรสตามกฎหมายครอบครัวและมรดกอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ที่ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2563 ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ และเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานการวิจัยแห่งชาติที่อุดหนุนทุนวิจัย ขอขอบคุณสถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ศาสนยุติธรรมประจำจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส ยะลา ปัตตานี และสตูล และศูนย์ยุติธรรมชุมชนที่เอื้ออำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาการวิจัยจนประสบความสำเร็จจลุล่วงไปด้วยดี

บรรณานุกรม

- กิตติศักดิ์ ปรกติและคณะ. (2554). *ระบบการปรับใช้กฎหมายอิสลามในประเทศไทย*. รายงานการวิจัยของสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มณูญ มณีวิทย์. (2559). *ปัญหาเกี่ยวกับหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล*. สารนิพนธ์ สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- มณูญ มณีวิทย์. (2559). *ปัญหาเกี่ยวกับหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล*. วิทยานิพนธ์ สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- มุฮัมมัดซากี เจะหะ. (2553). กระบวนการยุติธรรมกฎหมายครอบครัวและมรดกในประเทศไทย. *วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา* 2(3), 29–37
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์สุวิทย์สาส์น.
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) (2551). *รวมมติและข้อเสนอจากสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ. หจก. สหพัฒนพิบูล.
- สำนักงานศาลยุติธรรม. (2554). *คู่มือหลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก (ฉบับศาลยุติธรรม)*.
- อิสมาแอ สนิและมะรอนิง สาลแลมิง. (2563). แนวทางการพัฒนาการกำกับดูแลชะรีอะฮ์ของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 15(1), 68–75
- อมาวลี อัมพันศิริรัตน์. (2557). *มโนทัศน์ของการวิจัยเชิงคุณภาพ*. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*. 1(2), 68–80
- Al-Zuhailiy, (1998). *Usul Al-Fiqh Al-Islami 1*, Damascas; Dar Al-Fikr.
- Fraenkel, R. J., Wallen, E. N. & Hyun, H. H. (2012). *How to Design and Evaluate Research in Education*. (8th ed.). New York: McGraw–Hill.
- Ilham Bajnaid, (2020). The impact the marriage contract on the property of the spouses in Islamic law (sharia) compared with European financial subscription system. *King Abdulaziz University Jeddah*. (6), 175–225.

Sahid, M. M. 2016. Shar'iyat Al-Mā' al-Mushtarak bain Al-Zawjain fī Al-Fiqh Al-Islāmī wa Al-Qanūn Al-Malīzī." *Malaysian Journal of Syariah and Law*. (4), 1-13.

บุคลากรกรม

รองศาสตราจารย์ ดร.อิสมาแอ อาลี, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิสมาแอ สนิ (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 06 มีนาคม 2564

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลรอเยะ บินเซ็ง, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิสมาแอ สนิ (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 06 มีนาคม 2564

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รอฮานี มาแจะ, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิสมาแอ สนิ (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 06 มีนาคม 2564

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มะรอนิง สาลามิง, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิสมาแอ สนิ (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 06 มีนาคม 2564

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลฮาซิม ไชชิง, นายอิสมาแอ สนิ, (ผู้สัมภาษณ์), ณ มัสยิด อปีบักกู อัศคี ดติ๊ก ถนน พังเมือง 2 - สะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา, เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2564

นายอับดุลเลาะ ไชะลง, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิบรอเฮง ดอเลาะ, (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2564

นายนิแควอาลี หะยีดอเลาะห์, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิบรอเฮง ดอเลาะ (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2564

นายฮัมกา มะวัง, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิบรอเฮง ดอเลาะ (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2564

นายทวีศักดิ์ ดาโอะ, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิสมาแอ สนิ, (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 06 มีนาคม 2564

นายอาซิ เจ๊ะเต๊ะ, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายพัชชอล อาลฮาดีย์, (ผู้สัมภาษณ์), ณ มัสยิด อปีบักกู อัศคี ดติ๊ก ถนน พังเมือง 2 - สะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา, เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2564

นายอับดุลการิม การ์รี, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายพัชชอล อาลฮาดีย์, (ผู้สัมภาษณ์), ณ สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส, เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2564

นางสาวพาริตะห์ อาลีชู, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิสมาแอ สนิ (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2564

นางสาววิลาวัลย์ ลามะทา, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิสมาแอ สนิ (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 4
กันยายน พ.ศ. 2564

นายชาญดี อาแวหา, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิบรอเฮง ดอเลาะ, (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 13
กันยายน พ.ศ. 2564

นายรุสดีย์ โตฮาร์, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิบรอเฮง ดอเลาะ, (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 15
มกราคม พ.ศ. 2565

นางสาวมือลี๊ะ มามะ, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิสมาแอ สนิ (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 4
กันยายน พ.ศ. 2564

นางสาวฮามี๊ะ ดอเลาะ, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิสมาแอ สนิ (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 4
กันยายน พ.ศ. 2564

นางสาวเจ๊ะรอเมาะ อาแวไช๊ะ, (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายอิสมาแอ สนิ (ผู้สัมภาษณ์), [ออนไลน์], เมื่อวันที่ 4
กันยายน พ.ศ. 2564

บทความวิจัย

**การเรียนรู้และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับโดยใช้กลวิธีลินซ์และเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาอาหรับ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี**

ยูหารี มะเซ่ง* อะหมัดซากี มาหามะ** มุฮัมหมัดซารีฟ หะยีสะมาแอ*** มะซีดี สาแล****
มะวัดะฮ์ จะปะเกีย*****

* อาจารย์ (ภาษาอาหรับ) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาอาหรับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

** อาจารย์ (อิสลามศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

*** ดร. (ภาษาอาหรับ) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาอาหรับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

**** อาจารย์ (อิสลามศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

***** อาจารย์ (ภาษาอาหรับ) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาอาหรับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

วิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อพัฒนาความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับของผู้เรียน 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอาหรับผู้เรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีลินซ์และเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาอาหรับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอาหรับ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบ (t – test for Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่าผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในการจำคำศัพท์โดยใช้กลวิธีลินซ์ของผู้เรียน จากการประเมินก่อนและหลังการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีลินซ์และเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งพบว่าคะแนนการประเมินการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีลินซ์ ค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 24.5 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.802 คิดเป็นร้อยละ 61.25 เปอร์เซนต์ และคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 37.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.871 คิดเป็นร้อยละ 93 เปอร์เซนต์ และมีคะแนนความคงทนเฉลี่ย 34.4 คิดเป็นร้อยละ 86 เปอร์เซนต์ มีค่าสถิติ t เท่ากับ 20.0526 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีลินซ์และเทคนิคการพูดสนทนาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีลิ้นซ์นี้ นอกจากจะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น
แล้วยังสามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์และจำได้นานขึ้นอีกด้วย มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : กลวิธีลิ้นซ์, การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอาหรับ, ความคงทนในการจำคำศัพท์,เทคนิคการพูด เพื่อ
การสื่อสาร

RESEARCH

The learning and Retention of Arabic vocabulary using the LINCS Strategy and Communicative Drills of the first-year students in the Teaching Arabic Department, Faculty of Education Fatoni University

Yuhari Maseng Ahmadzakee Mahama** Muhammadsyarif Hayisama-ae*** Mahsidi Salae**** Mawaddah Japakiya******

** Lecturer (Arabic Language) Lecturer of Teaching Arabic Department, Faculty of Education, Fatoni University*

*** Lecturer (Islamic Studies) Lecturer of Teaching Islamic Studies Department, Faculty of Education. Fatoni University*

**** Ph.D (Arabic) Lecturer of Teaching Arabic Department, Faculty of Education, Fatoni University*

***** Ph.D (Islamic Studies) Lecturer of Teaching Islamic Studies Department, Faculty of Education, Fatoni University*

****** Lecturer of Teaching Arabic Department, Faculty of Education, Fatoni University*

Abstract

This research aims to 1. To develop the resilience of remembering Arabic vocabulary of the learners. 2. To compare the learners' learning achievements on Arabic vocabulary before and after learning management using the LINCS Strategy and Communicative Drills. The sample consisted of first-year students in Arabic Language Teaching. Faculty of Education, Fatoni University The research tools were learning management plans. Arabic Vocabulary Knowledge Quiz The statistics used in the research were the mean ($\bar{x}$), the standard deviation (S.D.) and the difference test. Mean by test (t – test for Dependent Samples)

The results of the research showed that the results of the analysis of the achievement of vocabulary memorization using the LINCS Strategy of the learners. From the pre- and post-experimental evaluation of learning management using the LINCS Strategy and Communicative Drills. There are obvious differences. It was found that the learning

management assessment scores using the Lynch method were The pre-test mean was 24.5, the standard deviation was 1.802, representing 61.25 percent, and the post-test mean score was 37.2, the standard deviation was 0.871, representing 93 percent, and the mean persistence score was 34.4. It was 86 percent with a t statistic of 20.0526. Therefore, it was concluded that the learning management using the Lynch strategy and the conversational technique after the experiment was higher than before the experiment. demonstrated that learning management using this Linz method In addition to increasing the learning achievement of the students higher and can also make the students achieve their objectives and remember them longer. Significant at the 0.05 level

Keywords: LINC Strategy, Arabic vocabulary learning, retention of Vocabulary, Communicative Drills

บทนำ

ภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง ในปัจจุบันภาษาต่างประเทศได้เข้ามามีบทบาทและอิทธิพลต่อประเทศไทยเรา ด้วยเหตุผลในหลายๆปัจจัยเช่น ความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติและถิ่นที่อยู่อาศัยตามสภาพภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์ทางด้านศาสนา ความสัมพันธ์ทางด้านการธุรกิจ ความสัมพันธ์ทางด้านการทูต ความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี การศึกษาวิชาการต่าง ๆ การศึกษาภาษาต่างประเทศโดยตรง และการท่องเที่ยว เป็นต้น ด้วยเหตุผลหลายๆปัจจัยที่ทำให้การศึกษาค้นคว้าภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อพัฒนาภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สองในด้านต่าง ๆ เช่น ในด้านการอ่าน การฟัง การเขียน การพูดและการแปลความหมาย และโดยเฉพาะในด้านการสื่อสารเช่น การสื่อสารทางด้านการศึกษา การสื่อสารทางด้านการธุรกิจ และการสื่อสารทางด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น

นิธิดา อติภทรนันท์ (2541) กล่าวว่า: การสอนคำศัพท์นั้นมีจุดประสงค์ที่ไม่เพียงพอบแต่ให้ผู้เรียนทราบความหมาย แต่ควรจะครอบคลุมถึง ความสามารถในการรำลึกคำได้จึงได้เสนอกลวิธีในการสอนคำศัพท์ที่น่าจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์ได้อย่างถ่องแท้ และระลึกถึงคำที่จะใช้ได้ เช่นการนำเสนอโดยการสาธิต โดยการใช้กริยาท่าทางประกอบคำอธิบายโดยการใช้สื่อการสอนเช่น รูปภาพ หุ่นจำลอง และของจริง การอธิบายโดยใช้สถานการณ์หรือบริบท การใช้คำนิยามเป็นการอธิบายความหมายของคำศัพท์ในภาษาอาหรับ การแสดงให้เห็นความสำคัญของคำศัพท์และคำอื่นและการใช้พจนานุกรม

Nattingar (1988) กล่าวว่า: การเรียนรู้คำศัพท์ ประกอบไปด้วย 2 ปัจจัยหลัก คือความเข้าใจในคำศัพท์และการผลิตคำศัพท์ ความเข้าใจเกิดจากการใช้กลวิธีเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และรวมไปถึงความคงทนในการจำ ด้านผลิตคำศัพท์นั้นเกิดจากการที่ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นจากกลวิธีการเรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถรำลึกถึงคำศัพท์ที่ได้จดจำไว้และนำมาใช้ได้

ผลจากการจัดการเรียนการสอนพิเศษภาษาอาหรับเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาอาหรับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ผู้วิจัยพบว่าผู้เรียนส่วนมากจำคำศัพท์ภาษาอาหรับได้น้อยมาก ถึงแม้จะเรียนเคยเรียน เคยท่องมาแล้ว แต่ไม่สามารถก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ และไม่สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนและนำไปใช้ได้ ด้วยหลายๆปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้ เช่น กระบวนการหรือเทคนิคการสอนที่ผ่านมา ผู้สอนส่วนมากได้เลือกวิธีการสอนแบบเน้นบรรยาย ผู้เรียนจึงขาดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ขาดสื่อการสอนที่เหมาะสม ขาดการสร้างความสนใจของผู้เรียน ฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องศึกษาค้นคว้าหาเทคนิคหรือวิธีการสอนคำศัพท์ภาษาอาหรับที่สามารถเชื่อมโยงคำศัพท์ใหม่กับคำศัพท์เดิมที่มีอยู่ของผู้เรียน และสามารถพัฒนาความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับได้นานขึ้น

วิธีการสอนคำศัพท์โดยกลวิธีลินซ์ (LINCS Strategy) เป็นการสอนวิธีหนึ่งที่น่าสนใจซึ่งจะช่วยพัฒนาความจำและความรู้คำศัพท์ กลวิธีลินซ์ (LINCS Strategy) ซึ่งนำเสนอโดย Ellis (1998) หมายถึง กลวิธีลินซ์ช่วยให้นักเรียนเกิดการเชื่อมโยงระหว่างความหมายของคำศัพท์ใหม่กับความรู้เดิมที่มีอยู่ ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและจดจำในสิ่งที่เรียนมามากขึ้น กลวิธีลินซ์ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. L ([List the part): การบันทึกคำศัพท์ใหม่ คือ การจดบันทึกคำศัพท์ใหม่
2. I (Indicate a reminding word): การกำหนดคำช่วยจำ คือ คำที่ช่วยจำที่เกี่ยวข้องกับการผูกเรื่อง และวาดภาพประกอบ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจำและระลึกได้
3. N (Note a Lincing story): การผูกเรื่อง จุดประสงค์การผูกเรื่อง คือ ฝึกให้ผู้เรียนใช้คำศัพท์ใหม่เชื่อมโยงกับคำศัพท์ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งคือคำที่ผู้เรียนเลือกมาเป็นคำช่วยจำ
4. C (Create a Lincing picture): วาดภาพประกอบ เป็นวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนจำคำศัพท์ได้ ภาพที่วาดขึ้นนั้น ต้องเป็นภาพที่แสดงถึงลักษณะสำคัญของความหมายคำศัพท์ที่เรียนและต้องเกี่ยวเนื่องกับคำสำคัญ
5. S (Self - test): การตรวจสอบ หลังจากสร้างบัตรคำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนต้องสามารถตรวจสอบว่า ตนเองเข้าใจความหมายคำศัพท์และจดจำคำศัพท์นั้นได้หรือไม่

Ellis (1998) ยังได้แนะนำ วิธีการนำกลวิธีลินซ์ไปใช้ในการสอนไว้ 4 ลำดับขั้นดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นแสดงตัวอย่าง (I do it ; teacher Constructed)
- ขั้นที่ 2 ขั้นทดลอง (We do it ; Class Consturcted)
- ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติ (They do it; Cooperative-Group Constructed)
- ขั้นที่ 4 ขั้นทบทวน (You do it ; Individual Constructed)

ผู้วิจัยได้ศึกษาเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือฝึกปฏิบัติที่จะช่วยส่งเสริมในการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้กลวิธีลินซ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นั่นคือเทคนิคการเรียนรู้แบบการฝึกพูดเพื่อการสื่อสาร (Communicative Drills) ซึ่งเป็นการฝึกเพื่อมุ่งเน้นการสื่อสาร เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างคำตอบตามจินตนาการ เช่น พูดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (Situation) พูดตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ (Imaginary Situation) พูดบรรยายภาพหรือสถานการณ์แล้วให้เพื่อนวาดภาพตามที่พูด (Describe and Draw) เป็นต้น

ความคงทนในการจำ กล่าวโดยอาดัม (Adam. 1998 : 9) และชัยพร วิชชาวุธ (2540 : 19) ซึ่งหมายถึง ความสามารถของสมองในการเก็บสิ่งที่เรียนรู้ หรือจากประสบการณ์ที่รับรู้มาแล้ว หลังจากทิ้งไว้ระยะเวลาหนึ่งสามารถระลึกได้หรือคนคว้ามารู้ ในสถานการณ์ที่จำเป็น ซึ่งความคงทนก็คือความจำของผู้เรียนนั่นเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับของผู้เรียนโดยใช้กลวิธีลิ้นซ์และเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอาหรับก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้มีความคงทนในการจำคำศัพท์หลังจากการจัดการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้กลวิธีลิ้นซ์และเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร
2. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอาหรับที่สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยกลวิธีลิ้นซ์และเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาอาหรับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนีที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 10 คน
2. ขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลองวิจัย 7 สัปดาห์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เรื่องการเรียนรู้และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับโดยใช้กลวิธีลิ้นซ์และเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาอาหรับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอาหรับโดยใช้กลวิธีลิ้นซ์ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ทดสอบบอกความหมายของคำศัพท์ และส่วนที่ 2 ทดสอบการนำคำศัพท์ไปใช้ในประโยค แบบทดสอบนี้นำมาใช้ทั้งหมด 3 ครั้ง ดังนี้
 - 1.1 แบบทดสอบก่อนเรียน (ทดลองก่อนทดลอง)
 - 1.2 แบบทดสอบหลังเรียน 1 วัน (ทดลองหลังเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว 1 วัน)
 - 1.3 แบบทดสอบหลังเรียนไป สัปดาห์ (ทดลองหลังเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว 14 วัน)
2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีลิ้นซ์ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอาหรับก่อนการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนโดยใช้กลวิธีลิ้นจี่ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย โดยสอนตามแผนการสอนจำนวน 7 แผน เป็นเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ
3. ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอาหรับหลังการเรียน
4. หลังจากสิ้นสุดการทดลองและทิ้งช่วง 14 วัน ผู้เรียนต้องทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ซึ่งถูกจัดเรียงลำดับข้อใหม่เพื่อวัดความคงทนในการจำคำศัพท์

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) คำนวณจากสูตร ซึ่งใช้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความรู้คำศัพท์ภาษาอาหรับที่การสอนโดยใช้กลวิธีลิ้นจี่ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. วิเคราะห์ผลการศึกษาความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับที่การสอนโดยใช้กลวิธีลิ้นจี่ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสารของผู้เรียน

สรุปผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับก่อนเรียนและหลังเรียนที่สอนโดยใช้กลวิธีลิ้นจี่ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบในชั้นเรียนก่อน หลังการทดลอง 1 วัน และหลังจากทดลอง 14 วัน

ลำดับ	คะแนนก่อน ทดลอง	คะแนนหลัง ทดลอง	คะแนนที่ เพิ่มขึ้น	คะแนนหลังจากทดลอง 14 วัน
1	22	37	15	35
2	27	38	11	37

3	22	38	16	34
4	23	38	15	34
5	26	37	11	32
6	24	35	11	34
7	26	37	11	34
8	24	37	13	3
9	24	37	13	34
10	27	38	11	36
ร้อยละ	61.25	93	31.75	86
$\bar{x}$	24.5	37.2	12.7	34.4
S.D.	1.802	0.871	1.9	1.280

จากตารางที่ 1 ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีลิ้นจี่ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสารของผู้เรียน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 24.5 คิดเป็นร้อยละ 61 เปอร์เซนต์ คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 37.2 คิดเป็นร้อยละ 93 เปอร์เซนต์ และคะแนนเฉลี่ยความคงทนหลังจากทดลอง 1

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบก่อนการทดลอง หลังการทดลองและหลังจากทดลองแล้ว 14 วัน มีค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t ของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง

การทดลอง	N	$\bar{x}$	S.D.	t	sig
ก่อนการทดลอง	10	24.5	1.802	20.0526	.000
หลังการทดลอง	10	37.2	0.871		
หลังจาก 14 วัน	10	34.4	1.280		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีลิ้นจี่ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนแตกต่างกันโดยค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 24.5 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.802 และคะแนนเฉลี่ยหลังการ

ทดลองเท่ากับ 37.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.871 ค่าสถิติ t เท่ากับ 20.0526 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีลิ้นซ์เพื่อความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีลิ้นซ์เพื่อความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และแสดงให้เห็นว่าคะแนนความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับหรือคะแนนหลังจากการทดลอง 14 วัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.4 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.280 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีลิ้นซ์ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้นานขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีประเด็นสำคัญที่อาจนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอาหรับของผู้เรียนหลังจากได้รับการสอนด้วยกลวิธีลิ้นซ์ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสารสูงกว่าก่อนได้รับการสอน อาจกล่าวได้ว่าผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์สูงขึ้น เพราะเหตุผลหลายประการดังนี้

ประการแรก การเรียนคำศัพท์โดยใช้กลวิธีลิ้นซ์ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสารช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความหมายคำศัพท์ใหม่กับความรู้เดิมที่มีอยู่ กลวิธีใช้เสียงโดยในขั้นการกำหนดคำช่วยจำ ผู้เรียนจะเชื่อมโยงความหมายของคำศัพท์ใหม่เข้ากับความหมายของคำศัพท์ที่มีเสียงคล้ายกับคำศัพท์ใหม่ ซึ่งคำศัพท์คำนั้นผู้เรียนจำความหมายได้ดีอยู่แล้ว และผู้เรียนจะเกิดการวาดภาพในใจ เพื่อช่วยในการจำลักษณะที่สำคัญและโดดเด่นของความหมายคำศัพท์ใหม่กลวิธีการใช้เสียงและการใช้จินตนาภาพนั้นเป็นหนึ่งในวิธีในหลายๆกลวิธีความจำ (Memory Strategies) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนได้ในระยะยาว และสามารถดึงกลับมาใช้เมื่อจำเป็นจะต้องทำการสื่อสารและกลวิธีความจำนั้นเป็นพื้นฐานของความเข้าใจในการเรียนรู้ (Oxford 1990) ซึ่ง Ausubel (1963) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีอยู่ในสมองของผู้เรียนแล้ว

ประการที่สอง นอกจากการเรียนคำศัพท์โดยใช้กลวิธีลิ้นซ์ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความหมายของคำศัพท์ใหม่กับความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว ในขั้นของการบันทึกคำศัพท์ใหม่ (List the Part) ซึ่งผู้เรียนจะมุ่งความสนใจไปสู่ความหมายเฉพาะของคำที่สัมพันธ์กับบทเรียนกำหนดความสนใจไปที่บริบทของความหมายในบทเรียนแทนที่จะพยายามจำความหมายอื่นของคำศัพท์ด้วย

ประการที่สาม การเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้กลวิธีลินซ์ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสารซึ่งผู้เรียนจะลงมือบันทึกคำศัพท์ลงในบัตรคำตามขั้นตอน LINC เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะผู้เรียนจะต้องฝึกคิดและฝึกพูดประโยคสั้นๆ ด้วยตนเอง การให้ผู้เรียนมีสมุดบันทึกเพื่อบันทึกสิ่งที่เรียน เป็นการสอนให้ผู้เรียนฝึกใช้กลวิธีการวางแผนการเรียนรู้โดยการจัดรวบรวมให้เป็นระบบ (Organizing) ซึ่งเป็นหนึ่งในกลวิธีอภิปัญญา (Metacognition Strategy) Oxford (1990) กล่าวคือ การใช้กลวิธีอภิปัญญา (Metacognition Strategy) ควบคู่ไปกับกลวิธีความรู้ความเข้าใจ เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดีขึ้นเนื่องจากผู้เรียนเกิดการรวบรวมจัดระบบและเชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

ประการสุดท้าย การเรียนคำศัพท์โดยใช้กลวิธีลินซ์ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร จัดเป็นรูปแบบการส่งเสริมทักษะการสื่อสาร เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างคำตอบตามจินตนาการ เช่น พูดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง พูดตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ พูดบรรยายภาพหรือสถานการณ์แล้วให้เพื่อนวาดภาพตามที่พูด อีกทั้งยังเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ให้ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการสื่อสาร ส่งเสริมทักษะทางสังคม ซึ่งการอยู่ด้วยมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน ทักษะการทำงานด้วยกัน สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วส่งเสริมที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น

2. จากการศึกษาความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับโดยใช้กลวิธีลินซ์ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร หลังเรียนผ่านไปแล้ว 14 วัน พบว่า ผู้เรียนมีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับหลังจากสิ้นสุดการเรียนไปแล้ว 14 วัน เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีลินซ์ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร มีขั้นตอนในการฝึกผู้เรียนให้นึกถึงความหมายหลาย ๆ ครั้ง โดยการกำหนดคำศัพท์ใหม่ ๆ การกำหนดคำช่วยจำ การแต่งประโยคเป็นเรื่องราวตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง พูดตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ และฝึกให้เชื่อมโยงความหมายหลาย ๆ วิธี ด้วยขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้ผู้เรียนได้เจอคำศัพท์นั้นบ่อย ๆ ทำให้ผู้เรียนสามารถจำคำศัพท์นั้นได้

นอกจากขั้นตอนกลวิธีลินซ์จะช่วยให้ผู้เรียนจำคำศัพท์ได้ดีแล้ว เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือฝึกปฏิบัติ ซึ่งเป็นกลไกขับเคลื่อนที่สามารถช่วยส่งเสริมในการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้กลวิธีลินซ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วยเช่นกัน นั่นคือเทคนิคการเรียนรู้แบบการฝึกพูดเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนจะหมุนเวียนเปลี่ยนสลับคู่ใหม่ทุก ๆ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ฝึกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของคู่ใหม่ของตนด้วย เพราะการแลกเปลี่ยนการสื่อสาร ทักษะประสบการณ์และวิธีการ ทำให้สมองทำงานอย่างล้าลึก (Lyman,

1981) เช่น กระบวนการสัมพันธ์ความหมาย การสร้างภาพในสมอง จะช่วยให้การเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียนดียิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป จากการอภิปรายผลการวิจัยทั้งหมดข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้คำศัพท์โดยการใช้กลวิธีลิ้นซ์ร่วมเทคนิคการพูดเพื่อการสื่อสาร สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำคำศัพท์ได้นานขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผู้สอนที่สอนเนื้อหาเกี่ยวกับการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเรื่องการฝึกทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น
2. ผู้สอนควรการพัฒนาแบบฝึกทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับในหลาย ๆ ระดับชั้น ที่สามารถทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะในระดับสูงขึ้นต่อไป
3. ควรเพิ่มระยะเวลาในการทดลองให้มากขึ้น เพื่อฝึกฝนความชำนาญในการพัฒนาทักษะการจำคำศัพท์ภาษาอาหรับ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้นวัตกรรมอื่น ๆ หรือเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ที่ช่วยส่งเสริมในการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้กลวิธีลิ้นซ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

นิธิดา อติภทรนันท์. (2541). *การสอนคำศัพท์*. เอกสารประกอบกระบวนการวิชา 058450.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

Elis, Edwin S. (1998). *Visual and Auditory LINC'S to Background Knowledge: A Key for Learning New Tems*. Available at [http / www. ldonline. org / d _ indepth teaching techniqueslelis _ lincs. pdf](http://www.ldonline.org/d_indepth_teaching_techniqueslelis_lincs.pdf).

Nattinger,J. (1998). *Some Cument Trends in Vocabulary Teaching in Carfer,R*.

Layman, F. (1981), *Think-Pair-Share*, Retrieved Aug. 15, 2007, Available at: [http: // www.wcer.wisc.deu/archive](http://www.wcer.wisc.deu/archive).

Oxford, R. L. (1990). *Language Learning Strategies: What Every Teadershould Know*. New York: Newbury Hous0e.

บทความวิจัย**การพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา**

นุรฮัสวานี บอตอ* เฟรดาว สุไลมาน*

*อาจารย์ประจำสาขาภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่น และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 29 คน การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลในช่วงภาคการศึกษาที่ 1 ของปีการศึกษา 2565 เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจำนวน 5 เรื่อง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่า t-test ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า 1) หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.41/83.72 มากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษหลังการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.65)

คำสำคัญ : หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ บริบทท้องถิ่น

RESEARCH

The Development of Electronic English Storybooks in Local Contexts to Enhance English Reading Skills for Prathomsuksa 4 Students at Demonstration School of Yala Rajabhat University

Nurhaswanee Boto Fraydau Sulaiman**

**Lecturer in English and Educational Technology Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University*

Abstract

This research aims: 1) to develop and test the efficiency of electronic English storybooks in local contexts to enhance English reading skills for Prathomsuksa 4 students at Demonstration School of Yala Rajabhat University 2) to compare the achievement of students' English reading skills before and after using electronic English storybooks in local contexts and 3) to evaluate the students' satisfaction of electronic English storybooks in local contexts to enhance English reading skills. The target group included 29 Prathomsuksa 4 students at Demonstration School of Yala Rajabhat University in the first semester of academic year 2022. The instruments used in this study were 1) 5 electronic English storybooks in local contexts 2) pre- and post-tests on English reading skills and 3) questionnaires on students' satisfaction of electronic English storybooks in local contexts to enhance English reading skills. The data were analyzed by using percentage, t-test, mean scores and standard deviation. The findings show that 1) the efficiency of electronic English storybooks in local contexts was at 81.41/83.72 higher than the required criterion at 80/80. 2) The students' achievement of English reading skills after using electronic English storybooks in local contexts was significantly higher than before using the electronic English storybooks in local contexts at 0.01 level. Moreover, 3) the students' satisfaction of electronic English storybooks in local contexts to enhance English reading skills was at a very high level (Mean = 4.65).

Keywords: Electronic English Storybooks, Local Contexts

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) หลายระลอกที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสร้างความเปลี่ยนแปลงต่อความเป็นอยู่ของประชากรโลกทั้งทางด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และที่สำคัญคือต่อระบบการศึกษา ตามรายงานที่ UNESCO (2022) ได้เปิดเผยว่า นักเรียนจำนวนกว่า 1.5 พันล้านคนได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา และระบบการศึกษาทั่วโลกได้รับความเสียหายทำให้อยู่ในช่วงเวลาของการฟื้นฟูจากผลกระทบที่เกิดขึ้น ถึงแม้ว่าในปัจจุบันสถานศึกษาสามารถกลับมาจัดการเรียนการสอนตามปกติแล้วก็ตาม การปรับตัวของทุกภาคส่วนของระบบการศึกษาเมื่อประสบกับสถานการณ์ฉุกเฉินจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถดำเนินต่อไปได้ในทุกสถานการณ์ ดังนั้นในอีกมุมหนึ่งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาจึงเป็นตัวแปรในการสร้างความเปลี่ยนแปลงและเป็นตัวขับเคลื่อนในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในระบบการศึกษาไทย เนื่องจากระบบการศึกษาที่ดีควรมีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ทันต่อสถานการณ์และเหมาะสมต่อบริบทแวดล้อมที่ไม่ใช่แค่ในประเทศแต่เป็นของโลก การบริหารจัดการระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องปรับตัวไปสู่การศึกษาที่กำลังสอง ที่จะเปลี่ยนจาก One-Size-Fits-All ไปสู่การตอบโจทย์การเรียนรู้และการพัฒนารายบุคคลมากยิ่งขึ้น (สุวิมล มธุรส, 2564: 33-42) ซึ่งสอดคล้องกับที่ สุภาภรณ์ พรหมบุตร (2563) ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีว่าจะเป็นความปกติใหม่ (New Normal) ที่เมื่อเวลาผ่านไปก็จะทำให้เกิดความคุ้นชินจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม

จากอุปสรรคด้านการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนไทย โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563-2565 ในรายวิชาภาษาอังกฤษ ทั้งระดับประเทศ (Mean: 43.55 39.22 และ 37.62 ตามลำดับ) และระดับภาค 7 ซึ่งเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยรวมจาก 3 จังหวัดชายแดนใต้ประกอบด้วย จังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส (Mean: 33.61 31.11 และ 30.29 ตามลำดับ) ลดลงอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาสามปี ที่สำคัญเมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศและระดับภาค 7 ทั้งสามปีแล้วนั้น แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าระดับประเทศอย่างชัดเจน (สำนักงานศึกษาธิการภาค 7, 2565: 29) ทำให้การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนในพื้นที่เป็นสิ่งที่นักการศึกษาควรให้ความสำคัญอย่างเร่งด่วน เนื่องจากสารสนเทศที่สำคัญทั้งทางด้านวิทยาการต่าง ๆ สังคม เศรษฐกิจ และการศึกษาที่เป็นความรู้ส่วนใหญ่เผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษเกือบทั้งสิ้น ดังนั้นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการศึกษาทุกระดับชั้น และควรเริ่มพัฒนาตั้งแต่วัยแรกเริ่มสำหรับนักเรียนตั้งแต่ระดับการศึกษาพื้นฐานตอนต้น รวมทั้งการจะเรียนภาษาอังกฤษได้นั้น ต้องอาศัยการฝึกฝนทักษะทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จากทักษะที่กล่าวมาทั้งหมด ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่

สำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นเครื่องมือที่แสวงหาความรู้ และการมีทักษะการอ่านที่ดีจะช่วยให้เรียนวิชาต่าง ๆ ได้ดีอีกด้วย (นาตยา ทิพย์ไสยาสน์ , 2561: 1)

นอกจากนี้ สำลี รักสุทธี (2553: 12) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น และยังส่งผลต่อการฟัง การพูด การเขียน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาความรู้ ความคิด การแก้ปัญหา การพัฒนาบุคลิกภาพ และการปรับตัวในสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องตามหลักการ ข้อที่ 3 ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ระบุว่า “ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดย ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543) การใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้อง กับรายงานผลการวิจัยที่ ฮาซัน ละลูสุมา (2561: 49-62) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือนิทานส่งเสริมการอ่าน ชุดวัฒนธรรมและการละเล่นพื้นบ้าน 3 จังหวัดชายแดนใต้ (Culture and Folk game) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการใช้นิทานเพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษนั้นมีประสิทธิผล ในทางเดียวกัน Harmon (2003: 51) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของนิทานไว้ว่า นิทานส่วนมากมีเนื้อหาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนภาษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะที่จำเป็น เช่น การคาดเดาเนื้อเรื่องจากภาพประกอบในหนังสือซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจ นักเรียนจึงได้พัฒนาทักษะการอ่าน การเล่าเรื่อง การสรุปความ การฝึกใช้คำศัพท์ วลี หรือประโยคซ้ำ ๆ รวมถึงการการออกเสียง นอกจากนี้นิทานยังเป็นสื่อที่สำคัญอย่างหนึ่งที่สัมพันธ์กับการสอนวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นที่นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สามารถนำมาสอนนักเรียนด้านคุณธรรม และยังสามารถนำมาบูรณาการกับกลุ่มวิชาอื่นอีกด้วย ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Carrell (1984: 441-469) ที่ได้เน้นความสำคัญของภูมิความรู้เดิม ความคุ้นชิน และความเข้าใจในวัฒนธรรม จะช่วยส่งเสริมความเข้าใจในบทอ่านในภาษาที่สองได้ดีขึ้น และสอดคล้องกับ Brown (2006) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การนำนิทานและเรื่องเล่ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการฟัง และเข้าใจคำศัพท์ การออกเสียง และประโยคได้ ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษจากนิทานที่มีการเรียงร้อยเนื้อหาที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นอย่างเหมาะสมจะเป็นแรงเสริมที่ดีในการเรียนรู้ และที่สำคัญการบูรณาการบริบทท้องถิ่นเข้ามาในเนื้อหาของนิทานจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ด้วยความสนุกสนานได้ง่ายขึ้น และสร้างแรงกระตุ้นในการเรียนรู้ภาษาเป็นอย่างดี

ด้วยการนี้ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในยุคปกติใหม่ (New Normal) ที่ใช้เทคโนโลยีในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นสื่อการสอนที่ตอบโจทย์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งตรงกับที่ จิระพันธ์ เตมะ (2545: 2-7)

ได้กล่าวถึงข้อดีของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-book (Electronic Book) ว่าเป็นแฟ้มเอกสารหรือหนังสือที่บรรจุเนื้อหา ความรู้ต่าง ๆ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีทั้งภาพและเสียงโดยสามารถอ่านเนื้อหาพร้อมกับรับฟังและชม ภาพบนจอคอมพิวเตอร์ได้ทั้งแบบพกพา และแบบตั้งโต๊ะโดยเนื้อหาความรู้ในเอกสารมีความเหมือนกันกับหนังสือที่เป็นเล่มๆ เป็นสื่อการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีการจัดระบบการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรม เสริมการเรียนรู้เป็นอย่างดี ให้ผู้เรียนสามารถอ่านและเรียนรู้เนื้อหาสาระในเล่มได้ตามความสนใจและความแตกต่างของแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ฝึกทักษะหรือแบบฝึก แล้วสามารถตรวจสอบความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองจากโปรแกรมที่มีอยู่ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งการนำเทคโนโลยีรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาผนวกกับหนังสือนิทานภาษาอังกฤษทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงสื่อการสอนเพื่อพัฒนาการอ่านได้สะดวก ประหยัด และฉับไวขึ้น ทำให้การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ ซึ่งเหมาะสมกับสถานการณ์ปกติใหม่ในยุคปัจจุบัน

นอกจากนี้การที่ผู้วิจัยเลือกนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเป็นกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงในการวิจัย เรื่องการพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลานั้น เนื่องจากทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ต้องใช้พื้นฐานความรู้ด้านคำศัพท์ วลี ประโยค และหลักไวยากรณ์ เพื่อเข้าใจความหมายที่ถูกต้องของเนื้อหาของบทเรียนตามหลักสูตร และบริบทท้องถิ่นที่แทรกในเนื้อหา ดังนั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงเป็นชั้นเรียนที่เหมาะสมต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และทัศนคติที่ดีต่อการอ่านภาษาอังกฤษ ทั้งยังสามารถพัฒนากิจกรรมการอ่านได้อย่างต่อเนื่องจนถึงระดับประถมศึกษาตอนปลายปีที่ 6 เพื่อสร้างความคงทนด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษได้ นอกจากนี้โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พัฒนามาจากศูนย์เด็กเล็กวิทยาลัยครู ก่อตั้งขึ้นโดยคณะอาจารย์ภาควิชาอนุบาลศึกษาวิทยาลัยครูยะลา เมื่อ พ.ศ. 2519 เป็นต้นมา จนกระทั่งปีการศึกษา 2528 ท่านอธิการบดีกรมฝึกหัดครู นายเดโช สวานานนท์ ได้มีนโยบายให้วิทยาลัยครู จัดตั้งโรงเรียนสาธิตฯ เพื่อจัดประสบการณ์โดยตรงแก่นักเรียนวิชาชีพครู ตลอดจนให้คณาจารย์ได้ศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเป็นแบบอย่างในการจัดการศึกษา ซึ่งในปัจจุบันได้มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับเตรียมอนุบาลศึกษา อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาจึงเป็นพื้นที่วิจัยที่เหมาะสมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และที่สำคัญยังมีโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการดำเนินการวิจัย ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สามารถดำเนินตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่วางไว้ ที่สำคัญสามารถพัฒนาสื่อการสอนและนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนในพื้นที่การศึกษาต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้นิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 29 คน

ตัวแปร

ตัวแปรต้น หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษและความพึงพอใจของนักเรียน หลังการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจำนวน 5 เรื่อง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้นิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยดำเนินการวิจัยเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่1 พัฒนาและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหาและองค์ประกอบของหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ จากหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ในรายวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2 สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่

1.2.1 สื่อนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ 1) We can do it! (Ameen and Aman) 2) Ameen and Her Strong Body 3) The Best Sunday of Hassan 4) Maryam on Eid al-Fitr Day และ 5) Alif's Daily Routine ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ในรายวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) I can do it. 2) My Body 3) Weather and Seasons 4) Clothes และ 5) Daily Routine

1.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ แบบปรนัย จำนวน 25 ข้อ

1.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ แบบปลายปิด จำนวน 12 ข้อ

ระยะที่ 2 ประเมินคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษและด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 คนพบว่า

2.1 หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจำนวน 5 เรื่อง ซึ่งได้รับการประเมินคุณภาพสื่อ โดยได้ค่าเฉลี่ยที่ได้อยู่ในระดับ 4.82 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด โดยที่แบบประเมินคุณภาพสื่อเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 17 ข้อ เกี่ยวกับคุณภาพสื่อ 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านการออกแบบ ด้านกิจกรรมประกอบสื่อการสอน และด้านการใช้งานและความคงทน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาซึ่งให้ความหมายเป็นคุณภาพ 1-5 ระดับ (น้อยที่สุด/น้อย/พอใช้/มาก/มากที่สุด)

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ แบบปรนัย จำนวน 25 ข้อ ได้นำมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามเป็นรายข้อกับวัตถุประสงค์ในการวัด (Item Objective Congruency Index: IOC) โดยมีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 เมื่อนำไป ทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถหรือพื้นฐานใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าคุณภาพของแบบทดสอบพบว่า มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.87 ค่าความยากง่ายของข้อคำถามอยู่ในระดับ 0.2-0.8 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ที่ 0.2 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้นิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ได้นำมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามเป็นรายข้อกับวัตถุประสงค์ในการวัด (Item Objective Congruency Index: IOC) โดยมีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ระยะที่ 3 นำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 29 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยมีลำดับขั้นดังนี้

3.1 ทดสอบก่อนเรียน

3.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีการใช้นิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 เรื่อง (1 เรื่องต่อ 1 หน่วยการเรียนรู้) ในรายวิชาภาษาอังกฤษ โดยนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ 1 เรื่อง ใช้เวลา 2 คาบเรียน (คาบเรียนละ 50 นาที) รวมทั้งสิ้น 10 คาบเรียน

3.3 ทดสอบหลังเรียน

3.4 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้นิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

ระยะที่ 4 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลรายงานวิจัย โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยการหาค่าประสิทธิภาพของสื่อ (E1, E2)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้สถิติทดสอบ (T-Test)

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้นิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งใช้การให้คะแนน 5 ระดับ (5-likert scale) โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเป็นลำดับขั้นตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1) ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลของการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ซึ่งกลุ่มเป้าหมายมีจำนวน 29 คน ในเทอมการศึกษาที่ 1 ของปีการศึกษา 2565 ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผล และได้ข้อสรุปดังนี้

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คะแนน	จำนวน นักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ร้อยละ	ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2)
คะแนนระหว่างเรียน (E1)	29	51	41.52	81.41	81.41
คะแนนหลังเรียน (E2)	29	25	20.93	83.72	83.72

จากตารางที่ 1 เมื่อนำผลค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษระหว่างเรียนและหลังเรียนที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามกระบวนการ E1/E2 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่างเรียนและหลังเรียนมีค่าประสิทธิภาพเป็น 81.41/83.72 ซึ่งค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนระหว่างเรียนเล็กน้อย สามารถสรุปได้ว่าหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ถือได้ว่าผู้วิจัยได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้วางไว้

2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับของกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 29 คน มาวิเคราะห์และได้ผลจากการประมวลผลข้อมูลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้หนังสือนิตานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t-Test	Sig.
ก่อนเรียน	29	12.83	2.24	24.80	0.00
หลังเรียน	29	20.93	1.53		

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ก่อนและหลังการใช้หนังสือนิตานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 12.83 และ 20.93 ตามลำดับ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษหลังการใช้หนังสือนิตานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้นจากก่อนเรียนอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้พบว่า เมื่อนำค่าคะแนนมาวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลก่อนและหลังการใช้หนังสือภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ โดยใช้สถิติทดสอบ (T-Test) พบว่าผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษหลังการใช้หนังสือนิตานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสรุปได้ว่าหนังสือนิตานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

3) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้นิตานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยได้สำรวจความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 29 คน ต่อการใช้นิตานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งสามารถสรุปผลตามตารางดังนี้

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้นิตานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1. มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับความรู้ในบทเรียน	4.48	0.57	มาก
2. มีเนื้อหาที่น่าสนใจและสนุกสนาน	4.86	0.35	มากที่สุด
3. มีเนื้อหาที่สอดแทรกการบูรณาการบริบทท้องถิ่นอย่างเหมาะสม	4.59	0.50	มากที่สุด
4. ใช้ภาษาอังกฤษที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไป	4.45	0.51	มาก
5. มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษ	4.76	0.44	มากที่สุด
6. มีรูปแบบและขนาดตัวหนังสือที่ชัดเจนและอ่านง่าย	4.72	0.45	มากที่สุด
7. มีรูปภาพที่ชัดเจน สีสันสดใส น่าดึงดูด	4.72	0.45	มากที่สุด
8. มีความสะดวกและง่ายต่อการใช้งาน	4.48	0.57	มาก
9. มีความทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์การเรียนรู้ในปัจจุบัน	4.79	0.49	มากที่สุด
10. ทำให้การอ่านภาษาอังกฤษเป็นเรื่องง่ายขึ้น	4.52	0.63	มากที่สุด
11. ทำให้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษดีขึ้น	4.55	0.57	มากที่สุด
12. ทำให้ชอบการอ่านภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.83	0.38	มากที่สุด
รวม	4.65	0.08	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้นิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อ พบว่า หัวข้อ “มีเนื้อหาที่น่าสนใจและสนุกสนาน” ($\bar{x}$ = 4.86) อยู่ในลำดับที่มากที่สุด หัวข้อ “ทำให้ชอบการอ่านภาษาอังกฤษมากขึ้น” ($\bar{x}$ = 4.83) อยู่ในลำดับที่รองลงมา และหัวข้อ “ภาษาที่ใช้ไม่ยากหรือง่ายเกินไป” ($\bar{x}$ = 4.45) อยู่ในลำดับท้ายที่สุดจากทั้งหมด แต่ก็ยังอยู่ในระดับมากของความพึงพอใจ ฉะนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นส่งผลต่อความพึงพอใจในระดับมากที่สุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีค่า

ประสิทธิภาพเท่ากับ 81.41/83.72 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ 80/80 หมายความว่าสื่อนิทานที่มีประสิทธิภาพนั้นส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา ไชยฤกษ์ ประกอบ ไจมัน และกรวรรณ สืบสม (2561) เรื่องการพัฒนาหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์เสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า สื่อหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (E1/E2) เท่ากับ 78.73/79.67 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญ และ ผลการเปรียบเทียบคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .005 ซึ่งผลการวิจัยมีทิศทางตรงกับงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดนิทานคุณธรรมภาษาอังกฤษที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจังหวัดยะลา ซึ่งได้ทำการทดลองกับนักเรียนจำนวน 83 คน จากการเลือกแบบเจาะจง โดยผลของการทดสอบประสิทธิภาพของชุดนิทาน English Morality Tale Series ที่ประกอบด้วยจำนวน 6 เรื่อง คือ เรื่องที่ 1 Giving a Helping Hand เรื่องที่ 2 Maintaining Discipline เรื่องที่ 3 Living Frugally เรื่องที่ 4 Loving Your Dwelling เรื่องที่ 5 Being Honest และเรื่องที่ 6 My Great Diligence อยู่ในเกณฑ์ 81.97/80.29 (สาวิตรี มะดอมะ, 2563: 386-396)

2. การเปรียบเทียบประสิทธิผลก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สถิติทดสอบ (T-Test) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษหลังการใช้หนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัย เรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้สื่อวัฒนธรรมท้องถิ่นตามแนวการอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักศึกษา มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความ เข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่เรียนด้วยสื่อวัฒนธรรมท้องถิ่นตามแนวการสอนอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ มีแรงจูงใจในการเรียนอยู่ใน ระดับมากเช่นกัน (พนาน้อย รอดชู, 2563 : 154-166) นอกจากนี้การใช้นิทานยังสามารถนำไปพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษอื่น ๆ ได้ ดังเช่นที่ พรพิทศ พุนใจสม และกันต์ดนัย วรจิตติพล (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่องการใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียน สูงขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 55 ความพึงพอใจโดยรวมต่อกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด และจากการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่า นักเรียนมีความชื่นชอบและความรู้สึกสนุกสนานต่อการจัดกิจกรรม ซึ่งตรงกับ ทฤษฎีของ Vygotsky (1978) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ต้องเริ่มจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม ฉะนั้นจากการจัด

กิจกรรมผ่านนิทาน และการแทรกบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่นที่คุ้นชินสามารถกระตุ้นบรรยากาศในการเรียนรู้เชิงบวก ส่งเสริมความเข้าใจคำศัพท์ วลี หรือประโยคภาษาอังกฤษที่ใช้ในการสื่อสารผ่านบทอ่านและบทฟัง เนื่องจากฐานความรู้เดิมจากเรื่องรอบตัวสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ใหม่ในระดับที่สูงขึ้น และช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นอีกด้วย

3. ความพึงพอใจต่อการใช้นิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$) ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่านิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่สนุกและมีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาที่นักเรียนเรียน นอกจากจะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้แล้วนั้นยังสามารถเป็นแรงกระตุ้นและจูงใจให้นักเรียนพัฒนาตนเองนอกห้องเรียนได้อีกด้วย เห็นได้จากค่าเฉลี่ยสูงสุดสองอันดับแรกของระดับความพึงพอใจ คือ หัวข้อ “มีเนื้อหาที่น่าสนใจและสนุกสนาน” ($\bar{x} = 4.86$) และ หัวข้อ “ทำให้ชอบการอ่านภาษาอังกฤษมากขึ้น” ($\bar{x} = 4.83$) ซึ่งสอดคล้องกับที่ Brock (1990: 23) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะการอ่านที่ดีของนักเรียนสามารถพัฒนาผ่านการใช้บทความที่เกี่ยวข้องกับนวนิยาย เรื่องสั้น และนิทานที่เป็นเรื่องราวที่นักเรียนคุ้นเคยและมีพื้นฐานความรู้เดิม ดังนั้น การออกแบบสื่อการสอนที่ตรงกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อสร้างแรงจูงใจและทัศนคติที่ดี และส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรมีคุณสมบัติตรงตามเอก ประสพการณ์สอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ทักษะการใช้เทคโนโลยี และความเข้าใจบริบทท้องถิ่นในระดับที่ดี

1.2 โรงเรียนควรมีโครงสร้างพื้นฐานที่เกื้อหนุนต่อการนำสื่อไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ดีได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้กับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายและเพิ่มขึ้น เพื่อสามารถนำไปขยายผลเพื่อใช้ในพื้นที่ ๆ มีบริบททางท้องถิ่นที่แตกต่างกันออกไป

2.2 ควรมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหนังสือนิทานภาษาอังกฤษอิเล็กทรอนิกส์ที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ต่อไป เช่น การเขียน หรือการสื่อสารภาษาอังกฤษ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- จินตนา ไชยฤกษ์ ประกอบ ใจมั่น และกรวรรณ สืบสม. (2561). การพัฒนาหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์เสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารนาครบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราช*, 11(1), 117-126.
- จิระพันธ์ เดมะ. (2545). หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ Electronic Book. *วารสารวิทยบริการ*, 13(1), 2-7.
- นาตยา ทิพย์ไสยาสน์. (2561) การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ3R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- พนาน้อย รอดชู. (2563). การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้สื่อวัฒนธรรมท้องถิ่นตามแนวการอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม*, 7(10), 154-166.
- พรพิศ พุนใจสม และกันต์ดนัย วรจิตติพล. (2562). การใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 10(1), 147-165.
- สาวิตรี มะดอมะ. (2563). พัฒนาชุดนิทานคุณธรรมภาษาอังกฤษที่บูรณาการบริบทท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจังหวัดยะลา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 16(3), 386-396.
- สุภาภรณ์ พรหมบุตร. (2563). New normal กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2565. เข้าถึงจาก: <https://dsp.dip.go.th/th/category/2017-11-27-08-04-02/2020-06-29-14-39-49>.
- สุวิมล มธูรส. (2564). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค New Normal Covid-19. *วารสารรัชภาคย์*, 15(40), 33-42.
- สำลี รักสุทธี. (2553). *การจัดทำสื่อวัฒนธรรมและแผนประกอบสื่อวัฒนธรรม*. นนทบุรี: เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 7. *รายงานการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ประจำปีการศึกษา 2565*. ยะลา: สำนักงานศึกษาธิการภาค 7.
- ฮาซัน ละลุสามา. (2561). การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้หนังสือนิทานส่งเสริมการอ่าน ชุดวัฒนธรรมและการละเล่นพื้นบ้าน 3 จังหวัดชายแดนใต้ (Culture and Folk game) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*, 2(5), 49-62.

- Brock, M.N. (1990). The Case for Localized Literature in the ESL Classroom. *English Teaching Forum*, 28(3), 22-25.
- Brown, J.L.M. (2006). Rhymes, Stories and Songs in the ESL Classroom. *The Internet TESL Journal*, 12(4). Retrieved April 2022, from <http://iteslj.org/Articles/Brown-Rhymes.html>
- Carrell, P.L. (1984). The Effects of Rhetorical Organization on ESL Readers. *TESOL Quarterly*, 18(3), 441-469.
- Harmon, N. (2003). *Thai TESOL Focus*, 16(2). 51-53.
- UNESCO. (2022). Education: from school closure to recovery. Retrieved April 2022, from <https://www.unesco.org/en/covid-19/>
- Vygotsky, L.S. (1987). *Mind in Society: the Development of Higher Psychological Process*. Boston: Harvard University Press.

บทความวิจัย**การพัฒนาผลทางการเรียนวิชาภาษาอาหรับ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยเทคนิค project based learning ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี**

ฟัตฮี จะปะเกีย* นาดีเราะห์ เวะแห** สิริวรรณ ขุนดำ*** Moustafa Abdelkader Elsharkawy****
มะซีดี สาละ*****

*ดร. (ภาษาอาหรับ) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาอาหรับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

**ครูวิทยากรอิสลาม โรงเรียนชุมชนบ้านสาบัน ตำบลสาบัน อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

***อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาอาหรับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

****ดร. (ภาษาอาหรับ) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาอาหรับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

*****ดร. (อุศุลุดดีน) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้พบปัญหานักเรียนบางกลุ่มที่มีผลการเรียนในรายวิชาภาษาอาหรับอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากมีความเบื่อหน่ายและไม่อยากเรียนภาษาอาหรับในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิม งานวิจัยเล่มนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยเทคนิค Project-based Learning โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 16 คน โรงเรียนสามารถดีวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องมารยาทในอิสลาม โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยเทคนิค Project-based Learning ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทยา และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องมารยาทในอิสลาม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยเทคนิค Project-based Learning จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบผลการวิจัยพบว่า 1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอาหรับ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนทดสอบก่อนเรียน ค่าเฉลี่ย $(\bar{x})$ เท่ากับ 12.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.66 และมีคะแนนทดสอบหลังเรียน ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ เท่ากับ 12.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.96 2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาภาษาอาหรับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : Teach Less Learn More, Project-based Learning, โรงเรียนสามารถดีวิทยา

RESEARCH

The development of learning outcomes in Arabic subjects by using Teach Less Learn More by project based learning techniques of Mathayomsuksa 2 students, Samadee Wittaya School, Sai Buri District, Pattani Province

Fathi Chapakia Nadirah Wohae** Siriwan Khundam*** Moustafa Abdelkader Elsharkawy**** Mahsidi Salae******

**Dr. (Arabic) Lecturer of Teaching Arabic Department, Faculty of Education, Fatoni University*

***Islamic Teacher of Ban Saban Community School, Saban Subdistrict, Yaring District, Pattani Province*

**** Lecturer of Teaching Arabic Department, Faculty of Education, Fatoni University*

*****Dr. (Arabic) Lecturer of Teaching Arabic Department, Faculty of Education, Fatoni University*

****** Dr. (Usul al-Din) Lecturer of Teaching Islamic Department, Faculty of Education, Fatoni University*

Abstract

In this research, the researcher found a problem of some groups of students with low grades in Arabic subjects. Because they are bored and do not want to learn Arabic in the traditional way of teaching and learning. This research book The purpose of this study was to study and compare the learning achievements in Arabic subjects of Mathayomsuksa 2, students received from the Teach Less, Learn More method of learning using Project-based Learning techniques. Studying in Grade 2/3, Academic Year 2022, 16 students at Samart Dee Wittaya School Under the Office of the Private Education Commission, Sai Buri District, Pattani Province Data collection tools include learning management plans. etiquette in islam by teaching less, learn more by project-based learning techniques, grade 2, Samadee Wittaya School and an achievement test etiquette in islam The learning management was Teach Less, Learn More by Project-based Learning technique for 20 items. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation and testing. 1. A study of learning achievement in language subjects for of students in grade 2 had pre-test scores, mean ($\bar{x}$) was 12.25, standard deviation (S.D.) was 3.66 and post-test scores, mean $\bar{x}$ was 12.87, and standard deviation (S.D.) was 3.96. 2. The development of learning achievement in Arabic subject of Mathayomsuksa 2 students after learning was higher than before learning at the statistical significance level of .05.

Keywords: Teach Less Learn More, Project-based Learning, Samadee Wittaya School

บทนำ

การศึกษา คือ การสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นมีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ว่าในการจัดการศึกษานั้นมุ่งเน้นผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบและตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาการเรียนจะต้องจัดให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาทุกสถานที่ประสานความร่วมมือทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547: 1)

การเรียนการสอนภาษาอาหรับส่วนใหญ่จะเน้นในด้านการสื่อสาร โดยมุ่งเน้นฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ได้แก่การฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งทักษะทั้ง 4 เป็นสาระหนึ่งในหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับไว้ว่า “เข้าใจกระบวนการฟัง พูด อ่าน และเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ตีความบทบัญญัติอิสลามและสื่อความหมายของบทบัญญัติอิสลามได้” (กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 10)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนในโรงเรียนสามารถดีวิทยา อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาที่มีหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเต็มรูปแบบ จากการจัดการเรียนการสอนภาษาอาหรับในรูปแบบเดิมคือ ให้นักเรียนอ่านเนื้อหา ท่องจำคำศัพท์และเนื้อหาด้านไวยากรณ์ตามหนังสือเป็นรายบุคคล จึงทำให้นักเรียนบางคนที่มีผลการเรียนในรายวิชาภาษาอาหรับต่ำ รวมถึงนักเรียนที่มีผลการเรียนในรายวิชาภาษาอาหรับสูง รู้สึกไม่อยากเรียน เนื่องจากเบื่อหน่ายในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบเดิม จนทำให้ผลการเรียนของรายวิชาภาษาอาหรับไม่ค่อยเป็นน่าพอใจกับตัวนักเรียนและกับโรงเรียน ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเรื่องการพัฒนาผลทางการเรียนวิชาภาษาอาหรับ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยเทคนิค project based learning ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษาอาหรับอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยเทคนิค Project based learning ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบผลทางการเรียนวิชาภาษาอาหรับก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสามารถดีวิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ทั้งหมด 58 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสามารถดีวิทยาอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี จำนวน 1 ห้อง ทั้งหมด 16 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง Purposive Sampling

2. เนื้อหา

สำหรับเนื้อหาที่ใช้ศึกษาค้นคว้า พิจารณาจากคู่มือการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอาหรับระดับอิสลาม ศึกษาตอนต้น ที่เรียกว่า Qaimt Model ซึ่งเลือกมา 1 เรื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ เรื่อง มารยาทในอิสลาม (الآداب في الإسلام)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องทำดีต่อพ่อแม่ (برّ الوالدين)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องรับมาละหมาด (حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องมารยาทการกินในอิสลาม (آدابُ الطَّعَامِ فِي السُّنَّةِ النَّبَوِيَّةِ)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องความซื่อสัตย์เป็นจรรยาบรรณของผู้ศรัทธา (الْأَمَانَةُ خُلُقُ الْمُؤْمِنِينَ)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้

1) หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง بُرِّ الْوَالِدَيْنِ

2) หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง آدابُ الطَّعَامِ فِي السُّنَّةِ النَّبَوِيَّةِ

3) หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

4) หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง الْأَمَانَةُ خُلُقُ الْمُؤْمِنِينَ

5) ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอาหรับมาตรฐานการเรียนรู้จุดประสงค์

การเรียนรู้สาระการเรียนรู้

6) วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้จากคำอธิบายรายวิชาแล้วสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบ

Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning เรื่อง آداب

الإسلام จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เวลา 8 คาบเรียน

7) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้รวม 8 คาบเรียน และนำแผนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขเพื่อนำมาแก้ไขข้อบกพร่องความถูกต้องของเนื้อหาและกระบวนการจัดการเรียนรู้

8) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มทดลอง

1.2 การสอนโดยใช้วิธีสอนรูปแบบการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสอนโดยใช้รูปแบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชาภาษาอาหรับ เรื่อง *الإسلام في الأدب*

3) รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอน Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning เรื่อง *الإسلام في الأدب* ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

1.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องอาหรับเรื่อง *الإسلام في الأدب* มีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง *الإسلام في الأدب* โดยทดสอบนักเรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนจำนวน 1 ฉบับเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง *الإسلام في الأدب* ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อพิจารณาตรวจสอบลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ความสอดคล้องพฤติกรรมที่ต้องการวัด ความถูกต้องด้านภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และสอดคล้องของคำถามและจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องที่คำนวณได้มากกว่า 0.5 แสดงว่าข้อสอบวัดได้

4) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง *الإسلام في الأدب* ที่มีประสิทธิภาพไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทยาจำนวน 20 ข้อ

5) วิธีการตรวจให้คะแนนและเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน การตรวจให้คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้เกณฑ์ในการตรวจ คือตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือเว้นว่างหรือตอบมากกว่าหนึ่งคำตอบในข้อนั้น ๆ ให้ 0 แบบทดสอบทั้งหมดมี 20 ข้อด้านการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์

คะแนนเฉลี่ย 18-20 คะแนน การแปลความหมาย นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 14-17 คะแนน การแปลความหมาย นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

คะแนนเฉลี่ย 10-13 คะแนน การแปลความหมาย นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 0-9 คะแนน การแปลความหมาย นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับ

ต่ำ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

2.1 สุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาจำนวน 1 ห้องเรียนจำนวนนักเรียน 16 คนโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาแบบปรนัย 4 ตัวเลือกแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียวจำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน และบันทึกผลการทดสอบที่ได้เป็นคะแนนก่อนเรียน

2.3 ดำเนินการสอน 8 คาบเรียน

2.4 เมื่อสอนตามกำหนดแล้วจึงทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยใช้ข้อสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน บันทึกผลการทดสอบที่ได้เป็นคะแนนหลังเรียน

2.5 นำผลคะแนนจากการตรวจสอบแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 หาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

3.2 หาค่าประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้รายแผนจากคะแนนที่นักเรียนทำกิจกรรมในระหว่างเรียนและคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน

3.3 หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้รายแผนจากร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3.4 นำค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน มาเปรียบเทียบกันโดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่อิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพิจารณาทั้งแบบรายชั้น และรายเนื้อหา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง **آداب في الإسلام** ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง **آداب في الإسلام**
3. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning จำนวน 4 แผน
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องอาหรับ เรื่อง **آداب في الإسلام**

แนวคิดและทฤษฎีหลักการเทคนิคการสอนแบบ Teach Less, Learn More

1. ความหมายของเทคนิคการสอนแบบ Teach Less, Learn More

(อัจฉรา นุ่นชุมพล 2556 : 5) ได้ให้ความหมาย Teach Less, Learn More คือแนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) เป็นแนวคิดการจัดการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ ภายใต้วิสัยทัศน์ในการพัฒนาระบบการศึกษาที่กล่าวว่า Thinking Schools, Learning Nation (TSLN) ซึ่งต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาเพื่อการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่ง Thinking Schools เป็นวิสัยทัศน์ที่ต้องการให้โรงเรียนทุกโรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นนักคิดส่วน Learning Nation เป็นวิสัยทัศน์ของการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ที่เพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับนวัตกรรมและความสามารถในการสร้างสรรค์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สรุปได้ว่า หมายถึง เป็นการสอนศตวรรษที่ 21 เทคนิคการสอนเน้นการลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนคอยให้คำปรึกษาแนะนำ แต่ให้ผู้เรียนปฏิบัติ เพื่อการคิดการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เกิดประสบการณ์เกิดความรู้ที่คงทนไม่ใช่เพียงแต่การอ่าน และการท่องจำเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ

2. หลักการและขั้นตอนของเทคนิคการสอนแบบ Teach Less Learn More

(อาสาพห์ อุดตาลกาญจนา 2560 : 2) ในการจัดการศึกษาแบบ สอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้นนั้น ไม่ได้หมายความว่าอาจารย์ผู้สอนจะทำหน้าที่ในการสอนน้อยลง แต่อาจารย์ผู้สอนต้องทำงานมากยิ่งขึ้นเนื่องจากอาจารย์ผู้สอนต้องคิดหาวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้มากยิ่งขึ้น โดยมีการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีความตื่นตัวและเตรียมตัวตลอดเวลา มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับอาจารย์ผู้สอนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเอง มีการเรียนรู้ร่วมกัน

(นางสาวอัจฉรา นุ่นชุมพล 2556 : 5) Teach Less, Learn More (TLLM) มุ่งเน้นประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้นและเป็นการเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตของผู้เรียนซึ่งต้องการเปลี่ยนจากการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณไปสู่การจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพ คือต้องการเพิ่มการจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพ และลดการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณ การเพิ่มการจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพ คือการเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดของตนเอง ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการใช้แนวการสอนหรือวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อหา ให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียนรู้ ส่วนการลดการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณ คือ การลดบทบาทของครูจากผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะ กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้การลดการเรียนรู้โดยการท่องจำ การสอบ และการหาคำตอบ

สรุปขั้นตอนและเทคนิคการสอนแบบ Teach Less, Learn More เป็นเทคนิคการสอนในรูปแบบใหม่ เน้นการเรียนการสอนแบบสอนน้อยเรียนรู้มาก ผู้สอนจะจัดประสบการณ์หรือทักษะในการคิดการวิเคราะห์ให้ผู้เรียนมาก และการสอนต้องสามารถไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างดีเยี่ยม ไม่เน้นการท่องจำเปิดกว้างยอมรับความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะเป็นคนที่คอยแนะนำในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนเกิดข้อสงสัย การเรียนการสอนนี้เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ และเป็นบทเรียนที่ทันสมัย ตอบโจทย์ความต้องการของการเรียนสมัยใหม่และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

3. ความสำคัญของเทคนิคการสอนแบบ Teach Less, Learn More

(สุทัศน์ เอกา 2557 : 1) ทำไมต้อง “Teach Less, Learn More” เพราะต้องการให้ผู้เรียน “ได้มีเวลาสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มที่ Create a fully Self-Knowledge” จากการมีส่วนร่วมในประสบการณ์ Active Experience Participation มากที่สุด นั่นคือทั้งครูและผู้ปกครองต้อง “มีการช่วยเหลือ น้อยที่สุด และรอบคอบที่สุด Facilitation must be light and subtle” ผู้เรียนจึงจะสามารถสร้างความรู้ขึ้นได้เอง เพราะเกิดอาการ Learning by Doing อย่างแท้จริง มีความจริงว่า คนเราสามารถ “เรียนรู้ได้โดยปราศจากความช่วยเหลือ” เพราะความรู้เกิดจากประสบการณ์ และเขาจะได้รับความรู้โดยธรรมชาติ By Nature จากการแก้ปัญหา Problem Solving ในประสบการณ์นั้น ๆ ด้วยตัวของเขาเอง คุณครูและผู้ปกครอง เพียงแต่ “แนะ และชี้แนะ” เพียงเล็กน้อย หากจำเป็น เท่านั้น Facilitates the Learning Process by giving Hints and Cues when needed นี่เป็นการสร้างและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจขึ้นจาก “ภายใน Insights.” ของบุคคล ผ่านการมีส่วนร่วมทางปัญญา ทางอารมณ์ และทางร่างกาย Through involvement in Intellectual, emotional and physical activity ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีความช่วยเหลือใด ๆ จากครูผู้สอนหรือผู้ปกครอง เพราะ ประสบการณ์ “กำลังสอนเขา” ให้หาทางเอาชนะอุปสรรคที่กำลังเผชิญอยู่ เขาจะชนะหรือแพ้ ก็เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นในตัวของเขาทั้งสองอย่าง คือมีความรู้ ทำอย่างนี้ถูก ทำอย่างนั้นผิด แล้วจะทำอย่างไรให้ถูกต้อง นี่เป็นความรู้ที่พิเศษมากจริง ๆ มันเป็นธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำงาน “Doing” ด้วยตัวเอง ซึ่ง “ความรู้ ความเข้าใจ” เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา และจะพัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ ดังนั้น “คุณครูและผู้ปกครองควรเปิดโอกาสให้ การเรียนรู้จากประสบการณ์นี้ เกิดขึ้นให้มากที่สุด” แม้ว่าการให้ความช่วยเหลือจะ

เป็นการแสดงออกซึ่งความรักความเมตตา แต่ก็ควร ระงับยับยั้ง ชั่งใจให้ได้ว่า “การช่วยเหลือนี้จะเป็นการขวางกั้น และระงับยับยั้งพัฒนาการของลูกศิษย์ และบุตรหลานไปอย่างน่าเสียดายโอกาส ที่ไม่รู้ว่าจะหวนมาอีกหรือไม่” การช่วยเหลือก็ถือเป็นสิ่งดี แต่ต้องมี “วิจารณญาณ Thoughtfulness” ในการให้ความช่วยเหลือนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ในเรื่องประสบการณ์ การเรียนรู้ Experiential learning” ควรปล่อยให้เขาสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง จะเป็นการดีที่สุด..หากมีความจำเป็นจริง ๆ ก็ควรทำเพียงแค่แนะทาง หรือชี้แนะเท่านั้น ก็พอ เมื่อนักเรียนกำลังใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการแก้ปัญหา นั้น “พวกเขาจะมีสภาพเหมือนกำลังใช้ความคิดในการสอบ ข้อสอบก็เหมือนสถานการณ์ หรือ Situation การทำข้อก็คือการแก้ปัญหาด้วยประสบการณ์ Experience” นี่จึงเป็นโอกาสที่คุณครู “จะกลายเป็นผู้เรียนเสียเอง Teachers become Learners.” คือ ครูต้องเรียนรู้พฤติกรรม การเรียน หรือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์ ที่เรียกว่า Active Participation” คือใช้ความสังเกตจนรู้ว่า “แต่ละคนในคาบเรียนนี้ This Period” นักเรียนคนใดเป็นอย่างไรสมควรช่วยเหลือหรือไม่ อย่างไร เพียงไร เพราะ อุดมการณ์แห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก็คือ “คุณครูจะไม่ทิ้งลูกศิษย์คนใดไว้ข้างหลังตนเองอย่างเด็ดขาด” ในบรรยากาศ “ระหว่างคาบการเรียนการสอน” หลังจากการนำเข้าสู่บทเรียน และระหว่างที่ผู้เรียนกำลัง Learning by Doing อยู่ นั้น มี “ปรากฏการณ์ หรือ Phenomenon” ที่น่าตื่นเต้นมากมายสำหรับคุณครู ซึ่งท่านจะสังเกตเห็น Observed ตลอดเวลา ว่า จะมีผู้เรียนอยู่หลายประเภท ที่แสดงอาการออกมาให้ชัดเจน นักเรียนพวกหนึ่งมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่ร้ายรื่น สนุกสนาน และได้ความรู้จากประสบการณ์ไปเต็มๆ อีกพวกหนึ่งกระตือรือร้นกระแทก ขาด ๆ เกิน ๆ พวกนี้คุณครูต้องแนะ Guide เพียงเล็กน้อย แล้วก็ไปรอดฉลุย แต่อีกพวกหนึ่งมีอาการลุ่มลุ่มคลุกคลาน พวกนี้คุณครูต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือ เรียกตามหลักวิชาการว่า Scaffolding คือช่วยแนะวิธี How to “Do พร้อมบอกทางเพื่อยกระดับความรู้พื้นฐานให้ เรียกว่า “สร้างสะพานความรู้ Knowledge Bridge” เพื่อให้พวกเขาสามารถไปหาประสบการณ์เองได้ แล้วพวกเขาก็ไปรอด และคุณครูก็ประสบความสำเร็จในการเรียนการสอน เพราะความสามารถในการ “ใช้วิจารณญาณ Thoughtfulness” อันแจ่มใสของคุณครู และ นักเรียนมีความรู้ความสามารถที่จะฟันฝ่าอุปสรรคในการเรียนรู้ครั้งนี้ไปได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบ Project based Learning

1. ความหมายของเทคนิคการสอนแบบ Project based learning

(ดวงเนตร ธรรมกุล และคณะ วารสารวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ ปี 8 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2557 : 2) การเรียนการสอนแบบโครงสร้าง (project-based learning) เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้สร้างผลงานที่เป็นรูปธรรมโดยใช้ความรู้ความสามารถที่สั่งสมมา วิธีการนี้จะเป็นการช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดพิจารณาแสดงความคิดเห็นและเลือกวิธีการที่จะดำเนินโครงการของตนให้ประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี นอกจากนี้การเรียนรู้แบบนี้ยังมีส่วนทำให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสิ่งที่ตนเองเรียนรู้อยู่กับชีวิตจริงที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเรียนรู้ยากพัฒนามากยิ่งขึ้น

(Thomas 2541: 10) การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานได้เข้ามามีส่วนสำคัญในห้องเรียนเมื่อมีงานวิจัยมาสนับสนุนสิ่งที่ครูได้เชื่อมั่นมายาวนานก่อนหน้านี้ว่านักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นเมื่อมีโอกาส ได้ค้นคว้าในสิ่งที่บ๊อง ท้าทายหรือในบางครั้งเป็นประเด็นปัญหาที่ยากที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงได้ การเรียนรู้ด้วยโครงงานจะเป็นไปตามความสนใจของนักเรียน การออกแบบโครงงานที่ดีจะกระตุ้น ให้เกิดการค้นคว้าอย่างกระตือรือร้นและใช้ทักษะการคิดขั้นสูง

(คุชฎ โยเหลาและคณะ 2557 : 19-20) การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน หมายถึง การเรียนรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟังและการสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญ โดยนักเรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงงานและได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบรูปธรรม

สรุปได้ว่า หมายถึง เป็นการสอนที่เน้นการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเพื่อกระตุ้นการคิดและความกระตือรือร้น ทักษะการแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น และนำความรู้ที่ผ่านกระบวนการสืบเสาะและการทักษะการคิดแล้วจะสรุปออกมาเป็นโครงงาน รายงาน

2. หลักการของเทคนิคการสอนแบบ Project based learning

2.1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน

การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้และทักษะผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้าและการใช้ความรู้ในชีวิตจริง ขับเคลื่อนผ่านกิจกรรมและการแก้ปัญหาที่ท้าทายร่วมกัน โดยมีผลงานที่แสดงถึงศักยภาพและความสำเร็จของผู้เรียนซึ่งขั้นตอนการดำเนินการมี 6 ขั้นตอนดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมเป็นขั้นตอนที่สำคัญสำหรับผู้สอนและผู้เรียนเป็นที่เตรียมความพร้อมผู้สอนเพื่อให้เข้าใจบทบาทผู้สอนในการทบทวนสร้างความเข้าใจกับกิจกรรมในแผน การจัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้พร้อมต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน ส่วนการเตรียมความพร้อมผู้เรียนเป็นการสร้างความเข้าใจในบทบาทผู้เรียนให้เกิดความตระหนักถึงเป้าหมายการเรียนรู้และบทบาทผู้เรียนที่ต้องมีส่วนร่วมในการเรียน

2) การกำหนดและเลือกหัวข้อ เป็นการศึกษาค้นคว้าความเป็นไปได้ของแต่ละหัวข้อที่จะทำโครงงาน รวมถึงการศึกษาค้นคว้าของโครงงานที่จะทำของผู้เรียนการกำหนดและเลือกหัวข้อเป็นกิจกรรม ที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดหัวข้อที่จะทำเป็นโครงงาน ศึกษาความเป็นไปได้ ความคุ้มค่าของ แต่ละหัวข้อเพื่อเลือกโครงงานที่จะจัดทำ

3) การเขียนเค้าโครงของโครงงาน เป็นการสร้างผังมโนทัศน์ (Conceptual Map) หรือแผนที่ความคิด (Mind Map) ที่แสดงถึงภาพรวมทั้งหมดของโครงงานตั้งแต่ต้นจนจบ ประกอบด้วย แนวคิด หลักการ แผนงาน และขั้นตอนในการทำโครงงานตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น

4) การปฏิบัติงานโครงการ เป็นการนำขั้นตอนวิธีการตามเค้าโครงของโครงการสู่การปฏิบัติ หลังจาก
ที่ผู้เรียนได้รับความเห็นชอบจากครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาแล้ว

5) การนำเสนอผลงาน เป็นการจัดทำรายงานและการนำเสนอผลการปฏิบัติโครงการ ได้แก่
กระบวนการและผลงาน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนปฏิบัติงานโครงการเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว

6) การประเมินโครงการเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของโครงการในแต่ละ
ขั้นตอนตั้งแต่ก่อนทำโครงการจนถึงเสร็จสิ้นโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินอย่าง ต่อเนื่องด้วยวิธีการและ
เครื่องมือที่หลากหลาย เน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ทั้งความรู้ กระบวนการ
พฤติกรรมของผู้เรียน ผลงาน และข้อค้นพบที่ผู้เรียนได้จากการทำโครงการ

2.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

(วัฒนา มังคสมัน 2551 : 2) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานไว้ 4
หลักการ คือเมื่อใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานแล้ว ผู้เรียนมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- 1) สามารถพัฒนากระบวนการคิดของตนเอง
- 2) สามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง
- 3) สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นกระบวนการ
- 4) เห็นคุณค่าในตนเอง

2.3 การประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

(บุญเลี้ยง ทุมทอง 2548 : 2) กล่าวถึงการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้โครงงาน โดยใช้การ
ประเมินผลตามสภาพจริง ดังนี้

- 1) ประเมินผลในขณะที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้
- 2) ประเมินผลการใช้ภาษาในการถาม – ตอบของผู้เรียน ในทุกขั้นตอนของการเรียน โดยยึดหลักที่ว่า
“ยิ่งพูด ยิ่งอธิบายมาก ยิ่งถามมาก ยิ่งสงสัยมากก็ยิ่งได้คะแนนมากขึ้น”
- 3) ประเมินผลจากการทดสอบที่กำหนด 2 ช่วงคือ กลางภาค และปลายภาค

3. ความสำคัญของเทคนิคการสอนแบบ project based learning

(ครุฑนุ้ม 2563 : 1) ทำไมการเรียนการสอนแบบ project based learning ถึงสำคัญมากขึ้น จาก
การค้นคว้าของครุฑนุ้มเอง หลายองค์กรทั่วโลก เช่น Google เริ่มมีการปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินพนักงานของ
ตน โดยเริ่มมีการนำ OKR (Objective and Key Results : ประเมินจากการบรรลุตามวัตถุประสงค์โดยรวม
เป็นหลัก) มาใช้แทน KPI (Key Performance Index : ที่ระบุอย่างชัดเจน ละเอียด เป็นข้อๆ ถึงการ
ประเมินผลการทำงานของทีมงานว่าจะประเมินอะไรบ้าง) ซึ่งตัว OKR จะรากฐานบางส่วนมาจาก PBL ที่เน้น
ให้พนักงานมีส่วนคิด พิจารณาด้วยว่างานอะไรของตน ที่มีคุณค่าต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของการตั้ง
หน่วยงาน บรรลุต่อความต้องการของลูกค้า สามารถเปลี่ยนแปลงเนื้องาน วิธีการทำงานได้ หรือถึงขั้นเปลี่ยน
เป้าหมายการทำงานได้ ถ้าวัตถุประสงค์ของหน่วยงานและความต้องการของลูกค้าเปลี่ยนไป ซึ่ง OKR จะ

ยึดหยุ่นตามสถานการณ์ กระตุ้นให้ทีมงานเกิดการมองรอบทิศ กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และยอมรับความจริง ซึ่งแน่นอนว่าในวิธีของ OKR ถ้าสภาพแวดล้อมภายนอกเปลี่ยนวิธีการทำงานของทีมงานก็จะเปลี่ยนไปด้วยอย่างทันท่วงที จะเห็นได้ว่าทุกวันนี้ ความสับสน การปรับเปลี่ยน ของสภาพแวดล้อมภายนอก (ซึ่งควบคุมไม่ได้) ที่มีผลกระทบต่อองค์กร ทั้งทางบวกและลบ มีเข้ามาอย่างมาก และมีผลกระทบต่อองค์กรต่าง ๆ อย่างสูง และอนาคตความปั่นป่วนเหล่านี้จะยิ่ง มีมากยิ่งขึ้น การฝึกให้เด็ก ๆ สามารถดำรงชีวิตแบบ ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพแวดล้อม (PBL) ย่อมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็ก ๆ ได้มากกว่า การให้ความรู้ผ่านการเรียนแบบดั้งเดิม (Traditional Classroom Learning) (ซึ่งมีพื้นฐานความเชื่อประมาณว่า รู้มากกว่าทำงานได้มากกว่า และ ลักษณะการทำงานจะเหมือนอย่างที่เราเรียนมาค่อนข้างแน่นชัด) อย่างแน่นอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลทางการเรียนวิชาภาษาหรับ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning

ตารางที่ 1 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลทางการเรียนวิชาภาษาหรับ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning

รายการประเมิน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ IOC			ความหมาย	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านมาตรฐานการเรียนรู้					
สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00.	ใช้ได้
ด้านตัวชี้วัด					
สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้					
เร้าความสนใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
เหมาะสมกับเวลาที่สอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้					
สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
สร้างความสนใจ	0	+1	+1	0.6	ใช้ได้
ประหยัดเวลาในการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการวัดผลและประเมินผล					
สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

จากตารางที่ 1 พบว่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ

Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 ร้อยละของคะแนนการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยใช้
รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning เรื่อง الآداب في الإسلام ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทยา

นักเรียน	ก่อนเรียน	ร้อยละ	หลังเรียน	ร้อยละ	การพัฒนา	ร้อยละ
1	4	20	8	40	4	20
2	12	60	13	65	1	5
3	8	40	10	50	2	10
4	11	55	14	70	3	15
5	13	65	11	55	-2	-10
6	18	90	19	95	1	5
7	9	45	16	80	7	35
8	13	65	5	25	-8	-40
9	14	70	17	85	3	15
10	14	70	14	70	0	0

11	12	60	12	60	0	0
12	14	70	14	70	0	0
13	9	45	8	40	-1	-5
14	11	55	11	55	0	0
15	18	90	19	95	1	5
16	16	80	15	75	-1	-5
ค่าเฉลี่ย	12.25	61.25	12.87	64.375	0.625	3.125

จากตารางที่ 2 พบว่าหลังการใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning เรื่อง *الإسلام في الآداب* ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทย์ฯ จากคะแนนเต็มทั้งหมด 20 คะแนน โดยนักเรียนที่มีการพัฒนามากที่สุดคือ คนที่ 7 ได้คะแนนความก้าวหน้า 7 คะแนน คะแนนก่อนเรียน 9 คะแนน คะแนนหลังเรียน 16 คะแนน

ผลการพัฒนาผลทางการเรียนวิชาภาษาอาหรับโดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning เรื่อง *الإسلام في الآداب* ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทย์ฯ พบว่า คะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียน มีคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 4 คะแนน และคะแนนสูงสุดอยู่ที่ 18 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 12.25 และผลการพัฒนาผลทางการเรียนวิชาภาษาอาหรับโดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning เรื่อง *الإسلام في الآداب* ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทย์ฯ พบว่า คะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียน มีคะแนนสูงสุดอยู่ที่ 19 คะแนน และคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 5 คะแนน คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 12.87 จะเห็นได้ว่า การพัฒนาเพิ่มมากขึ้น เห็นได้จากค่าเฉลี่ยหลังจากการใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning เรื่อง *الإسلام في الآداب* ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทย์ฯ ได้คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 19 คะแนน และคะแนนการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากเดิมคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.625 ดังนั้น จะเห็นได้ว่านักเรียนมีผลทางการเรียนวิชาภาษาอาหรับอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน เรียน วิชาภาษาอาหรับ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t-test for Dependent Sample

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	16	20	12.25	3.66	-0.780
หลังเรียน	16	20	12.87	3.96	

จากตารางที่ 3 พบว่าการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ วิชาภาษาหรับ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 16 คน มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 12.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3.66 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$ เท่ากับ 12.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.96 และค่า (t) ที่คำนวณได้เท่ากับ -0.780 แสดงว่าคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการพัฒนาผลทางการเรียนวิชาภาษาอาหรับโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning เรื่อง **الإسلام في الأدب** ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทยา พบว่า คะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียน มีคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 4 คะแนน และคะแนนสูงสุดอยู่ที่ 18 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 12.25 และผลการพัฒนาผลทางการเรียนวิชาภาษาอาหรับโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning เรื่อง **الإسلام في الأدب** ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทยา พบว่า คะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียน มีคะแนนสูงสุดอยู่ที่ 19 คะแนน และคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 5 คะแนน คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 12.87 จะเห็นได้ว่า การพัฒนาเพิ่มมากขึ้น เห็นได้จากค่าเฉลี่ยหลังจากการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning เรื่อง **الإسلام في الأدب** ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามารถดีวิทยา ได้คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 19 คะแนน และคะแนนการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากเดิมคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 0.625 ดังนั้นจะเห็นได้ว่านักเรียนมีผลทางการเรียนวิชาภาษาอาหรับอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลทางการเรียนวิชาภาษาอาหรับ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ project based learning โรงเรียนสามารถดีวิทยา ผลการศึกษาสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ วิชาภาษาหรับ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ project based learning มีคะแนนทดสอบก่อนเรียน ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ เท่ากับ 12.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.66 และมีคะแนนทดสอบหลังเรียน ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ เท่ากับ 12.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.96 ฉะนั้นค่า (t)

ที่คำนวณได้เท่ากับ -0.780 มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ $.05$ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนภารัตน์ บุตรแดงน้อย (2561 : 23) การจัดการเรียนรู้แบบ Project Based Learning ผ่านบทเรียนบนเครือข่าย เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ 4. ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยบทเรียนบนเครือข่าย มีค่าเท่ากับ 0.88 คิดเป็นร้อยละ 88 5. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนบนเครือข่าย พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.54)

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ วิชาภาษาหรับ โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา จึงทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอรุณี จันทรหอม (2561 : 33) ผลการจัดทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า ห้อง 6/1 กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ $84.42/83.08$ ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) เท่ากับ 0.7657 ส่งผลให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ($<g>$) คิดเป็นร้อยละ 76.57 จัดเป็นความก้าวหน้าระดับสูง ทำให้ นักเรียนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากระดับไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (ร้อยละ 27.67) ไปสู่ระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 83.08) ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก (4.41) และห้อง 6/2 กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ $84.31/81.98$ ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) เท่ากับ 0.7549 ส่งผลให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน ($<g>$) คิดเป็นร้อยละ 75.49 จัดเป็นความก้าวหน้าระดับสูงทำให้นักเรียนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากระดับไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (ร้อยละ 26.35) ไปสู่ระดับดีเยี่ยม (ร้อยละ 81.98) ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก (4.38)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรใช้ระยะเวลาในการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างให้มากกว่านี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาผลทางการเรียนมากขึ้น
2. การจัดการเรียนรู้แบบการสอน Teach Less, Learn More ควรจะมีการนำมาปรับใช้ในการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนมากขึ้น เพื่อพัฒนากระบวนการคิด
3. กิจกรรมการเรียนรู้แบบการสอน Teach Less, Learn More โดยใช้รูปแบบการเสนองานในรูปแบบ Project-based Learning เป็นกระบวนการทำงานกลุ่มที่ฝึกทักษะให้กับนักเรียน รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งใน และนอกห้องเรียนจึงทำให้เกิดเป็นประสบการณ์ตรง ทำให้เกิดการเรียนรู้การศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง
4. ควรมีสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมากกว่านี้

บรรณานุกรม

- ดุชนิ โยเหลา และคณะ. (2557). *การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน*. จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย. กรุงเทพมหานคร. หจก. ทิพย์วิสุทธิ์.
- นภารัตน์ บุตรแดงน้อย. (2561). *การจัดการเรียนรู้แบบ Project Based Learning ผ่านบทเรียนบนเครือข่าย เรื่อง การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1*. <http://www.ska2.go.th/reis/data/research/>
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2555). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เข้า ออฟเคอร์มีส์.
- ยุพเรศ ขาวน้ำ. (2559). *การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach less, Learn more*. โดยการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ร่วมกับการสอนแบบปกติพบว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนว Teach less learn more โดยการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ร่วมกับการสอนแบบปกติ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). *สถิติวิทยาทางการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์สุวีรียาสาส์น.
- ลัดดา ศิลาโน้อย และอังคณา ตุงคะสมิต. (2556). *ยกระดับครูสังคมศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. ขอนแก่น: สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศูนย์สารสนเทศการวิจัย ศสจ. (2557). *ความท้าทายของครูพยาบาล : Teach Less, Learn More สู่ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21*. จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/pnuhuso/>
- อรุณี จันทรหอม. (2561). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง สารพันธุกรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะวิทยาศาสตร์* <http://www.esanpedia.oar.ubu.ac.th/e-research/sites/default/files/>
- ครูหนุ่ม. (2557). *Project base learning แนวคิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการใช้ในชีวิตจริง*. <https://www.gettingsmart.com/2017/09what-parents-need-to-know-about-project-based-learning/>

บทความวิจัย

การประยุกต์ใช้โมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติในเขตพัฒนาพิเศษ

ภาคตะวันออก

ปริศนาพร อารักษ์สมบูรณ์* ณัฐพล บัวเปลี่ยนสี**

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราช นครินทร์

**ดร.อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราช นครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้โมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้บริหารแผนกทรัพยากรมนุษย์ และพนักงานข้ามชาติขององค์กรองค์การธุรกิจระหว่างประเทศในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และนักวิชาการด้านทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งสิ้น 30 คน ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดสมรรถนะสำหรับพนักงานข้ามชาติ สามารถสรุปได้ 2 สมรรถนะใหญ่ ประกอบด้วย 1) สมรรถนะเชิงการจัดการ ได้แก่ ด้านความรู้ และด้านทักษะ และ 2) สมรรถนะส่วนบุคคล ได้แก่ ด้านทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง ด้านบุคลิกประจำตัวบุคคล และด้านแรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อนภายใน ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า องค์กรธุรกิจระหว่างประเทศควรกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะให้ชัดเจน และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ควรสร้างระบบกลไกการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาสมรรถนะ โดยใช้โมเดลการพัฒนาสมรรถนะมาเป็นกรอบแนวคิด ควรจัดทำหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะทั้งสมรรถนะเชิงการจัดการ และสมรรถนะส่วนบุคคลให้กับพนักงานข้ามชาติ เพื่อให้เกิดความพร้อมและสามารถปรับตัวต่อการปฏิบัติงานในประเทศไทยได้เร็วขึ้น นอกจากนี้ยังค้นพบว่า โมเดลสมรรถนะนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพนักงานข้ามชาติได้จริงภายใต้บริบทสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับธุรกิจ ซึ่งจะนำไปสู่การขับเคลื่อนธุรกิจได้ในระดับสากล

คำสำคัญ : โมเดลสมรรถนะ, พนักงานข้ามชาติ, เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

RESEARCH

Application of competencies model for expatriates in the Eastern Economic Corridor zone*Preedaporn Araksomboon* Nuttapol Buapliansee***** Assistant Professor Dr.Lecturer in Human Resources Management, Faculty of Management Science, Rajabhat Rajanagarindra University**** Dr. Lecturer in Human Resources Management, Faculty of Management Science, Rajabhat Rajanagarindra University***Abstract**

The purpose of this research was to study the application of competencies model for expatriates in the Eastern Economic Corridor Zone. This research used a qualitative research methodology. By using in-depth interviews and focus group, use semi-structured interviews with key informants. Which selected a purposive sample from the executives of the human resources department expatriates of international business in the Eastern Economic Corridor Zone and academics in human resources total of 30 peoples. The research results showed that defining competencies for expatriates can be summarized into 2 large competencies, consisting of 1) management competencies, including knowledge and skills, and 2) personal competencies, including attitudes, values, and opinions about one's own image. personal personality and intrinsic motivation or drive It is suggested that international business should be formulated as a policy or strategy for developing competency in a clear, systematic manner and lead to concrete implementation. A system of knowledge management mechanisms for competency development should be built. The competency development model for expatriates should be used as a conceptual framework and a competency development curriculum should be developed, including management competencies. and personal performance for expatriates stationed in Thailand to be ready and able to adapt to work in Thailand faster. It was also discovered that this competency model can be applied to expatriates in a business-appropriate context. This will lead to driving the business internationally.

Keywords: Competencies Model, Expatriates, The Eastern Economic Corridor Zone

บทนำ

ในสภาวะการณ์ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ องค์การธุรกิจจำเป็นต้องมีการปรับตัวทั้งทางด้านธุรกิจ และให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ในองค์การมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะทรัพยากรมนุษย์คือผู้ผลักดันและดำเนินงานให้นโยบาย แผนการ และมาตรการต่าง ๆ ขององค์การบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ซึ่งความสำคัญในส่วนนี้จึงนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ในประเด็นด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นความท้าทายที่สำคัญของประเทศไทยที่ยังคงมุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น จากการดำเนินงานที่ผ่านมายังพบปัญหาการขาดความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษาและตลาดแรงงาน และยังไม่มีระบบฐานข้อมูลอุปสงค์และอุปทานกำลังคนของประเทศเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนากำลังแรงงาน ที่จะช่วยระบุถึงสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของงานแต่ละอาชีพซึ่งเป็นสิ่งที่ภาคธุรกิจให้ความสำคัญมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา จึงเป็นข้อจำกัดในการผลิตและยกระดับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และทิศทางการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศสู่ฐานนวัตกรรม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

ทั้งนี้ผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้มีการเปิดเสรีทางการค้าการลงทุนในระดับสากล ทำให้องค์การธุรกิจระหว่างประเทศมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันองค์การธุรกิจระหว่างประเทศมีนโยบายกระจายฐานการผลิตเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ประกอบกับภาคตะวันออกมีสัดส่วนพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมากที่สุดในประเทศ มีศักยภาพการเติบโตและได้รับความสนใจจากนักลงทุนต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นทุกปี ด้วยเหตุนี้จึงถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ซึ่งถือได้ว่าเป็นฐานการลงทุนขนาดใหญ่เพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศไปสู่ยุค “ไทยแลนด์ 4.0” มีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายนำร่อง 3 จังหวัด ประกอบด้วย ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และจากรายงานของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในปี พ.ศ. 2564 พบว่า ในพื้นที่นี้มีองค์การธุรกิจระหว่างประเทศ จำนวน 52,074 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2564) กระจายตัวอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ทั้ง 3 จังหวัด ส่งผลให้มีบุคลากรต่างชาติเข้ามาประจำการในองค์การธุรกิจระหว่างประเทศจำนวนมาก ก่อให้เกิดสถานการณ์ปัญหาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะปัญหาด้านสมรรถนะของนักทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นกลุ่มพนักงานข้ามชาติที่ค้นพบว่า ยังขาดสมรรถนะทั้งในด้านความรู้ ทักษะความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การธุรกิจระหว่างประเทศ ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะของกลุ่มพนักงานข้ามชาตินับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและควรเร่งพัฒนาเป็นอันดับแรกเพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์การด้านอื่น ๆ ต่อไป (Maharatsagun, 2007; Punnitamai, 2010) ดังนั้นองค์การธุรกิจระหว่างประเทศ จึงให้ความสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มพนักงานข้ามชาติที่จำเป็นและมีความเหมาะสมกับบริบทของธุรกิจ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในทุกมิติขององค์การธุรกิจให้มี

สมรรถนะที่จำเป็นต่อการอยู่รอดและเติบโตในระดับสากล โดยในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา องค์การจำนวนมากพยายามพัฒนารูปแบบสมรรถนะ (Competency Modeling) ที่สามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์การ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงกระแสความสนใจและให้ความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะ และเป็นการค้นหาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบสมรรถนะของทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของธุรกิจแต่ละประเภท (เอกพงษ์ หริ่มเจริญ, 2565)

แนวคิดเรื่องสมรรถนะที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษา มีพื้นฐานมาจากการมุ่งเน้นเสริมสร้างความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ขององค์การ โดย McClelland (1999) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะไว้ในบทความชื่อ “Testing of Competence Rather Than Intelligence” ซึ่งระบุว่าสมรรถนะของบุคคลจะประกอบด้วย ทักษะ (Skill) ความรู้ (Knowledge) ทักษะนิสัย ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ตนเอง (Self-Concept) บุคลิกประจำตัวบุคคล (Trait) และแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน (Motive) ต่อมาจึงได้พัฒนาแนวคิดองค์ประกอบของสมรรถนะ ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะอื่น ๆ (Others) หรือเรียกโดยย่อว่า KSAOs และยังได้ค้นพบว่า สมรรถนะของบุคคลจะส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานมากกว่าไอคิวของบุคคล ทำให้แนวคิดนี้ได้รับความสนใจไปทั่วโลก สำหรับในประเทศไทยได้มีการนำแนวคิดสมรรถนะมาใช้ในองค์การที่เป็นเครือข่ายบริษัทข้ามชาติก่อนที่จะแพร่หลายไปสู่บริษัทชั้นนำของประเทศ เนื่องจากธุรกิจภาคเอกชนที่ได้นำแนวคิดสมรรถนะไปใช้ทำให้เกิดผลสำเร็จอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ยังมีการนำแนวคิดนี้ไปทดลองใช้ในหน่วยงานภาครัฐอีกด้วย (ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี, 2560) และจากการศึกษาของ จิรประภา อัครบวร (2549) ยังค้นพบว่า การกำหนดประเภทของสมรรถนะนั้น ไม่ได้มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว การกำหนดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบลักษณะงานขององค์การ และความต้องการนำสมรรถนะไปใช้ในวัตถุประสงค์ จากแนวคิดทฤษฎีเหล่านี้ คณะผู้วิจัยจึงสนใจนำมาประยุกต์ใช้เป็นฐานการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงาน ข้ามชาติ โดยการค้นหาช่องว่างที่ยังมีการศึกษาน้อยในประเทศไทย ซึ่งงานวิจัยก่อนหน้านี้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะปรากฏการศึกษาในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการพัฒนาสมรรถนะทรัพยากรมนุษย์ภาพรวมเท่านั้น (Mangaleswaran, 2015; Sharma, 2017; Heslina & Andi Syahrani, 2021; ทินกร บัวชู, 2564; พัฒพงษ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร, 2564; สิริวดี ชูเชิด, 2565; นนทวัฒน์ สุขผล, 2565) ในส่วนประเด็นการประยุกต์ใช้โมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติ คณะผู้วิจัยได้ค้นพบการศึกษาในประเทศไทยว่ามีการนำรูปแบบดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยทั่วไป ยังไม่มีการศึกษาที่จำเพาะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติ ดังนั้นจึงเป็นมูลเหตุจูงใจในการศึกษา เป็นโอกาสและความท้าทายของคณะผู้วิจัยในการนำโมเดลสมรรถนะมาประยุกต์ใช้สำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติ เนื่องจากการศึกษาในระดับโลกได้มีหลักฐานยืนยันแล้วว่า โมเดลนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยและการปฏิบัติงานได้จริง และเป็นโมเดลที่ได้รับการยอมรับในการนำไปใช้กันอย่างกว้างขวางทั่วโลกจนถึงปัจจุบัน

(Susanto & Agustina, 2020; Laura & Simone, 2021; Yashonidhi & Souvik, 2021; วรรณภา ลือกิตินันท์, 2558; ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี, 2560) ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในบริบทที่ยังเป็นช่องว่างอยู่ และเลือกศึกษากับกลุ่มพนักงานข้ามชาติที่ปฏิบัติงานในองค์การธุรกิจระหว่างประเทศในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งงานวิจัยนี้จะช่วยเติมเต็มข้อจำกัดและช่องว่างการวิจัยที่ผ่านมาให้เกิดการขยายองค์ความรู้ในการประยุกต์ใช้โมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติให้มีการศึกษาค้นคว้ามากยิ่งขึ้น

จากปัญหาและความสำคัญข้างต้นนำไปสู่การศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้โมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ผลงานวิจัยนี้จะทำให้เกิดรูปแบบโมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติในพื้นที่นี้ได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารให้มีรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติ และมีแนวคิดในทางปฏิบัติการดำเนินงานร่วมกันเพื่อประยุกต์ใช้สมรรถนะเพื่อพัฒนากลุ่มพนักงานข้ามชาติในการช่วยเพิ่มองค์ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่มีอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งจะสะท้อนออกมาในรูปของผลการปฏิบัติงาน ซึ่งแต่ละคนจะมีระดับสมรรถนะที่แตกต่างกัน และมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์และเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์การธุรกิจระหว่างประเทศให้ประสบความสำเร็จได้ในระดับสากล

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้โมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาเฉพาะกรณี ซึ่งเป็นการวิจัยแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการทบทวนวรรณกรรม ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสื่ออินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาวิจัยในบริบทขององค์การธุรกิจระหว่างประเทศในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่เป็นกรณีศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้บริหารแผนกทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 15 คน และพนักงานข้ามชาติ จำนวน 10 คน ที่ปฏิบัติงานในองค์การธุรกิจระหว่างประเทศในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกใน 3 จังหวัด ประกอบด้วย ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และนักวิชาการด้านทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ต้องการข้อมูลที่ลุ่มลึกตามสภาพบริบทขององค์การธุรกิจระหว่างประเทศในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาค

ตะวันออก และไม่สามารถนำข้อมูลอ้างอิงไปสู่ประชากรได้ ไม่มีการกำหนดขนาดตัวอย่างที่ชัดเจนตายตัว ดังที่วรรณดี สุทธิสาร (2556) กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยสามารถตัดสินใจได้ว่ามีขนาดมากน้อยเพียงใด ต่อเมื่อผู้วิจัยมั่นใจได้ว่าไม่มีข้อมูลใหม่เพิ่มเติมเข้ามาหรือข้อมูลหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างก็จะเพียงพอ ดังนั้นงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีความรู้ และความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Form) ซึ่งแนวคำถามของแบบสัมภาษณ์ได้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างแนวคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครั้งที่ 1 หลังจากได้ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วจะนำผลการศึกษาไปทำการสนทนากลุ่ม โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม จำนวน 25 คน คือ ผู้บริหารแผนกทรัพยากรมนุษย์และพนักงานข้ามชาติขององค์การธุรกิจระหว่างประเทศในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกทั้ง 3 จังหวัด (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง) โดยพิจารณาจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ทำงานในองค์การธุรกิจระหว่างประเทศ ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ทั้งหมด 2 ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ 4 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครั้งที่ 2 โดยนำผลการศึกษาทั้งหมดจากขั้นตอนที่ 1-3 มาทำการประเมินความเห็นและทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งกับนักวิชาการด้านทรัพยากรมนุษย์ จำนวน 5 คน โดยพิจารณาจากการเป็นผู้มีข้อมูลและมีประสบการณ์ในประเด็นที่ศึกษา ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ทั้งหมด 2 ชั่วโมง

2. เครื่องมือในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในประเด็นการประยุกต์ใช้โมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติ โดยส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญล่วงหน้าเพื่อเตรียมการก่อนการสัมภาษณ์ โดยในแบบสัมภาษณ์จะประกอบด้วยชุดคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และแสดงความคิดเห็น คณะผู้วิจัยทำการพัฒนาเครื่องมือการวิจัยและสร้างแนวคำถามจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีคำถาม 2 ประเด็นคือ ประเด็นที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสมรรถนะของทรัพยากรมนุษย์โดยภาพรวมขององค์การธุรกิจระหว่างประเทศในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และประเด็นที่ 2 ข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้โมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หลังจากนั้นนำแนวคำถามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการทดลองสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรมนุษย์และด้านวัฒนธรรม จำนวน 3 ท่าน แล้วนำมาพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมในการนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยการทบทวนวรรณกรรม ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสื่ออินเทอร์เน็ต และพิจารณาเพิ่มเติมจากรายงานสรุปผลการดำเนินงาน

3.2 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อแจ้งความประสงค์ในการขอสัมภาษณ์ พร้อมกับส่งแบบสัมภาษณ์ให้แต่ละท่านล่วงหน้า ทำการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่สำหรับการสัมภาษณ์ และทำการดำเนินการสัมภาษณ์ ถอดเทป วิเคราะห์เนื้อหา และสรุปผลการวิจัย

3.3 การสนทนากลุ่ม โดยดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการขอเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม นัดหมายวัน เวลา และสถานที่สำหรับการสนทนากลุ่ม จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ติดต่อขอใช้สถานที่ ดำเนินการสนทนากลุ่ม ทำการถอดเทปบันทึกการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปผลการวิจัย

4. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยจะปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Ethic Principles) และมีความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยจะปฏิบัติตามหลักสำคัญของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ทั้งนี้มีการขอความยินยอมจากผู้เข้าร่วมวิจัยโดยให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนและให้ตัดสินใจเพื่อให้ข้อมูลอย่างอิสระ ปราศจากการถูกบังคับ เคารพในความเป็นส่วนตัว สิทธิส่วนบุคคล จากนั้นทำการติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกครั้ง เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์และเรียนเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม โดยชี้แจงการเข้าร่วมวิจัยเพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์และขั้นตอนการวิจัย ชี้แจงสิทธิที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสามารถเข้าร่วมการวิจัยหรือปฏิเสธที่จะไม่เข้าร่วมการวิจัยได้โดยไม่มีผลใด ๆ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะไม่มีการเปิดเผยให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร โดยการทบทวนวรรณกรรม ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ผลการวิจัย

ขั้นที่ 2 นำข้อมูลสาระสำคัญที่สรุปได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกคน ทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์และสรุปผลข้อค้นพบในการวิจัย

ขั้นที่ 3 นำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากขั้นที่ 1 และ 2 มาสรุปเป็นการประยุกต์ใช้โมเดลสมรรถนะสำหรับพนักงานข้ามชาติในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ขั้นที่ 4 นำผลที่ได้จาก ขั้นที่ 1-3 มาเสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้หลักการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ

แบบสามเส้า (Triangulation) ดังนี้ 1) ด้านข้อมูล 2) ด้านบุคคล 3) ด้านทฤษฎี และ 4) ด้านผู้วิจัย และทำการสรุปผลงานและเรียบเรียงรายงานการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา มีดังนี้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะของกลุ่มพนักงานข้ามชาติที่ปฏิบัติงานในองค์การธุรกิจระหว่างประเทศในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก 3 จังหวัด ประกอบด้วย ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง จำนวน 15 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า พนักงานข้ามชาติที่ถูกส่งมาประจำการในสาขาต่างประเทศ (ประเทศไทย) ส่วนใหญ่จะเป็นสัญชาติญี่ปุ่นมากที่สุด จำนวน 11 คน รองลงมาคือ สัญชาติจีน (รวมถึงพนักงานที่มาจากสาธารณรัฐสิงคโปร์ เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) จำนวน 4 คน ตามลำดับ ในด้านศาสนา ส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธและศาสนาซินโต รองลงมาคือ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม ตามลำดับ ด้านลักษณะขององค์การธุรกิจระหว่างประเทศ พนักงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนและยานยนต์มากที่สุด รองลงมาคือ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร ตามลำดับ ด้านระยะเวลาในการมาประจำการในประเทศไทย มีระยะเวลาอยู่ระหว่าง 3-5 ปี ด้านวัตถุประสงค์หลักของการส่งพนักงานข้ามชาติคือการรับตำแหน่งบริหารหรือผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิค และมาถ่ายทอดการบริหารงาน

การประยุกต์ใช้โมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า พนักงานข้ามชาติที่ปฏิบัติงานในองค์การธุรกิจระหว่างประเทศในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกส่วนใหญ่ถูกส่งตัวมาประจำการในประเทศไทย ในตำแหน่งระดับผู้บริหารหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ดังนั้นการกำหนดสมรรถนะสำหรับพนักงานข้ามชาติ ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ 2 สมรรถนะใหญ่ ประกอบด้วย สมรรถนะเชิงการจัดการ และสมรรถนะส่วนบุคคล โดยมีข้อค้นพบจากการวิจัย ดังนี้

1. สมรรถนะเชิงการจัดการ (Management Competency) เป็นสมรรถนะที่พนักงานข้ามชาติในระดับบริหารจำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และบทบาทการเป็นผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วย ด้านความรู้ และด้านทักษะ โดยแต่ละด้านมีข้อค้นพบจากการวิจัย ดังนี้

1.1 ด้านความรู้ (Knowledge) ผลการวิจัยพบว่า พนักงานข้ามชาติ ควรมีความรู้ทางวิชาชีพในตำแหน่งที่ถูกส่งมาประจำการในประเทศไทย เนื่องจากพนักงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังควรมีการพัฒนาโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ให้กับตัวพนักงานและคู่สมรสที่ต้องเดินทางมาประจำการในต่างประเทศ (ประเทศไทย) ไปพร้อมกัน

1.2 ด้านทักษะ (Skill) ผลการวิจัยพบว่า พนักงานข้ามชาติควรมีทักษะที่มีความหลากหลายเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานต่างประเทศ (ประเทศไทย) ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปทักษะที่จำเป็นของพนักงานข้ามชาติได้ ดังนี้

1.2.1 ทักษะด้านภาษา โดยกลุ่มพนักงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะเป็นสัญชาติญี่ปุ่น และใช้ภาษาญี่ปุ่นในการสื่อสารในการทำงานเป็นส่วนใหญ่ ทำให้พนักงานข้ามชาติกลุ่มนี้ไม่ต้องปรับตัวในด้านทักษะภาษามากนัก ในขณะที่พนักงานข้ามชาติที่เป็นสัญชาติจีน ก็ยังคงใช้ภาษาจีนกลางหรือจีนแมนดาริน เป็นภาษาหลักในการสื่อสารในที่ทำงาน ในส่วนของภาษาไทยนั้นพนักงานข้ามชาติแต่ละสัญชาติส่วนใหญ่จะได้รับการฝึกอบรมจากบริษัทแม่ในด้านทักษะการใช้ภาษาไทยเบื้องต้นมาก่อนที่จะเดินทางมาปฏิบัติงานที่ประเทศไทย เพื่อให้สามารถสื่อสารสร้างความสัมพันธ์ร่วมกับคนในท้องถิ่นได้

1.2.2 ทักษะการทำงานข้ามวัฒนธรรม เป็นทักษะที่กลุ่มพนักงานข้ามชาติต้องเน้นในเรื่องการปรับตัวในการทำงานข้ามวัฒนธรรม และประสบการณ์ทำงานและการใช้ชีวิตในต่างแดน

1.2.3 ทักษะการคิดวิเคราะห์ พนักงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะประจำการในตำแหน่งระดับผู้บริหาร ดังนั้นควรมีทักษะที่เน้นในเรื่องการคิดวิเคราะห์ในการวางยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ของธุรกิจ ให้มีความสอดคล้องกับนโยบายที่มาจากบริษัทแม่ สามารถติดตาม และควบคุมการปฏิบัติงาน ตลอดจนพัฒนาด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.4 ทักษะการจัดการทรัพยากร พนักงานข้ามชาติควรมีทักษะในเรื่องการจัดการทรัพยากรภายในธุรกิจ โดยควรมุ่งให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ภายในธุรกิจ เนื่องจากมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในทุกมิติของธุรกิจให้นำไปสู่ความสำเร็จในระดับสากล

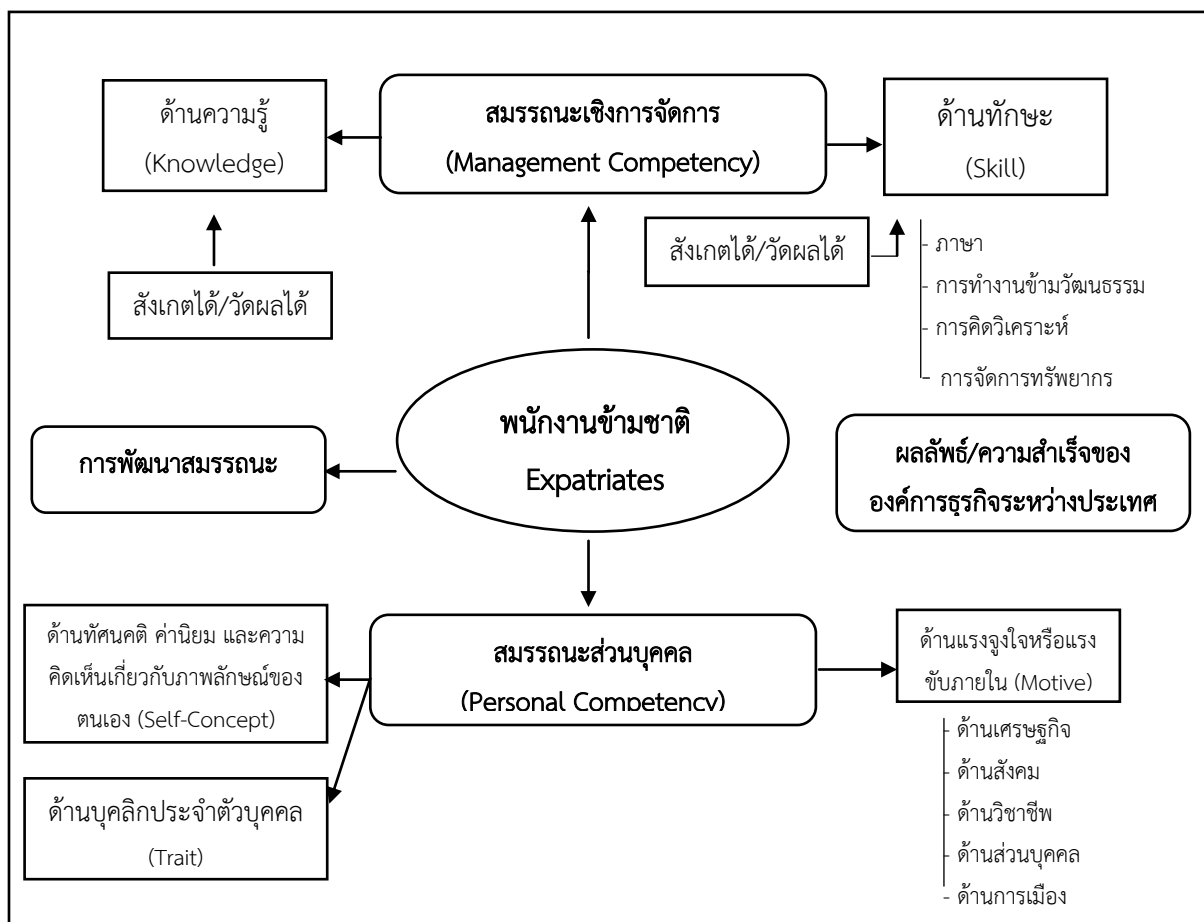
2. สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency) เป็นสมรรถนะของพนักงานข้ามชาติในด้านคุณสมบัติ (หรือคุณลักษณะ) เฉพาะของแต่ละบุคคลที่มีความสามารถพิเศษที่จะช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จได้ดีเป็นพิเศษ ประกอบด้วย ด้านทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง ด้านบุคลิกประจำตัวบุคคล และด้านแรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อน โดยในแต่ละด้านมีข้อค้นพบ ดังนี้

2.1 ด้านทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง (Self-Concept) ผลการวิจัยพบว่า พนักงานข้ามชาติควรมีความคิดในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มีแนวคิดในการบริหารจัดการองค์การธุรกิจระหว่างประเทศที่หลากหลาย และมุ่งความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานใหญ่กับบริษัทสาขาในต่างประเทศ (ประเทศไทย) มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาและค้นหาความรู้ เทคนิคการบริหารจัดการงานสมัยใหม่ เพื่อแสวงหาวิธีแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ และมุ่งมั่นปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานให้ครบตามสัญญาที่กำหนด

2.2 ด้านบุคลิกประจำตัวบุคคล (Trait) ผลการวิจัยพบว่า พนักงานข้ามชาติควรพัฒนาตนเองในด้านภาวะผู้นำแบบมีอາชีฟ การสร้างและส่งเสริมความเป็นมีอาชีฟ ความสามารถพิเศษส่วนบุคคล ตลอดจนความเชี่ยวชาญด้านองค์การธุรกิจระหว่างประเทศ และงานทรัพยากรมนุษย์ที่จะสร้างคุณค่าให้กับองค์กร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเพื่อนร่วมงาน

2.3 ด้านแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน (Motive) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจของพนักงานข้ามชาติที่มีความต้องการมาประจำการในสาขาต่างประเทศ (ประเทศไทย) เกิดจากหลายปัจจัยประกอบด้วย 1) ด้านเศรษฐกิจ คือ การได้ค่าตอบแทนที่ดีกว่า การทำงานเพื่อส่งเงินกลับให้ครอบครัว และการสร้างฐานะให้ดีขึ้น 2) ด้านสังคม คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การย้ายถิ่นเพื่อประโยชน์ของบุตร โอกาสในการทำงาน ต้องการสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับครอบครัว 3) ด้านวิชาชีพ คือ โอกาสในงานและการพัฒนาตนเองเชิงวิชาชีพ สิ่งแวดล้อมที่ดีของการทำงาน วิชาชีพได้รับการยอมรับจากสังคม ความมั่นคงในงาน และการมีเอกสิทธิ์แห่งวิชาชีพ 4) ด้านส่วนบุคคล ได้แก่ การท่องเที่ยวและเห็นโลกกว้าง การหาประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่าง ต้องการท้าทายการทำงานในต่างประเทศ และ 5) ด้านการเมือง เช่น ความไม่มั่นคงทางการเมือง ความรุนแรง และปัญหาอาชญากรรมภายในประเทศของตนเอง

ทั้งนี้จากข้อค้นพบการวิจัย จึงนำไปสู่การพัฒนาโมเดล ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้พื้นฐานในการพัฒนาสมรรถนะพนักงานข้ามชาติได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 โมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยทำให้ทราบการประยุกต์ใช้โมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งข้อค้นพบจากการศึกษานั้นมีประเด็นที่สอดคล้องกัน และสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

คุณลักษณะของกลุ่มพนักงานข้ามชาติที่ปฏิบัติงานในองค์การธุรกิจระหว่างประเทศในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ส่วนใหญ่จะเป็นสัญชาติญี่ปุ่นมากที่สุด ในด้านศาสนาส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธและศาสนาชินโต ด้านลักษณะขององค์การธุรกิจระหว่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า พนักงานข้ามชาติส่วนใหญ่จะปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนและยานยนต์มากที่สุด ด้านระยะเวลาในการมาประจำการที่ประเทศไทย มีระยะเวลาประจำการอยู่ระหว่าง 3 – 5 ปี ด้านวัตถุประสงค์หลักของการส่งพนักงานข้ามชาติคือ การรับตำแหน่งบริหารหรือผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิค และมาถ่ายทอดการบริหารงาน และด้านสิ่งที่ท้าทายที่สุดของบริษัทข้ามชาติคือ การคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมมาประจำการ ต้นทุนของโครงการ และการจัดการด้านตำแหน่งงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิศ ดาราวงษ์ (2556) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารพนักงานข้ามชาติในยุคการค้าเสรีอาเซียน ค้นพบว่า ลักษณะของพนักงานข้ามชาติส่วนใหญ่มาจากประเทศจีน วัตถุประสงค์ของการถูกส่งตัวมาคือ มารับตำแหน่งระดับผู้บริหารหรือผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิค

การประยุกต์ใช้โมเดลสมรรถนะสำหรับกลุ่มพนักงานข้ามชาติในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก การกำหนดสมรรถนะสำหรับพนักงานข้ามชาติ ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ 2 สมรรถนะใหญ่ ประกอบด้วย สมรรถนะเชิงการจัดการ และสมรรถนะส่วนบุคคล โดยสมรรถนะเชิงการจัดการ เป็นสมรรถนะที่พนักงานข้ามชาติในระดับบริหารจำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และบทบาทการเป็นผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ด้านความรู้ และด้านทักษะ ซึ่งจัดเป็นสมรรถนะที่สังเกตได้ และสามารถวัดได้ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและวัฒนธรรมขององค์การ จึงจะทำให้การปฏิบัติงานของพนักงานข้ามชาติบุคคลนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชฎาทิพย์ อุปลัมภ์ประชา (2561) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะของนักทรัพยากรมนุษย์มืออาชีพ ที่ได้ค้นพบว่า สมรรถนะของนักทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นสมรรถนะเชิงการจัดการจะประกอบด้วย ด้านความรู้ และด้านทักษะ โดยจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมืออาชีพ ในขณะที่ อรชา รักดี (2564) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะของแรงงานข้ามชาติชาวไทยที่เป็นที่ต้องการในภาคธุรกิจ Shared Services and Outsourcing ในมาเลเซีย กลับค้นพบข้อค้นพบที่แตกต่างกันคือ สมรรถนะของแรงงานข้ามชาติไม่ได้ให้ความสำคัญกับสมรรถนะด้านความรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกพิจารณาว่าเป็น Hard Skill ในตำแหน่งงานนั้น ๆ เท่านั้น แต่ยังพบว่า ยังมีสมรรถนะที่เรียกว่าสมรรถนะด้านอื่น ๆ คือ ความซื่อสัตย์ การมีจิตบริการ ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และภาษาไทยที่ชัดถ้อยชัดคำ ในขณะที่ภาษาอังกฤษนับเป็นจุดอ่อนของแรงงานข้ามชาติที่ต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อโอกาสและความก้าวหน้าใน

อาชีพต่อไป ในระยะถัดมาผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพงษ์ หริ่มเจริญ (2565) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้ประกอบการภาคธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรของไทย ที่ได้ค้นพบว่าสมรรถนะของผู้ประกอบการ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ด้านความรู้ (Knowledge) 2) ด้านทักษะ (Skill) และ 3) ด้านเจตคติ และยังได้กล่าวอีกว่า สมรรถนะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของบุคคลและองค์กรได้เป็นอย่างดี

ในส่วนของสมรรถนะส่วนบุคคล เป็นสมรรถนะของพนักงานข้ามชาติในด้านคุณสมบัติ (หรือคุณลักษณะ) เฉพาะของแต่ละบุคคลที่มีความสามารถพิเศษที่จะช่วยส่งเสริมให้ปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จได้ดีเป็นพิเศษ ประกอบด้วย ด้านทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง ด้านบุคลิกประจำตัวบุคคล และด้านแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน ซึ่งควรมีความคิดในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มีแนวคิดในการบริหารจัดการองค์การธุรกิจระหว่างประเทศที่หลากหลาย ควรพัฒนาตนเองในด้านภาวะผู้นำแบบมืออาชีพ ตลอดจนมีแรงจูงใจที่จะมาประจำการในสาขาต่างประเทศ (ประเทศไทย) ทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวิชาชีพ ด้านส่วนบุคคล และด้านการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้สมรรถนะเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่ได้ค้นพบว่าองค์ประกอบของสมรรถนะของทรัพยากรมนุษย์จะประกอบด้วย ทักษะ ความรู้ ทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง บุคลิกประจำตัวบุคคล และแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน ซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องไปในทิศทางที่ต่อเนื่องกันของสมรรถนะที่จะสามารถช่วยให้งานประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยมสู่เป้าหมายขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์การธุรกิจระหว่างประเทศควรให้ความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของพนักงานข้ามชาติในองค์การ โดยกำหนดเป็นนโยบายหรือกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะอย่างชัดเจน เป็นระบบ และนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องจนนำไปสู่วัฒนธรรมองค์การ
2. องค์การธุรกิจระหว่างประเทศควรสร้างระบบกลไกการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาสมรรถนะ โดยใช้โมเดลการพัฒนาสมรรถนะสำหรับพนักงานข้ามชาติมาเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน เพื่อให้เป็นแหล่งสะสมองค์ความรู้ด้านการพัฒนาสมรรถนะ และจัดช่องทางการเข้าถึงความรู้ได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว
3. องค์การธุรกิจระหว่างประเทศควรจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศร่วมกันภายในองค์การให้มีความน่าสนใจ และใช้รูปแบบการจูงใจให้บุคลากรทุกระดับได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง เพื่อให้บุคลากรได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมแต่ละชาติ และสามารถปรับตัวในการทำงานร่วมกันได้เร็วขึ้น

4. องค์การธุรกิจระหว่างประเทศควรจัดทำหลักสูตรการเตรียมความพร้อม หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะทั้งสมรรถนะเชิงการจัดการ และสมรรถนะส่วนบุคคล ให้กับพนักงานข้ามชาติที่เข้าประจำการในประเทศ เพื่อให้เกิดความพร้อมและปรับตัวต่อการปฏิบัติงานในต่างประเทศ (ประเทศไทย) ได้เร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทรัพยากรมนุษย์กับองค์การประเภทอื่น เพื่อให้มีความครอบคลุมในทุกมิติและจะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย เที่ยงตรง และแม่นยำมากขึ้น อันจะนำไปสู่การค้นพบองค์ความรู้หรือแนวทางที่เหมาะสมในประเทศได้ดีขึ้น

2. ควรขยายขอบเขตพื้นที่ศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษอื่น ๆ ในประเทศไทย หรือในเขตนิคมอุตสาหกรรมอื่น เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีองค์การธุรกิจระหว่างประเทศจำนวนมากเช่นกัน เพื่อเพิ่มความหลากหลายของกลุ่มตัวอย่างภายใต้ความแตกต่างทางบริบทพื้นที่ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา และคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ในการสนับสนุนการดำเนินการวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2564). *ข้อมูลธุรกิจในพื้นที่การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก*. กองข้อมูลธุรกิจ, กรมพัฒนาธุรกิจการค้า.
- จิรประภา อัครบวร. (2549). *สร้างคนสร้างผลงาน*. กรุงเทพฯ: ก. พลพิมพ์.
- ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2560). การประยุกต์ใช้สมรรถนะเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 11 (1), 262-269.
- ชลธิศ ดาราวงษ์. (2556). การบริหารพนักงานข้ามชาติในยุคการค้าเสรีอาเซียน. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 34(138), 29-33.
- ทินกร บัวชู. (2564). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 ของอาจารย์พยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. ปรินญานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นนทวัฒน์ สุขผล. (2565). กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะทรัพยากรบุคคลรองรับการเป็นธนาคารเพื่อสังคม. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(2), 77-90.
- พัฒนพงษ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2564). การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรฝ่ายบริการกลางของธนาคารกรุงศรีอยุธยาจำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์และ มานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 8(2), 130-142.
- รัชฎาทิพย์ อุปลัมภ์ประชา. (2561). สมรรถนะของนักทรัพยากรมนุษย์มืออาชีพ. *WMS Journal of Management Walailak University*, 8(2), 122-135.
- วรรณดี สุทธิธารกร. (2556). *การวิจัยเชิงคุณภาพ : การวิจัยในกระบวนการค้นคว้าทางเลือก*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- วรรณภา ลือกิตตินันท์. (2558). การประยุกต์ใช้แนวคิดสมรรถนะในการจัดการทรัพยากรมนุษย์: กรณีศึกษา บริษัทผลิตรายการยนต์ชั้นนำระดับโลกแห่งหนึ่ง. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 32(1), 19-36.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)*. สืบค้นเมื่อ 5 มกราคม 2566, จาก <https://shorturl.asia/ITu2J>
- สิริวดี ชูเชิด. (2565). การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 12(1), 223-238.
- อรชา รักดี และคณะ. (2564). สมรรถนะของแรงงานข้ามชาติชาวไทยที่เป็นที่ต้องการในภาคธุรกิจ Shared Services and Outsourcing ในมาเลเซีย. *Journal of Social Science and Humanities Research in Asia*, 27(2), 169-193.

- เอกพงษ์ หริ่มเจริญ. (2565). สมรรถนะของผู้ประกอบการภาคธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรของไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 8(1), 33-49.
- Heslina H. & Andi Syahrani. (2021). The Influence of Information Technology, Human Resources Competency and Employee Engagement on Performance of Employees. *Golden Ratio of Human Resource Management*, 1(1), 1-12.
- Laura J. & Simone K. (2021). Traditional and new ways in competence management: Application of HR analytics in competence management. *Gr Interakt Org*, 5(1), 7-24.
- Maharatsagun, P. (2007). *kanchatkan sapphayakon manut mung suanakhon [Human Resource Management: Towards the Future]*. Bangkok: Pimtawan publishing.
- Mangaleswaran, T. (2015). Human Resource Competencies for Managing Challenges. *Information and Knowledge Management*, 5(9), 109-114.
- McClelland, David C. (1999). (Online). Identifying Competencies with Behavioral-event interviews. *Psychological Science*, 9(5). [Retrieved December 11, 2005]. From www.eiconsortium.org/research/business_case_for_ei.htm.
- Punnitamai, W. (2010). Roles, competencies, and professionalism of Thai HR practitioners: Silent crises amid stubborn traditionalism. *NIDA Development Journal*, 5(3), 43-74.
- Sharma P. (2017). Competency Development at the Workplace: a conceptual framework. *JK International Journal of Management and Social Science*, 1(1), 39-44.
- Susanto R. & Agustina N. (2020). Analysis of the Application of the Pedagogical Competency Model Case study of Public and Private Primary Schools in West Jakarta Municipality, DKI Jakarta Province). *Elementary Education Online*, 2020; 19(3), 167-182.
- Yashonidhi S. & Souvik G. (2021). *Smart HR Competencies and Their Applications in Industry 4.0. A Fusion of Artificial Intelligence and Internet of Things for Emerging Cyber Systems*, 293-315.

บทความวิจัย

**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
ครูผู้สอนโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล**

สุชาดา ทิมมะหมัด* เซาวนี แก้วมโน**

*นักศึกษา ปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

**ดร.อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล กลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2565 จำนวน 314 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายโดยจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี เท่ากับ .929 และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู เท่ากับ .930 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า

1) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้าน

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านแรงจูงใจในการทำงาน และด้านมีคุณธรรม จริยธรรม

3) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคุมุ่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี, ความสัมพันธ์, ประสิทธิภาพการทำงานของครู

RESEARCH

The relationship between technology leadership and Teachers' work efficiency of Islamic Private School under Private Education Office, Satun provincelsamaae

Suchada Heemmamad Chaowanee Kaewmano***

** Master's degree student, Master of Education Program (Educational Administration), Hat Yai University*

*** Dr.Lecturer in Educational Administration, Faculty of Education and Arts, Hatyai University*

Abstract

The objectives of this research were to 1) to study the levels of technology leadership of Teachers of Islamic Private School under Private Education Office, Satun province 2) to examine the levels of Teachers' work efficiency of Islamic Private School under Private Education Office, Satun province 3) to find out the relationship between technology leadership and Teachers' work efficiency of Islamic Private School under Private Education Office, Satun province. The sample group was 314 teachers for academic year 2022 of Islamic Private Schools under Private Education Office, Satun province. There were selected by stratified random sampling using sizes of the school and the teachers were chosen by simple random sampling using the lottery method. The instrument was the questionnaire conducted. The reliability about technology leadership were 0.929 and about Teachers' work efficiency were 0.930. The statistics utilized in analyzing the data were mean, percentage, standard deviation, cronbach's alpha coefficient, pearson product moment correlation The finding were as follows:

1) The overall technology leadership of school administrators was at the highest level when considering five aspects, it could be described as Technology Vision, The Competency in information technology, Using of information technology in teaching and

learning Supporting the use of technology information and ethical aspects of using information technology.

2) The overall of teachers' work efficiency was at the highest level consists of three areas: knowledge and ability, motivation in working and morality and ethics.

3) Technology leadership and teachers' work efficiency of Islamic Private School under Private Education Office, Satun province, there is a positive relationship at high level, statistically significant at the .01 level.

Keywords: technology leadership, relationship, Teachers' work efficiency

บทนำ

ปัจจุบันโลกอยู่ในยุคของความเป็นโลกาภิวัตน์ มีความเจริญก้าวหน้าและมีอัตราการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็วเมื่อเทียบกับการเปลี่ยนแปลงในอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ ทั้งด้านการติดต่อสื่อสารด้านอุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่งและบริการ หรือในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน การเข้าถึงเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารสามารถกระทำได้ง่ายและรวดเร็วนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เกิดการพัฒนาและการขยายตัวของเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดดอันเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์จึงถูกผลิตคิดค้นและนำมาใช้มากขึ้นมนุษย์มีการเข้าถึงและใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีขีดจำกัด (เจษฎา ชวนะไพศาล, 2563)

เมื่อโลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง อันเป็นผลมาจากการแข่งขันเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของโลก การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและความรู้ ตลอดจนข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้ในทุกมุมโลก ความล้ำหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อการปรับตัวขององค์การทุกภาคส่วน ผู้นำองค์การในฐานะผู้บริหารและรับผิดชอบองค์การต้องมีความรู้ ความสามารถและสภาวะของการปฏิบัติงานสำหรับการบริหารจัดการจนเกิดการพัฒนาไปสู่องค์การที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี องค์การและผู้นำองค์การไม่เพียงแต่จะต้องมีทักษะและความเชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์เท่านั้น แต่ผู้นำองค์การในปัจจุบันจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลกว่าบุคคลอื่น ประกอบกับทักษะทางด้านสังคมที่สามารถประสานงานกับบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การด้านการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับการเป็นพลโลกในอนาคต ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา มาตราที่ 64 ได้กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และในมาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562) เช่นเดียวกับแผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่ได้กล่าวถึงการปฏิวัติดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 และการปรับเปลี่ยนประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 อันจะเป็นแรงผลักดันให้ประชากรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและแหล่งเรียนรู้ที่ไร้ขีดจำกัด สามารถพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างปัญญาที่เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ มีการนำเทคโนโลยีการสื่อสาร และระบบการเรียนรู้แบบเคลื่อนที่ (Mobile learning) มาใช้มากขึ้น (มนพ การกล้า, 2565) ดังนั้น การจัดการศึกษาของไทยจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วางแผนพัฒนาและจัดเตรียมกำลังคนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายคือการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย เช่น มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยสนองตอบความต้องการของผู้เรียนและผู้ให้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีคุณภาพ เป็นต้น (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561)

การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถสนับสนุนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีธรรมาภิบาลนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงหลายปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่สำคัญตัวหนึ่งก็คือ “ภาวะผู้นำ” ในที่นี้หมายถึง พฤติกรรมหรือกระบวนการที่บุคคลหนึ่งมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นหรือกลุ่มในการทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย (นฤมล จิตรเอื้อ, 2560) ตามที่(วิโรจน์ สารรัตน์, 2556, น. 10-21) ได้มีการศึกษาภาวะผู้นำที่มีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่เกิดขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์นั้น ยังได้นำมาซึ่งภาวะผู้นำรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี” โดยมีคำจำกัดความว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีคำจำกัดความว่าเป็น กระบวนการอิทธิพลทางสังคมผ่านทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของทัศนคติ อารมณ์ การคิด พฤติกรรมทั้งระดับบุคคลและระดับ องค์การ กล่าวคือ ปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูงได้เข้ามามีอิทธิพลอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน เนื่องจากเมื่อมีการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ ผู้นำที่มีพฤติกรรมด้านภาวะผู้นำแบบเดิม ๆ จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ในสังคมเทคโนโลยี โดยผู้นำสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีมาเป็นตัวช่วยในการติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา และสาธารณชนได้ อาทิ การสร้างภาพลักษณ์องค์การต่อสาธารณะ การรับรู้การตอบสนองของผู้ที่เกี่ยวข้อง การสร้างเครือข่ายการประสานงาน การค้นหา ข้อมูลที่ต้องการเป็นต้น และการติดต่อสื่อสารก็ทำได้ไม่จำกัดเวลา (จันทกานต์ ต้นเจริญพานิช และนิตยา เงินประเสริฐศรี, 2560) อีกทั้งยังส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนการใช้เวลาว่าง และพฤติกรรมในการทำงานที่มีการพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น ซึ่งนับเป็นรูปแบบพฤติกรรมบริหารจัดการ

การศึกษารูปแบบหนึ่งที่มีแนวโน้มให้เกิดการเข้าถึงและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะการใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องเหมาะสมและเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียน ครู และเป็นกุญแจสำคัญในการปลดล๊อคไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพได้

สถานศึกษาในปัจจุบันมีความต้องการครูที่มีความรู้ความสามารถ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้โดยลำพัง จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากครูและบุคลากรในสถานศึกษา กล่าวคือ ในด้านการปฏิบัติงาน อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยตรงในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของครู ทำให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ ควบคุมคุณธรรมและจริยธรรม ตามที่แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 10 ที่มีเจตนารมณ์มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็น "มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข" หรือกล่าวอีกอย่างคือบุคคลที่มีความ "เก่ง ดี มีสุข" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ไม่เพียงแต่เก่งเพียงอย่างเดียว แต่ต้องนำความรู้ที่มีนั้นไปใช้ในทางที่ถูกที่ควร ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น อันจะส่งผลเสียต่อสังคมและประเทศชาติ ซึ่งประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูนั้น ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการบริหารจัดการองค์กร มีศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ การติดต่อสื่อสารด้วยภาวะผู้นำมนุษย์สัมพันธ์ เพื่อบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อำพล ชัยสารี, 2565) ครูจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งนี้ต้องพัฒนาทักษะด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เข้ามามีบทบาทอย่างมากในวงการการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้สามารถชี้แนะและส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา นอกจากนี้ ครูยังต้องมีความรู้จริงในเรื่องที่สอน และต้องมีเทคนิควิธีการให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ รวมทั้งจัดกิจกรรมเชื่อมโยงความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอก ฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นทีม เป็นนักออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ แสดงออกซึ่งความรัก ความห่วงใยต่อนักเรียน และมีมาตรฐานการปฏิบัติงานโดยมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอนวิชาศาสนาอย่างเดียว 2) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรฐาน

15(1) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการเปิดสอนหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยเป็นการเปิดสอนวิชาศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญหรือวิชาชีพ ในระบบโรงเรียนและได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนเป็นโรงเรียนตามมาตรา 15(1) และ 3) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มาตรา 15(2) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีจัดการเรียนการสอนทางอิสลามศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการควบคู่ไปด้วย แต่สภาพความพร้อมทั้งบุคลากรและระบบการจัดการเรียนรู้อยังไม่เข้าเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะยกระดับสู่การเป็นโรงเรียนตามมาตรา 15(1) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเหล่านี้มีการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด สภาพปัญหาในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้น จะประสบปัญหาเรื่องการใช้เวลาเรียนที่มากกว่าโรงเรียนทั่วไป งบประมาณที่ใช้เพื่อการพัฒนาบุคลากรและพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่เพียงพอ ผู้เรียนๆ มากเกินไปทำให้ไม่มีความสุขกับการเรียน เวลาในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ มีไม่เพียงพอ ซึ่งอาจส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งวิชาศาสนาและสามัญอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด (สันวิช แก้วมี, 2561)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล จะทำให้ทราบว่า ครูโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในระดับใด รวมทั้งภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน หรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล นำมาพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติงาน ตลอดจนพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในผู้สอน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล จำนวน 1,440 คน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล, 2565)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายโดยจับฉลาก ได้ตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจำนวน 314 คน

ตัวแปร

ตัวแปรที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล

ตัวแปรที่ 2 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ในมุมมองของครูผู้สอนโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.932

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach
2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีคำนวณโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูลโดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการศึกษา โดยกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวที่เป็นอิสระกันใช้ โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะมีค่าระหว่าง $-1 \leq r \leq 1$ ซึ่งการอ่านค่า r ทำได้โดย

+0.01 ถึง +0.20	มีความสัมพันธ์ต่ำ ในทิศทางเดียวกัน
+0.21 ถึง +0.40	มีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ ในทิศทางเดียวกัน
+0.41 ถึง +0.60	มีความสัมพันธ์ปานกลาง ในทิศทางเดียวกัน
+0.61 ถึง +0.80	มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง ในทิศทางเดียวกัน
+0.81 ถึง +1.00	มีความสัมพันธ์สูง ในทิศทางเดียวกัน
0	ไม่มีความสัมพันธ์

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	99	31.52
หญิง	215	68.48
รวม	314	100.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	145	46.28
30-40 ปี	104	33.12
41-50 ปี	47	14.97
มากกว่า 50 ปี	18	5.73
รวม	314	100.00
3. ตำแหน่ง		

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการครู	32	10.20
ครูบรรจุ สช.	166	52.87
ครูอัตราจ้าง	116	36.93
รวม	314	100.00

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

น้อยกว่า 5 ปี	70	22.30
5-10 ปี	119	37.90
11-15 ปี	92	29.30
16-20 ปี	22	7.00
20 ปีขึ้นไป	11	3.50
รวม	314	100.00

5. ขนาดของสถานศึกษา

ขนาดเล็ก	31	9.87
ขนาดกลาง	267	85.03
ขนาดใหญ่	16	5.10
รวม	314	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.52 มีอายุ น้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.28 มีตำแหน่งเป็นครูบรรจุ สช. คิดเป็นร้อยละ 52.87 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.90 และขนาดของสถานศึกษา เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 85.03

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี

ตารางที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D	

ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.84	1.094	มาก
ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.79	1.140	มาก
ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน	3.76	1.140	มาก
ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.91	1.144	มาก
ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.99	1.202	มาก
รวม	3.86	1.061	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 3.86$, S.D.= 1.061) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า “ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($= 3.99$, S.D.= 1.202) รองลงมาคือ “ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ” ($= 3.91$, S.D.= 1.144) และน้อยที่สุดคือ “ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน” ($= 3.76$, S.D.= 1.140)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน

ตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โดยภาพรวม

n = 314

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D	
ด้านความรู้ ความสามารถ	3.95	1.188	มาก
ด้านแรงจูงใจในการทำงาน	3.96	1.176	มาก
ด้านมีคุณธรรม จริยธรรม	4.06	1.209	มาก
รวม	3.99	1.157	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 3.99$, S.D.= 1.157) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า “ด้านมีคุณธรรม จริยธรรม” มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($= 4.06$, S.D.=

1.209) รองลงมาคือ “ด้านแรงจูงใจในการทำงาน” (= 3.96, S.D.= 1.176) และน้อยที่สุดคือ “ด้านความรู้ ความสามารถ” (= 3.95, S.D.= 1.188)

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์

การทดสอบสมมติฐานที่ว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้ทำวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X	Y
X ₁	1	.870 ^{**}	.812 ^{**}	.847 ^{**}	.838 ^{**}	.940 ^{**}	.882 ^{**}
X ₂		1	.917 ^{**}	.783 ^{**}	.728 ^{**}	.926 ^{**}	.783 ^{**}
X ₃			1	.806 ^{**}	.784 ^{**}	.931 ^{**}	.808 ^{**}
X ₄				1	.865 ^{**}	.928 ^{**}	.868 ^{**}
X ₅					1	.911 ^{**}	.923 ^{**}
X						1	.920 ^{**}
Y							1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy}=0.920$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (X₅) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ($r_{x_5y} = 0.923$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (X1) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ($rx1y = 0.882$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (X4) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ($rx4y=0.868$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน (X3) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ($rx3y = 0.808$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (X2) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ($rx2y = 0.783$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ “ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ” “ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ” “ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ” “ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ” และน้อยที่สุดคือ “ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน”

2 ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน

สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ “ด้านมีคุณธรรม จริยธรรม” “ด้านแรงจูงใจในการทำงาน” และน้อยที่สุดคือ “ด้านความรู้ ความสามารถ” ตามลำดับ

3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาทุกคู่มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.920$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีเป็นรายด้านกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน และด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล อยู่ในระดับสูง ($r_{x5y}=.923$) ($r_{x1y}=.882$) ($r_{x4y}=.868$) ($r_{x3y}=.808$) ($r_{x2y}=.783$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอน ต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล สามารถอภิปรายผลในประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ตามความเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านวิสัยทัศน์

ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล มีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมทั้งเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังมีการใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ และรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงหลักคุณธรรม จริยธรรม กฎระเบียบในการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง และปลอดภัย ซึ่งนั่นหมายถึงการมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (วรวิฐญา จงปัทนา, 2562) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสัยทัศน์การใช้เทคโนโลยี และเผยแพร่วิสัยทัศน์อย่างกว้างขวาง และมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ในการยกระดับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียน (สุนันทา สมใจ และวิชุดา กิจจรธรรม, 2561) และรู้จักการนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ไปบูรณาการกับการจัดการศึกษา และการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ สุวิทย์ ชำคัลลาย (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ได้ผลการวิจัยว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน และด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อภิวิชญ์ สนั่นอย (2564) ที่ได้ทำการวิจัยศึกษา ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จากการวิจัย พบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร และความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 2. ผลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน การได้รับการอบรมพัฒนาด้านเทคโนโลยีและขนาดสถานศึกษา ต่างกันมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารและครูควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อำนวยความสะดวก

สะดวก การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนการตรวจสอบและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ การปฏิบัติงานของครู การจัดหาและการใช้โปรแกรมเทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบการดำเนินงาน

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยในอันดับท้ายสุด แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้การที่ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีที่เอามาใช้ในการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอน และนักเรียน โดยเล็งเห็นจากสภาพจริงของนักเรียนที่ประสบปัญหาในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนต์รัก วงศ์พุทธะ (2564) ได้ทำการศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ความคิดสร้างสรรค์ (X3) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (X1) เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของ ครูโดยรวมกันทำนายได้ ร้อยละ 47.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ตามความเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านแรงจูงใจในการทำงาน และความรู้ ความสามารถ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการรักษามาตรฐานวิชาชีพ และทำให้ครูมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานด้วยความรักงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง แต่การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของครูทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะทางคุณธรรมให้เพียงพอ นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเน้นการพัฒนาความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในคุณธรรมจริยธรรมที่ครบวงจร ด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพครูนั้นมีความสำคัญในการสร้างมาตรฐานพฤติกรรมของครู ซึ่งวินัยเป็นมาตรการส่งเสริมการกระทำที่ดีของครู ครอบคลุมไปถึงงานทั้งหมดในวิชาชีพครู เพื่อดำเนินการพัฒนาวินัยครู พร้อมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นพื้นฐานที่ถาวรของวินัย ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านนั้น ๆ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้สัมผัสและรับรู้ถึงการกระทำนั้น ๆ ด้วย อีกทั้งนี้การ

สร้างแรงจูงใจในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ (ณัฐดนัย ไทยถาวร, 2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จากการศึกษาวิจัย พบว่า 1) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อโดย ครูใช้ความสามารถในการปฏิบัติงานจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงานครูสามารถแก้ไขได้ และครูมีความพอใจและภูมิใจในผลงานการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.920$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ได้มีการกระตุ้นให้ครูมีการประเมินตนเอง เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วย พร้อมกับผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนาตัวเองจนชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารเป็นผู้มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี สามารถนำพาไปสู่ความสำเร็จ โดยภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ให้มุ่งสู่องค์กรที่สามารถสร้างครูที่ดีเพื่อสังคมการศึกษา ส่งเสริมให้ครูมีทัศนคติ วิถีคิด และการประพฤติที่สะท้อนการมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีเหมาะกับวงการการศึกษาไทยมากขึ้น ส่งผลให้ครูมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดียิ่งขึ้น ดังที่ กนกวรรณ โพธิ์ทอง (2560) ได้ศึกษา ผลของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนและบรรยากาศโรงเรียน โดยมีการรู้เทคโนโลยีและการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนของครูเป็นสื่อกลางต่อประสิทธิผลครูในโรงเรียนดีศรีตำบล ระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารในโรงเรียนดีศรีตำบล ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามการรับรู้ของครูมีองค์ประกอบสอดคล้องกับมาตรฐานระดับชาติทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหารของ International Society of Technology in Education 2) การรู้เทคโนโลยีการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนของครูและประสิทธิผลครูมีความสัมพันธ์กัน และ 3) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนดีศรีตำบล ระดับมัธยมศึกษา

อิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลครู และบรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิผลครูโดยผ่านการรู้เทคโนโลยีและการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนของครู ตัวแบบที่ได้มีความตรงตามทฤษฎี โดยตัวแบบนี้อธิบายประสิทธิผลครูได้ร้อยละ 83

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน มีคะแนนเฉลี่ยอันดับท้ายสุดจากทุกด้าน แต่ยังอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรศึกษาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการจัดการเรียน และส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการสร้างสื่อและนวัตกรรมการสอน ด้วยโปรแกรมต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก ทั้งนี้เนื่องจากเทคโนโลยีในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการการศึกษา และที่สำคัญผู้บริหารควรจัดสรรให้โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน สุดท้ายผู้บริหารควรอำนวยความสะดวกให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมทันสมัยเพื่อใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอน

2) จากผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ในโรงเรียนสอนศาสนาควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล ด้านด้านความรู้ความสามารถ มีคะแนนเฉลี่ยอันดับท้ายสุดจากทุกด้าน แต่ยังอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกระตุ้น จูงใจบุคลากรในสถานศึกษาใช้ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ โดยเฉพาะเรื่องความรับผิดชอบในการสอน การเสียสละอุทิศเวลาในการอบรมสั่งสอนนักเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับ ติดตามนิเทศภายในเกี่ยวกับการสอนของคุณครู อยู่สม่ำเสมอ เพื่อกระตุ้นประสิทธิภาพการทำงานของคุณครู จึงควรส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้คุณครูได้มีทักษะความรู้ ความสามารถที่เพิ่มพูนมากขึ้น

3) จากการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณา

รายด้าน พบว่ายังมีบางประเด็นที่ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนยังมีค่าความสัมพันธ์อยู่อันดับท้ายๆ แต่ยังอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นผู้นำที่ใช้ทักษะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในการบริหารสถานศึกษาได้ดีในทุก ๆ ด้าน แม้บางด้านอาจยังไม่ดีมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมายในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้อย่างชัดเจน เพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหารงานแต่ละฝ่ายได้ง่าย และรวดเร็ว เพื่อลดข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นระหว่างงานในแต่ละฝ่ายได้ และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น จะส่งผลให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนของสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรทำการศึกษาอย่างละเอียดจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และการสังเกต รวมถึงศึกษาจากสถิติย้อนหลังเพื่อนำมาเป็นตัวช่วยในการวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล
- 2) ควรทำการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามควบคู่สามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล โดยศึกษาจากงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ โพธิ์ทอง และคณะ (2559). ผลของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนและ
บรรยากาศโรงเรียน โดยมีการรู้เทคโนโลยีและการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนของครูเป็น
สื่อกลาง ต่อประสิทธิผลครูในโรงเรียนดีศรีตำบล ระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. 10(3): 255-269.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *รายงานประจำปี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จันทกานต์ ต้นเจริญพานิช และนิตยา เงินประเสริฐศรี. (2560). ทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำภาครัฐ
ของไทยในคริสต์ศตวรรษที่ 21. *วารสารสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์*, 33(มกราคม): 82-
90.
- นฤมล จิตรเอื้อ. (2560). บทบาทภาวะผู้นำในการพัฒนาองค์การสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้. *Veridian
E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(2):
1738-1754.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวามกราฟฟิค จำกัด.
- มนต์รัก วงศ์พุทธะ. (2564). ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
สมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี
เขต 2. *วารสารสิทธิประโยชน์*, 22(2): 180-191.
- วิรัชญา จงปัดนา. (2562). *การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาครูโรงเรียนอนุบาลทรัพย์
ปัญญา ตามแนวคิดภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี*. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสตูล. (2565) *รายชื่อโรงเรียน จำนวนครู
และนักเรียน*. [ออนไลน์] ค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 264 จากแหล่งสารสนเทศ
- สุนันทา สมใจ และ วิชุดา กิจธรรม. (2561). การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี.
วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 12(1). 350-363.

- สุวิทย์ ชำคล้าย. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. การประชุมมหาดิถีวิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13, มหาวิทยาลัยมหาดิถี.*
- สมพร ทังมณฑล. (2555). *แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. 2(2).*
- อำพล ชัยสารี. (2565). *โปรแกรมออนไลน์เพื่อเสริมพลังความรู้ของครู สู่การพัฒนาทักษะความร่วมมือของนักเรียน. ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.*
- อภิวิชญ์ สนั่นอย และคณะ. (2564). *ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.*

المقالة البحثية

دور تطبيق القراءة الجهرية الإعرابية في تحسين مهارة القراءة : دراسة تطبيقية على مادة طرائق تدريس اللغة العربية

إبراهيم تيه هي* مافلي ميكونج* سمسو جيء لينج** محمد لطفي أوما** عماد الدين مخلوف***

*دكتوراه في دراسات أدبية، محاضر بقسم اللغة العربية وآدابها، كلية الآداب والعلوم الاجتماعية، جامعة فطاني
**دكتوراه في دراسات لغوية، محاضر بقسم اللغة العربية وآدابها، كلية الآداب والعلوم الاجتماعية، جامعة فطاني
***دكتوراه في الأدب العربي، محاضر بقسم اللغة العربية وآدابها، كلية الآداب والعلوم الاجتماعية، جامعة فطاني

الملخص

يهدف هذا البحث إلى دراسة مدى استفادة الطلبة من تطبيق القراءة الجهرية الإعرابية أثناء دروس مادة طرائق تدريس اللغة العربية؛ كما يهدف إلى مدى رضاهم من هذا التطبيق القرائي؛ علماً بأن هؤلاء الطلبة من متخصصي اللغة العربية. استخدم الباحث في هذه الدراسة المنهج الوصفي التحليلي في وصف البيانات وتحليلها، كما استخدم المنهج الشبه التجريبي وهو منهج يستند إلى معايير معينة ويقوم بتطبيق التأثير أو التجربة ومقارنة النتائج، وذلك من خلال تطبيق القراءة الجهرية الإعرابية أثناء محاضرات مادة طرق تدريس اللغة العربية، وكان عدد الطلبة المطبق عليهم هذا التطبيق أربعة طلاب وطالبة واحدة. وكانت أداة البحث تتكون من اختبار القراءة الجهرية الإعرابية في الفصل، والاستبانة الموزعة إليهم. وتوصل البحث إلى أن معظم الطلبة المستجيبين يرون أن مثل هذه التطبيقات القرائية تفيدهم كثيراً وتجعلهم يشجعون في القراءة الجهرية، وأنهم يرضون إلى حد كبير بوجود مثل هذه الأنشطة في دروس المواد العربية المختلفة رغبة في تحسين الأداء القرائي لديهم.

الكلمات المفتاحية: تطبيق، القراءة الإعرابية، تحسين

RESEARCH

Role of Applying Parsing Aloud Reading in Improving Reading skill: An Applied Study on the Subject of Methods of Teaching the Arabic language

Ibrahim Tehhae Maplee Mekong* Samsu Chehleng** Muhammadlutfi Uma** Emad Eldin Makhoulf****

** Doctorate in Literary Studies, Lecturer in the Department of Arabic Language and Literature, Faculty of Arts and Social Sciences, Fatoni University.*

*** Doctorate in Linguistic Studies, Lecturer in the Department of Arabic Language and Literature, Faculty of Arts and Social Sciences, Fatoni University.*

**** Doctorate in Arabic Literature, Lecturer in the Department of Arabic Language and Literature, Faculty of Arts and Social Sciences, Fatoni University*

Abstract

This research aims to study the extent to which students benefit from applying syntactic aloud reading during lessons on methods of teaching the Arabic language. It also aims to determine the extent of their satisfaction with this reading application. Note that these students are Arabic language specialists. In this study, the researcher used the descriptive–analytical approach to describe and analyze the data. He also used the quasi–experimental approach, It is an approach based on certain criteria that applies an effect or experiment and compares the results, by applying inflectional reading aloud during lectures in the subject of methods of teaching the Arabic language. The number of students to whom this application was applied was 4 males and one female student. The research tool consisted of a parsing aloud reading test in the classroom, and a questionnaire distributed to them. The research found that most of the student respondents believe that such reading applications are very beneficial to them and encourage them to read aloud, and that they are largely satisfied with the presence of such activities in the lessons of various Arabic subjects, out of a desire to improve their reading performance.

Keywords : application, syntactic reading, improvement.

المقدمة

الحمد لله رب العالمين ، والصلاة والسلام على رسوله الكريم وعلى آله وصحبه أجمعين. أما بعد فإن اللغة العربية بعلومها المختلفة يتوق إليها الداسون قديما وحديثا وذلك رغبة في فهم ما أنزل الله إليهم من القرآن وما قاله رسول الله صلى الله عليه وسلم من أحاديثه الشريفة وهما من مصادر التشريع الإسلامي؛ إضافة إلى رغبتهم في استخدام هذه اللغة الكريمة لأغراض أخرى متعددة منها للأغراض التجارية والتعليمية والسياسية والتواصلية وغيرها.

ومما لا خلاف بين اثنين أن التمكن من هذه اللغة المشرفة يجب أن يتحصل الطالب على ثلاث الكفايات : ألا وهي الكفاية اللغوية والكفاية الاتصالية والكفاية الثقافية، ويقصد بالكفاية اللغوية هي أن الطالب يجب أن يتعرف على الأنظمة اللغوية المختلفة مثل الأصوات ومخارج الحروف والنحو والصرف بينما يقصد بالكفاية الاتصالية هي التي تؤهل الطالب على التمكن من الاتصال بأصحاب تلك اللغة بلا صعوبة ومشكلة في استخدام اللغة . وأخيراً الكفاية الثقافية هي أن يتثق الطالب بالثقافة التي يتحدث بلغتها حيث يفكر وينظم تفكيره مثل تفكير أصحاب اللغة ويعرف تقاليد تعاملهم في المناسبات المختلفة؛ لأن من مشكلات تعليم اللغة العربية للناطقين بغير العربية التي نجدها في كثير من الشعوب الإسلامية أن الطالب يتكلم العربية والعرب لا يفهمون قصدهم ؛ على الرغم من أن الكلمات والجمل صحيحتان، ولكن مخطئات في التفكير والتثقيف (رشدي أحمد طعيمة: 2004)

وإذا نظرنا في مهارة القراءة وجدناها من المهارات المهمة التي يتطلب من الطالب أن يجيدها ويحسنها ؛ لأن. العربية كما هو معلوم أنها لغة – من صعيد الفصحى – تنطق بالحركات. ومن خلالها تكتشف وظائف الكلمات كأن تكون فاعلا أو مفعولا أو مبتدأ أو خبراً أو حالا أو تمييزاً أو غير ذلك . من هنا اكتشفنا بأن الطالب يجب أن يكون له خلفية معقولة من قواعد النحو والصرف في مساعدته في القراءة ، وإلا ستكون قراءته خبط العشواء، فيحول الفاعل مفعولا والمفعول فاعلا، والمجرور منصوبا والمنصوب مجرورا إلخ... (رشدي أحمد طعيمة: 2004، المرجع السابق)

مفهوم القراءة

القراءة — حسب ما ذهب إليه بعض العلماء المسلمين هو عملية نظر واستبصار ليس مجرد التعرف على الرموز المطبوعة وفهم تلك الرموز وكفى، ذلك لا يكفي لأن القراءة في مفهومها الجامع والمانع عبارة عن نظر واستبصار؛ لأن النظر — حسب المعجم الوسيط — نظر الشيء نظراً أي أبصره وتأمله بعينه، ونظر الشيء : أبصره ونظر فيه : أي تدبر وفكر (المعجم الوسيط: 931- 932) إذن القراءة هي رؤية الرموز المطبوعة بالعين مع تدبرها والتفكير فيها (علي أحمد مذكور: 1991: 149)

طبيعة عملية القراءة

تعد القراءة مهارة بديلة للمهارتين الأساسيتين من المهارات اللغوية الأربع : هما مهارة الاستماع والكلام؛ وذلك لأن كثيراً ما يتعذر المتعلم استخدام هاتين المهارتين لا بسبب ضعفهما لديه؛ ولكن بسبب قلة الفرص التي تتاح له في ممارسة اللغة ممارسة شفوية أو أنه يشعر بأن حاجته إلى ممارسة اللغة الشفوية قليلة وغير متوقعة) محمود كامل الناقه ورشدي أحمد طعيمة : 2003: 149)

كما تعد القراءة المصدر الأساسي لتعلم اللغة العربية للطالب خارج الصف، وهي مهارة تحتاج إلى تدريبات خاصة ومتنوعة . ومواد القراءة الموثقة في كتاب معدّ للمبتدئين ينبغي ألا يحتوي على مفردات، أو تراكيب جديدة كثيرة. فالطالب المبتدئ الذي لم يسبق له تعلم اللغة العربية من قبل، يحتاج إلى أن تقدّم له القراءة على مستوى الكلمة، فالجملة البسيطة (مبتدأ أو خبر غالباً) ثم الجملة المركبة ثم قراءة الفقرة ثم قراءة نصّ . وفي المرحلة الأولى من تعليم مهارة القراءة، لا بد أن نضع في حسابنا بعض الصعوبات المتوقعة، التي قد يواجهها الطلاب. وفي هذه المرحلة ترتبط صعوبات القراءة بتعلم الأصوات خاصة في القراءة الجهرية. ومن بين الصعوبات المتوقعة في هذا المجال : التمييز بين الحركات الطويلة والقصيرة، وكذلك الحروف التي ترد أحياناً صوائت وأخرى صوامت (و+ي). هناك مهارات خاصة بالقراءة ينبغي العناية بكل واحدة منها في وقتها المناسب، وإذا أهملت معالجتها في حينها، تؤدي إلى ضعف في تعلم القراءة فيما يلي من مراحل . (عبد الرحمن أبراهيم الفوزان: 42)

أهداف تعليم القراءة

- أ- أن يقرأ الدارس اللغة العربية من اليمين إلى الشمال بشكل سهل ومريح .
 - ب- أن يربط الرموز المكتوبة بالأصوات التي تعبر عنها في اللغة العربية .
 - ج- أن يقرأ نصاً ما قرأه جهرية بنطق سليم .
 - د- أن يستنتج المعنى العام من النص المكتوب ويدرك تغير المعنى بتغير التراكيب .
 - هـ- أن يعرف معاني المفردات من السياق .
 - و- أن يفهم معاني الجمل وتتابعها في فقرات مع إدراك علاقات المعاني التي تربط بينها .
 - ز- أن يقرأ بفهم وانطلاق دون أن يعوقه عن ذلك التفكير في قواعد اللغة .
 - ح- أن يفهم الأفكار الجزئية والتفاصيل وأن يدرك العلاقات المكونة للفكرة الرئيسية .
 - ط- أن يعرف علامات التقييم ووظيفة كل منها دلاليًا وصوتيًا .
 - ي- أن يقرأ بصمت وسهولة ويسر وبسرعة معقولة ملتقطاً المعنى مباشرة من النص المقروء، دون توقف عند الكلمات أو التراكيب ، ودون الاستعانة بالمعجم مرات عديدة.
 - ك- أن يقرأ الصحف العربية ، ويطالع كثيراً في العلوم والآداب البسيطة والأحداث الجارية مع إدراك الوقائع وتحليل المعاني وتحديد النتائج ونقدتها وربط القراءة الواسعة بالثقافة العربية الإسلامية .
- وإذا نظرنا إلى هذه الأهداف لوجدنا أنها وضعت في شكل تدريجي حيث يؤدي تحقيق كل هدف منها إلى تحقيق الهدف الذي يليه، وإذا لا حظنا من أهداف تعليم القراءة والقراءة الجهرية وجدناها تبدأ بربط الرموز المكتوبة بالأصوات، ثم بالنطق الصحيح، ثم استنتاج المعنى العام وإدراكه بتغير التراكيب، ثم القراءة بفهم وانطلاق... (محمود كامل الناقة ورشدي أحمد طعيمة : 2003: 149)

أهداف تدريس القراءة الجهرية

على الرغم من أهمية القراءة الصامتة، إلا أن الصغار يحتاجون إلى القراءة الجهرية ؛ لأنها تفيدهم جانب الأدب والأخلاق والتذوق اللغوي السليم وتحسين نظقهم وتعبيرهم. ومن أهداف هذا النوع من القراءة أنها تتيح للطلبة استخدام حاستي السمع والبصر مما يزيد في إمتاعهم في قراءة نص الشعر والنصوص الأدبية، ومنها لقراءة

الجهرية تجعل المعلم يكشف الأخطاء التي يقع فيها الطلبة ويتيح له فرص تصويب هذه الأخطاء وعلاجها واختبار قياس الطلاقة والدقة في القراءة (علي أحمد مذكور: 1991: 143)

طريقة تدريس القراءة الجهرية

في تدريس القراءة الجهرية الإعرابية يجدر للمعلم أن يهيئ طلبته ذهنياً ونفسياً بإثارة مشكلة يمكن حلها بقراءة الموضوع الذي تم اختياره، وبالتالي يقسم نص القراءة إلى جمل وفقرات وفق محتواه، ويطلب من الطلبة أن يقرأوا جملة أو فقرة. ثم يقوم المعلم بتصحيح قراءة الطلاب أولاً بأول على أن يكون التصحيح منصبا على الأخطاء الصارخة على الأكثر، ويستعين المعلم كذلك بالوسائل التعليمية أو استخدام السبورة على الأقل، وأخيراً يناقش المعلم طلبته حول الأفكار الرئيسة أو الجزئية للموضوع تقوياً لما فهموا من الدرس.

من هنا ندرك مدى أهمية القراءة الجهرية الإعرابية؛ لأن خطأ القراءة من ناحية حركات الصوت والحركات الإعرابية يؤديان إلى تغيير المعنى؛ فمن هنا تظهر أهمية القراءة الجهرية الإعرابية، كما يكون هناك علاقة القراءة الجهرية الإعرابية بفهم الأفكار التضمنة في النص أو الموضوع.

فوائد القراءة الجهرية

القراءة الجهرية لها فوائد عديدة. هنا بعض الفوائد المهمة:

- 1) تحسين مهارات النطق والتعبير حيث تساعد القراءة الجهرية في تدريب النطق وتحسين دقة التعبير.
- 2) كشف عيوب النطق وعلاجها حيث تظهر القراءة الجهرية مخارج الحروف وتساعد في تصحيح أخطاء النطق والحركات الإعرابية.
- 3) الإلقاء الجيد في الشعر والنثر حيث تساعد القراءة الجهرية في تدريب التلاميذ على إلقاء الشعر والنثر بشكل جيد.
- 4) توصيل المعلومات بشكل فعال حيث تستخدم القراءة الجهرية لتوصيل المعلومات بشكل سلس ومؤثر، مثل إلقاء خطب أو عروض¹.

الدراسات السابقة

وقد أجرى الباحث نور محمد عثمان وأم هانيء عباس بحثاً للكشف عن أثر تعلّم الإعراب في اكتساب مهارة القراءة لدى طلبة السنة الأولى، كلية دراسات اللغات الرئيسة بجامعة العلوم الإسلامية الماليزية. قام الباحثون بإجراء البحث الميداني مع توزيع الاستبانة على 30 طالباً في السنة الأولى بكلية دراسات اللغات الرئيسة. وتم إجراء بحث الشبه التجريبي على 30 طالباً ويعطيهم اختباراً قبلياً وبعدياً باستخدام أداة القياس التي بناها بنفسه، أي إقامة اختبار قبلي مع تدريب الإعراب وبعده اختبار بعدي. وتوصلت النتائج إلى زيادة الدرجات من اختبار بعدي بينما المتوسط من (50,75) مقارنة بمتوسط في درجات اختبار قبلي (48,25) وظهرت في الاختبارين أن هناك فروقاً كبيرة من قيمة $t(0,001)$. فهذا يدل على أن التدريب وتعلّم الإعراب الذي قام به الباحثون له أثر إيجابي وفعال في زيادة درجات الطلبة ومعرفتهم.

دراسة محمد السيد إبراهيم سالم. (2020: 23-70). تهدف إلى تحديد فاعلية التدريب على الوعي الصوتي في علاج صعوبات القراءة الجهرية لتلاميذ مرحلة الابتدائية من ذوي صعوبات تعلم القراءة (الاضطرابات الصوتية) وعددهم 36 تلميذاً وتوصلت إلى أن الوحدة التدريبية على مهارات الوعي الصوتي لها فاعلية في تنمية مهارات القراءة الجهرية.

دراسة علي محمد فالح الشرعة (2018: 383-409). هدفت الدراسة إلى معرفة فاعلية استراتيجية التعلم التعاوني، في تنمية مهارات القراءة الجهرية لدى ذوي صعوبات التعلم في القراءة الجهرية. وتكونت عينة الدراسة من (12) من الطلاب الذكور في الصف الرابع الابتدائي ذوي صعوبات التعلم في المدارس الحكومية بمدينة حائل، وتم تقسيم العينة إلى مجموعتين: المجموعة الضابطة (6) طلاب، والمجموعة التجريبية (6) طلاب. أشارت نتائج الدراسة إلى وجود فروق ذات دلالة إحصائية في مقياس مهارات القراءة الجهرية، القياس البعدي والتبقي لصالح المجموعة التجريبية (استراتيجية التعلم التعاوني)، عند مستوى دلالة (0,01)، وفي ضوء النتائج أوصت الدراسة عدد من التوصيات، ومنها: ضرورة استخدام طرق واستراتيجيات جديدة في تدريس الطلبة ذوي صعوبات التعلم في القراءة الجهرية، الاهتمام بالعمل الجماعي والتشاركي والتفاعلي داخل غرفة الصف مع جميع الطلاب.

دراسة عبد الشافي أحمد سيد رحاب (2018: 238-261). هدفت إلى التعرف على معوقات تعليم القراءة الجهرية في المرحلة الابتدائية، وذلك من خلال تصميم استبانة تكونت من أربعة محاور، واشتملت على اثنتين وأربعين عبارة وزعت على (خمسين معلماً) من معلمى اللغة العربية في خمس مدارس ابتدائية بمحافظة قنا، وقد توصلت نتائج الدراسة إلى أن معوقات تعليم القراءة الجهرية عالية في جميع محاور الاستبيان؛ ويمكن ترتيبها حسب نتائج الدراسة كالتالي : جاءت أول معوقات التعليم الخاصة بالوسائل التعليمية، والإمكانات المتاحة، تلتها معوقات التعليم الخاصة بالمعلم ، ثم معوقات التعليم الخاصة بالأهداف التدريسية، وأخيراً معوقات التعليم الخاصة بالتلميذ.

دراسة هدى محمود شاكر (2016: 54-83) يرمي البحث إلى دراسة أداء طالبات الصف الأول في مهارات القراءة الجهرية، وعددهم 50 طالبة، وذلك من خلال الإجابة على سؤالين: (1) ما مستوى أداء طالبات الصف الأول المتوسط في مهارات القراءة الجهرية (2) وما مستوى الأداء العام لطالبات الصف الأول المتوسط في مهارات القراءة الجهرية. وتوصلت الدراسة إلى بعض المقترحات العلاجية مثل تشجيع جميع الطالبات على التحدث بالفحص في الموضوعات المختلفة وللعناية بتدريس القواعد النحوية والصرفية والإملائية وتدريبهن على حفظ الحركات للموضوعات في آخر الكلمة.

إجراء الدراسة والمنهج المتبع فيها

يطبق هذا البحث على طلبة مادة طرائق تدريس اللغة العربية (AR 2201-2174) بقسم اللغة العربية، وهم خمسة طلاب وطالبات؛ وذلك في الفصل الدراسي الثاني، العام الدراسي 2022م لغرض معرفة مدى استفادة الطلبة من تطبيق القراءة الجهرية الإعرابية أثناء دروس مادة طرائق تدريس اللغة العربية؛ ومعرفة مدى رضاهم من هذا التطبيق القرائي. ومن حيث المنهج المتبع في هذه الدراسة اتبع الباحث المنهج الوصفي التحليلي لتحليل ما جمع من البيانات والمعلومات ومن ثم وصفها وتحليلها، لأنها من نوع الدراسات الإنسانية والاجتماعية كما أشار ذلك يحيى سعيد على أنه: أسلوب أو نمط يتم استخدامه لدراسة ووصف الظواهر والمشكلات العلمية وصفاً دقيقاً للوصول إلى التفسيرات المنطقية المبرهنة بهدف إتاحة الفرصة للباحث لوضع إشارات محددة للمشكلة واستخلاص عدد من الأسباب التي أدت لحدوث الظاهرة أو المشكلة. بينا خطوات استخدام هذا المنهج تتركز على تجميع البيانات اللازمة للنظر إلى الظاهرة وتحديد المشكلة وإبراز أهميتها، وتوضيح أهداف البحث وحدود

البحث ومصطلحات البحث التي استعان بها الباحث، وتوضيح الدراسات السابقة وتصنيفها وتلخيصها بأسلوب واضح ودقيق وعرض جميع نتائج تلك الدراسات والمقارنة بينها وبين النتائج التي توصل إليها الباحث بجانب تحديد منهجية البحث من خلال تحديد مجتمع البحث وعينة البحث وأداة البحث وتوضيح الوسائل الإحصائية التي استعان بها الباحث في تحليل وتصحيح ومعالجة المعلومات والبيانات بطريقة دقيقة، ثم عرض نتائج البحث ومناقشتها عن طريق تفسير وتحليل النتائج بطريقة صحيحة وتوضيح دورها في إثراء المعرفة العلمية (https://drasah.com/Description.aspx?id=2040#div4).

جدول بيان نوع جنس المجتمع من الطلبة

ت	السنة الدراسية للطلبة	العدد	الجنس	النسبة المئوية
1	السنة الثانية	4	ذكر	80.00
2	السنة الثانية	1	انثى	20.00

محاور الاستبانة الموزعة على الطلبة

ت	عبارات الاستبانة	أوافق بشدة	محايد	لا أوافق
1	هل استفدت من مادة طرائق تدريس اللغة العربية الفصل الدراسي 2022/2	%80	%20	%0
2	هل كان استخدام اللغة العربية محادثة وقراءة وتطبيقا في الفصل على درجة معقولة	%20	%89	%0
3	هل كان أستاذ المادة حريصا على استخدام اللغة العربية في الفصل	%80	%20	%0
4	هل يحس الطالب بتحسين قراءة العربية بعد دراسة هذه المادة	%60	%40	%0
5	هل شعر الطالب خلال التدريب القرائي بأن عربيته تتحسن وأقرب إلى التطبيق العملي	%80	%20	%0

6	هل شعر الطالب بأنه مطمئن أكثر عندما يستخدم اللغة العربية أمام زملائهم	%80	%20	%0
7	هل يريد الطالب أن يكون هناك فرص له للتدريب القرائي داخل الفصل الدراسي	%100	%0	%0
8	هل يرى الطالب أن. التدريب القرائي المستمر هو سبيل إلى التمكين من اللغة العربية	%40	%60	%0
9	هل يتمنى الطالب أن يكون هناك سياسة موحدة في توجيه القراءة الجهرية الإعرابية لطلبة قسم اللغة العربية	%0	%80	%20
10	أنا أختار قسم اللغة العربية لأن أساتذته يستخدمون اللغة العربية كثيرا	%80	%20	%0

من خلال ما رأينا في الجدول أعلاه وجدنا في العبارة الأولى للاستبانة (هل استفدت من مادة طرائق تدرس اللغة العربية الفصل الدراسي 2022/2م). أن مادة طرائق تدريس اللغة العربية بصورة عامة استفاد منها الطلبة استفادة جمة. بينما في العبارة الخامسة (هل شعر الطالب خلال التدريب القرائي بأن عربيته تتحسن وأقرب إلى التطبيق العملي) وجدنا أن الطلبة رضوا بسياسة التدريب القرائي لهم وشعروا بأن عربيتهم تتحسن وتتقدم نحو الأفضل بـ 80% وهذا يعني التدريب القرائي مطلوب للغاية لتحسين لغة الطلبة، ويتوافق ذلك مع العبارة الرابعة (هل يحس الطالب بتحسين قراءة العربية بعد دراسة هذه المادة) حيث حصل تأييدا بارزا من الطلبة في حصول الإحساس بتحسين عربيتهم. يتطابق هذا المحور مع دراسة نور محمد عثمان وأم هانيء عباس بحثا للكشف عن أثر تعلم الإعراب في اكتساب مهارة القراءة لدى طلبة السنة الأولى، كلية دراسات اللغات الرئيسة بجامعة العلوم الإسلامية الماليزية (Othman, N. M., & Abas, U. H. (2021)). وفي العبارة السابعة (هل يريد الطالب أن يكون هناك فرص له للتدريب القرائي داخل الفصل الدراسي) وجدنا أنهم متفوقون 100% على الإرادة والرغبة في التدريب القرائي ويتوافق ذلك مع العبارة السادسة (هل شعر الطالب بأنه مطمئن أكثر عندما يستخدم اللغة العربية أمام زملائهم) في أنهم شعروا بلاطمئنان الأكثر في استخدام اللغة العربية أمام الزملاء بعد هذا التدريب القرائي. يتساير هذا المحور مع دراسة علي محمد فالح الشرعة التي هدفت إلى معرفة فاعلية

استراتيجية التعلم التعاوني، في تنمية مهارات القراءة الجهرية لدى ذوي صعوبات التعلم في القراءة الجهرية على وجود فروق ذات دلالة إحصائية في مقياس مهارات القراءة الجهرية، القياس البعدي والتتبعي لصالح المجموعة التجريبية (استراتيجية التعليم التعاوني)، عند مستوى دلالة (0,01) (محمد فالح الشرعه & علي 2018: 383-409). وفي العبارة الثامنة (هل يرى الطالب أن التدريب القرائي المستمر هو سبيل إلى التمكين من اللغة العربية) وجدنا أنهم على الرغم من درجة الموافقة تصل 40% ولكن ذلك يتطابق مع الاتجاه العام للطلبة في الاستمرار في التدريب القرائي الجهرية الإعرابي، وفي العبارة الأخيرة للاستبانة (أنا أختار قسم اللغة العربية لأن أساتذته يستخدمون اللغة العربية كثيرا) رأينا أنهم يثقون في السياسات العامة للقسم في تحريك الأساتذة على استخدام اللغة العربية التي فيها تدريب الطلبة على القراءة الجهرية الصحية الإعراب.

ومن النتائج التي سبق أن ذكرناها آنفا، اكتشفنا أن القراءة الجهرية الإعرابية مطلوبة إلى حد كبير في تحسين مستوى اللغة العربية بصورة عامة، وفي تجويد المهارات القرائية التي لها أثر كبير وفعال في وضع الثقة والاطمئنان للطلبة في استخدام اللغة العربية أمام زملائهم وأمام الناس وهذا الأمر بالتالي يدفع الطالب إلى استخدام اللغة العربية بشكل أوسع وفي مهارات لغوية مختلفة بخاصة مهارة التحدث؛ ذلك لأن الأخير يعتمد على التصويت وإخراج الصوت إخراجا صحيحا، وبالتالي يفضي الطالب إلى إجادة المهارة الكتابة وغيرها من المهارات كمهارة التفكير المنطقي والتشقيف بثقافة أصحاب اللغة وما إلى ذلك.

قائمة المصادر والمراجع:

- إبراهيم أنيس وآخرون. (2004). المعجم الوسيط، مجمع اللغة العربية – مكتب الشروق الدولية، ط.4.
- راند معروف محمد عمر & عبد الشافي أحمد، عبد الرحيم عباس، رقية محمود. (2018). معوقات تعليم القراءة الجهرية في المرحلة الابتدائية. مجلة العلوم التربوية بكلية التربية بالگردقة, 1(2)
- رشدي أحمد طعيمة. (2004). المهارات اللغوية مستوياتها وتدريبها وصعوباتها، القاهرة، دار الفكر، ط.1.
- زينة سالم محي. (2016). تقويم أداء طالبات الصف الأول المتوسط في مهارات القراءة الجهرية. *Journal Of Educational and Psychological Researches*, 13(49)...
- علي أحمد مذكور. (1991). تدريس فنون اللغة العربية، القاهرة، دار الشواف للنشر والتوزيع.
- محمود كامل الناقة ورشدي أحمد طعيمة. (2003). طرائق تدريس اللغة العربية لغير الناطقين بها ، الرباط، مطبعة المعارف الجديدة. من منشورات المنظمة الإسلامية للتربية والعلوم والثقافة – إيسيسكو.
- Abas, U. H. & Othman, N. M. (2021). آثار تعلم الإعراب في اكتساب مهارة القراءة لدى طلبة السنة الأولى كلية دراسات اللغات الرئيسية بجامعة العلوم الإسلامية الماليزية. *International Journal of Contemporary Education, Religious Studies and Humanities*
- محمد السيد إبراهيم. (2020). فاعلية التدريب على مهارات الوعي الصوتي في علاج صعوبات القراءة الجهرية (الاضطرابات الصوتية) لدى تلاميذ المرحلة الابتدائية. دراسات عربية في التربية وعلم النفس، 117(117).
- محمد فالح الشرعه & علي. (2018). فاعلية برنامج تدريبي باستخدام استراتيجية التعلم التعاوني في تنمية مهارات القراءة الجهرية لدى الطلاب ذوي صعوبات التعلم في القراءة الجهرية. مجلة كلية التربية (أسيوط)، 34(12).

المواقع العالمية: <https://drasah.com/Description.aspx?id=2040#div4>

บทความวิชาการ

ความท้าทายใหม่ของการวัดประเมินผลการอ่านภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่ สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้

อับดุลฆอนี เจ๊ะเซ๊ะ* อีสมะอีล ราโอบ** สะอาด อาแซ*** อรพันธ์ หะลีแม***

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

***อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรค ความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ จากการศึกษาพบว่าพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของประเทศไทยมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา และศาสนา ปัญหาการอ่านภาษาไทย และปัญหาการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในพื้นที่นี้ควรเน้นความเชื่อมโยงกับบริบทพื้นที่และการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ความไม่สงบที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ประกอบด้วย: ข้อมูลบริบทเชิงพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรม การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลักฐานฐานสมรรถนะ การบูรณาการเนื้อหาวิชา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและประเมินผลเพื่อความสะดวกรวดเร็ว และการประเมินแนวใหม่ตามกรอบการประเมิน PISA ที่เน้นความฉลาดด้านการอ่านและทักษะการคิดขั้นสูง

คำสำคัญ: การวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังคมพหุวัฒนธรรม

RESEARCH

Embracing New Challenges: Thai Reading Assessment in the 21st Century for Socio-Cultural Contexts in Thailand's Deep South

Abdunkhonee Jehsoh Ismail Raob** Sa-ad Asae*** Arfan Hasimae****

** Lecturer of Academic Department, Faculty of Education, Fatoni University*

*** Dr. Lecturer of Academic Department, Faculty of Education, Fatoni University*

**** Lecturer of Teaching Science Department, Faculty of Education, Fatoni University*

Abstract

The objective of this article is to explore the issues, necessities, and requirements for the development of assessment tools for learning outcomes measurement in the 21st century, within the context of the multicultural society of the southern border region. Through the study, it has been found that the southern border provinces exhibit diverse cultures, languages, and religions. Challenges related to Thai language proficiency and the assessment of learning outcomes in this region should be addressed by emphasizing the alignment with the local context and addressing issues stemming from the unrest situation that impacts learning. Key considerations for the development of learning assessment tools in the 21st century within the multicultural society of the southern border region include: contextual socio-cultural information, learning in the 21st century, foundational competency-based curricula, content integration, utilizing technology for convenient and rapid assessment, and embracing new assessment frameworks such as the PISA framework, which emphasizes advanced reading and thinking skills.

Keywords: Evaluation 21st Century Learning Multicultural Society

บทนำ

จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษในบริบทด้านพหุวัฒนธรรมมากกว่าท้องถิ่นอื่น ๆ ช่วงระยะเวลาาร่วมสองทศวรรษที่ผ่านมาได้ประสบกับความขัดแย้งและความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง โดยมีลักษณะปัญหาที่ซับซ้อนละเอียดอ่อนและมีความเชื่อมโยงกันในหลายมิติในด้าน ชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และมีความซับซ้อนมากขึ้นทำให้บางส่วนของประชาชนในพื้นที่ยอมรับหรือเห็นด้วยกับฝ่ายที่ใช้ความรุนแรง และเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ให้กับกลุ่มผู้เห็นต่างใช้เป็นข้ออ้างเพื่อสร้างความไม่เป็นธรรมในการใช้ความรุนแรง เพื่อต่อสู้ในเป้าหมายของตน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วยังเป็นปัจจัยเสริมที่ส่งผลให้ปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงมีความซับซ้อนมากขึ้นอีกด้วย (สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560) วิฤตการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนหนึ่งเกิดจากความแตกต่างทาง ภาษา ศาสนา และประวัติศาสตร์ของกลุ่มคนในสังคมพหุวัฒนธรรมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เพิ่มเติมความซับซ้อนในการใช้ชีวิตร่วมกัน ทางออกสำหรับปัญหาดังกล่าวคือการพัฒนาความรู้และความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ ใช้มิติด้านการศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างความสมานฉันท์ในสังคมให้เกิดความสงบสุข สอดคล้องกับมติที่ประชุมของคณะรัฐมนตรีในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2548 ซึ่งอ้างอิงจากหนังสือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร 0504/18022 ในการสร้างความเข้าใจและความสมานฉันท์ระหว่างกลุ่มคนในชายแดนใต้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลายทางวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ผ่านการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้เป็นวิถีชีวิตที่มีความสุขและเข้าใจมากขึ้น (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2548) อีกทั้งสถานการณ์ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญที่ช่วยปรับปรุงระบบการศึกษาให้ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงนี้อย่างสอดคล้องและทันที่ การวัดและประเมินที่เหมาะสมจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและสามารถวัดทักษะ ความรู้ที่ต้องการในโลกแห่งอนาคตได้ การศึกษาในเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจะเป็นประตูเปิดทางสู่การพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลที่ทันสมัยในการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป (Szabo, et al, 2020)

เนื้อหาสาระ

บริบทเชิงพื้นที่/สังคมพหุวัฒนธรรม

พิชามญช์ จันทุส และคณะ, 2021 ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารายวิชาชีวิตและครอบครัวแบบบูรณาการสำหรับนักศึกษาโดยอิงบริบทเชิงวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่าง

เป็นตัวแทนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 รวม 30 คน ผลการวิจัยสรุปว่าพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส) มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสังคมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในวิกฤตการศึกษาในพื้นที่ สิ่งสำคัญคือการพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบททางวัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้แบบลงมือทำ (Active learning) และการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน นอกจากนี้ การใช้สื่อควรเป็นสื่อผสมที่มาจากชุมชนท้องถิ่นที่ใช้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียนเชื่อมโยงกับบริบทเชิงพื้นที่ ในกระบวนการการเรียนรู้และการสอนควรให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะที่เหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรม ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปปรับใช้ได้ถูกต้อง การพัฒนารายวิชาควรให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำเสนอเนื้อหาที่สามารถสะท้อนถึงเรื่องราวหรือปัญหาที่เกิดขึ้นและเชื่อมโยงกับผู้เรียน การวัดและประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความแตกต่างในวิถีชีวิตและปัญหาทางวัฒนธรรม สร้างพื้นที่การเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับคนในชุมชนท้องถิ่น และเป็นการสร้างความเข้าใจและความสมานฉันท์ระหว่างกลุ่มคนในสังคมอยู่ร่วมกันในความหลากหลาย

มุฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลิฮีย์ และคณะ, 2021 ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบกลยุทธ์การสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์กับประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา จำนวน 251 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติกลยุทธ์การสอนสูงกว่าประเทศไทยในด้าน 1) สร้างระบบประกันสุขภาพ 2) ปรับโครงสร้างหลักสูตร 3) เตรียมความพร้อมก่อนการสอน 4) สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ 5) ปรับการวัดและการประเมินผล 6) ประเมินและปรับปรุงการสอน 7) จัดเตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ 8) บริหารจัดการเวลา และบูรณาการอิสลาม นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่ายังขาดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนที่เป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ จากการศึกษาของ Khareng, M., & Machae, R., 2020 ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 335 คน

ปัญหาอ่านไม่ออกภาษาไทย

ประชากรของประเทศไทยประกอบด้วยคนที่มาจากเชื้อชาติที่มีความหลากหลาย ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ อย่างไรก็ตามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประชาชนร้อยละ 83 ใช้ภาษา

มลายูในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ทางภาษาของพื้นที่นี้ แตกต่างจากชาวไทยส่วนใหญ่ในประเทศที่ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสายสามัญในพื้นที่ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารส่งผลให้เยาวชนในพื้นที่ที่ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวันไม่สามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สามารถเข้าถึงองค์ความรู้พื้นฐานอันส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในวิชาการแขนงต่าง ๆ ด้วยเหตุดังกล่าวการไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้จึงเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานและมีคะแนนต่ำที่สุดในประเทศ แม้ว่าพวกเขาจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยแต่การใช้ภาษาไทยกลับกลายเป็นอุปสรรคสำคัญที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้และศึกษาของพวกเขาอย่างสำคัญ (Phadung et al., 2013: 33 อ้างอิงใน มูนิเร๊ะ ผดุง, & เสาวนีย์ ตีอรามา. (2019))

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดการประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียน (Reading Test: RT) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากข้อมูลในรายงานผลการสอบการอ่านระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2560 – 2561 ทุกสังกัดทั่วประเทศพบว่าผลการประเมินด้านการอ่าน ออกเสียงของนักเรียนมีการลดลง โดยในปีการศึกษา 2561 ผลการประเมินแสดงผลระดับปรับปรุงอยู่ที่ร้อยละ 10.5 และระดับพอใช้อยู่ที่ร้อยละ 14.84 ซึ่งสะท้อนถึงจำนวนนักเรียนที่ต้องได้รับการแก้ไขเรื่องการอ่านเพิ่มมากขึ้น เมื่อนักเรียนเลื่อนชั้นขึ้นไปสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 การแก้ไขเรื่องนี้จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทันทีเนื่องจากนักเรียนเมื่อเลื่อนชั้นไปสู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะต้องเตรียมความพร้อมในการเข้ารับการทดสอบคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (National Test: NT) ซึ่งจะตรวจวัดสมรรถนะในการอ่าน การคิดคำนวณ และการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนโดยเฉพาะ

วีรลักษณ์ คาล่า และคณะ (2021) ได้ศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การบริหารจัดการปัญหานักเรียนที่ไม่สามารถอ่านและเขียนได้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนศิริไลพิทยาสอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่มีปัญหาในการอ่านและเขียน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สภาพการอ่านและเขียนของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นร้อยละ 89.29 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นร้อยละ 48.89 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นร้อยละ 61.54 สาเหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อปัญหาการอ่านและเขียนไม่ได้ของนักเรียนได้แบ่งออกเป็น 3 ด้านใหญ่ คือ:

1. ด้านนักเรียน: พบว่า นักเรียนเป็นชนเผ่าชาติพันธุ์และไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร นักเรียนเหล่านี้ไม่ได้รับโอกาสการศึกษาในชั้นอนุบาล

2. ปัญหาด้านครู: พบว่า ครูมีการย้ายโรงเรียนบ่อยเนื่องจากไม่ได้รับการส่งเสริมและกำลังใจที่เหมาะสม ครูไม่เพียงพอต่อจำนวนห้องเรียน และมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการห้องเรียนอีกทั้งการสอนนักเรียนยังไม่มีแผนการสอนที่เหมาะสม

3. ปัญหาด้านการบริหาร: พบว่า ขาดงบประมาณในการบริหารงานโรงเรียนเนื่องจากนักเรียนไม่ได้มีบัตรประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ และการส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และความสามารถในการทำงาน

ดังนั้น ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ถูกสร้างขึ้นมีรายละเอียดดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1: พัฒนานักเรียนให้สามารถอ่านและเขียนได้และสื่อความหมายได้

ยุทธศาสตร์ที่ 2: พัฒนาครูและให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3: พัฒนาระบบบริหารงาน ฝ่ายให้เป็นระบบระเบียบและสร้างวัฒนธรรมองค์กร

ณัฐพงศ์ เชื้อเพชร และยุวัฒน์ คล้ายมงคล (2018) ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอ่านและเขียนสะกดคำของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาที่เรียนในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาการสอนอ่านและเขียนสะกดคำของนักเรียนในโรงเรียนดังกล่าวโดยสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นและลักษณะข้อจำกัดได้ดังนี้:

1. ครูที่สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมต้น (ป.1-3) ไม่ได้สอนในวิชาภาษาไทยแต่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อื่นในโรงเรียน

2. ครูที่สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมต้น (ป.1-3) ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาเอกภาษาไทย ซึ่งทำให้ขาดความรู้และทักษะในการสอนวิชานี้

3. นักเรียนที่เข้าโรงเรียนมีหลากหลายปัญหา เช่น เป็นบุตรของแรงงานต่างด้าว มีสถานะเรียนรู้ช้า และมีเด็กพิเศษที่มีหลายความต้องการ

4. เวลาที่ครูสามารถใช้ในการช่วยเด็กที่มีปัญหาในการอ่านและเขียนสะกดคำมีจำกัด เนื่องจากภาระงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมากมาย

5. โรงเรียนขาดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและเขียนสะกดคำเนื่องจากข้อจำกัดทางงบประมาณ บุคลากร และเวลา รวมถึงความตระหนักในปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น

การอ่านภาษาไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2562 (ฉบับที่ 4) มีสาระสำคัญ คือมุ่งผลักดันให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จนเกิดทักษะ ในการอ่าน เขียน การสื่อสารและ การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการนำไปใช้ในการสื่อสารทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียนได้อย่างถูกต้อง ทำให้การสื่อความหมายในการสื่อสารตรงประเด็นตามที่ต้องการ ทักษะการอ่าน การเขียน ซึ่งมีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งพัฒนาแก่ผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เพื่อให้พื้นฐานในการใช้ทักษะการอ่าน การเขียนเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และการถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดจากเรื่องที่อ่าน เขียน ขยายผลสู่ผู้อื่นทำให้เกิดการสื่อสารทางภาษาเพื่อสร้างความเข้าใจต่อกันเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ทางภาษาอย่างถูกต้อง

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้ที่เรียกว่า 3R (Reading – อ่าน, Writing – เขียน, และ Arithmetic – คณิตศาสตร์) มีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาทักษะอื่น ๆ โดยเฉพาะทักษะการอ่านและเขียน อย่างไรก็ตามปัญหาเรื่องนี้อย่างคงเป็นอุปสรรคใหญ่ในระดับประเทศ จากการตรวจสอบนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 พบว่า มีนักเรียนจำนวนมากที่ไม่สามารถอ่านและเขียนได้อย่างเหมาะสม รัฐบาลได้วางยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ไม่สามารถอ่านและเขียนได้อย่างเหมาะสม กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายในปี 2558 เรียกว่า "ปีแห่งการปลดปล่อยนักเรียนที่ไม่สามารถอ่านและเขียนได้" เนื่องจากการอ่านและเขียนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตัวเองและเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นรวมถึงการศึกษาในรายวิชาอื่น ๆ ด้วย" (ศิริวรรณ จัตรมณีรุ่งเจริญ: <http://goo.gl/bxOZTs> และ กระทรวงศึกษาธิการ: <http://goo.gl/7zHtFW> อ้างอิงใน วีรลักษณ์ คำล่า และคณะ, 2021)

กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งสร้างทักษะการอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อสารที่มีความสง่างามเป็นหัวใจสำคัญคือการอ่านซึ่งเป็นการสะสมคลังคำศัพท์ในสมอง เมื่อมีการอ่านมากคลังคำศัพท์ในสมองก็จะสะสมมากขึ้น ผู้ที่อ่านมากจะสามารถเขียนได้ดี เนื่องจากมีคำต่าง ๆ ให้เลือกใช้มากมายซึ่งส่งผลให้การเขียนเป็นเครื่องแสดงความเจริญงอกงามทางวรรณคดีของมนุษย์ การเขียนสามารถเก็บหลักฐานหรือเป็นร่องรอยของความรู้และสามารถถ่ายทอดแบ่งปันความคิดไปยังมนุษย์ในรุ่นถัดไปได้ การเขียนเป็นทักษะการใช้ภาษาที่มีความสำคัญมากเนื่องจากสามารถสื่อความหมายอย่างชัดเจนและเป็นหลักฐานปรากฏให้เห็นได้นานกว่าการพูด การเขียนมีความสัมพันธ์กับการอ่าน ผู้ที่เป็นนักอ่านจะสามารถนำความรู้และรูปแบบที่ได้จากการอ่านมาพัฒนาการเขียนของตนให้มีคุณภาพ จึงเห็นได้ว่าการอ่านและการเขียนเป็นทักษะการสื่อสารที่สำคัญและมีความสัมพันธ์ที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้

มีความเกี่ยวข้องและเป็นกระบวนการที่เกื้อกูลกัน เนื่องจากการอ่านเป็นกระบวนการรับข้อมูลเพื่อเป็นฐานความรู้และการศึกษา รวมถึงการทำความเข้าใจรูปแบบงานเขียนที่ได้อ่านเป็นผลผลิตของการสังสมข้อมูล การวิเคราะห์ และการนำแบบวิธีการที่ได้จากการอ่านมาใช้ในการเขียน สิ่งนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างความรู้และการสื่อสารที่มีคุณภาพของมนุษย์ (Kramjantuek, P., 2018)

จากการศึกษาของ Kunirat (2017), พบว่าร้อยละ 30 ของเด็กที่ประสบปัญหาด้านการอ่านสามารถมีการพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างชัดเจนหลังจากการบริหารจัดการการเรียนการสอนของครูที่มีความเข้มงวด เป็นระบบขั้นตอนและฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ศัพท์ใหม่ๆ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้หากสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านและเขียนของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ จะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถพัฒนาการอ่านของตนในระดับชั้นสูงขึ้นไป ตรงกันข้ามหากไม่ได้รับการช่วยเหลือในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนในกลุ่มนี้จะมีทักษะการอ่านต่ำกว่าเพื่อนในระดับชั้นเดียวกัน อาจถูกวินิจฉัยผิดได้ว่าเป็นเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ในที่สุด การให้ความช่วยเหลือด้านการอ่านให้แก่ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการค้นหา ช่วยเหลือ แก้ไข และพัฒนาศักยภาพในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งจะช่วยลดภาระงานของครูผู้สอนและครูที่ทำงานในด้านการศึกษาพิเศษ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในสอดคล้องกับมาตรฐานระดับชั้น การช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพในการอ่านของนักเรียนที่เผชิญกับปัญหานี้จะถูกนำมาดำเนินการรายบุคคล และจะช่วยลดปัญหานักเรียนที่มีปัญหาการอ่านให้มีจำนวนลดลงในที่สุด (จุฑาทัก มีฉลาด, ชนิตา มิตรานันท์, & ประพิมพ์ พงศ์วัฒนรัตน์, 2021)

จะเห็นได้ว่าการวัดผลการเรียนรู้ด้านการอ่านภาษาไทยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรมมีความสำคัญเพราะช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยความหลากหลายและความเข้าใจและมีผลกระทบในด้านต่าง ๆ ต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาและทักษะอื่น ๆ ของนักเรียน ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทท้องถิ่นและสังคมของตนเองมากขึ้น
2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีวิจารณญาณ และสื่อสารได้อย่าง

เหมาะสม

3. มีความสามารถในการสืบค้นข้อมูลได้หลากหลายแง่มุมและช่วยกระตุ้นสร้างความสนใจในการเรียน

4. มีทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวันเช่น ทักษะการโต้ตอบกับผู้อื่น การทำงานร่วมกัน และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

การวัดผลประเมินผลภาษาไทยในสังคมพหุวัฒนธรรมช่วยให้ผู้เรียนในพื้นที่เกิดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีความหลากหลายในมิติต่างต่าง ๆ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมในบริบทพื้นที่ได้ ซึ่งสามารถออกแบบกรอบการวัดผลได้ดังนี้

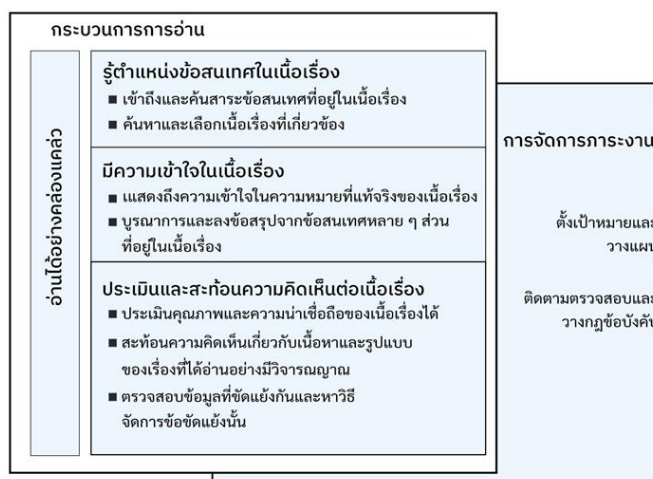
ประเด็น/ด้าน	ทักษะที่ต้องการวัดประเมินผล	
1. ความเข้าใจและการใช้ภาษา	วัดความสามารถในการอ่านและเข้าใจข้อความที่เกี่ยวข้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม	วัดความสามารถในการเขียนข้อความที่สื่อถึงประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม.
2. การสื่อสารและบริบทสังคม	วัดความสามารถในการพูดและฟังเพื่อสื่อสารและเรียนรู้จากบริบทสังคม	วัดความสามารถในการสื่อสารและแสดงออกถึงความคิดเห็นต่อสังคมพหุวัฒนธรรม
3. การคิดวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ	วัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสังคมพหุวัฒนธรรม	วัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิจัยและวิพากษ์ข้อมูลความหมายและผลกระทบของสิ่งต่าง ๆ ในสังคมพหุวัฒนธรรม
4. ความเข้าใจและประเมินตัดสินคุณค่า	วัดความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม (ที่หลากหลาย)	วัดความสามารถในการประเมินผลตัดสินคุณค่าของเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม
5. ความคิดสร้างสรรค์และยอมรับในความหลากหลาย	วัดความสามารถในความคิดที่สร้างสรรค์และยอมรับความแตกต่างในสังคม	วัดความสามารถในการแสดงออกและการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

การประเมินแนวใหม่ตามกรอบการประเมิน PISA

PISA ให้นิยามความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading literacy) ไว้ว่า “ความสามารถที่จะทำความเข้าใจกับสิ่งที่ได้อ่าน สามารถนำไปใช้ ประเมิน สะท้อนออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง และมีความรักและผูกพันกับการอ่าน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย พัฒนาความรู้และศักยภาพ และการมีส่วนร่วมในสังคม” เพื่อประเมินศักยภาพในการอ่านของนักเรียนและความสามารถในการอ่านเพื่อการเรียนรู้ รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและชีวิตสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินของ PISA เน้นที่ “การอ่านเพื่อการเรียนรู้” มากกว่าทักษะในการอ่านที่มาจาก “การเรียนรู้เพื่อการอ่าน” โดย PISA มุ่งประเมินว่านักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้หรือไม่ รวมถึงความสามารถในการนำความเข้าใจนั้นไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในโรงเรียนหรือชีวิตประจำวันนอกโรงเรียน การประเมินนี้มุ่งเสนอผลว่านักเรียนสามารถวิเคราะห์และคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับความหมายของข้อความที่อ่านและสามารถนำมาใช้ตามวัตถุประสงค์ของตนในสถานการณ์ต่าง ๆ ในระดับทั้งในโรงเรียนและชีวิตประจำวันได้อย่างกว้างขวาง

นิยามเรื่องการอ่าน และการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA มีความหมายที่กว้างกว่าการเรียนรู้เพียงการอ่านตามตัวอักษรเท่านั้น นักเรียนต้องมีความเข้าใจในรายละเอียดและสาระสำคัญของเนื้อหา ความสามารถในการคิดและพิจารณาจุดมุ่งหมายของเนื้อหา สามารถนำความรู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของตนเอง และมีส่วนร่วมในสังคมสมัยใหม่ที่ต้องการการสื่อสารจากข้อเขียน ในกระบวนการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA นักเรียนจะต้องมีความสามารถในการใช้กระบวนการที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้นักเรียนจะต้องมีทักษะทางการคิด วิธีการ และแรงจูงใจที่สนับสนุนกระบวนการดังกล่าว โดยกระบวนการนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ (1) กระบวนการการอ่าน และ (2) การจัดการภาระงาน

รูป กรอบการประเมินด้านการอ่านของ PISA 2018

(ข้อมูลจากสไลด์การอบรมเชิงปฏิบัติการการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล โดย ดร. วิษณุ ทรัพย์สมบัติ ผอ. สทศ. สพฐ. กับดร. ญัฐาเพชรณู ผอ. PISA สพฐ. วันเสาร์ที่ 7 สิงหาคม 2564 ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Application Zoom และ FB: Sandbox Satun)

วิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA

ปัจจุบันการอ่านไม่ได้มีเฉพาะในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์แต่ยังมีการอ่านในรูปแบบของสื่อดิจิทัล ทำให้ในแต่ละวันมีข้อความสื่อสารปริมาณมากมายหลายรูปแบบ ดังนั้นการแยกแยะว่าข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริงหรือสิ่งใดเป็นความคิดเห็นจึงเป็นทักษะที่มีความจำเป็น มากไปกว่านั้นการอ่านที่ดีควรมาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาอย่างถูกต้องและครบถ้วน

PISA จึงได้พัฒนาข้อสอบเพื่อประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านโดยการสอบด้วยคอมพิวเตอร์ ในสถานการณ์ของข้อสอบมีการใช้ทั้งแหล่งข้อมูลเดียวและหลายแหล่งข้อมูลเพื่อตอบคำถาม ตัวอย่างแหล่งข้อมูลที่มีในข้อสอบของ PISA เช่น แผ่นพับ บ้ายประกาศ การโพสต์ข้อความหลาย ๆ โพสต์บนกระดานสนทนา การเขียนบล็อกส่วนตัว การโต้ตอบทางอีเมล การสนทนาทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ บทความออนไลน์ (บทความทางวิชาการ บทความจากหนังสือพิมพ์ เอกสารทางประวัติศาสตร์) เป็นต้น ซึ่งการสอบด้วยคอมพิวเตอร์จะทำให้สามารถใช้สื่อดิจิทัลได้หลายแบบ สามารถกดลิงก์ กดแท็บ หรือเมนูต่าง ๆ เพื่อเข้าสู่ข้อมูลบนเว็บไซต์ที่ข้อสอบได้จำลองสถานการณ์ขึ้น

ในการสอบด้านการอ่าน นักเรียนจะต้องอ่านข้อความต่าง ๆ หลากหลายแบบแล้วแสดงออกมาว่ามีความเข้าใจอย่างไร โดยให้ตอบได้ ตอบสนอง สะท้อนออกมาเป็นความคิดหรือคำอธิบายของตนเอง เพื่อให้ครอบคลุมความสามารถด้านการอ่านในแง่มุมต่าง ๆ PISA จึงประเมินกระบวนการอ่านโดยเน้นที่ความสามารถในสามกระบวนการ ดังนี้

1. รู้ตำแหน่งข้อสนเทศในเนื้อเรื่อง (Locate information) คือ ผู้อ่านสามารถอ่านเนื้อเรื่องเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงใจความสำคัญของเรื่องได้อย่างครบถ้วนและละเอียดถี่ถ้วน รวมถึงการระบุตำแหน่งข้อสนเทศทางดิจิทัลที่ซับซ้อน เช่น การใช้โปรแกรมค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การเข้าเว็บไซต์

2. มีความเข้าใจในเนื้อเรื่อง (Understand) เป็นการตีความของผู้อ่านว่าเนื้อเรื่องนั้นมีความหมายว่าอย่างไร และบูรณาการเนื้อหาของเรื่องที่ได้อ่านกับความรู้ที่ผ่านมาด้วยการวางแผนผังและกระบวนการสร้างข้อสรุป ส่วนการอ่านเนื้อเรื่องที่มีมากกว่าหนึ่งเรื่อง ผู้อ่านต้องใช้การบูรณาการและการลงข้อสรุปจากข้อสนเทศหลายส่วนที่อยู่ในเนื้อเรื่องต่าง ๆ

3. ประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อเนื้อเรื่อง (Evaluate and Reflect) ผู้อ่านสามารถประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือของเนื้อเรื่องได้ สามารถสะท้อนอย่างมีวิจารณญาณถึงเนื้อหาและรูปแบบของเรื่องที่ได้อ่าน เมื่อผู้อ่านต้องอ่านเนื้อเรื่องหลากหลายเรื่องที่ขัดแย้งกัน ผู้อ่านจำเป็นต้องคำนึงถึงข้อขัดแย้งและหาวิธีการจัดการกับข้อขัดแย้งนั้น (<https://pisathailand.ipst.ac.th/about-pisa/reading-literacy/> สืบค้นวันที่ 28/8/2564)

จะเห็นได้ว่าวิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA สามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการวัดผลภาษาไทยให้กับผู้เรียนในพื้นที่ เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาเรื่องการอ่าน พัฒนาการเรียนรู้ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้วยวิธีการต่อไปนี้ (ขวัญแก้ว แสงแก้ว, 2022 และสุพรรณิ ขาวงาม, & ดนิตา ดวงวิไล, 2021).

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางรวมถึงมาตรฐานตัวชี้วัดเปรียบเทียบกับมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของระบบการศึกษาในระดับประเทศ และวิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA
2. พัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์วิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA เน้นการพัฒนาทักษะทางภาษาไทย การคิดวิเคราะห์ และการประยุกต์ใช้
3. พัฒนาเครื่องมือวัดที่สอดคล้องกับวิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA โดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่แล้วหรือปรับปรุงใหม่นำไปทดลองสอบกับนักเรียนเพื่อทดสอบประสิทธิภาพและคุณภาพเครื่องมือ
4. ส่งเสริมความเข้าใจของครูและผู้บริหารในระดับสถานศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA
5. ให้ข้อเสนอแนะและเชื่อมโยงกับนโยบายของหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามวิธีการวัดความรู้และทักษะการอ่านของ PISA ที่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่และชีวิตประจำวันของผู้เรียน

ปัญหาการวัดผลประเมินผล

จากงานวิจัยของสถาบันวิจัยพัฒนาประเทศไทยในปี 2014 พบว่า ระบบการวัดและประเมินผล การเรียนในปัจจุบันซึ่งมุ่งเน้นการทดสอบเป็นหลักไม่สามารถส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ให้กับนักเรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากข้อสอบส่วนใหญ่มีลักษณะที่เน้นการจำและเน้นเนื้อหาเท่านั้น และไม่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการวิพากษ์อีกทั้งไม่ช่วยเสริมสร้างทักษะอื่นที่มีความสำคัญ

เช่น ความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม ระบบการสอบเข้ามหาวิทยาลัยยังคงมีปัญหาหลายด้าน เช่น คุณภาพข้อสอบและเนื้อหาข้อสอบไม่สัมพันธ์กับการเรียนในห้องเรียน นักเรียนจำเป็นต้องการเรียนรู้พิเศษเพื่อฝึกฝนเทคนิคการทำข้อสอบ นอกจากนี้การทดสอบมาตรฐานระดับประเทศยังไม่มีระบบการจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลการสอบ เช่น คะแนนสอบ และข้อมูลพื้นฐานอื่น ๆ อย่างระบบงานและคุณภาพ ทำให้เสียโอกาสในการจัดเก็บข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการสร้างความรับผิดชอบและการวางแผนเชิงนโยบาย จากการสอบถามครูผู้สอน พบว่า ข้อสอบส่วนใหญ่วัดแต่ความจำ การวัดภาคปฏิบัติการประเมินตามสภาพจริง และการประเมินด้วยแฟ้มสะสมงานมีน้อยมากและไม่ได้นำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

จากงานวิจัยของจิราภรณ์ มีสง่า และ อิศรา รุ่งทวีชัย ในปี 2018 ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาในการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 361 คน จากการศึกษาพบว่า สภาพการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางสาเหตุอาจเกิดจากการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องใหม่ที่ทำให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำลังพยายามทำความเข้าใจและปรับตัวในเรื่องนี้ นอกจากนี้ยังมีบางครูที่ยังไม่ค่อยเข้าใจจะไม่สามารถปฏิบัติการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษายังพบอีกว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ไม่แตกต่างกัน สิ่งนี้อาจเป็นเพราะการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องใหม่ ดังนั้นครูทั้งหลายต้องมีการศึกษาและเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีปัญหาในการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลนี้เป็นเรื่องใหม่ ครูอาจมีความรู้ความเข้าใจในระดับใกล้เคียงกันไม่ว่าจะมีประสบการณ์การสอนมากหรือน้อย จากข้อมูลงานวิจัยดังกล่าวนี้ นับว่าเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ในอนาคตและช่วยให้ครูเตรียมพร้อมในการสอนและประเมินผลของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

จากกิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยน (OLE-Open House) ที่ได้จัดขึ้นและการเก็บข้อมูลสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้เข้าร่วมจากโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี 8 โรงเรียนสังกัดสช. และ 2 โรงเรียนสังกัดอปท. ประกอบด้วยหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 75% ที่เหลือเป็นครูสอนวิชาภาษาไทย วิชาศิลปะและวิชาอื่น ๆ ระดับการศึกษาปริญญาตรี 83.3% และปริญญาโท 16.7% นับถือศาสนาอิสลาม 91.7% และศาสนาพุทธ 8.3% ประเด็นคำถามการสนทนา จากเวทีแลกเปลี่ยน

สัมมนาออนไลน์ (Webinar) ในหัวข้อ “แนวคิดสันติศึกษาสู่การออกแบบหลักสูตรและการวัดผล ประเมินผลในศตวรรษที่ 21” และหัวข้อ “กิจกรรม OLE: หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การประเมินผล- การออกแบบสู่การปฏิบัติในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี” กับคุณครูผู้เข้าร่วม โครงการโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี สามารถสรุปว่าการวัดและประเมินผล การเรียนรู้แสดงได้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและการบริหารจัดการของ โรงเรียน ประกอบกับคะแนน O-NET, I-NET, NT ได้ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในพื้นที่ จะต้องได้รับการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะความหลากหลายของเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ไม่สามารถตอบโจทย์ความแตกต่างของผู้เรียน ระบบการทดสอบมีความซ้ำซ้อนและไม่คำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรม และควรคำนึงถึงความสะดวกและรวดเร็วในการนำเครื่องมือวัดประเมินผลไปใช้ ความจำเป็นของการสร้างเครื่องมือวัดที่บูรณาการและสามารถในการวัดประเมินผลทักษะและความสามารถของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” เพื่อพัฒนาตัวครูและเครื่องมือการ ประเมินและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน นอกจากนี้สภาวะการณ์ที่ไม่ สอดคล้องระหว่างการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของครู-ผู้สอนในโรงเรียนกับหน่วยงานทดสอบกลาง ของประเทศ ส่งผลให้ต้องมีการปรับปรุงพัฒนานักเรียน ครู และโรงเรียนให้เป็นไปตามความต้องการ ของโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี ดังนั้นควรสร้างเครื่องมือวัดให้มีความ หลากหลายและสามารถปรับเปลี่ยนตามบริบทพื้นที่ในสังคมพหุวัฒนธรรม สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการให้ความรู้และส่งเสริมการดำเนินงานในการวัดและประเมินผลให้กับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

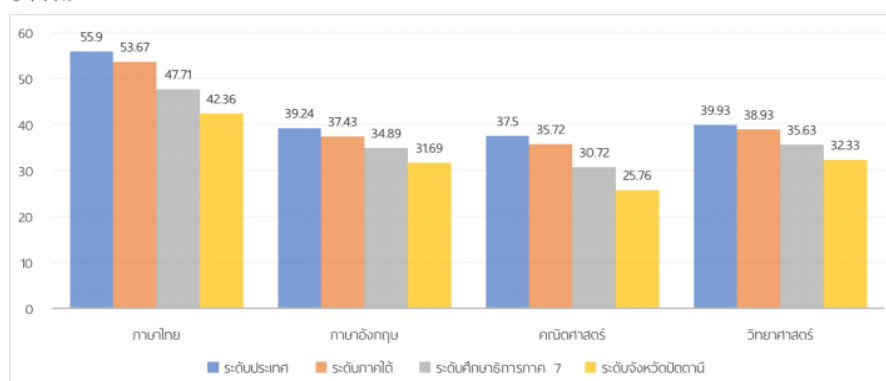
ความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาข้อมูลสถิติค่าเฉลี่ย O-net ของจังหวัดปัตตานีระดับชั้น ป.6 เมื่อเทียบกับ ระดับประเทศ ระดับภาคใต้ ระดับศึกษาธิการภาค 7 และระดับจังหวัดปัตตานี พบว่าปีการศึกษา 2561 ผลการสอบ O-net มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยไม่ได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรตามตัวชี้วัดอย่าง แท้จริง และไม่มีการประเมินติดตาม หรือนิเทศการสอนของครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ค่าเฉลี่ย O- net ในจังหวัดปัตตานีอยู่ในลำดับที่ต่ำที่สุด ฉะนั้นการพัฒนาการศึกษาในจังหวัดปัตตานีถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เพื่อพัฒนาบุคลากรของประเทศชาติอย่างมีคุณภาพ

รูปที่ 1

แผนภูมิแสดงผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561 ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบระดับประเทศ ระดับภาคใต้ ระดับศึกษาธิการภาค 7 และระดับจังหวัดปัตตานี

จากแผนภูมิกะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561 ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ของจังหวัดปัตตานี เปรียบเทียบระดับประเทศ ระดับภาคใต้ ระดับศึกษาธิการภาค 7 และระดับจังหวัดปัตตานี พบว่า ระดับจังหวัดปัตตานี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ปัญหานักเรียนยังไม่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในโรงเรียนจังหวัดปัตตานี สามารถพบเห็นและมึนักเรียนอีกหลายคนที่กำลังได้รับการพัฒนาทักษะการอ่าน ในคาบเรียนซ่อมเสริม การอ่านและการเขียนเป็นหัวใจสำคัญที่จะต่อยอดการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับที่สูงขึ้นไป ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีนักเรียนส่วนใหญ่จะใช้ภาษามลายูถิ่นในการสื่อสาร จึงทำให้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เนื่องจากไม่เข้าใจภาษาไทยไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูสอน ส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้ความรู้ ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออก ขาดความมั่นใจ กลัวสิ่งที่จะสื่อสารออกมาจะไม่ถูกต้อง และโดนเพื่อนในชั้นเรียนล้อเลียน ทำให้ผู้เรียนไม่ได้ระบายความคิด ความรู้สึก ความคิดเห็นออกมา การแก้ปัญหาเรื่องนี้จะต้องอาศัยหลายภาคส่วนในการขับเคลื่อนและทำงานร่วมกัน เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้บริหารโรงเรียน การดึงผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมโดยการสร้างความตระหนักโดยใช้หลักศาสนาอิสลามเข้ามาเชื่อมโยง และให้มีความร่วมมือกันระหว่างบ้านกับโรงเรียนในการ การสร้างข้อตกลงการใช้ภาษาถิ่นในโรงเรียนโดยห้ามใช้ภาษาถิ่นในโรงเรียนหรือในชั่วโมงภาษาไทยเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกพูดภาษาไทยได้มากขึ้น การนำวิชาอื่นมาบูรณาการกับวิชาภาษาไทย การจัดครูเข้าสอนโดยยึด ครูตรง

ตามวิชาเอกภาษาไทย ครูมีความมั่นใจว่าสอนได้ ครูสมัครใจที่จะสอนภาษาไทย ครูพูดภาษาไทยชัดเจน ครูลายมือสวย และครูมีจิตวิทยาการสอน เล่นกับเด็กเป็น การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยการจัดบรรยากาศทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนเน้นให้นักเรียนได้คุ้นเคยชินกับการอ่านประโยค คำคม และสุภาษิต ที่มีสีสันน่าสนใจ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องสามารถอ่านออกเขียนได้ทุกคน การเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนที่ขาดเรียนเพื่อจะได้ทราบสาเหตุ และหาทางแก้ไขเพื่อให้นักเรียนมาเรียนได้อย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา โดยการศึกษา นักเรียนเป็นรายบุคคล ใช้จิตวิทยาการสอน เน้นการแจกลูกสะกดคำ การใช้สื่อที่หลากหลาย หมั่นซ่อมเสริม และหากไม่ผ่านการประเมินให้มีการซ้ำชั้น 11) กลยุทธ์ผู้บริหารเกาะติดความก้าวหน้าโดยผู้บริหารมีกิจวัตร การนิเทศแบบเยี่ยมชั้นเรียนทุกวัน เพื่อให้กำลังใจครูรับฟังปัญหา ให้คำแนะนำ และแก้ปัญหาพร้อมกัน

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล สังเกต สัมภาษณ์ในโรงเรียน ผลของคะแนนระดับชาติเป็นสิ่งที่สะท้อนกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี การจัดการเรียนรู้ยังเป็นรูปแบบเดิมเน้นคุณครูเป็นศูนย์กลาง สอนแบบบรรยาย สอนตามหนังสือ เน้นการท่องจำ ขาดการบูรณาการรายวิชา การออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ และทักษะการคิดขั้นสูง รูปแบบการวัดและประเมินผลยังเป็นรูปแบบเดิมเช่นกัน นั่นคือครูผู้สอนออกข้อสอบเอง ขาดการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวัด เน้นข้อสอบที่เป็นเนื้อหาความรู้ความจำที่เรียนจากหนังสือ ในขณะที่ข้อสอบวัดผลระดับประเทศเน้นทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การนำความรู้ไปใช้และการสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือเกิดเป็นนวัตกรรม

บทสรุป

จากสภาพการณ์และข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่าพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีบริบทเชิงพื้นที่ที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น มีความหลากหลายของวัฒนธรรม ภาษา และศาสนาซึ่งเป็นวิถีการดำเนินชีวิต การจัดการเรียนรู้ควรมีความเชื่อมโยงให้ตรงและสอดคล้องกับความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาและยกระดับการศึกษาในพื้นที่สูงขึ้น จากปัจจัยของความไม่สงบที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ ปัญหาในเรื่องการอ่านไม่ออกภาษาไทยและการวัดผลประเมินผลผู้เรียนซึ่งสามารถสรุปได้ดังรูปต่อไป

นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนได้ประกอบด้วย: ข้อมูลบริบทเชิงพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรม การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลักสูตรฐานสมรรถนะ การบูรณาการเนื้อหาวิชา การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดและประเมินผลเพื่อความสะดวกรวดเร็ว และการประเมินแนวใหม่ตามกรอบการประเมิน PISA ที่เน้นความฉลาดด้านการอ่านและทักษะการคิดขั้นสูง ดังรูปด้านล่างนี้

รูปความท้าทายใหม่ของการวัดประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนได้

บรรณานุกรม

- จิราภรณ์ มีสง่า, & อิศรา รุ่งทวิชัย. (2018). การศึกษาสภาพและปัญหาการวัดและประเมินผล ทักษะผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 ของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. *ARU Research Journal Humanities and Social Sciences*, 5(2), 93–100.
- จุฑาทัก มีฉลาด, ชนิดา มิตรานันท์, & ประพิมพ์ พงศ์วัฒนะรัตน์. (2021). แนวทางการพัฒนาระบบการตอบ สนองต่อการช่วยเหลือ เพื่อแก้ปัญหาการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 9(3), 1284–1295.
- ณัฐพงศ์ เชื้อเพชร, & ยศวรวัฒน์ คล้ายมงคล. (2018). สภาพและแนวทางแก้ไขปัญหาการอ่านสะกดคำ และเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. *An Online Journal of Education*, 13(3), 82–95.
- พิชามญช์ จันทุรัส, สิงหา จันทน์ขาว, & อนันต์ มาลารัตน์. (2021). การพัฒนารายวิชาชีวิตและครอบครัวแบบบูรณาการ สำหรับนักศึกษาโดยอิงบริบทเชิงวัฒนธรรมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 16(1), 110–119.
- มูนีเราะ ฝดุง, & เสาวนีย์ ดีอราแม. (2019). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบมีปฏิสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 14(3), 318–327.
- มุฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลิฮียะห์, นัชชีมา บาเกาะ, ยูโซบ บุกุซ, & อิบรอฮีม มลามีนซาโน. (2021). การเปรียบเทียบกลยุทธ์การสอนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์กับประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา*, 16(2), 231–239.
- วีรลักษณ์ คาล่า, ประเวศ เวชชะ, & สุชาติ ลีตระกูล. (2021). ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการปัญหา นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–3 โรงเรียนศิริโลพิทยาที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *Journal of Education Academic Chiang Rai Rajabhat University*, 1(2), 137–145.
- ศิริวรรณ ฉัตรมณีรุ่งเจริญ และ วรางคณา ทองนพคุณ. (2557). *ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Skills)*. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://goo.gl/MzhVts>

- สำนักงานสภาพัฒนาการศึ่ชงแห่งชาตึ่ สำนักนายกรั้ฐมนตรึ่. (2560). นโยบายการบรึ่หารและการพั้ฒนาจั้หวดัชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2560-2562. กรุงเทพฯ: โรงพึ่พิมพ์แห่งจุ้ฬาลงกรณั้มหาวิทยาลัย.
- สำนักนายกรั้ฐมนตรึ่. (2548). หนั้สือของสำนักเลขาธิการคณะรั้ฐมนตรึ่ที่นร0504/18022. สำนักนายกรั้ฐมนตรึ่.
- Khareng, M., & Machae, R. (2020). สภาพการจั้ดการเรี้นการสอนของครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรี้นเอกชนสอนศาสนาอิสลามชั้นนำในสามจั้หวดัชายแดนภาคใต้. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 7(1), 111-127.
- Kramjantuek, P. (2018). การสร้างชุดการเรี้นสั้เสริมความสามารถในการใช้ภาษาไทย เพื่่อการสือสารด้วยการอ่านและเขียนวิษาภาษาและวัฒนธรรมไทยเพื่่อการเป็นครู. *Wiwitwannasan Journal of Language and Culture*, 2(1), 97-110.
- Kunirat, N. (2017). Process for Enhancing Reading Ability of At-Risk Student Based on Response to Intervention Concept. *Journal of Graduate School Pitchayatat*, 12(2), 41-49.
- Phadung, M., Suksakulchai, S., Kaewprapan, W., Somrueng, S., Anuntrasena, P. & Panaejakah, R. (2013). States of Learning Experience for the Preschool Children using Thai as Second Language and Tendency of Bilingual Multimedia Development: Case study of Narathiwat Province. *Journal of Yala Rajabhat University*, 8(1), 31-39. (in Thai)

บทความวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี

อายนา จินตรา* จรูณี แก้วเอียน** พิมพ์วิมล สุวรรณโณ**

*นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

**รองศาสตราจารย์ (ดร.) อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ดร.) อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา 4) เปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษาจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา 6) ประมวลผลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 365 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มแล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลากแบบไม่คืนกลับ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที ค่าเอฟและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการเมื่อจำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงานพบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษาพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษาเมื่อจำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงานพบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การทำงานพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับสูง 6) ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาที่มีเป้าหมายชัดเจนโดยเน้นด้านวิชาการมากกว่าด้านอื่น ๆ และควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพใช้งานได้จริง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ผู้บริหารควรมีความสามารถในการบริหารจัดการปัญหาภายในสถานศึกษา เน้นพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติเชิงบวกเพราะมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก

คำสำคัญ : ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

RESEARCH

Academic Leadership of School Administrators and the Effectiveness of Educational Schools under the Pattani Primary Education Service Area Office*Aina Chintra* Jarunee Kao-ian** Phimpawee Suwanno ****** Master's degree students Department of Educational Administration Faculty of Education Yala Rajabhat University**** Associate Professor Dr., Department of Educational Administration Faculty of Education Yala Rajabhat University***** Assistant professor Dr., Department of Educational Administration Faculty of Education Yala Rajabhat University***Abstract**

The purposes of this research were 1) to study the level of academic leadership of school administrators, 2) to examine the effectiveness of educational Schools, 3) to compare the academic leadership of school administrators classified by gender, position, work experience and school size, 4) to compare the effectiveness of educational Schools classified by gender, position, work experience and school size, 5) to study the relationship between academic leadership of school administrators with the effectiveness of educational Schools and, 6) to process the recommendations of academic leadership of school administrators and school effectiveness. The sample group was 365 school administrators and teachers from Pattani Primary Educational Service Area Office in Academic year 2022 who were obtained by using cluster random sampling and then simple random sampling by using a non-returnable draw. The research tool was a questionnaire. Statistics used were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F-test and Pearson's correlation coefficient.

The results showed that 1) Overall, academic leadership of school administrators was at a high level. 2) School effectiveness is overall at a high level. 3) To compare the academic leadership of school administrators classified by gender and work experience, overall, was not different. In terms of location and size of educational schools, it was significantly different at the .01 level. 4) Comparing the effectiveness of educational Schools classified by gender and work experience, overall, was not different. However, location and size of educational schools were statistically significant differences at the .01 and .05 levels respectively. 5) The relationship between academic leadership of school administrators and school effectiveness, overall, was a high positive correlation were statistically significant at the .01 6) Recommendations on academic leadership of school administrators and school effectiveness, Pattani Primary Educational Service Area Office, are that educational institute administrators should define vision and missions of educational institutes with clear goals by emphasizing more on academics than other areas and should give

importance towards promoting a learning atmosphere with the qualified media that actually works. Suggestions regarding the effectiveness of educational institutions under the Pattani Primary Educational Service Area Office Administrators should have the ability to manage problems within the educational institution. Developing students to have a positive attitude because it is very important to living life.

Keywords: School Administrators, Academic Leadership, School effectiveness

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเปลี่ยนไปอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับอดีต เนื่องจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านการสื่อสาร ข้อมูลสารสนเทศ ประสิทธิภาพของการรับและส่งข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ผ่านเทคโนโลยีที่เรียกว่าอินเทอร์เน็ตที่สามารถกระจายข้อมูลให้รับรู้โดยพร้อมเพรียงกันทั่วโลกโดยใช้เวลาไม่ถึงเสี้ยววินาที ซึ่งความทันสมัยและความรวดเร็วของการพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้สังคมโลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ เป็นยุคแห่งการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายองค์ความรู้ กฎกติกา มีการเชื่อมโยงด้านการค้า การลงทุน การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมาก ประเทศไทยต้องมีการพัฒนาตนเองเพื่อการอยู่รอดและสามารถแข่งขันกับนานาชาติอารยประเทศได้ การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนต้องอาศัยการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของการศึกษาว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 2)

สถานศึกษาเป็นองค์การหนึ่งที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความหลากหลายที่มีทัศนคติแตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายเดียวกัน คือ เพื่อผลิตนักเรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร มีความรู้ความสามารถตามเป้าหมายที่วางไว้ เป็นคนดีที่มีความสุข ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญที่มีความสามารถในการบริหารงาน สถานศึกษาที่ผู้บริหารมีความเข้มแข็งทางวิชาการจะสามารถวางแผนการดำเนินงานตั้งแต่การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศการสอน การพัฒนาครู ทั้งนี้เพื่อความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาคือตัวบ่งชี้คุณภาพของสถานศึกษา พิจารณาได้จาก การที่สถานศึกษาสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีผลงานทางวิชาการจากการเข้าประกวดแข่งขัน มหกรรมวิชาการต่าง ๆ สถานศึกษาสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้เท่าทันสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติเชิงบวกนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับทางสังคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ทั้ง 3 เขตพื้นที่การศึกษารับผิดชอบดูแลโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 318 โรงเรียน ซึ่งจากผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ปีการศึกษา 2561 ถึง ปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยรวมทุกรายวิชาเท่ากับ 33.08 29.75 และ 33.84 ตามลำดับ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี, 2564 : 23) ซึ่งผลการทดสอบข้างต้นมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ร้อยละ 100 แสดงว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี มีปัญหาด้านวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนยังอยู่ในขั้นวิกฤติ สอดคล้องกับ สิรินาถ แววสง่า (2557 : 18) กล่าวว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยส่วนใหญ่ในจังหวัดปัตตานีไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่สามารถบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง และสอดคล้องกับ เจริญพงศ์ คงทน (2558 : 136) ที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี พบว่า ระบบการบริหารงานสถานศึกษายังเป็นปัญหา ไม่สามารถบริหารจัดการให้สถานศึกษาเป็นเลิศทางวิชาการได้ ครูส่วนมากไม่เข้าใจการทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรเท่าที่ควร ไม่มีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรจากสถานศึกษา ครูขาดทักษะในการเลือกใช้เครื่องมือวัดผลประเมินผลให้ตรงกับทักษะวิชาครูขาดทักษะการวิจัยในชั้นเรียนและการติดตามการทำวิจัยในชั้นเรียนไม่ต่อเนื่อง การใช้แหล่งเรียนรู้ น้อยกว่าที่ควรจะเป็น การนิเทศติดตามการสอนไม่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่อง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้วิเคราะห์สถานภาพการพัฒนาครูทั้งระบบ และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความเป็นผู้นำทางวิชาการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556 : 2)

จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีมีปัญหาในเรื่องคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ และผลการวิจัยจากนักการศึกษาหลายท่านสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาขาดภาวะผู้นำทางวิชาการไม่สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลได้ การบริหารจัดการศึกษาต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นโดยเฉพาะงานด้านวิชาการที่เกี่ยวข้อง

โดยตรงกับคุณภาพผู้เรียนอันจะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ที่จะด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงพัฒนางานบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี
3. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี
6. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี

ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลที่มีอิทธิพลในการจูงใจ ชักนำ บุคคลหรือกลุ่มคนให้มีการดำเนินการเพื่อพัฒนางานด้านวิชาการ ตั้งแต่การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การบริหารการจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ การสอน โดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญคือเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้และมีพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อันจะส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน อีกทั้งยังสามารถแสดงถึงศักยภาพและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ภาวะ

ผู้นำทางวิชาการมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการนิเทศการสอน ด้านการพัฒนาครู

ประสิทธิผลของสถานศึกษา

ประสิทธิผลของสถานศึกษา หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารซึ่งได้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ มีผลปรากฏออกมาอย่างชัดเจนเป็นที่ประจักษ์ของสังคม บ่งชี้ถึงความสำเร็จในการจัดการศึกษาและเป็นที่พึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ประสิทธิผลของสถานศึกษามีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติเชิงบวก

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี หมายถึง หน่วยงานบริหารตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 4,119 คน จาก 318 โรงเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2565) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 365 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ และความคลาดเคลื่อน 0.05 จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 727-728) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	ขนาดของประชากร
	e	แทน	ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มที่ยอมรับได้ (Sampling Error) ในที่นี้กำหนดเท่ากับ 0.05

จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่คืนกลับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 40 ข้อสอดคล้องกับเนื้อหา 5 ด้าน คือ ด้านการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการนิเทศการสอน ด้านการพัฒนาครู

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีการของลิเคิร์ทจำนวน 38 ข้อ สอดคล้องกับเนื้อหา 4 ด้าน คือ ด้านการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติเชิงบวก

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามส่งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ให้แก่ผู้บริหารและครู จำนวน 365 ฉบับ เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล และกำหนดรับคืนภายใน 14 วัน จากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามพบว่า การตอบแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้แยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี จำแนกตาม เพศ และตำแหน่ง โดยการหาค่าการทดสอบค่าที (t-test)

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยการหาค่าการทดสอบค่าเอฟ (F-test) หากพบความแตกต่างทดสอบโดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Schaffe's Method)

4.5 วิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4.6 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในแต่ละด้านโดยการประมวลความคิดเห็นแล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าที(t-test) การหาค่าเอฟ(F-test) การค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 365 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 75.9 และเป็นเพศชายจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 เป็นครูผู้สอนจำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 74.0 และเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมา มีประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง 10 – 20 ปี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9 และน้อยที่สุดคือผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง 20 ปี ขึ้นไปจำนวน 49 คิดเป็นร้อยละ 13.40 ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลางจำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 71.0 รองลงมาคือสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 สถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และน้อยที่สุดคือ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 1.9

2. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา	4.48	0.53	มาก	3
2. ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	4.50	0.48	มาก	1
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.49	0.57	มาก	2
4. ด้านการนิเทศการสอน	4.43	0.65	มาก	5
5. ด้านการพัฒนาครู	4.47	0.57	มาก	4
รวม	4.47	0.56	มาก	

จากตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษาและด้านการพัฒนาครู ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการนิเทศการสอน

3. ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.31	0.53	มาก	4
2. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.50	0.51	มาก	1
3. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	4.48	0.51	มาก	3
4. ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติเชิงบวก	4.49	0.53	มาก	2
รวม	4.45	0.52	มาก	

จากตารางที่ 2 ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติเชิงบวก และด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

4. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษาพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี พบว่าโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุดคือ ด้านการพัฒนาครูกับการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษากับด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

7. ประมวลผลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาที่มีเป้าหมายชัดเจนโดยเน้นด้านวิชาการมากกว่าด้านอื่น ๆ และควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่มีสื่อที่มีคุณภาพใช้งานได้จริง และควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครูด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยมีการสำรวจประเด็นที่ครูมีความต้องการพัฒนาศักยภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษาและด้านการพัฒนาครู ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการนิเทศการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ ไทรเมือง (2565 : 141) ที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร ศรีผาโคตร (2563 : 47) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ

ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2 อยู่ในระดับมาก

2. ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติเชิงบวก และด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทิน สุขกาย (2562 : 69) ที่ทำการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานีจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับ อับดุลรอห์มัน มะมิง (2564 : 88) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงานพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามตำแหน่งพบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ พระวุฒิชัย สุขสวัสดิ์ (2565: 31) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษาพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรชนก แยมอุทัย (2557: 84) ได้ศึกษาประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคคาลการทางการศึกษา จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชาติ คำสวัสดิ์ (2565 : 54) ได้ศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของกันทิมา ชัยอุดม (2557 : 23) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี พบว่าโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุดคือ ด้านการพัฒนาครูกับการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ด้านการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษากับด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิเดช พลเยี่ยม (2557 : 229) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 3 มีความสัมพันธ์ระดับสูงมีทิศทางในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการหรือกิจกรรมของสถานศึกษาว่ามีความก้าวหน้าสอดคล้องตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา

1.2 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารควรจัดให้มีการให้รางวัล หรือเกียรติบัตรแก่นักเรียนที่มีผลการเรียนดี หรือความประพฤติดีอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนเพื่อเป็นการเสริมแรงทางบวกและเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน

1.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร และต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษามีความทันสมัยและเหมาะสมต่อสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป

1.4 ด้านการนิเทศการสอน ผู้บริหารควรจัดให้เครื่องมือการนิเทศที่มีหลักเกณฑ์แน่ชัด เพื่อให้ผลการนิเทศเป็นที่ยอมรับได้ สามารถตรวจสอบได้

1.5 ด้านการพัฒนาครู ผู้บริหารควรมีการติดตามการนำความรู้ที่ได้รับการพัฒนาไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของครู

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาเพื่อให้เห็นแนวทางส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

2.4 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลสถานศึกษาขนาดเล็ก

2.5 ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขตคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กรชนก แยมอุทัย. (2557). *ประสิทธิผลสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคคาลกรทางการศึกษา*. การค้นคว้าหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กันทิมา ชัยอุดม. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*. 10(1) : 23-34.
- จิราพร ศรีผาโคตร. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. *Journal of Buddhist Education and Research : JBER*. 6(2) : 47-60.
- เจริญพงศ์ คงทน. (2558). *ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- พระวุฒิชัย สุขสวัสดิ์. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*. 5(2) : 25-37.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *บทวิเคราะห์สถานภาพการพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี. (2564). *รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ผลการทดสอบทางการศึกษา) ปีการศึกษา 2561-2563*. ปัตตานี : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี.
- สิรินารถ แววสง่า. (2557). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุทิน สุขกาย. (2562). การศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่ง
ประเทศไทย*. 1(1) : 69-77.

อภิชาติ คำสวัสดิ์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาหนองคาย. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*. 8(2) : 54-65.

อภิเดช พลเยี่ยม. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของโรงเรียน. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 8(2) : 227-232.

อมรรัตน์ ไทรเมือง. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

อับดุลรอห์มัน มะมิง. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row
Publications.

المقالة البحثية

الشواهد التوثيقية في قاموس الخليل

سمسو جيء لينج* مافلي ميكونج* محمد لطفي أوما* عماد الدين مخلوف* إبراهيم تيه هي*

*محاضر ببرنامج الماجستير والدكتوراه في اللغة العربية والآداب، كلية الآداب والعلوم الاجتماعية، جامعة فطاني

الملخص

يهدف هذا البحث إلى التعريف بقاموس الخليل، ومؤلفه، وإجراء دراسة معجمية في شواهد التوثيقية من حيث مفهومها وأهميتها وأنواعها في المعاجم العربية، ودراسة إحصائية في تلك الشواهد التي وردت في قاموس الخليل بأنواعها المختلفة؛ وذلك لمعرفة نوعية الشواهد وكميتها التي جاءت في ثنايا القاموس. ويتبع هذا البحث المنهجين الوصفي التحليلي والإحصائي. وقد انحصرت حدود البحث بدراسة وإحصاء الشواهد التوثيقية الواردة في قاموس الخليل. وتوصل الباحث إلى عدة نتائج أهمها: تم التوثيق في قاموس الخليل بالشواهد اللغوية المتنوعة قرآنًا، وحديثًا، وشعرًا ونثرًا. وجملة الشواهد القرآنية الواردة في القاموس حيث بلغت 1030 شاهدًا، وأن أكثر الأبواب توثيقًا بالقرآن باب (الشين) إذ بلغ مجموع شواهد القرآنية 88 شاهدًا، يليه باب (الصاد) 87 شاهدًا، ثم باب (العين) 78 شاهدًا، أما أقل الأبواب توثيقًا بالقرآن الكريم فهو باب (الياء) و(الطاء)؛ إذ ورد في كل منهما شاهد واحد فقط من الشواهد القرآنية. أما الشواهد الحديثية الواردة في القاموس فبلغ عددها 153 حديثًا. وأن أكثر الأبواب توثيقًا بالحديث باب الخاء؛ حيث تم التوثيق فيه بما يقرب من 22 حديثًا، يليه باب العين؛ حيث بلغ مجموع شواهد الحديثية 21 حديثًا. أما الشواهد الشعرية التي وردت في القاموس حيث بلغ عددها 9 شواهد، وأن أكثر الأبواب توثيقًا بالشعر باب الشين؛ حيث بلغ مجموع شواهد الشعرية فيها 3 شواهد، يليه باب الصاد؛ حيث بلغ شاهدين من الشواهد الشعرية، ثم يليه أبواب الباء، والزاي، والضاد، والواو؛ حيث بلغ عددها في كل منها شاهد واحد. وأما ماعدا تلك الأبواب فلم يوثق فيها أي مدخل بالشعر العربي. أما الأبواب التي تم التوثيق فيها بالشواهد النثرية باب الباء، والزاي، والسين، والشين، والصاد، والضاد، والعين،

والفاء، والكاف، والميم، والواو، والهاء؛ حيث تم التوثيق فيها بما يقرب من 45 شاهداً. وأن أكثر الأبواب توثيقاً بالمنتور باب العين؛ حيث بلغت شواهد النثرية 10 شواهد، ويليه باب السين حيث بلغ عددها 8 شواهد، ثم باب الباء حيث بلغ مجموعها 7 شواهد. أما باب الهمزة، والتاء، والثاء، والجيم، والحاء، والخاء، والذال، والراء، والطاء، والظاء، والغين، والقاف، واللام، والنون، والياء؛ فلم يوثق فيها أي مدخل بالكلام المنتور.

الكلمات المفتاحية: الشواهد، التوثيقية، قاموس الخليل

RESEARCH

Documenting the evidence of the Al-khalil Dictionary

Samsu Chehleng Maplee Mekong* Muhammadlutfi Uma* Emad Eldin Makhoulf* Ibrahim Tehhae**

** Lecturer in the Master and Doctoral Program in Arabic Language and Literature, Faculty of Liberal Arts and Social Sciences, Fatoni University.*

Abstract

This research aims to introduce the Al-Khalil Dictionary and its author, conduct a lexical study of its documentary evidence in terms of its concept, importance and types in Arabic dictionaries, and a statistical study of the evidence that was mentioned in the Al-Khalil Dictionary of its various types. This is to know the quality and quantity of evidence included in the dictionary. This research follows descriptive analytical and statistical methods. The limits of the research were limited to studying and counting the documentary evidence contained in the Al-Khalil dictionary. The researcher reached several results, the most important of which is: Various linguistic evidence, including the Qur'an, Hadith, poetry and prose, was documented in the Al-Khalil Dictionary. The total number of Quranic evidences mentioned in the dictionary reached 1030 evidences. The most documented chapter in the Qur'an is the chapter on (Al-Shain), with the total number of Qur'anic evidences reaching 88 witnesses, followed by the chapter on (Al-Sad) with 87 witnesses, then the chapter on (Al-Ayn) with 78 witnesses. As for the least documented chapter in the Holy Qur'an, it is the chapter on (Al-Yā') and (Al-Da'). Only one Qur'anic witness is mentioned in each of them. As for the hadith evidence contained in the dictionary, their number reached 153 hadiths. The most documented chapter in the hadith is the chapter on Kha; Nearly 22 hadiths have been documented in it, followed by Bab al-Ayn; The total number of hadith evidence reached 21 hadiths. As for the poetic evidence mentioned in the dictionary, their number reached 9, and the most documented chapter in poetry is the "Shin" chapter. The total number of poetic evidences in it reached 3, followed by Bab al-Sad; Where he reached two poetic witnesses, then followed by the chapters of the ba, the za, the dha, and the waw. The number of evidences in each of them was one. Other than these chapters, no introduction to Arabic poetry has been documented. As for the chapters that have been documented with prose evidence, the chapter on the ba, the za'i, the syen, the shin, the sad, the dhaad,

the ain, the fa, the kaf, the meem, the waw, and the ha; It was documented by approximately 45 evidences. The most documented chapter on the scattered is the chapter on the eye. His prose evidence reached 10 witnesses. It is followed by Chapter Al-Sin, which has 8 evidences, then Chapter Al-Ba, which has a total of 7 evidences. As for the chapter on the hamza, ta, tha, ji, ha, kha, dal, dha, ra, ta, tha, ghayn, qaf, lam, nun, and yaa; No mention of prose words has been documented.

Keywords: evidence, documentation, the Al-Khalil dictionary

المقدمة

الحمد لله وكفى، والصلاة والسلام على المصطفى، وعلى آله وأصحابه ومن اقتدى وبعد:

الحمد لله القائل: ﴿عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ﴾ الآية: 5 من سورة العلق. والصلاة والسلام على من أوتي جوامع الكلم وسحر البيان سيدنا محمد صلى الله عليه وسلم وعلى آله وصحبه ومن اتبع هداه وسار على نهج خطاه إلى يوم الدين.

إن علم المعاجم فرع من فروع علم اللغة، يقوم بتصنيف ودراسة مفردات اللغة، بالإضافة إلى شرح معناها أو دلالتها المعجمية، ومن هنا يبرز الفرق بين علم المعاجم وصناعة المعاجم؛ فصناعة المعاجم فرع تطبيقي لعلم المعاجم؛ لأن صناعة المعجم تقوم على تلك الأصول التي تقوم عليها أنواع المعاجم ونظم ترتيب المفردات، وشرحها داخل المعجم، وهذا يعني أن علم المعاجم علم نظري يدرس المعنى المعجمي وما يتصل به عن جهات الدلالة وعلاقتها، في حين أن فن صناعة المعجم هو علم تطبيقي يختص بصناعة المعجم، ولكن علماء اللغة يستعملون مصطلح علم المعاجم للدلالة على الفرعين معاً. (سيمسو، 2014م: 1)

ويقصد بالشواهد ذلك النص أو العبارة التي تؤيد معنى المدخل وتنقل الكلمة من العزلة والجمود إلى سياق فعلي حي. ومن هذا المنطلق ضرورة البحث في أهمية الشواهد التوثيقية في حقل التأليف المعجمي. (الودغيري، عبد العلي. 1989م: 30).

فمن الضروري أن يلحق شرح كل مدخل عربي بالشواهد التوضيحية من الآيات القرآنية، والأحاديث النبوية، والشعر والأمثال، والتعبيرات الاصطلاحية، والعبارات التي اصطنعها المؤلف، والمعلومات الموسوعة، وأما الآيات القرآنية والأحاديث النبوية والشعر، فتعد من الشواهد الضرورية التي لا بد من إيرادها في المعجم العربي للتوثيق والتوضيح. ومن الضروري لكل معجمي أن يلم بتلك الشواهد التوثيقية التوضيحية.

وتتجلى أهمية الاستشهاد بالشواهد في أنها هي السبيل الوحيدة التي نستطيع بها أن نخرج الكلمات والألفاظ من العزلة والانفراد؛ لأن الكلمة لا تحيا حياتها منعزلة عن النص، وتستخدم كذلك للتدليل على أن الكلمة أو معنى من معانيها موجود فعلاً في اللغة، ولأهميتها في الصناعة المعجمية اعتنى بها المعجميون قديماً؛ إذ يعد العرب من أوائل من استخدم الأمثلة والشواهد الشعرية والنثرية. (حنفي، 2011م: 205)

المبحث الأول: قاموس الخليل

أولاً: مؤلفه

اسمه: حنفي بن الحاج دوله، وكنيته: أبو عبد الله. ومولده: ولد سنة 1968م، الموافق 1389هـ، في قرية بانجور ضواحي مدينة كوتا بارو بمحافظة كلنتن دار النعيم ماليزيا. ونسبه: نسبه أصلاً من الشعب الملايوي، وجنسيته الحالية ماليزي. (سيمسو، 2014م: 102)

نشأته وحياته: نشأ المؤلف في قرية بانجور إحدى قرى ولاية كلنتن دار النعيم، وترعرع في البيئة الملايوية، وعاش تحت ظلال التربية الإسلامية في أسرته المتدينة والمتمسكة بكتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم، وكانت باكورة علمه على يد أبيه معلّم القرآن الكريم حيث تعلم العلوم الدينية واللغوية من المؤسسات التعليمية المختلفة، وفي الوقت نفسه استطاع أن يجمع بين دراسته في المدرسة التقليدية والمدرسة العصرية الحديثة، ومن هنا جمعت دراسته بين المنهج الدراسي التقليدي، والمنهج الدراسي الحديث. (سيمسو، 2013م: 103)

تطورت دراسته وترقى علمه في مجالات مختلفة، وكانت رغبته الشديدة في تعلّم اللغة العربية والتعمق فيها، وبإذن الله تعالى تحققت رغبته في ذلك بمواصلة الدراسة في جمهورية مصر العربية، وبدأت دراسته في المرحلة الجامعية للإجازة العالية بجامعة الأزهر الشريف بالقاهرة. وفي عام 1991م نجح في الدراسة وحصل على شهادة البكالوريوس أو الليسانس من تلك الجامعة. وفي عام 1992م واصل دراسته لمرحلة الماجستير في تخصص تعليم اللغة العربية للناطقين بغيرها بالجامعة الإسلامية العالمية ماليزيا، ونال الشهادة لهذه المرحلة في عام 1995م، وأثناء دراسته في الماجستير عيّن معيداً، وبعد حصوله على شهادة الماجستير عُيّن محاضراً متفرغاً في الجامعة الإسلامية العالمية ماليزيا بدءاً من شهر يوليو عام 1995م حتى السادس من شهر فبراير عام 1999م، وفي هذا العام أيضاً حصل على شهادة الدكتوراة في اللغة العربية وآدابها من الجامعة الأردنية. ويعمل حالياً أستاذاً مساعداً بالجامعة الإسلامية العالمية ماليزيا، تخصص علوم اللسانيات والمعجم والنحو. (سيمسو، 2013م: 104)

ويعمل حالياً أستاذاً مساعداً بالجامعة الإسلامية العالمية ماليزيا، تخصص علوم اللسانيات والمعجم والنحو. (حنفي، نور أزلينا، 2011م: 366)

ثانياً: قاموس الخليل

اسم القاموس: أطلق صاحب القاموس على قاموسه اسم "قاموس الخليل السياقي الشامل: عربي-ملايوي"، وهو يحدثنا عن هذا في مقدمة قاموسه، فيقول: سُمِّي القاموس بهذا الاسم نسبة إلى الخليل بن أحمد الفراهيدي الرائد الأول في تأليف المعجم العربي. واسم القاموس باللغة الملايوية : kamus alkhilil “ kantektual lengkap kamus bahasa arab- bahasa melayu . (حنفي، 2009م: ذ) نوعه: ويعدّ " قاموس الخليل " من أحدث القواميس الثنائية وأشهرها. وهذا المعجم من المعاجم التي تختلف لغة مدخله عن لغة الشرح، فلغة المدخل هي العربية ولغة الشرح هي الملايوية.

منهجه: يتبع قاموس الخليل الترتيب الألفبائي التجريدي أي الترتيب حسب الحرف الأول من الكلمة بعد تجريدتها من الزوائد.

مصادره: المراد بمصادر القاموس هنا هي أسماء المصادر التي ذكرها صاحب القاموس في مقدمة القاموس، وهي المصادر الأربعة: المعجم الوسيط، والرائد، والمعجم العربي الأساسي، والمورد. وتلك هي المصادر التي اعتمد عليها صاحب القاموس في إعداد قاموسه. (حنفي، 2009م: ذ) طباعته: وقد طبع هذا القاموس الطبعة الأولى سنة 2006م، بمطبعة الجامعة الإسلامية العالمية بماليزيا، ونشرته مكتبة الخليل العلمية، والثانية سنة 2009م. (سيمسو، 2014م: 121)

المبحث الثاني: أهمية الشواهد التوثيقية في المعاجم العربية

أولاً: تعريف بالشواهد

ويقصد بالشواهد ذلك النص أو العبارة التي تؤيد معنى المدخل وتنقل الكلمة من العزلة والجمود إلى سياق فعلي حي. ومن هذا المنطلق ضرورة البحث في أهمية الشواهد التوثيقية في حقل التأليف المعجمي، ولأجله يدرس لسان العرب لابن منظور لما له من شهرة كبيرة، ولكونه أكبر المعاجم التي تعنى بالشواهد اعتناءً كبيراً. ويشكل هذا الموضوع فرعاً من فروع التعريف، ويعد من أهم البحوث المعجمية؛ لأن غاية أي معجمي هو الإيضاح الذي يترتب عليه الاستعمال، ولا يبلغ الاستعمال غايته إلا بصحبة التوضيح والبيان، ولا يتحدد المقصود من الكلمة إلا في السياق. ولو اقتصر صاحب المعجم اللغوي على تعريف (من) بقوله: (حرف جر) لما كان في ذلك فائدة لغير النحوي؛ أما القارئ العادي الذي يهمه أن يعرف كيفية استخدام هذا اللفظ في اللغة العربية فلا بد له من

أمثلة وشواهد تبين له ذلك. (الودغيري، 1989م: 30). إذًا، فخير ما يبين مدلولات الألفاظ ومراميها هو الشواهد والأمثلة.

ويرى بعض الباحثين أن المعجم لا يكون مفيداً إلا إذا تضمن قدرًا كافيًا من الشواهد التوثيقية، وهذا القدر يراعى في تحديد مستخدم المعجم والهدف الذي من أجله وُضع. وأكثر المعاجم حاجة إلى الاستشهاد هي المعاجم المتخصصة، والمعجم اللغوي المرجعي؛ لأن مدلول اللفظ لا يكون واضحًا موثوقًا إلا بالشاهد أو الشواهد، ولا نستطيع معرفة التطور الدلالي إلا من خلال التوثيق بالشواهد، وهذه الشواهد ينبغي أن تكون متنوعة شعرًا أو نثرًا، ومن عصور مختلفة، ولأدباء وشعراء مشهورين ومغمورين. (جمعية المعجمة العربية بتونس، 1987م: 398).

ثانياً: أهمية الشواهد

فمن الضروري أن يلحق شرح كل مدخل عربي بالشواهد التوضيحية من الآيات القرآنية، والأحاديث النبوية، والشعر والأمثال، والتعبيرات الاصطلاحية، والعبارات التي اصطنعها المؤلف، والمعلومات الموسوعة، وأما الآيات القرآنية والأحاديث النبوية والشعر، فتعد من الشواهد الضرورية التي لا بد من إيرادها في المعجم العربي للتوثيق والتوضيح. ومن الضروري لكل معجمي أن يلم بتلك الشواهد التوثيقية التوضيحية. (سيمسو، 2014م: 150)

ويتميز الشاهد القرآني عن غيره من الشواهد اللغوية؛ لأن القرآن الكريم بلا منازع هو سيد النصوص، فالشعر وإن كان مصدراً مهماً من مصادر التوثيق اللغوي إلا أن فيه المنحول أو مجهول القول أو المشكوك في روايته، وفيه من تجاوز اللغوي أو الإعرابي مما يتسامح فيه تحت دعوى الضرورة الشعرية، ويكون الأمر كذلك بالنسبة للحديث النبوي أيضاً، ففيه الحسن والصحيح والمتواتر والمقطوع والضعيف، وكذلك الأمر من شواهد المأثور والأقوال. أما القرآن الكريم فإنه أوثق النصوص المكتوبة على ظهر الأرض، إذ لم يوجد كتاب نال من الحفظ والتوثيق والاهتمام ما نال القرآن الكريم، لقد حُفظ في الصدور بنصّه الذي أوحى به جبريل - عليه السلام - إلى محمد - صلى الله عليه وسلم - ، ثم جُمع ودُوّن في المصحف الإمام، ونسخ إلى الأمصار في فترة وجيزة لا تتحمل النسيان أو التحريف. (إبراهيم، كمال عبد العزيز، 2010م: 5)

وذلك لما في القرآن الكريم من أهمية لدى العرب المسلمين؛ فألفاظه "لبّ كلام العرب وزيدته وواسطته وكرائمه، وعليها اعتماد الفقهاء والحكماء في أحكامهم وحكمهم، وإليه مفزع حذّاق الشعراء والبلغاء في نظمهم ونثرهم (الأصفهاني، 1991م: 6)؛ إذ إن فصاحته كانت وما زالت معجزة لكل فصحاء العرب. فكل لفظة في هذا القرآن، وكل حرف من حروفه موقعه إعجاز لا يطاول، كما أنه في نظر اللغويين مقياس محكم البناء تتقطع الألسنة دون محاكاته، وتنحني أمام أسلوبه إجلالاً وخشية، ما تملك: إلا أن تقنع بتريده وممارسة البيان على ضوئه، هكذا شاء الله له أن يكون فهو في فلك البيان سنة ثابتة لا تبدل، وتعد من الظواهر الكونية في الوجود". (شاهين، 1985م: 57)

المبحث الثالث: التوثيق بالشواهد اللغوية في قاموس الخليل

المطلب الأول: نوعية الشواهد

قد نصّ صاحب القاموس في مقدمة قاموسه على أن قاموس الخليل قد تم التوثيق فيه لبعض المفردات والاستشهاد أو الاحتجاج عليها، ومدى أصالتها وفصاحتها في اللغة، ومعناها بروافد التوثيق اللغوي، أو الشواهد اللغوية من القرآن الكريم، والحديث الشريف، والشعر العربي والكلام المنشور. (حنفي، 2011: صفحة: خ)

يستمد القاموس شواهد التوثيقية من مصادر أربعة: القرآن الكريم، والحديث الشريف، والشعر العربي، والنثر الأدبي، وسوف يسوق الباحث لكل نوع ثلاثة أمثلة من الشواهد على ذلك.

أولاً: التوثيق بالقرآن الكريم

بعض أمثلة الشواهد القرآنية الواردة في قاموس الخليل:

ففي مادة (أ ث م): يرصد القاموس كلمة "الأثام" (حنفي، 2009م: 5) موضحاً معناها بأنها: balasan dosa, dosa أي آثام، أوزار، ثم يورد الشاهد القرآني الذي يؤكد أصالة هذه الكلمة في العربية بقوله تعالى: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهاً آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا﴾. (سورة الفرقان: 68)

وفي مادة (أ ك ل): يعرض القاموس كلمة (أكل) ج آكال، موضحاً معناها بأنها:

makanan, sesuatu yang di makan : أي طعام، رزق واسع، ثم يستشهد لهذا المعنى بقوله تعالى: ﴿أَكُلْهَا

دَائِمٌ وَظِلُّهَا ﴿ (سورة الرعد: 35)، مع إشارته برمز "MQ"؛ أي معنى القرآن باللغة الملايوية. (حنفي، 2009م: 18).

وفي مادة (ب أ س): يرصد القاموس الفعل " بِئْسَ الرَّجُلُ " (حنفي، 2009م: 29) موضحاً معناه: **berperangai sejahat-jahatnya,buruk**؛ أي عاش في البؤس، ثم يورد النصّ القرآني الذي يؤكد على أصالة هذا اللفظ في العربية بقوله تعالى : ﴿ وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ﴾. (سورة الكهف: 29)

ثانياً: التوثيق بالحديث النبوي

من نماذج الشواهد الحديثية الواردة في القاموس:

ففي مادة (ت ر ب): يورد القاموس الفعل (تَرَب) موضحاً معناه بأنه : **menyenangkan,papa,fakir**؛ أي استقر، فقر، ثم يستشهد القاموس لهذا المعنى بالحديث الشريف: " فاطفر بذات الدين تربت يداك" مع الإشارة برمز " MH "؛ أي معنى الحديث باللغة الملايوية. (حنفي، 2009م: 65).

وفي مادة (ث ج ر): يرصد القاموس الفعل " تَجَرَ التمر " موضحاً معناه بأنه: **mencampurkan**؛ أي خلطه، ثم يؤكد القاموس هذا المعنى بالحديث الشريف مع نصه بالعبرة (في الحديث): لا تتجروا ولا تبسروا. ثم يشرح معناه إلى اللغة الملايوية. (حنفي، 2009م: 74).

وفي مادة (ر ج ل): يورد القاموس الفعل " تَرَجَّلَت المرأة " موضحاً معناه بأنه: **menjadi seperti lelaki**؛ أي تشبَّهت بالرجل، ثم يؤكد هذا المعنى بالحديث الشريف: "لعن الله المترجلات من النساء". (حنفي، 2009م: 254)

ثالثاً: التوثيق بالشعر العربي

من نماذج الشواهد الشعرية الواردة في القاموس:

ففي مادة (ش ك ل) : يورد القاموس المعنى لصيغة " الأَشْكَال " موضحاً معناها بأنها : yang mempunyai dua warna؛ أي ذو اللونين الْمُخْتَلَطِينَ، ثم يورد ما يؤكد هذا المعنى بسرد الشعر القائل مع نصه بالعبرة (قال جرير) :

فما زالت القتلى تمج دماءها بدجلة حتى ماء دجلة أشكل.

ثم الإشارة إلى معنى الشعر باللغة الملايوية برمز "MS". (حنفي، 2009م: 367).

وفي مادة (ص ب ن) : يورد القاموس المعنى لصيغة " صَبَنَ " موضحاً معناها بأنها : memberikan hadiah ganti، والمعنى بالعربية: الهدية، ثم يورد ما يؤكد هذا المعنى بسرد الشعر القائل مع نصه بالعبرة (قال عمرو بن كلثوم) :

صبت الكأس عنا أم عمرو وكان الكأس مجراها اليمين. (حنفي، 2009م: 381).

وفي مادة (ض ي م) : يورد القاموس المعنى لصيغة " الضَّيْمُ ج ضُيُوم " موضحاً معناها بأنها : kezaliman, penghinaan، والمعنى بالعربية: الظُّلم أو الإِذلال، ثم يورد ما يؤكد هذا المعنى بسرد الشعر القائل مع نصه بالعبرة (قال المثقَّب العبدى) :

نحني على الثغر المخوف وننتقي بغارتنا كيد العدى وضيوماً. (حنفي، 2009م: 419).

رابعاً: التوثيق بالكلام المنشور

بعض أمثلة الشواهد التوثيقية بالكلام المنشور الواردة في القاموس:

ففي مادة (ب ك ر) : يرصد القاموس المعنى لصيغة " بَكَرَ " ج بَكَار مبيناً معناها بأنها : anak unta, kesemuanya؛ أي الفتى من الإبل، الجميع، ثم يستشهد لهذا المعنى بالمثل القائل : "جاؤوا على بكرتهم" مع نصه " في المثل"، ثم الإشارة برمز " MP"؛ أي معنى المثل باللغة الملايوية. (حنفي، 2009م: 53)

في مادة (س م ن) : يورد القاموس المعنى لصيغة " سَمَنَ " موضحاً معناها بأنها : menggemukkanny، ثم يؤكد هذا المعنى بالمثل القائل: سَمَنُ كلبك يأكلُك. (حنفي، 2009م: 313)

في مادة (ش ج ي): يورد القاموس المعنى لصيغة " الشَّجِي " موضحاً معناها بأنها: yg
berdukacita، ثم يؤكد هذا المعنى بالمثل القائل: ويل للشجي من الخلي. (حنفي، 2009م: 351)

المطلب الثاني: كمية الشواهد

أولاً: الشواهد القرآنية

وقد قام الباحث بالتتبع الاحصائي لجملة الشواهد القرآنية الواردة في قاموس الخليل فوجدها أنها فبلغت 1030 شاهداً على امتداد القاموس.
وها هو الجدول المفصل الذي يبين كمها في كل باب من أبواب القاموس.

جدول رقم 1

الشواهد القرآنية الواردة في أبواب قاموس الخليل

العدد	الباب	العدد	الباب
30	ض	45	أ
26	ط	63	ب
1	ظ	2	ت
77	ع	26	ث
19	غ	33	ج
54	ف	44	ح
66	ق	35	خ
48	ك	21	د
37	ل	14	ذ
60	م	23	ر
31	ن	16	ز
5	هـ	77	س

34	و	88	ش
1	ي	87	ص
1030		المجموع	

وبالتأمل في الجدول السابق يجد الباحث أن أكثر الأبواب توثيقاً بالقرآن باب (الشين) إذ بلغ مجموع شواهد القرآنية 88 شاهداً، يليه باب (الصاد) 87 شاهداً، ثم باب (العين) 78 شاهداً، أما أقل الأبواب توثيقاً بالقرآن الكريم فهو باب (الياء) و(الطاء)؛ إذ ورد في كل منهما شاهد فقط من الشواهد القرآنية.

ثانياً: الشواهد الحديثية

وقد قام الباحث بالتتبع الإحصائي لما ورد بالقاموس من الأحاديث التي تم التوثيق بها، فوجدها أنها بلغت 153 حديثاً.

وهذا الجدول يبين مواضعها في كل باب من أبواب القاموس.

جدول رقم 2

الشواهد الحديثية الواردة في أبواب القاموس

العدد	الباب	العدد	الباب
4	ض	1	أ
1	ط	12	ب
–	ظ	2	ت
21	ع	3	ث
1	غ	8	ج
5	ف	2	ح
4	ق	22	خ
1	ك	4	د
3	ل	4	ذ

2	م	5	ر
–	ن	2	ز
–	هـ	20	س
15	و	5	ش
–	ي	5	ص
153		المجموع	

وبالتأمل في تلك الإحصائية للشواهد الحديثية الواردة في القاموس يتبين لنا أن أكثر الأبواب توثيقاً بالحديث باب الخاء؛ حيث تم التوثيق فيه بما يقرب من 22 حديثاً، يليه باب العين؛ حيث بلغ مجموع شواهد الحديثية 21 حديثاً، أما باب الظاء، والنون، والهاء، والياء، فلم يوثق فيها أي مدخل بالحديث.

بملاحظة كمّ الأحاديث التي وردت بالأبواب من باب الهمزة إلى باب الظاء نجد أنها حوالي 100 حديث من مجموع ما ورد بالقاموس من الأحاديث، أما الأبواب من باب العين إلى باب الياء، فقد شملت ما يقرب من 53 حديثاً من مجموع الأحاديث التي تم التوثيق بها.

ثالثاً: الشواهد الشعرية

وقد قام الباحث بالتتبع الإحصائي لكل الشواهد الشعرية التي تم التوثيق بها على أبواب القاموس فوجد أن الأبواب التي تم التوثيق فيها بالشعر باب الزاي، والشين، والصاد، والضاد، والواو، حيث تم التوثيق فيها بما يقرب من 9 شواهد، وأن أكثر الأبواب توثيقاً بالشعر باب الشين؛ حيث بلغ مجموع شواهد الشعرية فيها 3 شواهد، يليه باب الصاد؛ حيث بلغ عدد الشواهد فيها شاهدان (2) من الشواهد الشعرية، ثم يليه أبواب الباء، والزاي، والضاد، والواو؛ حيث بلغ عدد الشواهد في كل منها شاهد واحد. وأما ماعدا تلك الأبواب فلم يوثق فيها أي مدخل بالشعر العربي.

رابعاً: الشواهد النثرية

وقام الباحث بالدراسة الإحصائية في الشواهد التوثيقية في القاموس يتبين لنا أن الأبواب التي تم التوثيق فيها بالنثر باب الباء، والزاي، والسين، والشين، والصاد، والضاد، والعين، والفاء، والكاف، والميم، والواو، والهاء؛

حيث تم التوثيق فيها بما يقرب من 45 شاهداً. ويتبين لنا أيضاً أن أكثر الأبواب توثيقاً بالمشور باب العين؛ حيث بلغت شواهده التثنية 10 شواهد، يليه باب السين حيث بلغ عدد الشواهد بالكلام 8 شواهد، ثم باب الباء؛ حيث بلغ مجموع الشواهد بالمشور 7 شواهد. أما باب الهمزة، والتاء، والثاء، والجيم، والحاء، والخاء، والذال، والراء، والطاء، الظاء، والغين، والقاف، واللام، والنون، والياء؛ فلم يوثق فيها أي مدخل بالكلام المنشور.

المبحث الرابع: الخاتمة

الحمد لله بنعمته تمت دراسة معجمية وصفية إحصائية في الشواهد التوثيقية الواردة في ثانيا قاموس

الخليل.

وها هي من أهم النتائج التي توصلت إليها الدراسة:

- توصل البحث إلى نتائج مهمة كشفت قاموس الخليل من حيث تعريفه ومؤلفه وأهمية الشواهد التوثيقية بأنواعها المختلفة.

- يعدّ " قاموس الخليل " من أحدث القواميس الثنائية وأشهرها. وهذا المعجم من المعاجم التي تختلف لغة مدخله عن لغة الشرح، فلغة المدخل هي العربية ولغة الشرح هي الملايوية.

- أن قاموس الخليل قد تم التوثيق فيه لبعض المفردات والاستشهاد أو الاحتجاج عليها، ومدى أصالتها وفصاحتها في اللغة، ومعناها بروافد التوثيق اللغوي، أو الشواهد اللغوية من القرآن الكريم، والحديث الشريف، والشعر العربي والكلام المنشور.

- جملة الشواهد القرآنية الواردة في القاموس بلغت 1030 شاهداً على امتداد القاموس، وأن أكثر الأبواب توثيقاً بالقرآن باب (السين) إذ بلغ مجموع شواهد القرآنية 88 شاهداً، يليه باب (الصاد) 87 شاهداً، ثم باب (العين) 78 شاهداً، أما أقل الأبواب توثيقاً بالقرآن الكريم فهو باب (الياء) و(الطاء)؛ إذ ورد في كل منهما شاهد فقط من الشواهد القرآنية.

- والشواهد الحديثية التي تم التوثيق بها في القاموس بلغت 153 حديثاً. وأن أكثر الأبواب توثيقاً بالحديث باب الخاء؛ حيث تم التوثيق فيه بما يقرب من 22 حديثاً، يليه باب العين؛ حيث بلغ مجموع شواهد الحديثية 21 حديثاً، أما باب الظاء، والنون، والهاء، والياء، فلم يوثق فيها أي مدخل بالحديث.

- بملاحظة كمّ الأحاديث التي وردت بالأبواب من باب الهمزة إلى باب الظاء نجدها حوالي 100 حديث من مجموع ما ورد بالقاموس من الأحاديث، أما الأبواب من باب العين إلى باب الياء، فقد شملت ما يقرب من 53 حديثاً من مجموع الأحاديث التي تم التوثيق بها.

- والشواهد الشعرية التي تم التوثيق بها على أبواب القاموس حيث إن الأبواب التي تم التوثيق فيها بالشعر باب الزاي، والشين، والصاد، والضاد، والواو، حيث تم التوثيق فيها بما يقرب من 9 شواهد.

- وأن أكثر الأبواب توثيقاً بالشعر باب الشين؛ حيث بلغ مجموع شواهد الشعرية فيها 3 شواهد، ويليها باب الصاد؛ حيث بلغ عدد الشواهد فيها شاهدان (2) من الشواهد الشعرية، ثم يليه أبواب الباء، والزاي، والضاد، والواو؛ حيث بلغ عدد الشواهد في كل منها شاهد واحد. وأما ماعدا تلك الأبواب فلم يوثق فيها أي مدخل بالشعر العربي.

- وأن الأبواب التي تم التوثيق فيها بالمنتثور باب الباء، والزاي، والسين، والشين، والصاد، والضاد، والعين، والفاء، والكاف، والميم، والواو، والهاء؛ حيث تم التوثيق فيها بما يقرب من 45 شاهداً.

- ويتبين لنا أيضاً أن أكثر الأبواب توثيقاً بالمنتثور باب العين؛ حيث بلغت شواهد التثنية 10 شواهد، ويليها باب السين حيث بلغ عدد الشواهد بالكلام 8 شواهد، ثم باب الباء؛ حيث بلغ مجموع الشواهد بالمنتثور 7 شواهد.

- أما باب الهمزة، والتاء، والثاء، والجيم، والحاء، والحاء، والذال، والذال، والراء، والطاء، والظاء، والغين، والقاف، واللام، والنون، والياء؛ فلم يوثق فيها أي مدخل بالكلام المنتثور.

وصلّى الله على رسولنا الكريم وعلى آله وصحبه أجمعين

قائمة المصادر والمراجع

القرآن الكريم

إبراهيم، كمال عبد العزيز. (2010م). الشواهد القرآنية في لسان العرب لابن منظور دراسة نحوية بلاغية. القاهرة : مكتبة الآداب

الأصفهاني، الراغب أبو القاسم الحسن بن محمد (1991م). المفردات في غريب القرآن. د.م. كتاب الجمهورية. جمعية المعجمية العربية بتونس. (1987م). في المعجمية العربية.

دوله الحاج، حنفي. (2009م). قاموس الخليل. ط 2. كوالالمبور: مركز البحوث بالجامعة الإسلامية العالمية بماليزيا ، مكتبة الخليل العلمية.

دوله الحاج، حنفي. نور أزلينا، عبد الله (2009م). دراسات معجمية ولغوية تقابلية للدارسين في الجامعات الماليزية. ط 1. كوالالمبور: مركز البحوث بالجامعة الإسلامية العالمية بماليزيا ، مكتبة الخليل العلمية.

سيمسو جي لينج إسماعيل. (2005م). قاموس المربوي للشيخ محمد إدريس المربوي دراسة معجمية. رسالة ماجستير غير منشورة. الجامعة الأمريكية المفتوحة.

سيمسو جي لينج إسماعيل. (2014م). قاموس إدريس المربوي وقاموس الخليل: دراسة معجمية إحصائية مقارنة. رسالة دكتوراة غير منشورة.. جامعة السلطان الشريف علي الإسلامية سلطنة بروني. دار السلام.

شاهين، عبد الصبور (1985م). دراسات لغوية القياس في الفصحى الدخيل في العامة. د.م. مكتبة الشباب. شكري، عبد السلام محمد. (2006م). دراسة عن نخبة المفكرين الملايوين. كوالالمبور: مركز البحوث بالجامعة الإسلامية العالمية بماليزيا.

الودغيري، عبد العلي (1989م). قضايا الفصاحة في القاموس العربي التأريخي. مجلة: اللسان العربي. العدد 33.

الودغيري، عبد العلي. (1989م). قضايا المعجم العربي في كتابات ابن الطيب الشرقي. الرباط: عكاظ.

บทความวิจัย**การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2**

อรรพรรณ ศรีสุวรรณโณ* รุจิราพรรณ คงช่วย **

*นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 2) เปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) ศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 114 แห่ง ประกอบด้วยครูจำนวน 955 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 278 คน ซึ่งได้ดำเนินการบริหารความขัดแย้งไว้ 5 วิธี คือ การเอาชนะ การร่วมมือ การประนีประนอม การหลีกเลี่ยง และการยอมให้ โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศ ขนาดของสถานศึกษาต่างกันโดย

ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประสพการณ์ในการทำงานต่างกันโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และระดับการศึกษาที่ต่างกันโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากทุกฝ่ายตัดสินปัญหาบนความพอดี ถูกต้อง เน้นการไกล่เกลี่ย เจรจาต่อรองปัญหาที่เกิดขึ้นหลีกเลี่ยงในสถานการณ์ที่ภาวะทางอารมณ์ของผู้ขัดแย้งไม่รับฟังเหตุผล และควรเปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีส่วนร่วมได้มีบทบาทแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามความเหมาะสม เพื่อหาข้อสรุปของความขัดแย้งให้ได้และดีที่สุดบนความยุติธรรมและถูกต้อง

คำสำคัญ : การบริหารความขัดแย้ง, ผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหารสถานศึกษา

RESEARCH

*Conflict Management of School Administrators under Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2**Orawan Srisuwanno* Rujiirapun Kongchuay***** Student Master of Education in Educational Administration, Songkhla Rajabhat University**** Assistant Professor, Ed.D.Songkhla Rajabhat University***Abstract**

The objectives of this research were aimed to 1) study the conflict management of school administrators under Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2, 2) compare the conflict management of school administrators under the Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2; according to the opinions of teachers classified by gender, educational level, work experience, and school size, and 3) study the recommendations for the conflict management of school administrators under Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2. Sample groups were 278 teachers under Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2, using stratified sampling by the school size. The tool used was a 5-level Rating scale questionnaire with a reliability value of whole copy as 0.96. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, standard deviation, t-test, and analysis of variance. The results of the research were found that:

1. Conflict management of school administrators under Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2, in overall and each aspect, were at a high level.

2. Comparison of conflict management of school administrators under Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2; the opinions of teachers with different gender and school size, were significantly different at the .05 level in overall aspect. The opinions of teachers with different working experiences, in overall aspect, were significantly different at

the .001 level. The opinions of teachers with different educational level, in overall aspect, were not different.

3. Recommendations for conflict management of school administrators under Phatthalung Primary Educational Service Area Office 2, were including school administrators should clearly define operational guidelines, listen to different opinions from everyone, judge problems on a reasonable and correct basis, emphasize on mediation, negotiate problems that be arisen, avoid situations which the conflicting person's emotional state is unacceptable, and should allow all participants to involve in playing a role in resolving the conflicts as appropriate, in order to find the best possible conclusion on the basis of fair and right.

Keywords: Conflict Management, School Administrators, School Administration

บทนำ

การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เน้นการวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน การพัฒนาการศึกษาของชาติจึงเป็นภารกิจหลักในการพัฒนาคน อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุกกระบวนตามกรอบแนวคิดในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพราะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการนำประเทศเข้าสู่สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 และเป็นประเด็นหลักที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 การเตรียมความพร้อมกำลังคนทั้งด้านความรู้ทักษะสมรรถนะที่จำเป็นให้สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีพลวัตและการแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดน จึงเป็นความสำคัญจำเป็นเร่งด่วนที่ประเทศต้องเร่งดำเนินการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน และการฝึกงานที่มุ่งเน้นการปฏิบัติจริงอย่างครบวงจรในสถานการณ์จริงเช่น ระบบทวิภาคีและสหกิจศึกษา ผลิตและพัฒนาครูผู้สอนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อสร้างกำลังคนให้มีสมรรถนะตอบสนองต่อความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุกกระบวนเป็นกรอบในการดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาประเทศในทุกกระบวนมีความสอดคล้องกัน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศให้มั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 100)

การรวมตัวของบุคคลหลาย ๆ คนร่วมทำกิจกรรมหรือทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่องค์การคาดหวังไว้ในระหว่างการทำงานจะเกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั้นอาจจะทำให้ความคิดเห็นไม่ตรงกันซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดความขัดแย้งในองค์การ (เอื้องฟ้า เขากลม, 2560: 1) ปัจจุบันสังคมมีความสับสน ซับซ้อนความหลากหลายในความต้องการทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในทุกระดับทุกชนชั้นและความรุนแรงต่าง ๆ ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณเมื่อสังคมพลวัตก้าวไปข้างหน้าโดยเฉพาะกระแสการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์ที่ระบบเทคโนโลยีไม่มีขีดจำกัดทำให้โลกเป็นสังคมโลกที่ไร้พรมแดน ความหลากหลาย ความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ หรือถ้าดูให้แคบลงเฉพาะในวงการศึกษา ก็จะเห็นการปฏิรูปการศึกษาที่รัฐบาลกำลังดำเนินการอยู่ให้ทันตามกระแสสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป (กมลนัทร ศรีจ้อย, 2560: 11) สอดคล้องกับจิรารัตน์ เขียนรูปครุฑ (2558: 3) ที่กล่าวว่าสภาพสังคมปัจจุบันมีความหลากหลายทางความคิดและความต้องการ ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ที่เข้าสู่โลกยุคไร้พรมแดนอย่างแท้จริงความต้องการและความเข้าใจที่แตกต่างกัน

ทางวัฒนธรรมได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์การรับรู้ การส่งต่อข้อมูล อาจเป็นสาเหตุของความไม่เข้าใจและนำไปสู่ความขัดแย้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้ ปัญหาการแบ่งงาน ปัญหาการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และการมีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นเสมอ โดยเฉพาะเมื่อบุคคลทำงานร่วมกันมีเป้าหมายร่วมกัน และมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันและผลของความขัดแย้งก็มีทั้งที่เป็นประโยชน์ในการสร้างความกระตือรือร้นและผลในด้านหักล้างทำให้มีผลเสียต่อองค์การ ดังนั้นผู้บริหารที่ดีต้องบริหารความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพโดยมองผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่มีต่อองค์การ โดยระดับของความขัดแย้งที่ดีที่สุดจะทำให้ระดับของผลการปฏิบัติงานสูงสุด เมื่อระดับความขัดแย้งต่ำผลการปฏิบัติงานขององค์การอาจจะอยู่กับที่องค์การจะเปลี่ยนแปลงค่อนข้างช้าในการตอบสนองต่อความต้องการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นแต่หากมีความขัดแย้งสูงจนเกินไปก็จะเกิดความยุ่งเหยิง และความแตกแยกจะเป็นอันตรายต่อความอยู่รอดขององค์การ (ณัฐพันธ์ เชรนนันท์, 2551: 204-206)

Thomas & Kilmann (2008:1-2) ได้จำแนกการบริหารความขัดแย้งไว้ 5 วิธี คือ การแข่งขัน การทำงานร่วมกัน การประนีประนอม การหลีกเลี่ยง และการยอมให้ซึ่งการบริหารความขัดแย้งแต่ละวิธีจะส่งผลกระทบต่อความผูกพันสถานศึกษาต่องานของผู้ปฏิบัติงานแตกต่างกัน(ธนยุทธ บุตรขวัญ, 2554: 1) สถานศึกษาในฐานะที่เป็นสถานศึกษาทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับวิธีการพัฒนาและจูงใจให้ครูและบุคลากรทุกคน เสียสละ อุทิศกำลังกายกำลังใจและเต็มใจให้กับงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งการรักษาบุคลากรเหล่านั้นไว้กับสถานศึกษาให้นานที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญและความสนใจกับเงื่อนไขปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการบริหารความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมของการทำงาน เพื่อสร้างความผูกพันต่อสถานศึกษาของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะความขัดแย้งสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทั้งจากเหตุความไม่สมดุระหว่างผลตอบแทนและสวัสดิการต่าง ๆ กับความต้องการของมนุษย์ทั้งทางกายภาพ ชีวภาพ และจิตภาพซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตล้วนเป็นสาเหตุของความขัดแย้งและความเครียดที่อาจจะนำไปสู่การลดระดับความสัมพันธ์ความพึงพอใจขวัญกำลังใจและความผูกพันของครูบุคลากรที่มีต่อสถานศึกษาลงได้ในที่สุดโอกาสที่จะสูญเสียบุคลากรที่มีฝีมือก็จะมีสูงมากขึ้น สภาพการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นได้ในทุกสถานศึกษาทางวิชาชีพรวมทั้งในวงการวิชาชีพครูด้วยเช่นกัน (สุภรณ์ ทับทิมทอง, 2562: 235)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบ ควบคุม กำกับ ดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกงหรา อำเภอเขาชัยสนอำเภอปากพะยูน อำเภอตะโหมด อำเภอป่าบอน และอำเภอบางแก้ว มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 114 โรง มีหน้าที่ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรูปแบบ

องค์คณะบุคคลและเป็นองค์กรหนึ่งที่หนีไม่พ้นความขัดแย้ง เนื่องจากมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติงานมากมายซึ่งในสถานศึกษาประกอบไปด้วยบุคลากรหลายฝ่าย ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีการทำงานร่วมกัน เมื่อบุคคลจำนวนมากมาปฏิบัติงานร่วมกันย่อมเกิดปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง ทั้งนี้ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา และการบริหารงานเพื่อรองรับการกระจายอำนาจให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ต้องใช้ทักษะในการบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาอยู่ในระดับที่สมดุล โดยการสร้างวิกฤตให้เป็นโอกาส สถานศึกษาจึงจะพัฒนาไปได้อย่างมีคุณภาพการบริหารความขัดแย้งจึงเป็นภารกิจที่ยากที่สุดสำหรับผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยความรอบคอบไม่ควรละเลยหรือวางเฉยกับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

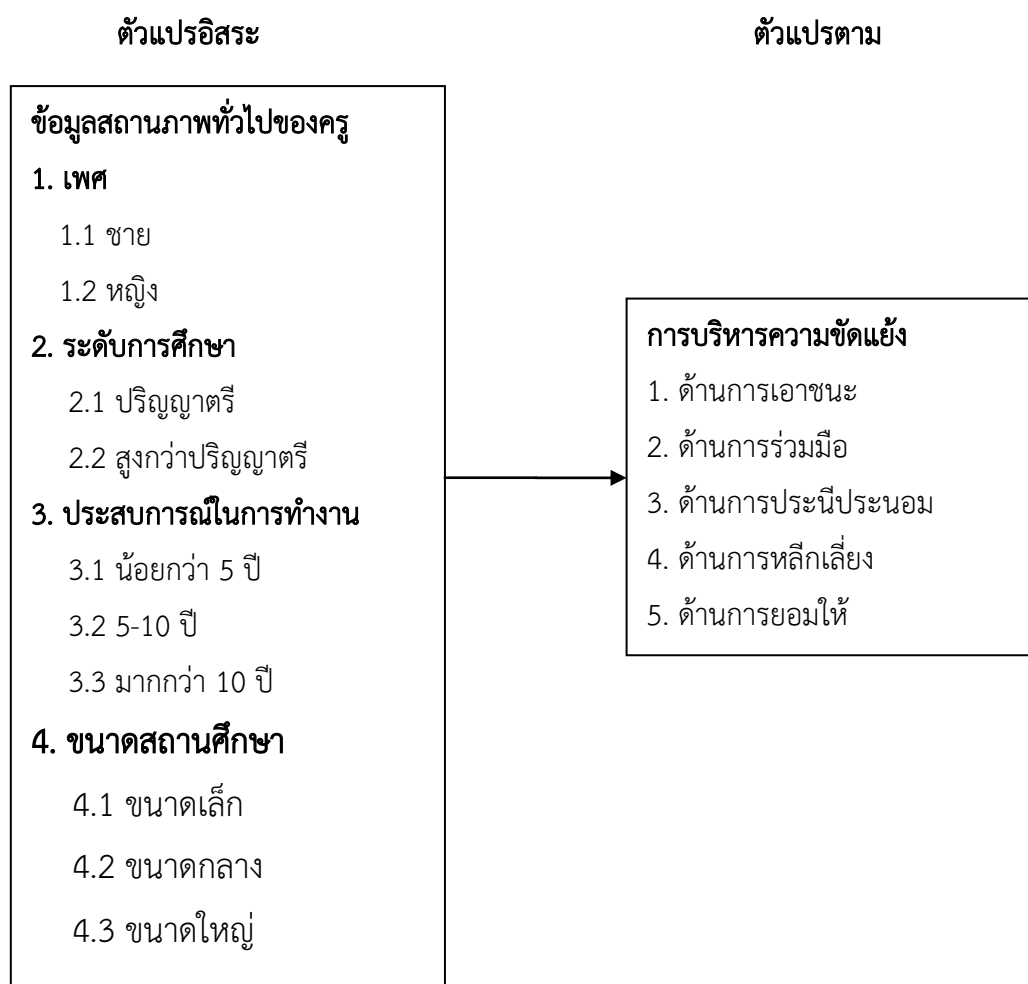
1. เพื่อศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 แตกต่างกัน
2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 แตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 แตกต่างกัน
4. ครูที่ปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการบริหารความขัดแย้งตามกรอบทฤษฎีของ Thomas and Kilmann (Thoman and Kilmann) อ้างถึงใน พัทธวรรณ กุลบุตร, 2555: 19-21) มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเอาชนะ (Competition) ด้านการร่วมมือ (Collaboration) ด้านการประนีประนอม (Compromising) ด้านการหลีกเลี่ยง (Avoiding) และด้านการยอมให้ (Accommodation) จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ดังภาพ 1

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหา ประชากร และขอบเขตของตัวแปรที่จะศึกษา ไว้ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 114 แห่ง จำนวน 955 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970:28) ประกอบด้วยครู จำนวน 278 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา โดยเทียบบัญญัติไตรยางค์ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษาและสุ่มครูในแต่ละสถานศึกษาด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของครู มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 การบริหารความขัดแย้ง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามกรอบทฤษฎีของ Thomas & Kilmann ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเอาชนะจำนวน 10 ข้อ 2) ด้านการร่วมมือจำนวน 8 ข้อ 3) ด้านการประนีประนอมจำนวน 10 ข้อ 4) ด้านการหลีกเลี่ยงจำนวน 9 ข้อ 5) ด้านการยอมให้จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 47 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามมาตราวัดของลิเคิร์ท (Likert's Scale) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดข้อเสนอแนะการบริหารความขัดแย้งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดตัวแปรและนิยามศัพท์เฉพาะและสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อขอคำแนะนำตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับขอบข่ายและเนื้อหาที่กำหนดนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) เท่ากับ 0.67-1.00 จำนวน 47 ข้อ นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนน เพื่อหา

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
- วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามรายด้าน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) และนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง
- วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานความขัดแย้งจำแนกตามตัวแปร ดังนี้
 - เพศและระดับการศึกษาใช้สถิติ t-test แบบ Independent Sample test
 - ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษาใช้สถิติ One-way ANOVA (F-test) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)
- วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยการหาความถี่และสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

- ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของครูทั้งหมด จำนวน 278 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 86.70 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 85.30 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.50 และอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 64.30
- ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประนีประนอม ด้านการหลีกเลี่ยงด้านการร่วมมือ ด้านการเอาชนะและด้านการยอมให้ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษาได้ดังนี้

3.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประนีประนอม ด้านการหลีกเลี่ยง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการร่วมมือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ยกเว้นด้านการเอาชนะ ด้านการยอมให้ไม่แตกต่างกัน

3.2 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.4 ครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเอาชนะและด้านการร่วมมือไม่แตกต่างกัน

4. ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 สรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านการเอาชนะ

ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการนี้ในสถานการณ์ที่ต้องระงับปัญหาอย่างเร่งด่วนหรือต้องการให้ปัญหาความขัดแย้งนั้นยุติลงโดยเร็วที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบที่เพิ่มมากขึ้นต่อสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของส่วนรวมซึ่งควรกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนต้องดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับ กฎเกณฑ์ที่ถูกต้อง และเป็นธรรม ควรตัดสินใจปัญหาความขัดแย้งให้เกิดความพึงพอใจของทุกฝ่ายควรแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการที่หลากหลายตามอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้สถานการณ์ความขัดแย้งคลี่คลายและต้องกำชับให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับข้อสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด

4.2 ด้านการร่วมมือ

ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากทุกฝ่ายและนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาคิดร่วมกันเพื่อแก้ไขเพื่อลดความขัดแย้งที่อาจจะส่งผลเสียต่อองค์กร ทั้งนี้หากเกิดปัญหาความขัดแย้งนี้ในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการแก้ไขนั้นอย่างยุติธรรม มีเหตุผล รับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นยึดถือความถูกต้องบนพื้นฐานของคุณธรรม ควรใช้กลยุทธ์ในการทำให้คู่ขัดแย้งเกิดการยอมรับซึ่งกันและกันในเชิงเหตุผลผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จัดให้มีการอภิปราย อธิบาย มุ่งตอบความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ได้มากที่สุด ควรเปิดโอกาสให้คู่กรณีหาทางออกร่วมกันจากกรณีความขัดแย้งควรสร้างความร่วมมือที่ดีส่งผลให้ได้มุมมองและแนวทางในการปฏิบัติงานที่มีความสร้างสรรค์ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความร่วมมือที่ดีส่งผลให้ได้มุมมองและแนวทางในการปฏิบัติงานที่มีความสร้างสรรค์

4.3 ด้านการประนีประนอม

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้หลักประนีประนอมบนพื้นฐานความถูกต้อง ตัดสินปัญหบนความพอดีถูกต้อง เน้นการไกล่เกลี่ย เจรจา ต่อรองปัญหาที่เกิดขึ้น ควรคำนึงถึงผลประโยชน์และความพึงพอใจทั้งสองฝ่ายเมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งควรรักษาระดับความขัดแย้งให้อยู่ในระดับพอดีเหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดความรุนแรงขึ้นควรมีความยุติธรรมและใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งควรแสดงพฤติกรรมอย่างเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งซึ่งทั้งสองฝ่ายยินยอมที่จะได้และเสียประโยชน์ที่เป็นไปตามเงื่อนไขที่ทั้งสองฝ่ายสามารถยอมรับได้

4.4 ด้านการหลีกเลี่ยง

ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการหลีกเลี่ยงในสถานการณ์ที่ภาวะทางอารมณ์ของผู้ขัดแย้งไม่มั่นคง ไม่รับฟังเหตุผล เพื่อให้เวลาคู่ขัดแย้งได้ใช้ความคิดไตร่ตรอง รวบรวมสติ ทบทวนถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นและพร้อมจะได้รับการแก้ไขด้วยวิธีอื่น ๆ นอกจากนี้การหลีกเลี่ยงมีความเหมาะสมในปัญหาความขัดแย้งที่เป็นเรื่องส่วนตัวระหว่างบุคคล และไม่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องเพราะอาจกลายเป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้ง และผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ปัญหาได้ทั้งการแสดงความคิดเห็น การพูดคุย โต้เถียงต่าง ๆ ต้องให้อยู่ในความควบคุมให้ได้ เพื่อป้องกันการทะเลาะโต้เถียงในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการเลี่ยงการเผชิญหน้าโดยไม่จำเป็นระหว่างผู้สร้างปัญหา ควรหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหความขัดแย้งที่ทำให้เกิดความบาดหมางใจกับเพื่อนร่วมงานและควรเน้นที่จะเจรจาในสิ่งที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องกันมากกว่าที่จะมุ่งเจรจาในเรื่องที่ทุกฝ่ายมีความเห็นต่างกัน

4.5 ด้านการยอมให้

ผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการยอมให้ในสถานการณ์ที่ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาเพื่อไม่ให้เกิดแรงกดดันที่ทำให้เกิดความตึงเครียดในการปฏิบัติงาน ซึ่งวิธีนี้จะก่อให้เกิดความปรองดองในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีส่วนร่วมได้มีบทบาทแก้ไขปัญหความขัดแย้งตามความเหมาะสม เพื่อหาข้อสรุปของความขัดแย้งให้ได้และดีที่สุดบนความยุติธรรมและถูกต้องควรทำตามความคิดเห็นผู้อื่นถ้าทำให้องค์กรได้ประโยชน์และประสบความสำเร็จ และควรใช้กลวิธีการ

แก้ปัญหาความขัดแย้งมุ่งเน้นให้สอดคล้องกับความประสงค์หรือความพึงพอใจของผู้อื่นเมื่อมีการเจรจาต่อรอง ซึ่งจะเป็นการรักษาความสัมพันธ์ร่วมกันและส่งผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ผู้วิจัยได้นำผลมาอภิปรายเพื่อสรุปให้ทราบถึงข้อเท็จจริงโดยมีการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงสนับสนุนตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ให้ความสนใจเอาใจใส่การบริหารความขัดแย้งอย่างจริงจังเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรของสถานศึกษาและเพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพวรา ดวงแก้ว (2553: 65) เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนภรณ์ ดาวกระจ่าง (2556: 40) เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สุดากาญจน์ ลีลานุกษมพงศ์ (2557: 70) เรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับจิรารัตน์ เขียนรูปครุฑ (2558: 78) เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สุทธิพงศ์ ดีลิ้น (2558: 64) เรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสุกัญญา โต๊ะเส้น (2562: 1328) เรื่อง การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสะเดาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสะเดาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการประนีประนอม ด้านการหลีกเลี่ยง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการร่วมมือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ยกเว้นด้านการเอาชนะ ด้านการยอมให้ไม่แตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งโดยภาพรวมและรายด้านเพศหญิงมีระดับค่าเฉลี่ยมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าลักษณะของเพศหญิงมักแสดงพฤติกรรมสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แสดงออกในด้านความเป็นมิตรการเป็นที่ยอมรับและการช่วยเหลือผู้อื่นส่วนลักษณะของเพศชายมักแสดงออกถึงความสามารถในการปกป้องตนเอง รวมถึงการมีอำนาจหรือมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น (จตุรงค์ สุวรรณแสง, 2565: 11)ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิทย์ บัวทอง (2559: 330) ศึกษาเรื่องการบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนดงขุยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันเมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นทุกคนสามารถวิเคราะห์และมองเห็นถึงปัญหาและวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกิดขึ้นได้ในลักษณะที่ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของนาริรัตน์ อนุรัตน์ (2556: 61) ศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูในอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกัญญา โตะเส้น (2562: 1328) ศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสะเดาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอสะเดาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 2 จำแนกประสบการณ์โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ด้านการร่วมมือ ด้านการประนีประนอม ด้านการหลีกเลี่ยง และด้านการยอมให้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ยกเว้นด้านการเอาชนะไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีประสบการณ์จะมีโอกาสได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจและสามารถมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ตามความเป็นจริงส่งผลทำให้เกิดทักษะและทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานก้าวทันโลกทันสถานการณ์ที่มีแนวโน้มต่อการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ครูที่มีประสบการณ์มากจะเข้าใจผู้บริหาร และเมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับวิธีการบริหารของผู้บริหารได้ดีกว่า ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์น้อยยังขาดประสบการณ์ในการทำงานอาจยังยึดติดกับความคิดของตนเองเป็นหลักทำให้มีโอกาสเข้าใจการบริหารของผู้บริหารน้อยกว่าด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรงค์ สุวรรณแสง (2562:8) การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ด้านการประนีประนอม ด้านการหลีกเลี่ยง และด้านการยอมให้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเอาชนะและการร่วมมือไม่แตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยของครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่สูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันออกไปเพราะสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนครูและบุคลากรอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมากในการปฏิบัติงานของบุคลากรมีความซับซ้อนและชัดเจนเพื่อให้การทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพได้มาตรฐานสูงสุดผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารความขัดแย้งอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน ในทางตรงกันข้ามสถานศึกษาขนาดเล็กจะง่ายต่อการบริหารความขัดแย้งและการปฏิบัติงานของสมาชิก เนื่องจากสถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียน ครู และบุคลากรจำนวนน้อยอยู่ในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรไม่มีความซับซ้อนและชัดเจนซึ่งทุกคนจะมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นได้รับข้อมูลและได้ร่วมปฏิบัติงานกันเต็มความสามารถการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาจึงแตกต่างกัน (วิโรจน์ มโนกิจอุดม, 2558: 128) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐรวดี ภูกรอง

นาค (2557: 53)ศึกษาพฤติกรรมการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ครูที่สังกัดสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอวังสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับจีราลักษณ์ วงษ์แก้ว (2562:91) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารความขัดแย้งตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

6.1 ด้านการเอาชนะ

ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการนี้ในสถานการณ์ที่ต้องระงับปัญหาอย่างเร่งด่วนหรือต้องการให้ปัญหาความขัดแย้งนั้นยุติลงโดยเร็วที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบที่เพิ่มมากขึ้นต่อสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของส่วนรวมซึ่งต้องดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ที่ถูกต้อง และเป็นธรรม เพื่อบังคับใช้ในการคลี่คลายสถานการณ์และต้องกำชับให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับข้อสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับงานวิจัยเศรษฐพล บัวงาม (2564: 223) ศึกษาวิจัย การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์ปัญหาถ้าเป็นข้อราชการเร่งด่วน เรื่องสำคัญที่ต้องรีบตัดสินใจโดยไม่รอเวลา ควรดูว่ามีความจำเป็นแค่ไหนถึงจะต้องแก้ไขปัญหามาตามวิถีทางของตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรหาทางเลือกที่ดีที่สุด โดยศึกษาระเบียบข้อบังคับทางราชการว่าสามารถทำได้ และจะต้องไม่ผิดระเบียบข้อบังคับทาง ราชการ โดยยึดที่ผลประโยชน์ของโรงเรียนเป็นหลัก

6.2 ด้านการร่วมมือ

ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากทุกฝ่ายและนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาคิดร่วมกันเพื่อแก้ไข เพื่อลดความขัดแย้งที่อาจจะส่งผลเสียต่อองค์กร ทั้งนี้หากเกิดปัญหาความขัดแย้งนี้ในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการแก้ไขนั้นอย่างยุติธรรม มีเหตุผล รับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นยึดถือความถูกต้องบนพื้นฐานของคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการร่วมมือในสถานการณ์ที่ความขัดแย้งเกิดจากความแตกต่างและหลากหลายทางความคิด ผู้บริหารจะต้องใช้กลยุทธ์ในการทำให้คู่ขัดแย้งเกิดการยอมรับซึ่งกันและกันในเชิงเหตุผล ผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จัดให้มีการอภิปราย อธิบาย มุ่งตอบความต้องการของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องให้ได้มากที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความร่วมมือที่ดีส่งผลให้ได้มุมมองและแนวทางใน

การปฏิบัติงานที่มีความสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของธนา ก่อเกษมวงศ์(2555: 10) ศึกษาการบริหารความขัดแย้งของพนักงานครูเทศบาลโรงเรียนเทศบาล 5 วัดพระปฐมเจดีย์สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครปฐม ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทำให้ผู้บริหารและครูมีการส่งเสริมความสามัคคีในองค์กรและการทำงานเป็นหมู่คณะมีการระดมสมองเพื่อใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นรวมทั้งติดตามงานและความร่วมมือในการแก้ปัญหา

6.3 ด้านการประนีประนอม

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้หลักประนีประนอมบนพื้นฐานความถูกต้อง ตัดสินปัญหาบนความพอดี ถูกต้อง เน้นการไกล่เกลี่ย เจริญ ต่อรองปัญหาที่เกิดขึ้น โดยทั้งสองฝ่ายยินยอมที่จะได้และเสียประโยชน์ และเป็นในเงื่อนไขที่ทั้งสองฝ่ายสามารถยอมรับได้ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสถานการณ์ที่ผู้บริหารมีบทบาทเป็นบุคคลที่สามหรือเป็นคนกลาง ซึ่งมีหน้าที่เข้ามาแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ให้ความรุนแรงของปัญหานั้นลดลงโดยการไกล่เกลี่ย เน้นการสร้างข้อตกลง และยินยอม เรื่องของการได้และเสียผลประโยชน์ที่เป็นธรรมทั้งสองฝ่ายสามารถยอมรับได้ในเงื่อนไข ไม่ควรทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรู้สึกเสียหน้าหรือเกิดความเสียหาย สอดคล้องกับงานวิจัยของเศรษฐพล บัวงาม (2564: 223) ศึกษาวิจัย การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นให้ทุกฝ่ายได้เจรจากันให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันว่าไม่มีฝ่ายไหนที่จะได้ผลประโยชน์ไปโดยตลอด บางครั้งก็ต้องเสียผลประโยชน์บ้าง ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาสภาพการทำงานของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของทุก ๆ คน เพื่อจะได้ทราบมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายรวมถึงหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อจะได้รับทราบ ข้อมูลรอบด้านไม่มองด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อจะได้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของครูทุกคนโดยพยายามให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าใจบทบาทตัวเองและยอมรับบทบาทของผู้อื่น และหาข้อตกลงที่ทุก ๆ ฝ่ายในสถานศึกษาต่างเข้าใจและยอมรับในกฎกติกานี้ได้ รับทราบโดยทั่วกัน และยอมรับความคิดเห็นของทุก ๆ ฝ่ายและหาหนทางแก้ปัญหาเพื่อหาข้อยุติ พยายามหาวิธีการให้ทุก ๆ ฝ่ายยอมรับซึ่งกันและกัน แม้บางครั้งก็ต้องยอมเสียสละบางส่วนเพื่อให้ได้บางส่วนในลักษณะพบกันครึ่งทาง

6.4 ด้านการหลีกเลี่ยง

ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการหลีกเลี่ยงในสถานการณ์ที่ภาวะทางอารมณ์ของผู้ขัดแย้งไม่มั่นคง ไม่รับฟังเหตุผล เพื่อให้เวลาคู่ขัดแย้งได้ใช้ความคิดไตร่ตรอง รวบรวมสติ ทบทวนถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น และพร้อมจะได้รับการแก้ไข ด้วยวิธีอื่น ๆ นอกจากนี้การหลีกเลี่ยงมีความเหมาะสมในปัญหาความขัดแย้งที่เป็นเรื่องส่วนตัวระหว่างบุคคล และไม่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้อง เพราะอาจกลายเป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้ง และผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ควบคุม

สถานการณ์ปัญหาได้เป็นอย่างดี ทั้งการแสดงความคิดเห็น การพูดคุย โตเถียงต่าง ๆ ต้องให้อยู่ในความควบคุมให้ได้ เพื่อป้องกันการทะเลาะโต้เถียงในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการเลี่ยงการเผชิญหน้าโดยไม่จำเป็นระหว่างผู้สร้างปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรารัตน์ เขียนรูปกรฐ (2558 : 83) ศึกษาวิจัย การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่าผู้บริหารมีการให้คำแนะนำให้ผู้ร่วมงานอยู่เสมอในการที่จะไม่ให้เกิดพฤติกรรมหรือไม่พูดจาที่กระทบต่อความรู้สึกของเพื่อนร่วมงานไม่พูดในสิ่งที่เป็นปัญหาของความขัดแย้งนั้น ๆ พยายามหลีกเลี่ยงการกระทำสิ่งที่ไม่ดี ไม่สบายอารมณ์พยายามลดความขัดแย้งโดยไม่นำมาเป็นที่วิวาทกังวล เพื่อลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น ผู้บริหารใช้การลดการเผชิญหน้าหรือเลื่อนเวลาในบางกรณีและทำเท่าที่จำเป็นเพื่อลดความตึงเครียด

6.5 ด้านการยอมให้

ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีส่วนร่วมได้มีบทบาทแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งตามความเหมาะสม เพื่อหาข้อสรุปของความขัดแย้ง ให้ได้และดีที่สุดบนความยุติธรรมและถูกต้อง ซึ่งเป็นการรักษาความสัมพันธ์ร่วมกันและส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งวิธีการบริหารความขัดแย้งด้านการยอมให้ส่งผลให้ความรุนแรงของความขัดแย้งลดน้อยลงระหว่างบุคลากรทำให้เกิดผลดีได้ในอนาคตโดยผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการยอมให้ในสถานการณ์ที่ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาเพื่อไม่ให้เกิดแรงกดดันที่ทำให้เกิดความตึงเครียดในการปฏิบัติงานวิธีนี้จะก่อให้เกิดความปรองดองในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก (2565: 18) ศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาคือความขัดแย้งตามความเหมาะสมเพื่อหาข้อสรุปของความขัดแย้งดีที่สุดบนความยุติธรรมและถูกต้องซึ่งในจะเป็นการรักษาความสัมพันธ์ร่วมกันและส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ผู้วิจัยเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์คือ

1. จากผลการวิจัยพบว่าการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการประนีประนอมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความเสียสละยุติธรรมและมีเหตุผล มีการพัฒนาการบริหารความขัดแย้งให้เหมาะสมกับสถานการณ์ความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดในการจัดการกับปัญหาหรือความขัดแย้งในทุกรูปแบบ

2. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูตาม เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันยกเว้นระดับการศึกษาดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะดังนี้ควรมีการอบรมสัมมนาร่วมกันสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้แต่ละฝ่ายได้แสดงความคิดเห็น ปรับทัศนคติและมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ความคุ้นเคยที่ก่อให้เกิดความสามัคคี ควรมีการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อพบปะ พูดคุยกันมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาของแต่ละบุคคล

3. ด้านการเอาชนะผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการชี้แจงเหตุผล วิธีการ และผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้ผู้อื่นเห็นว่าวิธีการแก้ไขหรือปัญหานั้น ๆ ถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์และได้ประโยชน์อย่างเหมาะสมกับทุกฝ่าย

4. ด้านการร่วมมือผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการชี้แจงถึงปัญหาที่เกิดขึ้นให้บุคลากรในสถานศึกษาทราบ จัดให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมมือกันและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันเพราะแต่ละคนอาจมีวิธีการคิดและปฏิบัติที่หลากหลาย การร่วมมือกัน ช่วยเหลือกันแก้ไขปัญหาก็ก็นำให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความพึงพอใจในการแก้ปัญหา

5. ด้านการประนีประนอมผู้บริหารสถานศึกษาควรลดความต้องการในบางประเด็นลดความต้องการที่เป็นประโยชน์ส่วนตนยอมให้บุคคลอื่นได้ในสิ่งที่เขาต้องการบ้างแบบเอาใจเขามาใส่ใจเรา และควรแสดงพฤติกรรมในการวางตัวเป็นกลางในการแก้ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับความยุติธรรมโดยเท่าเทียมกัน

6. ด้านการหลีกเลี่ยงผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงการรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้ที่มีปัญหาเกิดความพอใจที่ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจ ใส่ใจในปัญหา แล้วจึงให้เหตุผลในการชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นด้วยความรอบคอบ เพื่อลดการโต้แย้งและควรมีการกำหนดระดับของปัญหาและให้ผู้เกี่ยวข้องช่วยรับฟังแล้วแก้ไขปัญหabeื้องต้นในกรณีระดับของปัญหานั้นไม่รุนแรง

7. ด้านการยอมให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรยินยอมหรือยอมให้ในบางเรื่องที่ไม่กระทบต่อการบริหารหรือผลประโยชน์ส่วนรวมเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด และผู้บริหารควรเสียสละความต้องการของตนเองเพื่อให้ผู้ร่วมงานได้รับประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้งานวิจัยเกิดความหลากหลายต่อยอดองค์

ความรู้และเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้บริหาร นักศึกษา นักวิชาการ และผู้ที่สนใจทั่วไป จึง
เสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 2
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพแนวทางการพัฒนาการบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

บรรณานุกรม

- กนกภรณ์ชื่นตา. (2556). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กมลนัธ ศรีจ้อย. (2560). *การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาใน จั ง ห วั ด อุทัยธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จตุรงค์ สุวรรณแสง. (2565). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2*. *วารสารมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- จิตราพัชร ชัยรัตนศิริกุล. (2556). *การศึกษาการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4*. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*.
- จิรารัตน์ เขียนรูปครุฑ. (2558). *การบริหารความขัดแย้งผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. *ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- จิราลักษณ์ วงษ์แก้ว. (2562). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2*. *ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ*.
- โชคชัย นาไชย. (2559). *ทักษะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). *พฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และฉัตยาพรเสมอใจ. (2548). *การจัดการ*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก และอนันท์ ประสาน. (2565). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. 16(2): 18-19.

- ธนยุทธ บุตรขวัญ. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันในองค์กรของเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์*. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธนาเกศมวงค์.(2555). *การบริหารความขัดแย้งของพนักงานครูเทศบาลโรงเรียนเทศบาล 5 วัดพระปฐมเจดีย์*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษาวิทยาลัยทองสุข.
- นาริรัตน์ อนุรัตน์. (2556). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในอำเภอบ่อทอง* กังกัฒสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชรภรณ์ กุลบุตร. (2555). *การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิมพ์รา ดวงแก้ว. (2553). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- รัตนภรณ์ ดาวกระจ่าง. (2556). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิโรจน์ มโนกิจอุดม. (2558). *การบริหารความขัดแย้งกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร:พริกหวานกราฟฟิค.
- สุกัญญา โต๊ะเส้น. (2562). *การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอ สะเดาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3*. *วารสารการประชุม หาดใหญ่วิชาการ ระดับชาติและนานาชาติวิทยาลัยหาดใหญ่*. 11, 1334-1337.
- สุதாகาญจน์ ลีลานุเกษมพงศ์. (2557). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุภรณ์ ทับทิมทอง.(2562). *การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

สุวิทย์ บัวทอง.(2559). *การบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงขุย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา.

สุทธิพงศ์ ดีลิน. (2558). *การบริหารจัดการความขัดแย้งตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เอื้องฟ้า เขากลม. (2560). *การจัดการความขัดแย้ง*. นครศรีธรรมราช: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

Thomas, K.W. and Kilmann, R. H. (2008). *Model of conflict Management Styles*. New York: Xicon.

บทความวิจัย

**ผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิด
สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1**

อกันยรัตน์ หนูด้วง* ประกาศ ปานเจียง**

*นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์และ
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

**ปร.ด. (จิตวิทยา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
หาดใหญ่

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ได้แก่ โรงเรียนบ้านปรางหมู่ (ศรีวิทย์ศึกษา) และโรงเรียนวัดโคกชะงาย (ติสโสโรอานวย) รวมจำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เครื่องมือที่ใช้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบฝึกทักษะ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบสำรวจความพึงพอใจสถิติที่ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบ Dependent t-test พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์, ความพึงพอใจ, สมองเป็นฐาน (BBL)

RESEARCH

Achievement of Using Skills Exercises Brain Based Learning on Spelling writing Skill Irregularly-Spelled Thai Words of Students in Fourth Grade Phatthalung Primary Educational Service Area Office 1

Kanyarat Noodoung Prapas Panjiang***

**Graduate student Department of Master of Education Faculty of Curriculum and Instruction, Faculty of Education and Liberal Arts, Hat Yai University.*

***Ph.D. (Psychology), Asst. Prof. Dr., Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education and Liberal Arts, Hat Yai University.*

Abstract

This research was study about achievement of using skills exercises brain based learning on spelling writing skill Irregularly-spelled Thai words of students in fourth grade Phatthalung Primary Educational Service Area Office 1. The objectives of this research were 1) to compare achievement of using skills exercises brain based learning on spelling writig skill Irregularly-spelled Thai words of students in fourth grade before and after study, 2) to study satisfaction of students in fourth grade toward using skills exercises brain based learning. The sample group was 34 students in fourth grade semester in 2022 of Banprangmoo (Sriwitsuksa) school and Watkogchagie school. This research is a quasi-experimental research. The research instrument are 1) lesson plan. 2) skills exercises. 3) The test of using skills exercises and 4) the satisfaction survey. The statistic used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation and t-test. The result showed 1) The achievement of using skills exercises on spelling writing skill Irregularly-spelled Thai words after studied was significantly higher than before at the .001 level. 2) The students satisfaction toward using skills exercises on spelling writing skill Irregularly-spelled Thai words of students in fourth grade for overall and each level are at high level.

Keywords: Achievement, Satisfaction, Brain Based Learning (BBL)

บทนำ

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดทักษะแห่งอนาคตใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งการศึกษายังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ดังที่ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้กล่าวไว้ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development goals : SDGs) ที่เป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการพัฒนาทั้งของประเทศไทยและโลกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ถึง 2573 ซึ่งครอบคลุมประเด็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล อันเป็นสามเสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป้าหมายด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ว่าด้วยเรื่องคุณภาพชีวิต เป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ 4 พุทธถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีพแก่ทุก ๆ คน (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2564) ทั้งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ตลอดจนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการระบุชัดเจนถึงการศึกษาต้องเพื่อความเจริญงอกงามของชีวิตให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เก่ง ดี มีความสุข ซึ่งสัมพันธ์กับเป้าหมายของการศึกษา คือ การพัฒนาให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้อย่างสูงสุด เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ อันจะเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงผ่านการแสวงหาความรู้ ประกอบไปด้วย 3R และ 8C (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) โดยที่ 3Rs คือการอ่านออก (Reading) เขียนได้ (Writing) และคิดเลขเป็น (Arithmetics) (วิจารณ์ พานิช, 2555) การอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น นับเป็นทักษะที่สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านออกเขียนได้ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เป้าหมายหลักของการเรียนในระดับประถมศึกษาอันเป็นลำดับแรกของการศึกษาภาคบังคับ คือ การอ่านออกเขียนได้ซึ่งเป็นไปตามตัวชี้วัดขั้นปีตามมาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทยการเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ การสะกดคำเป็นพื้นฐานอ่านออกเขียนได้ อันจะส่งผลให้มีความสามารถในการสื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นประโยชน์ในการเรียนรายวิชาอื่น ๆ ตามไปด้วย แม้การเขียนจะมีความสำคัญมาก แต่ยังมีพบว่าประชาชนที่ยังเขียนไม่ได้จำนวนหนึ่ง ซึ่งผลจากการสอบวัดความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าระดับประเทศมีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมเท่ากับ ร้อยละ 56.14 ซึ่งระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 มีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมร้อยละ 57.01 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1, 2564) ในส่วนของโรงเรียนบ้านปรางหมู่ (ศรวิทย์ศึกษา) มีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมระดับโรงเรียนร้อยละ 28.81 (รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านปรางหมู่(ศรวิทย์ศึกษา), 2564) และโรงเรียนวัดโคกชะงาย (ติสสโรอานวย) มีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมระดับโรงเรียนร้อยละ 44.28

(รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 วัดโคกชะงาย (ตีสโรอำนวย, 2564) ซึ่งทั้งสองโรงเรียนมีคะแนนต่ำกว่าระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 และระดับประเทศ

อย่างไรก็ดีการสอนที่ดีไม่ได้ขึ้นอยู่กับการสอนของครูเท่านั้น แต่ขึ้นกับตัวผู้เรียนด้วย ดังนั้น ผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองซึ่งเป็นอวัยวะสำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ โดยหลักการในการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเป็นอีกกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจวิธีหนึ่ง ที่นำความรู้ด้านประสาทวิทยาที่เกี่ยวกับการทำงานของสมองมาใช้ในการออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองอย่างเป็นธรรมชาติ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการทำงานของสมองด้านการจัดการ ที่ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาด้านการวางแผนและการจัดระบบความคิด แสดงให้เห็นว่าสมองส่วนนี้มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างมาก นักเรียนจะมีความเข้าใจหลักเกณฑ์ทางภาษาไทยได้ดีขึ้น และมีกระบวนการจำวิธีการเขียนสะกดคำที่มีความซับซ้อนบนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังมีงานวิจัยที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐานมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 (วันลิตา มาตราช, 2556) และ (ศิริพันธ์ เวชแดง, 2562) และมีทักษะการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 (ธัญญรัตน์ อยุโต, 2561)

ในการนี้ผู้วิจัยได้เห็นว่า การเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด เป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข เนื่องจากภาษาไทยเป็นพื้นฐานที่ส่งเสริมในการเรียนรายวิชาอื่น ๆ ด้วย ในการแก้ปัญหาค้างนี้ใช้แนวคิดของสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) สามารถแก้ปัญหาการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) เป็นการนำความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสมองมาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์ในแต่ละช่วงวัย เมื่อเรามีความพร้อมด้านสมอง ผลการเรียนรู้ก็จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning)

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหา ประชากร และขอบเขตของตัวแปรที่จะศึกษา ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ คือ การเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด ประกอบด้วย มาตรากก มาตรากบ มาตรากน และมาตรากด

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำนวน 116 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,066 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ได้แก่ โรงเรียนบ้านปรางหมู่ (ศรีวิทย์ศึกษา) มี 1 ห้องเรียน จำนวน 22 คนและโรงเรียน วัดโคกชะงาย (ติสสโรอานวย) มี 1 ห้องเรียน จำนวน 12 คนรวมนักเรียนทั้งหมด จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านประชากร

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL)

3.2 ตัวแปรตาม

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด

3.2.2 ความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) หมายถึง การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยนำความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสมองมาใช้เป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ร่วมกับแบบฝึกทักษะ การเขียนสะกดคำ ซึ่งการที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นจริงหรือวาดฝัน และหาวิธีการต่าง ๆ ในการรับประสบการณ์เข้ามา เพื่อพัฒนาศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์แต่ละช่วงวัย

2. ทักษะการเขียนสะกดคำ หมายถึง ความสามารถในการเรียงอักษรสำหรับการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา ได้แก่ มาตรากก มาตรากก มาตรากร และมาตราด ได้อย่างถูกต้อง

3. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ หมายถึง เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้สำหรับฝึกการเขียนสะกดคำ โดยสร้างขึ้นอย่างมีลำดับขั้นตอนและอาศัยหลักจิตวิทยาการเรียนรู้และหลักการสร้างแบบฝึกที่ดี เช่น สร้างให้เหมาะสมกับวัย ฝึกจากง่ายไปหายาก สร้างความสนใจ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ด้วยชุดแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสามารถวัดได้โดยการแสดงออกด้านพุทธิพิสัย

5. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ได้แก่ โรงเรียนบ้านปรางหมู่ (ศรีวิทย์ศึกษา) มี 1 ห้องเรียน จำนวน 22 คน และโรงเรียนวัดโคกชะงาย (ติสโรอานวย) มี 1 ห้องเรียน จำนวน 12 คนรวมนักเรียนทั้งหมด จำนวน 34 คน

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในเชิงบวก ความรู้สึกพอใจ ชอบและประทับใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ที่ส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีเมื่อใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) ประกอบไปด้วย 3 ด้าน คือ นักเรียนมีความกล้าแสดงออกในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น นักเรียนมีความสนุกสนาน เพลิดเพลินกับกิจกรรม (Brain Based Learning) และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทักษะการเขียนสะกดคำ และการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) ได้แก่

พัทธนันท์ พาป้อ (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการพัฒนาโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 89.41/90.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ณัฐวรา ปรีชายุทธ ชนิตา มิตรานันท์ และทมลา บุญกาญจน์ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาความสามารถในการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาด้านการเขียน โดยใช้เทคนิคคำค้นตาร่วมกับวิธีการสอนตามแบบทัศนธาตุ ผลการวิจัยพบว่า

1) ความสามารถในการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราของผู้เรียนหลังได้รับการสอนด้วยเทคนิคคำคุ้นตา ร่วมกับวิธีการสอนตามแบบทัศนธาตุอยู่ในระดับดีมาก และ 2) ความสามารถของผู้เรียนที่มีปัญหาด้านการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา หลังการสอนด้วยเทคนิคคำคุ้นตา ร่วมกับวิธีการสอนตามแบบทัศนธาตุสูงขึ้น กว่าก่อนได้รับการสอน

ศศิธร บุญโพโรจน์ และปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทย แนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยแนวสมดุลภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.57/86.11

2) ความสามารถในการเขียนสะกดคำหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยแนวสมดุลภาษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทยแนวสมดุลภาษาอยู่ในระดับมาก

วันลิดา มาตราข (2556) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการพัฒนาการอ่านและการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดสมองเป็นฐานผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการพัฒนาการอ่านและการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดสมองเป็นฐานมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.59 / 88.99 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สมองเป็นฐานเรื่องการพัฒนาการอ่านและการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรามีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปยุตยาพร สอนศรี และ ทรงภพ ขุนมธูรส (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสะกดคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ร่วมกับ VARK Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน(Brain Based Learning) ร่วมกับVARK Model มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, S.D.= 0.53) 2) ความสามารถด้านการเขียนสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ร่วมกับ VARK Model อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 2.88, S.D. = 0.06)

Noriyeh, 2008) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านและการสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 4 ในเปอร์เซีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำคัญของทักษะการออกเสียงในการพัฒนาการอ่านและการสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดที่มีตัวการ์นต์ โดยการไปเก็บข้อมูลการออกเสียงใน

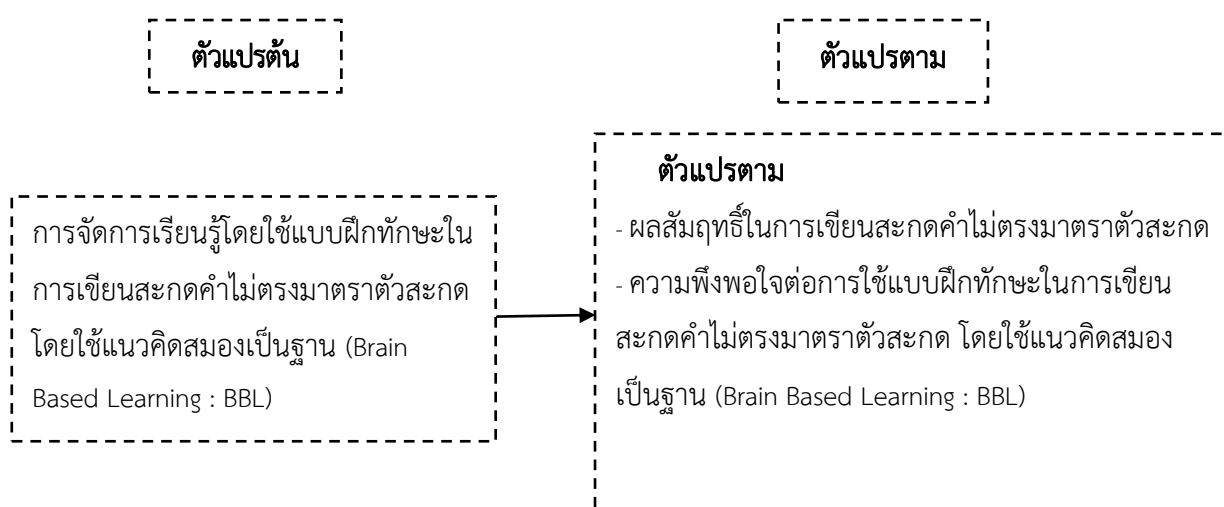
การอ่าน และการสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดของผู้เรียน ได้ผลว่าการอ่านและการสะกดคำของในภาษาเปอร์เซียเด็กมีพื้นฐานที่แตกต่างกันแม้ว่าจะมีการสอนและการควบคุมการอ่านและการสะกดคำให้อยู่ในระดับเดียวกัน

Ozden and Gultekin, 2008 ได้ทำวิจัยเรื่องผลจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความคงทนของการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนของวิชาวิทยาศาสตร์หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ที่แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐานส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนของวิชาวิทยาศาสตร์ดีขึ้นกว่าการเรียนแบบดั้งเดิม

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) เพื่อทักษะการเขียน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายเกิดทักษะกระบวนการ มีความสุขในการเรียน ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงเป็นรายบุคคล ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็ว

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจการพัฒนาทักษะการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนการสอนการเขียนสะกดคำโดยใช้สมองเป็นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 แผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนสะกดคำ (ทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน) ของนักเรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนบ้านปรางหมู่ (ศรีวิทย์ศึกษา) และโรงเรียนวัดโคกชะงาย (ติสสโรอานวย) อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง ใช้เวลา 8 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนอีก 2 ชั่วโมง โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 ข้อ แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล
2. จัดกิจกรรมตามโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ รวมเวลา 8 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565
3. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 ข้อ ชุดเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ในการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning)	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig
ก่อนการจัดการเรียนรู้	7.26	4.27	3.79	.001
หลังการจัดการเรียนรู้	10.06	5.49		

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning)

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning)

ด้าน	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		การแปลความหมาย
		$\bar{x}$	S.D.	
1.	การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น	4.12	0.48	มาก

2.	นักเรียนสนุกสนานกับการเรียนรู้	4.52	0.38	มากที่สุด
3.	นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน	4.32	0.42	มาก
รวมทุกด้าน		4.32	0.35	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) และด้านบรรยากาศในการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลของการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปรางหมู่(ศรีวิทย์ศึกษา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำ โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ สอดคล้องกับที่ (Caine and Caine (2005) และพรพิไล เลิศวิชา (2558) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning : BBL) เป็นการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการทำงานของสมองทั้งในด้านโครงสร้างและหน้าที่เพื่อพัฒนาการของสมองอย่างเป็นธรรมชาติ โดยเน้นการสร้างประสบการณ์ที่หลากหลายผ่านการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากสมองของมนุษย์ มีศักยภาพในการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ แต่การเรียนรู้ของแต่ละบุคคลอาจจะมีไม่เท่ากัน บางคนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว บางคนเรียนรู้ได้ช้า ดังนั้นครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้ตามการทำงาน

ของสมอง รวมทั้งเอาใจใส่ และเข้าใจการทำงานของสมองที่แตกต่างกันซึ่งความสำเร็จในการเรียนรู้เกิดจากการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพในการเรียนรู้พื้นฐานของสมองที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ (ซูลีกร จันทรโคตร, 2559) และ (เกศสุตา ใจคำ, 2558)

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะแนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) เป็นเทคนิคที่น่าสนใจ ประกอบกับกระบวนการในการสร้างแบบฝึกทักษะที่เกิดจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยเป็นผู้ตรวจสอบด้านเนื้อหา ภาษา และการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม ตลอดจนการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนที่มีการเรียนอยู่ในระดับเก่งช่วยให้เพื่อนที่อยู่ในระดับปานกลาง และอ่อนได้เรียนรู้จากการฝึกฝนบ่อย ๆ ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความชำนาญ ดังที่ สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2556) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) ว่าด้วยกฎแห่งการฝึกฝน ทำให้เกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ และเกิดประสิทธิภาพตามกฎแห่งความพร้อมทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายที่จะเรียนรู้ จึงเป็นไปตามทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) สอดคล้องกับงานวิจัยของปยุตยาพร สอนศรี และทรงภพ ขุมมธูรส (2565) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสะกดคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ร่วมกับ VARK Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการจัดการเรียนการสอน โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ร่วมกับ VARK Model มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.53) 2) ความสามารถในการเขียนสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ร่วมกับ VARK Model อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 2.88, S.D. = 0.06)

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านปรางหมู่ (ศรีวิทย์ศึกษา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้เรื่องผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ทำให้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้นครูที่สอน

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด ควรใช้แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือในการฝึกทักษะโดยออกแบบให้นักเรียนเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL)

1.2 จากการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้เรื่องผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น สามารถทำให้นักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพเป็นรายบุคคลได้

1.3 จากการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นผลมาจากกิจกรรมในแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดมีการเรียงลำดับเนื้อหาจากยากไปหาง่าย มีความหลากหลายมีรูปภาพการ์ตูนประกอบที่ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจ และให้ความร่วมมือในการทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดด้วยความเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เพราะเป็นระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่ครูผู้สอนจะต้องปลูกฝังให้มีความสำคัญเกี่ยวกับหลักการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดให้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทย ตั้งแต่แรกเริ่มที่มีการฝึกการเขียนพยัญชนะสระ และวรรณยุกต์ เนื่องจากเป็นพื้นฐานที่ทำให้นักเรียนมีความสามารถเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกดได้ถูกต้องในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป

2.2 ควรเพิ่มกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำไม่ตรงมาตราตัวสะกด ด้วยสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบลักษณะอื่น ๆ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน บทเรียนสำเร็จรูป เป็นต้น

บรรณานุกรม

- เกศสุตา ใจคำ. (2558). *การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน: Brain-based Learning*. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. ม.ป.ท.
- ชุลีกร จันทรโคตร. (2559). *การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบจิตปัญญาร่วมกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการและความเชื่อมั่นในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ณัฐวรา ปรีชายุทธ ชนิดา มิตรานันท์ และทมลดา บุญกาญจน์ (2564) การศึกษาความสามารถในการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาด้านการเขียน โดยใช้เทคนิคคำค้นตารางร่วมกับวิธีการสอนตามแบบทัศนธาตุ. *วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษา*
- บุญยาพร สอนศรี และทรงภพ ขุนมธูรส. (2565) การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสะกดคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ร่วมกับ VARK Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. *Journal of Modern Learning Development มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 7(5).
- พัทธนันท์ พาป้อ (2562) การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*. 2(1)
- วันลิตา มาตราข. (2556). *การพัฒนาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการพัฒนาการอ่านและการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดสมองเป็นฐาน*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ:มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศศิธร บุญโพธิ์โรจน์ และปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว. (2562) *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาไทย แนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิจัยและประเมินผล* อุดรราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรราชธานี.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรย์. (2556). *การพัฒนาการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- Caine,R. N., & Caine, G. (2005). *12 Brain/mind learning principles in action : The fieldboot for making connections, teaching and the human brain*: Corwin Press.

Noriyeh, R. (2008). *Reading and Spelling development in Persian form grade 1 to grade 4.*

Department of Psychology Carleton University Ottawa Ontario.

Ozden, M. G., M. (2008). *The effects of brain based learning on academic achievement and retention of knowledge in science course.* Anadolu University.

ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2564). สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2565, จาก

<https://www.sdgmoves.com/aboutsdgs/>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *คลังสื่อการสอน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://www.dlit.ac.th/pages/resources.php>.

พรพิไล เลิศวิชา (2558) *การเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาสมอง (Brain Based Learning : BBL)* สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2565, จาก <https://www.okmd.or.th/bbl/about/bbl.php>

AL-NUR JOURNAL

วารสาร อัล-นุร